

Vrhunski lopov. Brilljantni policajac.
Žena koja mora da bira između
privrženosti ocu i prve ljubavi.

„Dirljiva i zanosna priča.
Knjiga uz koju ćete zaista uživati.”

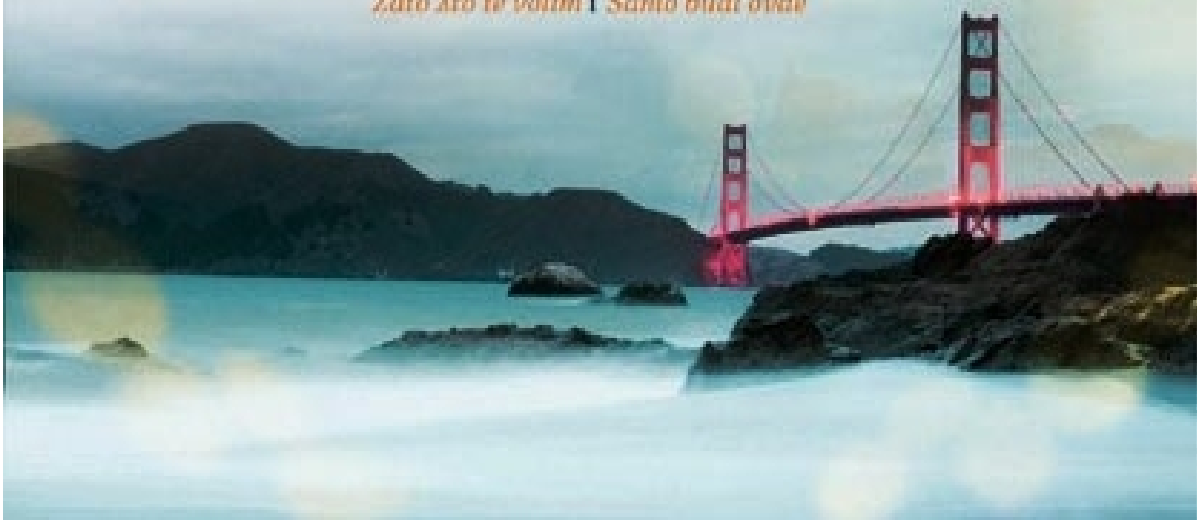
— FRANCE SOIR

Kako bih bez tebe

GIJOM MUSO

FRANCUSKI BESTSELER #1

Roman autora bestselera
Zato što te volim i *Samo budi ovde*

Gijom Muso

KAKO BIH BEZ TEBE

*Za Ingrid, priča napisana u
bolnoj magiji ove zime.*

*Naziv originala: Guillaume Musso QUE SERAIS-JE SANS TOI?
Prevela s francuskog: Danijela Martinović*

Uvek sam više voleo ludilo strasti nego mudrost ravnodušnosti.
~ ANATOL FRANS ~

Poznata nam je svima...
Ona usamljenost koja nas ponekad slama.
Koja nam gazi san ili uništava naše zore.
To je tuga prvog dana škole.
To je kada on poljubi lepšu devojkicu u dvorištu gimnazije,
To je Orli ili Istočna stanica na kraju ljubavi.
To je naše dete koje nikada nećemo imati.
To sam pomalo ja. To ste pomalo vi.
Ali ponekad je dovoljan jedan susret...

1. Tog leta...

Prva ljubav je uvek i poslednja. ~ TAHAR BEN ŽELUN ~

San Francisko, Kalifornija Leto 1995.

Gabrijel ima dvadeset godina.

Ona je Amerikanka, studentkinja na trećoj godini Univerziteta u Berkliju. Ovog leta, ona najčešće nosi svetle farmerke, belu bluzu i strukiranu kožnu jaknu. Sa svojom dugom pravom kosom i zelenim očima koje svetlucaju zlatom, ona liči na Fransoaz Hardi, s fotografija koje je, šezdesetih godina, napravio Žan-Mari Perije.

Ovog leta, ona svoje dane provodi između biblioteke kampa i svog posla dobrovoljnog vatrogasca u kasarni u Kalifornija stritu. Ovog leta, ona će doživeti svoju prvu veliku ljubav.

* * *

Marten ima dvadeset jednu godinu.

On je Francuz, upravo diplomirao prava na Sorboni.

Ovog leta sam je otputovao u Sjedinjene Države kako bi usavršio engleski i upoznao države u unutrašnjosti. Pošto nema ni dinara u džepu, on ređa sitne poslove, radeći više od sedamdeset sati nedeljno: konobar, prodavač sladoleda, baštovan...

Ovog leta, sa svojom crnom poludugom kosom, on liči na Al Pačina iz mlađih dana.

Ovog leta, on će doživeti svoju poslednju veliku ljubav.

* * *

Kafeterija na Univerzitetu u Berkliju

„Hej, Gabrijel, pismo za tebe!”

Sedeći za jednim stolom, devojka podiže pogled sa svoje knjige.

„Molim?”

„Pismo za tebe, draga!” ponavlja Karlito, upravnik zgrade, spuštajući kovertu bež boje pored njene šolje sa čajem. Gabrijela podiže obrve.

„Od koga pismo?”

„Od Martena, malog Francuza. Njegov posao je završen, ali svratio je jutros i ostavio ovo.”

Gabrijel zbunjeno gleda u kovertu i stavlja je u svoj džep, a zatim izlazi iz kafeterije.

Nadvišen svojom kulom, ogromni zeleni kamp se kupa u letnjoj atmosferi. Gabrijel prolazi duž aleja u parku sve dok ne pronade slobodnu klupu, u senci stogodišnjeg drveća.

Ovde, sasvim sama, bojažljivo i znatiželjno, ona otvara pismo.

1. avgust 1995.

Draga Gabriel,

Hteo sam samo da ti kažem da se sutra vraćam u Francusku. Samo da ti kažem da mi, tokom ovog boravka u Kaliforniji, ništa nije značilo više od onih trenutaka provedenih s tobom u kafeteriji kampa, u razgovoru o knjigama, filmu, o svemu i svačemu.

Samo da ti kažem da sam, više puta, poželeo da budem ličnost iz priče. Zato što bi heroj nekog romana ili filma bio manje nespretno objašnjavajući heroini da mu se zaista dopada, da voli da razgovara s njom i da oseća nešto posebno dok je gleda. Neću mešavinu nežnosti, bola i siline. Neću zbunjujuće zajedništvo, neću uzbudljivu prisnost. Nešto retko, što nikada ranije nije osetio. Nešto čije postojanje on nije čak ni slutio.

Samo da ti kažem da sam jednog popodneva, onda kada nas je kiša iznenadila i kada smo se sklonili ispod trema biblioteke, osetio, a verujem i ti, onaj trenutak zbunjenosti i privlačnosti koji nas je na tren uzburkao. Znam da smo se toga dana zamalo poljubili. Nisam se odlučio na taj korak zato što si mi ranije pričala o tom dečku koji je na odmoru u Evropi, kome nisi mogla da budeš neverna, a i zato što nisam želeo da u tvojim očima budem tip „kao svi ostali“, koji ti se besramno udvaraju, a često i bez poštovanja.

Pa ipak znam: da smo se poljubili, otišao bih punog srca, bilo bi me briga da li je kiša ili lepo vreme, jer mi je bilo pomalo stalo do tebe. Znam da bi me taj poljubac dugo pratio svuda, poput blistave uspomene kojoj bih se okretao u trenucima samoće. Najzad, neki kažu da su najlepše ljubavne priče one koje nisu imale vremena da ožive. Možda zato što su neostvareni poljupci još jači...

Samo da ti kažem da, dok te gledam, mislim na 24 poslednje scene jednog filma. Kod tebe su prve 23 scene svetle i blistave, ali od dvadeset četvrte počinje prava tuga, koja je u suprotnosti sa svetlom koje nosiš u sebi. Kao subliminalna slika, pukotina ispod sjaja: slaba tačka koja te definiše verodostojnije nego izlog tvojih kvaliteta i uspeha. Ne jednom, pitao sam se šta te to čini tako tužnom, više puta se nadao da ćeš mi pričati o tome, ali to nikada nisi uradila.

Samo da ti kažem da paziš na sebe, da se ne zaraziš melanholijom. Samo da ti kažem da ne dozvoliš da pobedi dvadeset četvrta scena. Da ne dozvoliš da demon suviše često preuzima prvenstvo nad anđelom.

Samo da ti kažem da si i za mene divna i sunčana. Ali tebi to kažu pedeset puta na dan, što mene opet čini tipom kao što su i svi drugi...

Samo da ti kažem da te nikada neću zaboraviti.

Marten

Gabrijel podiže glavu. Srce joj je uznemireno jer ovo nije očekivala. Već od prvih redova, shvatila je da je ovo pismo specijalno. Ovu priču ona, naravno, poznaje, samo ne iz sasvim istog ugla. Ona

gleda oko sebe, plašeći se da joj lice odaje osećanja. Osetivši da joj suze naviru na oči, ona napušta kamp i uzima metro da bi otišla u centar San Franciska. Planirala je da duže ostane, da radi u biblioteci, ali sada zna da za to ne bi bila sposobna.

Dok sedi na svom sedištu, njene misli se ljuljuškaju između iznenađenja izazvanog Martenovim pismom i bolnog zadovoljstva koje je osetila čitajući ga. Ne dešava se svaki dan da joj neko posveti takvu pažnju. A naročito ne da se više zadrži na njenoj ličnosti u odnosu na ostalo.

Svi je smatraju jakom, društvenom, dok je ona osetljiva i pomalo izgubljena u svojim devojačkim kontradiktornostima. Ljudi koji je godinama poznaju ne znaju ništa o njenim mukama, a on je umeo da vidi kroz nju i sve shvati za nekoliko nedelja.

Ovog leta, vrućina mrvi kalifornijske brežuljke, ne poštedevši ni San Francisko, uprkos njegovoj mikroklimi. U vagonu, putnici izgledaju ugašeni, kao uspavani letnjim mrtvilom. Ali Gabrijel nije s njima. Ona je iznenada postala neka srednjovekovna heroina, utonula u jednu vitešku epohu. Epohu u kojoj se prvi put pojavljuje učtiva ljubav. Hrišćanin iz Troje upravo joj je bio poslao hitnu poruku, čvrsto odlučan da promeni prijateljstvo koje ona oseća prema njemu...

Ona ponovo čita svoje pismo, od kojeg oseća priyatnost, od kojeg oseća bol.

Ne, Martene Bomone, ti nisi dečko kao svi drugi...

Ona ponovo čita svoje pismo, koje je čini srećnom, očajnom, zbunjenom. Toliko zbunjenom da zaboravlja da izađe na svojoj stanici. Jedna stanica više, koju će proći na vrućini, da bi se vratila kući.

Bravo, heroino, well done.

* * *

Sutradan 9 sati ujutru Aerodrom San Francisko SFO

Pada kiša.

Još uvek pospan, Marten zeva i umorno steže viseću dršku autobusa koji ulazi u krivinu. Preko ramena nosi pamučnu jaknu, ima pocepane farmerke, iznošene patike i majicu sa slikom neke rok grupe.

Ovog leta, svi mladi imaju u sebi nešto od Kurta Kobejna.

U njegovoj glavi se mute uspomene na dva meseca provedena u Sjedinjenim Državama. Iskoristio ih je i vraća se s punim očima i punim srcem. Kalifornija ga je odvela toliko daleko od Evrija i pariškog predgrađa... Početkom leta je razmišljao da odgovori na

konkurs za policijskog oficira, ali ovaj boravak, poput nekog obreda inicijacije, promenio je sve. Dečko s periferije je izgradio poverenje u sebe, u toj zemlji u kojoj je život jednako težak kao i drugde ali gde su ljudi sačuvali nadu i ambiciju da ostvare svoje snove.

A njegov san je da piše priče. Priče koje dirnu ljude, priče o običnim ljudima kojima se događaju neobične stvari. Zato što mu realnost nikada nije bila dovoljna i zato što je fikcija uvek bila prisutna u njegovom životu. Još kao malog, njegovi omiljeni heroji često su ga izvlačili iz patnji, tešili ga u razočaranju i tuzi. Oni su hranili njegovu maštu, istančali njegova osećanja da bi mogao da gleda život kroz jednu prizmu koja ga čini prihvatljivim.

Autobus iz pravca Pael strita dovozi putnike do internacionalnog terminala. U gužvi, Marten s prtljažnika dohvata svoju gitaru. Natovaren kao magare, on poslednji izlazi iz autobusa, pretura po svom džepu kako bi stavio ruku na svoju kartu i, podignute glave, pokušava da se snađe u tom urbanom lavirintu.

Ne vidi je odmah.

Ona je parkirala svoj auto uz trotoar, upaljenog motora.

Gabrijel.

Ona je pokisla. Hladno joj je. Drhti pomalo.

On i Ona se prepoznaju. On i Ona trče jedno drugom u susret.

Čvrsto se grle, srca im lupaju, kao što to biva prvi put, kada se još veruje u to.

Zatim se ona smeši i izaziva ga:

„Dakle, Martene Bomone, stvarno misliš da su neostvoreni poljupci najjači?" I oni se ljube.

Njihove usne se traže, njihov dah se meša, mrse se njihove mokre kose. Ruka mu je na njenom potiljku, a njena na njegovom licu. U žurbi razmenjuju nekoliko neveštih ljubavnih reči. Ona ga moli:

„Ostani još!" Ostani još!

On to ne zna, ali ništa lepše neće osetiti u svom životu. Ništa čistije, ništa svetlije niti intenzivnije od Gabrijelinih zelenih očiju na kiši, tog letnjeg jutra.

I njenog glasa koji ga preklinje: *Ostani još!*

* * *

San Francisko

28. avgust - 7. septembar 1995.

Plativši dodatnih sto dolara, Marten je pomerio datum svog odlaska. Suma koja će mu omogućiti da proživi deset najvažnijih dana u svom životu. Vole se.

U knjižarama ulica Berklija, gde još uvek lebdi miris boemštine. U jednom bioskopu, na Red stritu, gde ne vide puno od filma

Napuštajući Las Vegas, toliko se gubeći u poljupcima i maženju. U jednom malom restoranu, ispred ogromnog havajskog hamburgera od ananasa i boce „sonorne". Vole se.

Prave od sebe budale, igraju se kao deca, čvrsto se drže za ruke trčeći plažom.

Vole se.

U jednoj studentskoj sobi, gde joj on na svojoj gitari improvizuje novu verziju La Valse a mille temps Žaka Brela. Ona pleše za njega, najpre čežnjivo, zatim sve brže i brže, vrteći se oko sebe, pružajući ruke, okrećući dlanove nebu, poput derviša plesača. On ostavlja svoj instrument i pridružuje joj se u njenom transu. Oni obrazuju čigru, koja se na kraju razbija o pod, gde se... oni vole.

Oni lebde, oni lete.

Oni su Bog, oni su anđeli, oni su sami.

Okolo njih, ceo svet nestaje i preostaje samo jedna pozornica na kojoj su njih dvoje jedini glumci.

Vole se.

Ljubavlju koja je u krvi.

Permanentnom opijenošću.

U trenutku i u večnosti.

A istovremeno, strah je svuda.

Strah od nedostajanja.

Strah od nedostatka kiseonika.

To je očiglednost i konfuzija.

To je ujedno i munja i iznemoglost.

Najlepše od svih proleća, najsilnija oluja.

Pa ipak, oni se vole.

Ona ga voli.

Usred noći.

U svom automobilu, na jednom parkingu u Tenderloinu, vrućem kvartu grada. S radija dopire muzika, od gangsta repa do *Smells Like Teeti Spirit*. To je ukus opasnosti, telo koje se leluja na plesu farova, uz opasnost da ih napadnu gangsteri ili zatekne policija.

Ovoga puta, to nije ljubav „buket cveća", niti „šaputanje nežnih reči". To je ljubav „žigosanje", gde se kida više nego što se daje. Ove noći, između njih, to je injekcija, to je fiks, to je fleš jednog zavisnika. Ona želi da mu pokaže to svoje lice, to nešto manje glatko iza romantične pojave: slaba tačka, dvadeset četvrta scena. Ona hoće da vidi da li će je on slediti na tom terenu ili će je usput ostaviti.

Ove noći, ona više nije njegova ljubav, već njegova ljubavnica.

Because the night belongs to lovers

Because the night belongs to us.

* * *

On je voli.

Sasvim nežno. Na plaži, u svitanje.

Ona je zaspala na njegovoj jakni. On je spustio glavu na njen stomak. Dvoje mladih ljubavnika, obavijeni blagim vetrom, pod ružičastim svetlom kalifornijskog neba. Tela im se odmaraju, srca su im prepuna, zakovana jedno za drugo, dok s malog radio-aparata na pesku dopire neka stara balada.

* * *

8. septembar 1995. 9 sati ujutru

Aerodrom San Francisko SFO

Kraj sna.

Oni se drže u holu aerodroma, usred gužve i gungule. Realnost je ipak odnela pobjedu nad iluzijom jedne vanvremenske ljubavi.

A brutalno je. I boli.

Marten traži Gabrijelin pogled. Ovoga jutra, nestale su zlatne iskre iz njenih očiju. Ne znaju više šta da kažu, oboje pokušavajući da u onom drugom pronađu snagu koja im nedostaje. U toj igri, Gabrijel je jača od njega. Ti srećni dani, ona je znala da ih krade od života dok je on mislio da će oni trajati večno.

Ipak, ona je ta kojoj je hladno. Onda on skida svoju pamučnu jaknu i stavlja je preko njenih ramena. Isprva, ona odbija, *kao ma ja sam jaka*, kao *uopšte ne boli*, ali on insistira jer dobro vidi da ona drhti. Sada ona: sa svog vrata skida srebrni lančić na kome visi mali Južni krst. Ona mu spušta nakit u ruku.

Poslednji poziv.

Primorani su da se rastanu. Hiljaditi put, on je pita:

„Taj dečko, na odmoru u Evropi... voliš li ga?“

Ali kao i uvek, ona stavlja prst na njegove usne i obara pogled. Zatim se njihova tela razdvajaju i on odlazi ka terminalu za ukrcajanje ne prestajući da je gleda.

* * *

9. septembar Aerodrom Šarl de Gol

Nakon dva presedanja s više kašnjenja, predveče, avion *Aer Lingus* sleće na Ruasi. U San Francisku je još bilo leto. U Parizu, već je jesen. Nebo je crno, nebo je prljavo.

Dezorijentisan, očiju crvenih od nedostatka sna, Marten čeka na svoj prtljag. Najednom TV ekranu, neka silikonska plavuša vrišti: „*Bog mi je dao veru*“. Ovog jutra, napustio je Klintonovu Ameriku; večeras, on je u Širakovoj Francuskoj. I mrzi svoju zemlju, zato što to nije Gabrijelina zemlja.

On uzima svoje kofere i svoju gitaru, zatim započinje zamršeni put da bi stigao kući: RER* B do stanice Šatle, RER D u pravcu Korbej-Eson do Evrija, zatim autobus do naselja Piramide. On bi hteo da se odvoji od sveta uz muziku, ali baterije njegovog vokmena već odavno su bile ostale bez duše. On je slomljen, zbunjen, kao da su mu u srce ubrizgali otrov. Zatim shvata da mu suze teku niz lice i da ga mali ološi iz kraja gledaju ne mareći za njega. On pokušava da povrati prisebnost: umesto toga, znaci slabosti u Evriju, u autobusu u pravcu Piramida. Elem, on okreće glavu, ali po prvi put mu postaje jasno da ove noći neće spavati s njom.

I suze ponovo naviru.

Ponoć.

Marten izlazi iz svoje male sobe, u socijalnom stanu svojih babe i dede. Lift u kvaru. Devet spratova pešice. Počupana poštanska sandučad, svađe na stepeništu. Ovde se ništa nije promenilo.

Već pola sata traži telefonsku kabinu koja nije uništena, ubacuje karticu od pedeset jedinica i okreće prekookeanski broj.

Dvanaest hiljada kilometara odatle, u San Francisku, pola jedan je po podne. U kafeteriji kampa u Berkliju zvoni telefon...

49, 48, 47...

Svezanog stomaka, on zatvara oči i kaže samo:

„Gabrijel, ja sam. Veran našem sastanku u podne.“

Najpre, ona plače zato što je iznenađena i što je srećna, zatim je briznula u plač jer je suviše teško što su razdvojeni.

... 38, 37, 36...

On joj kaže da mu strašno nedostaje, da je obožava, da ne zna kako da živi bez...

... ona mu kaže koliko bi želela da je tu, stvarno, pored njega, da spava s njim, ljubi ga, mazi, ujeda, ubije od ljubavi.

...25,24,23...

On sluša njen glas i sve se opet vraća: mladež na njenoj koži, miris peska, vetar u njenoj kosi, njeno „ljubim te“...

... njegovo „ljubim te“, njegova ruka oko njenog vrata, njegove oči koje traže njene, silina i blagost njihovih zagrljaja.

... 20,19,18...

On sa užasom gleda u ekran s tečnim kristalima kabine i pravo je mučenje videti kako se jedinice telefonske kartice troše takvom brzinom.

... 11,10, 9...

Zatim ne govore više ništa, jer se njihovi glasovi guše.

---

* Pariški RER čini pet ekspres linija podzemne železnice (povezuju centar Pariza sa okolnim predgrađima).

Oni čuju samo udaranje njihovih srca koja kucaju u duetu i nežnost njihovih dahova koji uspeavaju da se pomešaju, uprkos tom usranom telefonu.

...3,2, 1,0...

U to vreme, još uvek se nije pričalo o internetu, i-mejlu, Skajpu ili mesindžerima.

U to vreme, ljubavnim pismima iz Francuske je trebalo deset dana da stignu do Kalifornije. U to vreme, kada ste pisali „volim te“, trebalo je čekati tri nedelje da biste dobili odgovor. A čekati jedno „volim te“ čitave tri nedelje nije baš humano kada neko ima dvadeset godina.

Tako su, malo-pomalo, Gabrijelina pisma sve ređa, dok sasvim ne nestanu.

Zatim, ona skoro da više i ne odgovara na telefon: ni u kafeteriji, ni u svojoj studentskoj sobi, ostavljajući sve češće svoju cimerku da primi poruku.

Jedne noći, Martenu je dosta i on kida slušalicu, kojom razbija stakleni zid telefonske kabine. Bes ga navodi da čini ono što je oduvek osuđivao kod drugih. Postao je kao oni koje je mrzeo: oni koji uništavaju javna dobra, koji moraju da izređaju gajbu piva pre nego što odu da spavaju, oni koji po ceo dan puše džoint i briga ih je za sve: za život, za sreću, za nesreću, za juče i za sutra.

U potpunom haosu, on žali što je sreo ljubav zato što sada više ne zna kako da nastavi da živi. Svakoga dana, on ubeđuje sebe da će sutra biti bolje, da vreme leči sve, ali sutradan još više tone.

Ipak, jednoga dana, Marten sebi govori da neće moći ponovo da osvoji Gabrijel ako ne uloži celo svoje srce. Tako u radu pronalazi snagu da se izvuče. Vraća se na faks, zapošljava se kao upravnik u Karfuru u „Evriju 2“. Noću stražari na jednom parkingu i počinje da šteti svaki dinar.

Baš sada, treba mu stariji brat, otac, majka, najbolji prijatelj, neko da ga ispravno posavetuje da „*nikada ne daje srce do kraja*“. Zato što se, radeći tako, rizikuje da kasnije više nikada neće moći voleti. Ali Marten nema nikoga čiji ispravan savet može da poslušati, osim svog „velikog srca velike budale“.

10. decembar 1995.

Gabrijel, ljubavi moja,

Dozvoli da te još tako zovem, iako je ovo verovatno poslednji put.

Ne gajim više puno iluzija, osećam da mi izmičeš. Za mene, odsustvo je samo pojačalo osećanja i nadam se da i ja tebi još uvek pomalo nedostajem. Tu sam, Gabrijel, s tobom. Bliže nego što sam to ikada bio.

Zasada, mi smo kao dve osobe koje jedna drugoj šalju znakove, svaka na različitoj obali jedne reke. Ponekad se one nakratko sastanu nasred nekog mosta, provodeći zajedno jedan trenutak, zaklonjeni od loših vetrova, zatim se svako vraća svojoj obali, čekajući da se kasnije ponovo spoje, na duže vreme. Jer kada sklopim oči i zamislim nas za deset godina, tu vidim slike sreće koje mi se ne čine nestvarnim: sunce, dečiji smeh, složni pogledi jednog para koji je i dalje zaljubljen. I neću da propustim tu šansu. Ovde sam, Gabriel, na drugoj obali reke. Čekam te.

Možda ti se čini da je most koji nas razdvaja u lošem stanju, ali to je jedan čvrst most, napravljen od stabala stogodišnjeg drveća, od stabala koja su odolevala olujama.

Shvatam da te je strah ga pređeš. I znam da ga možda nikada nećeš ni preći... Ali daj mi nadu.

Ne tražim ti ni obećanje, ni odgovor, niti obavezivanje. Želim samo jedan znak od tebe.

A taj znak ćeš mi lako uputiti. Pronaći ćeš u ovom pismu jedan neobičan božićni poklon: avionsku kartu za Njujork za 24. decembar. Toga dana ću biti na Menhetnu i čekaću te ceo dan u kafeu De Lalo, ispod Empajer stejt bildinga. Dođi i pridruži mi se ako veruješ da nas dvoje imamo zajedničku budućnost...

Ljubim te, Marten.

* * *

24. decembar 1995. Njujork 9 sati ujutru

Martenovi koraci škripe po svežem snegu. Zima je ledena, ali je nebo prozračnoplavo, za trunku uznemireno dahom vetra koji ljuljuška nekoliko pahulja.

Njujorčani čiste sneg sa svojih trotoara u lepom raspoloženju, podstaknutom božićnim dekoracijama i božićnom pesmicom koji dopire iz svakog butika.

Marten otvara vrata kafea De Lalo. Skida svoje rukavice, kapu, šal i trlja ruke kako bi se zgrejao. Već dva dana nije spavao i oseća se grozničavim i razdraženim kao da je pod infuzijom kofeina. Unutra je topla atmosfera koja odiše novogodišnjim duhom; okačeni o plafon, anđeli od šećera i kolačići od meda vise ispod ukrasnih traka. U vazduhu lebde pomešani mirisi cimeta, kardamona i palačinki od banane. Kao muzička podloga, na radiju, božićna klasika se smenjuje s modernim pop melodijama. Ove zime, zaludenost grupom *Oasis* je u punom jeku i *Wonderwall* puštaju na svakih sat vremena.

Marten poručuje toplu čokoladu pokrivenu mini-mančmelouima, zatim seda za jedan mali sto pored prozora.

Gabrijel će doći, siguran je.

U deset sati, on po hiljaditi put proverava sate na avionskoj karti

koju joj je poslao.

Polazak: 23. decembar: 22 h 55 min - San Francisko SFO

Dolazak: 24. decembar 07 h 15 min - Njujork JFK

On se ne brine: zbog snega, avioni će kasniti i po nekoliko sati. S druge strane stakla, plima ljudi se sasula na trotoar, poput neke mirnodopske vojske koja je oružje zamenila visokim čašama s plastičnim poklopcima.

U 11 sati, Marten prelistava *Ju-Es-Ej Tudej* koji je neki klijent ostavio na stolu. U novinama su i dalje beskrajne diskusije o oslobađanju O Džej Simpsona, o Urgentnom centru, novoj seriji koja osvaja Sjedinjene Države i koja je planula na tržištu. Te zime, Bil Klinton još uvek nije hio sreo Moniku i junački se suočavao s Kongresom kako bi branio svoje socijalne mere.

Gabrijel će doći.

U podne, Marten stavlja na uši slušalice svog vokmena. Zamišljenog pogleda, on šeta sa Brusom Springstinom ulicama Filadelfije. Ona će doći.

U 13 sati, on kupuje hot dog kod uličnog prodavca, za sve to vreme ne skidajući pogled sa ulaza u kafić, za svaki slučaj... Doći će.

U 14 sati, on započinje roman *Lovac u žitu*, koji je kupio na aerodromu. Sat vremena kasnije, pročitao je četiri stranice... Doći će sigurno.

U 16 sati, on vadi svoj gejmbroj, gubi pet partija tetrisa za manje od deset minuta. Možda dođe...

U 17 sati, zaposleni u kafiću počinju čudno da ga gledaju. Šanse su jedan prema dva da će ona doći. U 18 sati je zatvaranje. On je poslednji klijent koji izlazi iz kafića. Čak i napolju, on još uvek veruje. Pa ipak...

* * *

San Francisko 15 sati

Stegnutog srca, Gabrijel hoda po pesku okrenuta okeanu. Vreme je isto kao i njeno raspoloženje: Golden Gejt se davi u magli, teški oblaci uokviruju ostrvo Alkatraz, a vetar besni. Kako bi joj bilo manje hladno, ona se umotala u Martenovu jaknu.

Ona seda na plažu i vadi iz tašne paket pisama koja joj je on pisao. Ponovo čita neke redove. *Dođ mislim na tebe, moje srce kuca brže. Voleo bih da si ovde, usred moje noći. Voleo bih da zatvorim oči i ponovo ih otvorim na tebi...* Iz jedne koverta vadi male poklone koje joj je slao: detelinu sa četiri lista, runolist, jednu staru crno-belu fotografiju Žana Seberga i Belmonda u „*Do poslednjeg daha*“...

Ona dobro zna da se među njima dešava nešto nesvakidašnje. Jedna čvrsta veza, za koju nije sigurna da će je ikada više pronaći.

Zamišlja ga kako je čeka u Njujorku, u tom kafiću gde joj je zakazao sastanak. Zamišlja ga i plače.

* * *

U Njujorku, kafić je pre pola sata zatvoren, ali Marten čeka i dalje, ukočen, sleden. U ovom trenutku, on ne zna ništa o tome šta Gabrijel stvarno oseća. On ne zna koliko joj znači njihova veza, koliko joj je ona potrebna, koliko se osećala izgubljenom i rasejanom pre njega. On ne zna da ju je sprečio da posrne u jednom delikatnom trenutku njenog života...

* * *

Kiša počinje da pada na pesak San Franciska. Iz daljine, čuje se tužno zavijanje morskih orgulja, koje vibrira u ritmu talasa ponirući u kamene prolaze. Gabrijel ustaje kako bi uhvatila tramvaj koji vozi strmom padinom Filmor strita. Ona mehanički prelazi ovu putanju, koja je odvodi dva bloka iza Grejs katedrale, u Bolnicu Lenoks.

Ogrnuta u Martenovu jaknu, ona prolazi, jedna za drugim, klizna vrata. I pored prazničnih ukrasa, bolnički hol je sumoran i tužan. Pored aparata za piće, doktor Eliot Kuper prepoznaje njeno lice i vidi da je plakala.

„Dobar dan, Gabrijel“, kaže, pokušavajući da joj uputi utešan osmeh.

„Dobar dan, doktore.“

* * *

Marten ju je čekao do 23 časa, sam, na ciči zimi. Trenutno, srce mu je prazno i sramota ga je. Sramota što je izašao u prvi red ne zaštitivši se, sa svojim srcem na rukavu, svojim mladalačkim entuzijazmom i svojom prostodušnošću.

Uložio je bio sve, i sve izgubio.

Sada luta ulicama: Četrdeset druga, barovi, splavovi, alkohol, susreti za koje se zna da su loši. Ove zime, Njujork je još uvek Njujork. Ne više onaj Vorholov ili Velvet Underground, ali još uvek nije ni onaj prečišćeni grad koji ćemo upoznati kasnije. To je onaj, i dalje opasan i marginalan, Njujork koji prihvata da otvori vrata svojim demonima.

Te noći se u Martenovim očima prvi put pojavljuju natmurenost i strogost.

On nikada neće biti pisac. Biće pajkan, biće lovac.

Te noći, on nije izgubio samo ljubav.

Izgubio je i nadu.

Eto.

Ova priča ne govori ni o čemu drugom osim o stvarima iz života.

Priča o jednom muškarcu i jednoj ženi koji trče jedno prema drugom.

Sve je počelo prvim poljupcem, jednog letnjeg jutra, pod nebom San Franciska.

Sve se zamalo završilo jedne božićne noći, u jednom njujorškom baru, na jednoj kalifornijskoj klinici.

Zatim će proći godine...

PRVI DEO

Pod nebom Pariza

2. Najveći od svih lopova...

Iz istih onih razloga iz kojih nekoga mrzimo, mi ga i volimo.

~ RASEL BENKS ~

Pariz, leva obala Sene 29. jul

3 sata ujutru

Lopov

Pariz se kupao u svetloj noći, u srcu leta. Na krovovima muzeja Orsej, neka brza senka kliznu iza jednog stuba, zatim se odmače pod odsjajem polumeseca.

Obučen u tamni kombinezon, Arčibald Maklejn zaveza dva konopca za penjanje za svoj opasač. On popravi svoju crnu vunenu kapu koja mu je dopirala do sjajnih očiju, razdvajajući se na njegovom licu, namazanom mašću. Lopov zatvori svoj ranac i baci pogled na grad koji se pružao pred njim. Krov slavnog muzeja pružao je impresivan vidik, bar što se tiče spomenika na desnoj obali: ogromna palata Luvra, prepuna skulptura, penasta Bazilika Svetog srca, kupola Velike palate, ogromna vrteška u parku Tiljerije i zeleno-zlatni svod Pariške opere. Utonula u noć, prestonica je imala neki vanvremenski izgled. Bio je to Pariz Arsena Lupena, Pariz Fantoma iz Opere.

Arčibald navuče svoje sigurnosne rukavice, opusti svoje mišiće i baci konopac niz kameni zid. Večerašnji deo će biti težak i rizičan. Ali u tome i jeste bila njegova lepota.

Policajac

„Ovo je ludost!“

Zaklonjen u svom automobilu, šef policije Marten Bomon posmatrao je kroz dvogled onoga koga je pratio već više od tri godine: Arčibalda Maklejna, najčuvenijeg kradljivca slika savremenog doba.

Mladi policajac je bio veoma uzbuđen. Večeras će sprovesti hapšenje jednog vanserijskog lopova, kakav se sreće samo jednom u životu policajca. Bio je to trenutak na koji je dugo čekao. Scena koju je zamišljao hiljadu puta. Delo na kome će mu jednako zavideti Interpol i svi oni privatni detektivi što su ih angažovali milijarderi koje je Arčibald opljačkao.

Marten podese dvogled kako bi dobio jasniju sliku. Neuhvatljiva Arčibaldova senka konačno se pojavi iz tame. Dok mu je srce jako

lupalo, Marten ga ugleda kako baca svoj konopac sa krova i spušta se niza zid muzeja, sve dok ne stiže do jednog od dva monumentalna sata koja su gledala na Senu.

Na trenutak, policajac se ponada da će ugledati lice svog plena, ali Arčibald mu je bio suviše daleko i okrenut leđima. Koliko god to zvučalo neverovatno, za dvadeset pet godina te lopovske karijere, niko nikada nije video pravo lice Arčibalda Maklejna.

Arčibald stade ispred unutrašnjeg dela staklenog sata, koji je blistao bledom svetlošću. Tako zakačenom za taj brojčanik prečnika sedam metara, bilo mu je teško da se ne oseti užurbanim vremenom. Znao je da svakoga trenutka rizikuje da bude otkriven, ali on ipak baci pogled na ulicu. Kejovi su bili tihi, ali ne i pusti: taksiji su prolazili u redovnim vremenskim razmacima, nekoliko noćnih šetača hodalo je besciljno; drugi su se, nakon produženog izlaska, vraćali kućama.

Ne žureći, lopov se zakači za kameni rub i izvadi iz svog opasača jedan koturić obrubljen šiljcima s dijamantnim vrhovima. Jednim brzim, spretnim i ujednačenim pokretom, on zaseče staklenu površinu, na mestu gde se mesingane armature mimoilaze kako bi označile šesti sat. Kao što je i očekivao, točkić ogreba samo staklo, obrazujući jedan rez veličine malog obruča. Arčibald tu fiksira jednu troglavu sisaljku. Zatim se posluži cilindrom od aluminijuma dužine jedne ručne lampe. On više puta prede snopom preko linije frakture, vešto i sigurno. Laserski zrak, pravi konac za sečenje stakla, omogućiće mu da izvede tanak i dubok razrez. Fraktura se brzo proširila, prateći liniju razreza. Kada staklo dođe do ivice pucanja, Arčibald pritisnu sisaljku. Teška staklena ploča se odvojila u jednom komadu, bez razbijanja i lomljave, i polako se spustila na tlo, oslobađajući jedan okrugli prolaz, oštar poput giljotine. Sa spretnošću akrobate, Arčibald skliznu kroz otvor, koji mu je omogućio ulazak u jedan od najlepših muzeja na svetu. Od tog trenutka, ima tačno trideset sekundi pre nego što se aktivira alarm.

Nosa zalepljenog za prozor svog automobila, Marten nije mogao da veruje rođenim očima. Arčibald je, istina, upravo postigao uspeh, spektakularno ušavši u muzej, ali alarm će se svakoga trenutka oglasiti. Obezbeđenje u Orseju bilo je ozbiljno pojačano posle prošlogodišnje provale bande pijanih lica, kojima je pošlo za rukom da provale unutra kroz izlaz za slučaj opasnosti. Pijanice su nekoliko minuta tumarale kroz galerije pre nego što su privedene. Toliko im je bilo dovoljno da pocepaju slavnu Moneovu sliku, *Železnički most u Arženteju*.

Okolo tog događaja bila se podigla velika galama. Ministar za kulturu je ocenio nedopustivim da se u Orsej može ući kao u neku

vodenicu. Posle toga, ulazi u muzej dobro su pročešljani. Kao član OCBC, Centralnog biroa za borbu protiv ilegalne trgovine kulturnim dobrima, Marten Bomon je bio pozvan da pronade i obezbedi sve moguće ulaze. Teoretski, slavne impresionističke galerije su sada bile neprovaljive.

Ali zašto se onda ne oglašava taj usrani alarm?

Arčibald se spušta na jedan sto u kafeteriji. Veliki stakleni sat je tačno iznad kafea De Oter, na poslednjem spratu muzeja, pored sale posvećene impresionistima. Lopov gleda na svoj sat: još dvadeset pet sekundi. On skače na pod i penje se uz nekoliko stepenika koji vode u galerije. Infracrveni laseri formirali su mnoštvo nevidljivih i moćnih snopova, pokrivajući površinu detekcije koja se kroz hodnike prostire do pedeset metara. On pronalazi kutiju sa alarmom i odšrafljuje zaštitni pano, zatim na njega priključuje mali laptop, jedva malo veći od ajpoda. Na ekranu, brojevi se smenjuju vrtoglavom brzinom. Na plafonu će se uskoro aktivirati dve kamere s termičkim detektorima. Još samo deset sekundi...

Ne mogavši više da izdrži, Marten izlazi iz svog auta i počinje da puca prstima. Već četiri sata je bio u zasedi i počinjale su da mu trnu noge. Bio se odvikao. Na početku svoje karijere, ponekad bi proveo po celu noć vrebajući u nemogućim uslovima: u gepeku nekog automobila, kontejneru, na spuštenom plafonu. Odjednom, poče da duva vetar. On zadrhta i zakopča dugmad na svojoj kožnoj jakni. Bio se naježio, što nije bilo neprijatno u toploj letnjoj noći. Od svog početka rada za OCBC, još nikada nije bio ovako uzbuđen. Poslednji put kada je osetio nalet adrenalina bilo je pre pet godina, u vreme kada je bio u Specijalnim jedinicama. Užasan posao, vezan za jedan težak period njegovog života, ispod kojeg je, ne žaleći, podvukao oštru crtu. Radije je izabrao ovo, toliko neobično radno mesto „policajca za umetnost“, koje je spajalo njegovu strast za slikarstvo s radom u policiji.

Bilo ih je samo tridesetak u Francuskoj sa završenom obukom visokog nivoa, u organizaciji škole u Luvru, koja im je omogućila da pristupe toj delikatnoj službi. Iako je sada svoje istrage sprovodio u tihom miljeu muzeja i prodajnih galerija, susrećući se više sa starinarima i konzervatorima muzeja nego s dilerima ili kradljivcima, on je, pre svega, i dalje bio policajac. I to policajac koji je imao pune ruke posla. Sa više od tri hiljade krađa godišnje, Francuska je bila omiljena meta „pljačkaša nacionalnih dobara“, čija je ilegalna trgovina proizvodila finansijsku dobit gotovo jednaku onoj od trgovine oružjem ili narkoticima.

Marten je prezirao protuve koje su pljačkale crkve u selima, kraduckajući putire, statue anđela i Device. Gnušao se gluposti

vandala koji su se zabavljali uništavajući skulpture u parkovima. Konačno, mrzeo je kradljivce koji su radili po naređenjima i za račun kolekcionara ili sumnjivih starinara. Zato što, nasuprot uvreženom mišljenju, kradljivci umetničkih dela nisu bili usamljeni džentlmeni. Većina ih je bila upletena u organizovani kriminal i najteže razbojništvo, a imali su udela i u „pranju“ ukradenih platna, organizujući njihovo napuštanje teritorije.

Naslonjen na haubu svog starog „audija“, Marten zapali cigaretu, ne skidajući pogled sa zgrade muzeja. Kroz svoj dvogled je video otvorenu mračnu rupu na staklenom satu. Još se nije bio oglasio alarm, ali on je znao da je sada samo pitanje sekunde kada će oštri zvuk da raspori tišinu noći.

Tri sekunde.

Dve sekunde.

Jedna sek...

Zračak olakšanja zasija na Arčibaldovom licu kada se šest brojeva pojavilo na ekranu minijaturnog laptopa. Zatim dobitna kombinacija zatreperi, deaktivirajući takođe i detektore pokreta. Tačno kao što je i bio predvideo. Jednoga dana možda i napravi neku grešku. Jednoga dana, sigurno će preterati. Ali ne večeras. Put je bio slobodan. Predstava je mogla da počne.

3. Moj brat po samoći

Postoje dve vrste ljudi. Postoje oni koji žive, igraju i umiru. A postoje i oni koji ništa drugo ne rade osim što stoje u ravnoteži s krajem života. Postoje glumci. A postoje i hodači po žici.

~ MAKSENS FERMIN ~

Marten zapali još jednu cigaretu, ne uspevajući da se smiri. Ovoga puta, bilo je sigurno, nešto je zakazalo. Alarm se morao oglasiti još pre nekoliko minuta. Duboko u sebi, mladi čovek nije bio nezadovoljan. Nije li to bilo ono čemu se potajno nadao: uhvatiti Arčibalda sasvim sam, bez pomoći stražara ili policajaca iz jedinice, susret jedan na jedan, *mano a mano*, bez svedoka?

Marten je znao da je dobar deo njegovih kolega fasciniran Arčibaldovim „podvizima“, smatrajući pravom nagradom hvatanje jednog takvog kriminalca. Istina je da Maklejn nije bio običan kradljivac. Već dvadeset pet godina, direktore muzeja oblivao je hladan znoj zbog njega, a ismejao je svu policiju sveta. Pristalica finih manira, on je provalništvo podigao do nivoa umetnosti, dokazujući virtuoznost i originalnost pri svakoj svojoj krađi. Nikada nije pribegavao nasilju, nije ispalio nijedan jedini metak, niti je prosuo ijednu kap krvi. Sa svojim jedinim oružjem, lukavstvom i smelošću, nije oklevao da pokrade i najopasnije ljude, oligarhijskog mafijaša Olega Mordorova ili narkobarona Karlosa Ortegu, rizikujući da se nade na meti ruske mafije, ili da za petama ima južnoameričke karte.

Martena je redovno izluđivao način na koji su se mediji osvrtni na kradljivčeva nedela. Novinari su od Arčibalda stvarali prijatan lik, smatrajući ga pre umetnikom nego kriminalcem.

Zanimljivo, policija nije znala mnogo toga o Arčibaldu Maklejnu: ni njegovu nacionalnost, ni njegove godine, niti njegovu DNK. On nikada nije ostavljao tragove za sobom. Na snimcima sigurnosnih kamera se retko moglo videti njegovo lice, a i kada bi se u tome uspelo, ono nikada ne bi bilo isto, toliko je taj čovek vladao umetnošću prerusavanja. Iako je FBI nudio pozamašne sume svakome ko bi dostavio bilo kakve informacije koje bi pomogle da se on uhapsi, sakupljena su samo kontradiktorna svedočenja. Arčibald je bio pravi kameleon, sposoban da promeni svoj fizički izgled i da uđe u svoje likove poput pravog glumca. Nijedan ucenjivač niti saradnik nikada nije razbio taj zakon tišine. Što sve navodi na zaključak da je Arčibald radio sam i za sopstveni račun.

Za razliku od svojih kolega i od štampe, Marten nije bio podlegao fasciniranosti lika. I pored sve svoje zanimljivosti, Maklejn nije bio ništa drugo do kriminalac.

Za Martena, krađa jednog umetničkog dela bila je poput krađe nekog drugog predmeta. Iznad svoje tržišne vrednosti, sve umetničko stvaralaštvo imalo je nešto sveto i pripadalo kulturnom nasleđu stvaranom kroz vekove. Krađa jednog umetničkog dela predstavljala je, dakle, ozbiljnu povredu vrednosti i osnova naše civilizacije.

A oni koji su se upuštali u to nisu zasluživali nikakvu milost.

Tišina, nikakav šum, nikoga u blizini: muzej je bio neobično tih. Arčibald uđe u izložbene hale s jednakom poniznošću kao pri ulasku u crkvu. Noćno osvetljenje muzeja, sa smaragdnim i kobaltnoplavim tonovima, prostorijama je davalo izgled dvoraca s duhovima. Arčibald se prepusti atmosferi. Oduvek je mislio da su u tišini tame, daleko od uskliku gomile i sevanja fotoaparata posetilaca, muzeji koristili noć da povrate svoju snagu. Nije li neko umetničko delo, suviše izlažući svoju lepotu, vremenom prljalo svoju čistotu, da bi na kraju bilo i uništeno? Jedno platno danas, za godinu dana, biva toliko izloženo svetlosti kao nekada za sto godina! Toliko pokazivane, slike malo-pomalo gube svoj sjaj, crpeći svoju snagu i svoj život.

On stiže do prve sale, posvećene Polu Sezanu. Za više od dvadeset godina, Arčibald je „posetio“ na desetine muzeja, imao u svojim rukama neke od najvećih majstora; pa ipak, uvek je osećao istu emociju, istu jezu ispred očigledne genijalnosti. Neka od najboljih Sezanovih dela nalazila su se u toj prostoriji: *Kupačice*, *Kartaši*, *Planina Sen Viktoar...*

Kradljivac morade uz napor da se otrgne od svoje zadivljenosti. On pronade u svom opasaču jednu tanku nit od titanijuma, koju pričvrsti za krilo zida koje je odvajalo tu galeriju od sledeće.

Jer Arčibald nije bio došao zbog Pola Sezana...

Marten petom svoje čizme zgnječi opušak cigarete, zatim se ponovo vrati u svoj automobil. Nije bio trenutak da dozvoli da bude otkriven. Ako je išta izvukao kao nauk iz tih deset godina rada, bilo je to saznanje da čak i najgenijalniji kriminalci na kraju naprave grešku. Takva je ljudska priroda: pre ili kasnije sigurnost vodi u opuštanje, a opuštanje u pravljenje greške, čak i one najnezatnije, koja je dovoljna da se zaglavi u zatvoru. U vezi s tim se može reći da je tokom poslednjih nekoliko meseci Arčibald bio učestao sa svojim uspesima, nižući seriju provala koja do tada nije bila viđena u svetu umetnosti: između ostalih i *Ples od Matisa*, u muzeju Ermitaž u Sankt Peterburgu, jedan neprocenjivi rukopis notnog zapisa Mocartovih simfonija u Morgan biblioteci u Njujorku, jedan izuzetan Modiljanijev akt u Londonu... najzad, pre tri meseca, dok je provodio

vikend na svojoj jahti, ruski milijarder Ivan Volinski bio je neprijatno iznenađen otkrivši da mu je ukraden slavni N° 666 Džeksona Poloka, nabavljen kod Sotbija za nepunih 90 miliona dolara. Krađa koja je posebno iziritirala oligarha, koji je, kako kažu, kupio tu sliku po nagovoru svoje nove mlade pratilje.

Marten upali svetio na plafonu auta i izvadi iz svog džepa mali notes presvučen tkaninom, u kome je bio rekapitulirao prethodne krađe.

DATUM KRAĐE	UMETNIČKO DELO	UMETNIK	DATUM SMRTI UMETNIKA
3. novembar	Ples	Matis	3. novembar 1954.
5. decembar	Rukopisi	Mocart	5. decembar 1791.
24. januar	Ženski akt	Modiljani	24. januar 1920.
6. februar	Portret Adele Bloh Bauer	Klimt	6. februar 1918.
8. april	Prosjak	Pikaso	8. april 1973.
16. april	Naga Maja	Goja	16. april 1828.
28. april	Triptih	Bejkon	28. april 1992.

Sve se i suviše uklapalo da bi se poverovalo u običnu koincidenciju: na način serijskih ubica, Arčibal Maklejn nije napadao nasumice, već prateći jedan precizan *modus operandi*. Kao da je želeo da im oda počast, svoje krađe je organizovao u skladu s datumom smrti umetnika kome se divio! Krajnja taština, ili samo još jedan način da prkosi policiji praveći sebe legendom, ali pri svakoj svojoj provali ostavljao je za sobom posetnicu ukrašenu znakom Južnog krsta. Zaista, tip je bio neobičan.

Otkrivši taj način delovanja, Martenova prva reakcija bila je da pretraži po beleškama Interpola, ali nije pronašao nikakav trag o svojim zaključcima. Izgleda da je on bio jedini koji je uvideo vezu između datuma krađe umetničkih dela i datuma smrti njihovih autora! Mladi policajac je oklevao da upozori svog nadređenog, general-pukovnika Luazoa, šefa Biroa. Naposletku je odlučio da informaciju sačuva za sebe i lovi sam. Greh iz gordosti? Bez sumnje, ali takođe i pitanje karaktera: Marten je bio individualac, nije mu odgovarao timski rad i bio je neprilagođen za to. Svu svoju veličinu pokazivao je tek kada je mogao da radi na svoj način. A to je i bilo ono što će uraditi večeras, posluživši Birou Arčibaldovu glavu na tanjiru. Kao i svaki put, pukovnik Luazo i njegove kolege neće dugo čekati da

sebi pripisu tu zaslugu, ali Martena je bilo baš briga za to. On nije postao policajac zbog počasti ili priznanja.

Marten otvori prozor svog starog kupea. Noć je bila naelektrisana, puna pretnji i obećanja. Visoko, kroz prozore na zidu muzeja, mogli su se videti monumentalni lusteri koji su svedočili o davnim vremenima. On pogleda na svoj sat, kolekcionarski omega „spidmaster“, poklon jedne devojke, odavno nestale iz njegovog života.

Od pre nekoliko sati, bio je 29. jul.

Na taj dan, umro je Vinsent van Gog.

* * *

Srećan rođendan, Vinsente, dobaci Arčibald ulazeći u susednu halu, onu u kojoj su se nalazila neka od najpoznatijih dela Van Goga: *Popodnevi odmor, Portret doktora Gašea, Crkva u Oversir Oazu...*

On napravi nekoliko koraka u prostoriji i stade ispred jednog od najpoznatijih umetnikovih autoportreta. Okružena misterioznim vibracijama, ta slika je nosila u sebi nešto fantomsko, sa onim tirkiznim i pelen zelenim bojama koje su bleštale u tami.

Iz svog drvenog, zlatnog rama, Van Gog ga pogleda iskosa, uporno i zabrinuto. Pogled koji je izgledao kao da ga prati i beži mu istovremeno. Oštri pokreti četkicom otkrivali su njegovo ozbiljno i koščato lice. Slikareva narandžasta kosa i brada boje vatre gutale su njegovo lice kao plamenovi, dok su se u dnu slike kovitlale halucinantne arabeske.

Arčibald se snažno zagleda u platno.

Poput Rembranta ili Pikasa, Van Gog je često sam sebi bivao model. Kroz slike je, u svom neponovljivom stilu, do besvesti tragao za ličnim identitetom. Izbrojano je više od četrdeset njegovih autoportreta: ogledala bez ulepšavanja koja su omogućila da se prati kretanje njegove bolesti i njegovog unutrašnjeg nemira. Ali ovo platno je bilo poznato po tome što je Vinsent za njega bio najviše vezan. Možda zato što je bilo naslikano tokom njegovog boravka u psihijatrijskoj ustanovi u San Remi d'Provansu, manje od godinu dana pre samoubistva, u jednom od najplodnijih ali i najbolnijih perioda njegovog života.

Gotovo sažaljiv, Arčibald oseti pravo uznemirenje pred tim izmučenim licem. Ove večeri, platno je kradljivcu slalo odraz brata po samoći. Tu sliku je mogao da ukrade već deset ili dvadeset godina. Ali on je ipak više voleo da sačeka ovu noć, koja će biti vrhunac njegove karijere kradljivca.

Na donjem spratu se začuše koraci, ali Arčibald nije uspevaao da odvoji oči od pogleda holandskog slikara, hipnotisan njegovom genijalnošću koja je, na neki način, trijumfovala nad slikarevim

ludilom. Van Gogogova preispitivanja, otkrivana kroz njegove autoportrete, okretala su Arčibalda ka pitanjima koja je i on sebi postavljao u vezi sa sopstvenim postojanjem.

Ko je on u stvari? Da li je, u odlučujućim trenucima, doneo ispravne odluke? Kome planira da posveti ostatak svoga života? A naročito, da li će ikada sakupiti hrabrosti da napravi korak ka Njoj, jedinjoj ženi koja mu je zaista značila, da bi joj zatražio oprostaj? *Dakle, idemo li, Vinsente?* upita on.

Igrom svetlosti učini se da Van Gogov pogled još življe zablista. Arčibald odluči da taj znak shvati kao pristanak.

„Dobro, zakači svoj opasač. Može da bude malo truckavo!” upozori on, odlučivši da skinе sliku s njenog držača. Istog momenta, oglasio se alarm i oštro pištanje odjeknu čitavim muzejom.

Zvuk alarma se začuo do ulice.

Već kao zapeta puška, Marten je samo čekao na ovaj signal da bi krenuo. On otvori vrata auta i izađe na trotoar, nakon što je iz pregratka za rukavice već bio uzeo svoje službeno oružje: poluautomatski pištolj „zig zauer” kalibra 9 mm, koji je sada posedovala većina policajaca i žandarmerije u Francuskoj. On proveri šaržer od petnaest metaka i stavi oružje u futrolu.

Samo da ne budem primoran da ga upotrebim...

Falilo mu je vežbe. Od svog prelaska u OCBC nije bio ispalio ni metak, dok je u Specijalnim jedinicama redovno koristio svoje oružje.

Marten pređe preko dve ceste i zaustavi se na prostoru ispred muzeja, pored kejova na Seni. Ulica Legije časti bila je pusta, izuzev dva beskućnika koji su spavali u svojim vrećama, na ulazu u podzemnu stanicu RER C. Mladi policajac se sakri iza jednog reklamnog stuba i postavi zasedu na svom novom mestu za osmatranje. Glave podignute ka krovovima, on kroz svoj dvogled primeti novi konopac zategnut duž zida muzeja, koji je omogućavao da se stigne do jednog od balkona na prvom spratu.

On oseti kako mu srce ubrzano kuca.

Ne čekaj predugo, Arči. Već sam ovde. Čekam te.

Čim Arčibald skinu platno, sigurnosne rešetke padoše munjevitom brzinom sa obe strane prostorije kako bi zarobile kradljivca i blokirale mu prolaz. Isti sistem zaštite danas postoji u svim velikim muzejima sveta; ne nastojati po svaku cenu da se spreči ulazak kradljivca u zgradu, već osigurati da on odande ne može izaći.

Za nekoliko sekundi, vojska stražara prekri gornji nivo muzeja.

„Ovde je, prostorija 34!” dobaci šef obezbedenja ulazeći u hodnik koji je vodio do galerija.

Ne podlegavši panici, Arčibald navuče masku za disanje s finim plavičastim zaštitnim naočarima i izvadi iz svog ranca sredstvo za

„nestajanje“.

Patrola se približavala, obilazeći munjevitom brzinom galerije impresionista. Kada se straža sjurila do gvozdениh rešetaka, dočekaše je tri aktivirane bombe upravo bačene na parket. Obuzeti panikom, stražari ostadoše ukopani u mestu. Zatim projektili eksplodiraše, oslobađajući neki ljubičasti gas. Istog časa, prostoriju ispuni gust i oštar dim, što stvori maglu koja je smrdela na izgorelu plastiku.

„Bitanga! Zadimio nas je!“ reče šef, odmaknuvši se nekoliko koraka.

Ubrzo se ogласiše i detektori dima i, ovoga puta, aktivirao se alarm za požar pojačavajući već nastalu buku. Istog časa, metalna zavesа s ravnim oštricama spusti se oko prostorije, štiteći slike od mlazeva automatskih gasilica koje će se aktivirati čim toplota u prostoriji postane previsoka.

U istom trenutku, komesariјat Sedmog arondismana dobio je numerisane slike, koje su snimile kamere postavljene u Orseju. Sistem teleobezbeđenja koji je povezivao alarm muzeja sa policijskom јединicom ponekad bi se greškom aktivirao, ali ovoga puta upozorenje oceniše ozbilјnim i, ne gubeći vreme, tri policijska automobila sa upalјenim sirenama odјuriše ka slavnom muzeju na levoj obali Sene.

„Ne razumem čega se on igra!“ progundа šef obezbeđenja, s maramicom preko lica kako bi se zaštitio od dima.

On zgrabi svoj voki-toki i viknu svoја naređenја straži.

„Pošaljite momke unutrašnjim stepeništem. Neću da ga izgubimo iz vida!“

Iza gvozdениh rešetaka, razaznavao je samo јednu bezobličnu senku, koja se kretala u sali sa slikama Van Goga. Pre nego što će dim udaviti celu prostoriju, on, kroz svoje infracrvene naočare, pregleda salu. Apriori, nije postojala nikakva opasnost da će lopov uspети da utekne: koliko je on mogao da vidi, metalna ograda s druge strane prostorije bila je takode spuštena, preprečivši svaku mogućnost za beg. Policajcima će ostati samo da ga pokupe kada budemo otvorili izlaze, pomisli on, potpuno siguran.

Ono što on nije mogao da vidi bila je tanka nit od titanijuma, koja je bila zaustavila rešetke na pedeset centimetara od poda...

Tanak smešak je blistao na Arčibaldovim usnama dok je puzao ispod šilјaka, pre nego što će izaći iz muzeja onuda kuda je bio i ušao. Cela operacija nije trajala duže od pet minuta.

Pet minuta, koji su mu bili dovolјni da sa zida skine sliku neprocenjive vrednosti.

4. *Dva čoveka u gradu*

Jedino neprijatelji govore istinu: prijatelji i ljubavnici neprekidno lažu, uhvaćeni u mrežu dužnosti. ~ STEVEN KING ~

Nakon trčanja preko krovova, Arčibald dohvati konopac kako bi ga vezao za svoju alku, a zatim se klizeći spustio do balkona. Ne odmorivši ni trenutak, on prekorači preko ograde i nađe se na debelom mlečnobelom staklu koje je pokrivalo ulaz u muzej. Zatim, sa gipkošću životinje i gotovo bez napora, on preskoči nekoliko metara da bi se domogao trga.

Nije ti loša ta akrobatska tačka, oceni Marten, i dalje u zasedi iza reklamnog stuba. Mladi policajac izvadi svoje oružje, spreman da interveniše. Konačno, stigao je do cilja! Kradljivac bio postao njegova opsesija, mada Marten nije znao tačno zbog čega. Uveravao je sebe da je on prvi koji je razotkrio njegovu misteriju. Uprkos nedostatku informacija o Maklejnu, on je pokušao da izradi njegov psihološki profil, trudeći se da razmišlja kao on kako bi pretpostavio i razumeo njegov način razmišljanja. Nije to bila opčinjenost. Bilo je to nešto drugo: nezajajljiva radoznalost, udvostručena nekom nevidljivom niti koja je spajala dva igrača šaha. Ona ista koja je povezivala Brosara i Mesrena, Rožea Borniša i Emila Buisona, Klaris Sterling i Hanibala Lektora...

Dobro, prestani sa svojim delirijumom. Izlazi iz ovog skrovišta i zatvori ga!

Pa ipak, uprkos zapovestima svoje glave, Marten je ostajao skamenjen, pasivni posmatrač filma u kome nije bio glavni junak. Sada kada se njegova potraga približavala svome cilju, osećao je neobičnu prazninu u dnu stomaka. Odakle je poticalo to kolebanje? Odakle ta potreba, ta opasna želja za igrom mačke i miša?

Da bi se produžilo zadovoljstvo?

Što se Arčibalda tiče, on nije gubio vreme. Brz kao munja, on na trenutak nestade iza jednog novinskog kioska u Ulici Legije časti, zatim se pojavi potpuno preobražen. Svoju odeću za maskiranje zamenio je svetlom jaknom i pamučnim pantalonama.

Njegovo majstorstvo preoblačenja nije samo legenda, pomisli Marten. Ne samo njegovo novo odelo, čitava kradljivčeva pojava izgledala je drugačije: teža i povijenija figura, kao daje za deset sekundi Arčibald postao deset godina stariji.

Međutim, ono najneočekivanije je tek dolazilo.

Ovo je ludost!

Obasjan javnim osvetljenjem, mladi policajac je posmatrao lopova kako uzima... „velib“, jedan od dvadeset hiljada bicikala za samoposluživanje, koje su opštinske vlasti stavile na raspolaganje turistima i Parižanima. Za nekoliko meseci, velika silueta sivog dvotočkaša postala je jedna od ikona ulica glavnog grada. Očigledno, Maklejnu se dopadala, iako se on njome neobično poslužio, pažljivo zavezavši lanac svoje mašine za ulični fenjer, pre nego što će se popeti na krov muzeja!

Dok je koncert sirena najavljivao dolazak policajaca iz stanice Sedmog arondismana, Arčibald je već bio stigao do Keja Anatola Fransa. Marten pomisli da krene autom, zatim odustade od toga. S mladim kapetanom za petama, Arčibald prođe duž Sene, ostavivši za sobom Narodnu skupštinu i vozeći ka Gradskom ostrvu. Tri policijska automobila zaustaviše se na Trgu Anrija d'Monterlana, tačno ispred ulaza u muzej, i iz njih izade desetina agenata u uniformama, koji kao jedan uleteše kroz glavni ulaz.

Oni ni na sekundu ne posumnjaše da je biciklista, koga su sreli nekoliko trenutaka ranije, čovek za kojim tragaju.

* * *

Potpuno iznenađen, Marten se zapita koji trag da sledi. Arčibald je bio stigao do trotoara uz kej i vozio laganim ritmom, u suprotnom smeru od toka saobraćaja. Ni jedan jedini put se nije okrenuo da proveriti da li ga neko prati. Na suprotnom trotoaru, Marten ga nije puštao da odmakne ni korak. Srećom, „velib“ je bio dosta uočljiv, fluorescentne trake na točkovima, snažno svetio napred i pozadi, što mu je omogućavalo da ga ne izgubi iz vida. Osim toga, bicikl je svuda bio pojačan, noseći oklop koji je sakrivao njegove kablove i žice, ali koji je morao težiti čitavu tonu, onemogućavajući svaku pomisao na igranje Bernara Inoa.

Vetar je sada snažno duvao, lepršajući buket trobojnih zastava na Hotelu *Kes de Depo*. Marten je bio napregnut, ali držao je situaciju pod kontrolom: čak i da ga Arčibald otkrije, ne bi mogao da mu utekne. Ne na ovoj udaljenosti. Marten je svakog jutra trčao ozbiljno i temeljno, do iznemoglosti, kako bi pomakao svoje granice. Ako bi kradljivac i pokušao da se da u sprint, ne bi ga pustio da odmakne. U svakom slučaju, morao je da ostane oprezan, ne želeći da rizikuje da se udalji.

Dva čoveka predoše preko Kraljevskog mosta, koji je svojim svodom i svojim lukovima spajao Ulicu d'Bon sa paviljonom D'Flor.

Arčibald kao da je uživao u svojoj noćnoj šetnji, vozeći opuštено, udišući vazduh noći sa uživanjem jednog turiste. Spređa, na njegovom biciklu, dve drške su pridržavale metalnu korpu koja je služila kao prtljažnik. Arčibald je u nju bio uglavio svoju braon torbu,

koja je bila deo vojničke opreme. Torbu u kojoj se nalazila Van Gogova slika od nekoliko stotina miliona evra...

Na Keju Volter, on sebi dozvoli i taj luksuz da još više uspori, dangubeći ispred umetničkih galerija, knjižara i šik radnji sa antikvitetima.

To je to, igra turiste! pomisli Marten.

Ipak, nesvesno, mladi policajac se prepusti šarmu kvarta. Noću je Kej Volter izgledao vanvremenski i nije trebalo puno da se zamisli jedan vek unazad. Vreme kada su Engr i Delakroa imali svoje ateljee u kvartu, vreme kada je Bodler pisao *Cveće zla*, u jednom hotelu u blizini...

Jedna agresivna reklama na staklu autobuske stanice iznenada vrati Martena u stvarnost. Arčibald je sada prolazio pored metalnih tezgi prodavača starih knjiga. Neke su bile sveže obeležene porukama neinteresantne sadržine: *Džamila, volim te - Reži je glupan - Sarko Fašo* - Sego je za politiku što i Pariš Hilton za kulturu.*

Odmah posle mosta Karusel, kradljivac se, poput pravog poznavaoaca, zadivi ispred radnje Senelije, Boje keja, koja je platnima i bojama snabdevala kako Sezana, tako i Modiljanija i Pikasa. Odmah pored, dva stražara su ćaskala ispred stana bivšeg predsednika Širaka. Arčibald prođe pored njih smešeći se.

Zatim kradljivac presta da glumi turistu i ubrza kretanje. Ipak, ne toliko brzo da bi Marten osetio opasnost. Ulične svetiljke su bile guste na tom delu puta. Dok se na horizontu ukazivala metalna ograda Mosta umetnosti, učini se daje saobraćaj oživeo i nekoliko taksija punom brzinom projuri delom ceste rezervisanom za autobuse. Pored Sene, dva radnika iz službe održavanja čistila su pramac dugačkog broda pretvorenog u restoran. Zeleno-belo vozilo Pariške čistoće stajalo je parkirano na ivici trotoara, upaljenog motora i s uključenim svetlima, ali šofer je bio ispario.

Trenutno, Arčibald je jurio. On prolete kao munja pored kupole Instituta, nateravši Martena da trči bržim ritmom. U glavi mladog policajca smenjivale su se kontradiktorne misli. Da li je trebalo odmah uhapsiti Maklejna ili rizikovati i pratiti ga što je dalje moguće? Jer, čak i sa Arčibaldom iza brave, ništa nije moglo da garantuje da će se ikada otkriti njegov slavni plen i pronaći desetine pokradenih slika. Mislila mladog policajca prolete slika *Slomljene igle*, mitskog skrovišta Arsena Lupena, smeštenog na strmoj obali Etrete, u koji je ostavljao svoje blago: Mona Lizu, najveća dela

---

* Nadimak koji su političaru Nikoli Sarkoziju nadenuli politički neistomišljenici („Sarko fašista“).

Botičelija, najmračnije Rembrantove slike... Jedno je sigurno, Maklejnova pećina ne bi imala na čemu da mu pozavidi.

Ja sam taj koji gaje pronašao. Jači sam od njega. Mogu da ga zaustavim bilo kada...

Pod gustim drvećem na Keju Konti, Arčibald uspori ritam, što Martenu nije teško palo. Jedan policijski auto patrolirao je kvartom, nedaleko od stražarske kućice vatrogasaca, ali on je više lovio beskućnike nego pljačkaše. Arčibald ne podiže čak ni obrvu i nastavi svoj put ka Gradskom ostrvu. Kada se na horizontu ukaza slika Novog mosta, Marten se prvi put zapita: u ovom lovu na čoveka, da li je siguran da ne igra ulogu plena?

Na Keju Grand Ogistan, kradljivac ostavi svoj bicikl pored fontane Valas, čije su četiri karijatide elegantno podizale metalnu posudu ukrašenu delfinima i rečnim božanstvima. Arčibald uze svoju pamučnu torbu i nataknu je na rame, zatim nastavi pešice preko mosta. Zatečen, Marten ponovo izvadi svoje oružje, kao refleksno, ali ne preostade mu ništa drugo nego da krene za Arčibaldom, otvoreno ga prateći, na istom trotoaru. Sa svojim polukružnim balkonima i stotinama čudnovatih figura koje su ukrašavale njegove vence, najstariji most u Parizu takođe je bio i najšarmantniji. Njegovih dvanaest lukova prelazilo je preko dva rukavca Sene, obrazujući elegantnu izlomljenu liniju čiji je svod, na centralnom delu, predstavljao produžetak Gradskog ostrva.

Most je bio neobično prazan, brisan snažnim vetrom. Poput pravog kameleona, Arčibald je ponovo vratio svoju gipkost i izdržljivost. Njegova brzina je sada bila sasvim drugačija od one malopredašnje, brzine jednog dekice na biciklu koga je Marten do sada pratio. Za nekoliko sekundi, lopov je prošao dve prve polukružne terase koje su natkrivale ukrasne vence.

Zadihanog i u znoju, utrnule ruke na oružju sa cevi okrenutom nadole, mladog policajca obuze napad panike. A šta ako ga na drugom kraju mosta čeka neki auto? Šta ako se odjednom pojavi neki pomagač? Ovoga puta, rizik da izgubi Arčibalda bio je suviše veliki da bi nastavio da ga prati. Marten otkoči svoj pištolj, repetira i prvi put upozori:

„Stoj, policija!“ Lopov odjednom uspori. „Stoj ili pucam!“ nastavi Marten da bi iskoristio efekat iznenađenja.

Ovoga puta, Arčibald stade.

„Ruke uvis i polako se okrenite!“

Ne čekajući ponovnu opomenu, Arčibald izvrši naređenje i, prvi put, Marten ugleda crte njegovog lica.

Arčibald je bio čovek šezdesetih godina, dobrog držanja. Njegova tamna proseda kosa i kratko ošišana brada blistale su u noći.

Svetlozelene oči, skoro nasmejjane, obasjavale su njegovo lice pravilnih crta, na kome je bilo ostalo nekoliko crnih mrlja od kreme za kamuflažu. Ništa na njegovom izrazu nije odavalo strah ili iznenađenje. Naprotiv, sve je na njemu odisalo zabavljanjem i spokojstvom.

„Zdravo, Martene, lepa noć, zar ne?“

Mladom policajcu se sledi krv u žilama... Sranje, otkud zna ko sam? ... ali pokuša da prikrije svoje iznenađenje.

„Zatvorite tašnu i spustite je na tlo!“

Arčibald ispusti torbu koja pade pored njegovih nogu. Marten primeti znak Air Force, avijacije britanske armije, prišiven na tkaninu torbe.

„Ako si stvarno hteo da me uhvatiš, trebalo je to da uradiš ispred muzeja, Martene.“ Otkud zna da... „Imao si priliku i propustio si je“, zaključii kradljivac.

Čovek je imao dubok glas sa škotskim akcentom, valjajući lagano slovo r. Marten se priseti glasa Šona Konerija, koji je ponosno čuvao akcenat zemlje svog porekla u svakom liku koji je igrao, bez obzira na njegovu nacionalnost.

„Pružite ruke!“ uzviknu Marten vadeći lisice iz džepa svoje jakne. Ovoga puta, Škotlandanin ne posluša.

„Napravio si samo jednu grešku, ali najgoru od svih: ostavio si sebi mogućnost da izgubiš, a mogao si da pobediš. Uvek to fatalno oklevanje...“

Marten je bio paralisani tom iznenadnom promenom uloga. Arčibald nastavi:

„Gubitnici uvek izgube od sebe samih, ne od svojih protivnika, ali mislim da ti to već i sam znaš.“

Vetar je počeo jače da duva. Jedan nalet podiže oblak prašine, nateravši Martena da zaštiti oči. Maklejn, nepokolebljiv, nastavi:

„Ponekad je lakše izgubiti nego platiti cenu koju zahteva pobeda, zar ne?“ Kako Marten ne odgovori, Arčibald dodade: „Priznaj barem da si se zapitao!“

„Šta zapitao?“ pita Marten i protiv svoje volje.

„Ako uhapsim Maklejna danas, koji će biti smisao mog života sutr?“

„Pogodbeni način je neupotrebljiv: hapsim vas danas. Sada.“

„Ajde, sinko, priznaj da imaš samo mene u životu.“

„Nisam ja vaš sin, u redu?“

„Nemaš ženu, nemaš decu, nikakvu ozbiljniju vezu još od pamtiveka. Roditelji? Oboje su mrtvi. Kolege? Većinu prezireš. Nadređeni? Misliš da ne priznaju tvoj rad.“

Iako se Maklejn nalazio ispred preteče okrenutog pištolja, zadržavao je neobičnu sigurnost. Marten je imao oružje a Arčibald samo reči. Pa ipak, u tom trenutku, reči su bile efikasnije od jednog automatskog pištolja. Kao da bi naglasile njegove reči, Arčibaldove oči su caklile. Odisao je nekom mešavinom grubosti i rafiniranosti.

„Ovoga puta, precenio si svoje mogućnosti, maleni.“

„Ne verujem“, slaga Marten.

On pokuša da se uveri, stežući svoj pištolj, ali oružje mu se učini teško čitavu tonu. Ruke su mu bile vlažne i, uprkos naborima na dršci, „zig zauer“ mu je klizio iz ruku.

„Trebalo je da večeras pozoveš svoje kolege“, bocnu Škotlandanin.

On zgrabi torbu koja je stajala pored njegovih nogu, kao da je za njega bio došao trenutak da se povuče, i izvadi odande Van Gogov portret koji podiže iznad glave.

„Ja ili slika!“ upozori on, mašući platnom nad rekom.

Marten oseti kako ga obuzima bes. Njegove oči, čije je snažno plavetnilo obrazovalo hipnotički oreol, bile su prikovane za sliku.

Nešto se nije slagalo. Po onome što je on znao, Arčibald je bio esteta, pravi poznavalac. Ne tip čoveka koji bi rizikovao da uništi takvu sliku, čak ni da bi obezbedio svoje potomstvo. Istina, prošle godine se istakao sabotirajući jednu kontroverznu izložbu Džefa Kunsa u Versajskom dvorcu. Spravljena bomba koju je bio postavio na jednog ogromnog morskog raka, okačenog u jednom od salona, uništila je skulpturu modernog umetnika. Ali Džef Kuns nije Van Gog...

„Ne glumite budalu, Maklejne!“

„Nije lak izbor, a?“

„Nikada se ne biste usudili!“ izazva ga Marten. „Poznajem vas bolje nego što mislite.“

„U tom slučaju... asta la vista, sinko!“ viknu Arčibald bacivši svom snagom platno ka mračnoj vodi reke.

Obuzet panikom, Marten se pope uz ogradu terase koja je natkrivala venac. Usled vetra, Sena je bila jednako nemirna poput nekog uzburkanog mora. Marten je oduvek mrzeo plivanje i nije zakoračio u bazen još od polaganja konkursa za policijskog poručnika, kada je umalo dobio neprelaznu ocenu. Ali noćas, šta je drugo mogao da uradi?

On udahnu duboko i skoči u mračnu vodu.

Van Gogov život je bio u njegovim rukama.

Arčibald pređe preko drugog rukavca Sene, zatim siđe do mosta Luvr, gde je bio parkiran jedan engleski kolekcionarski auto. On sede za volan i stiže do Keja Fransoe Miterana, a zatim nestade u noći.

5. Ljubavnici s Novog mosta

Trebalo je da imam dva srca, jedno neosetljivo i drugo ne- prekideno zaljubljeno, trebalo je da to drugo poklonim onoj za koju kuca, a sa onim prvim bih živeo srećan. ~ AMIN MALUF ~

Kej Sen Bernar, 3 h 20 min

„Idemo, momci. Imamo intervenciju na Novom mostu.“

Kapetan Karin Anjeli uđe u salu za odmor glavne stanice Pariške rečke brigade.

„Dijaz i Kapela, idete sa mnom. Neki tip se bacio u vodu.“

Dva poručnika krenuše za svojom „šeficom“ i, nekoliko sekundi kasnije, tri policajca su se nalazila za kormilom Kormorana, jednog od brodića korišćenih za nadgledanje pariške reke. Posada je vozila po glatkim talasima, na kojima se reflektovala zlatasta svetlost sa uličnih svetiljki.

„Mnogo kenjaju te samoubice!“ opsova Dijaz. „Ovo je već četvrti ove nedelje.“

„Vala baš, kao da ne mogu da se bace pod voz!“ potvrdi Kapela.

„Ne šalite se s tim, momci!“ izgrdi ih Karin.

U svakoj sezoni, mostovi Pariza istinski privlače očajne, mobilišući brigadu koja spreči više od stotinu samoubistava godišnje. Ipak, leti, kada su kejovi prepuni sveta, intervencije postaju mnogobrojne. Od glupavih opklada po završetku noćnog provoda do obožavalaca „pariške plaže“, sve više ljudi je rizikovalo da zagnjuri glavu u reku. Ipak, uprkos obećanjima jednog bivšeg gradonačelnika Pariza, i dalje se nije moglo kupati u Seni. Uz rečni saobraćaj, postojala je realna opasnost od sudara s nekim brodićem. Da i ne spominjemo rizik od mogućnosti zaraze leptospirozom, bakterijom koja se nalazi u urinu pacova. Odvratna stvar koja može da parališe, pa čak i da bude fatalna.

Brodić nastavi svoju trku - Kej D'Orlean, luka Sen Mišel, Kej De Orfevr... - pre nego što će usporiti, u blizini Novog mosta.

„Vidiš li šta?“ upita Kapela.

„Sranje, gde je ta budala?“ dodade Dijaz.

Očiju prilepljenih za dvogled, Karin Anjeli pokuša da sačuva pribranost. U ovom trenutku, momci su bili nervozni. Prošle nedelje, u blizini Keja Turnel, jedna od barki iz kompanije Bato-Muš sudarila se s brodićem koji su bili iznajmili turisti. Prignječena za stub mosta, barkica za zabavu se prevrnula u vodu. Brigada je brzo intervenisala,

ali ne dovoljno brzo da bi izvukla jedno od dece, dečaka od tri godine koji se udavio. Nijedan od policajaca Rečne brigade nije bio napravio ni najmanju grešku. Pa ipak, gubitak dečaka u stanici je doživljen kao trauma.

„Evo ga!“ uzviknu iznenada Karin, pokazujući prstom u pravcu Ver Galon skvera.

Brodić se polako primače strmoj obali.

„Idem“, odluči mlada žena, zakopčavajući svoj kombinezon i navlačeći masku.

Zaronila je pre nego što su dva čoveka stigla bilo šta da prokomentarišu. Ispruženog tela, gipkih nogu, lagano krećući rukama, za samo nekoliko sekundi uspela je da pritekne u pomoć čoveku koji je plivao ka obali. Stigavši do njega, ona primeti da se drži za jednu sliku kao za neku dasku.

* * *

„Vi ste svi amateri! Vi i niste profesionalci!“ Prst ministarke unutrašnjih poslova bio je uperen čas u direktora muzeja, čas u šefa obezbeđenja, zatim direktora policijske jedinice, kao i šefa Biroa. Za manje od pola sata, organizovan je vanredni sastanak u samoj unutrašnjosti muzeja Orsej.

„Ovo neće tek tako proći!“ zagrme ministarka.

Prva osoba proistekla iz predgrađa i imigracije koja je uspela da stigne do ovog nivoa odgovornosti, osoba koju je medijska ekspanzija pretvorila u ikonu Republike. Inteligentna i ambiciozna, ona je istovremeno simbolizovala i otvaranje ka levici i različitost. Bila je poznata po svom iskrenom izjašnjavanju, kao i po svojoj odanosti predsedniku Republike, koji ju je ponekad nazivao „*francuska Kondoliza Rajs*“.

„Nesposobni ste, eto!“

U beloј košulji marke „*anjes b.*“ i sivom sakou „pol smit“, ona je već pet minuta hodala salom Van Gog, iskaljujući svoj bes na onima koje je smatrala odgovornim za ovu novu krađu. Njena kosa boje ebanovine padala je u ravnim pramenovima, uokvirujući njen pogled, istaknut krejonom, hladan i oštar poput kristala. Do nje, njen kolega iz Ministarstva kulture, koji se nije usuđivao da reaguje.

„Izgleda da vas zabavlja da budete na meti poruge tom lopovu!“ viknu ona pokazujući na posetnicu koju je Arčibald bio zakačio za zid, na mestu Van Gogovog autoportreta.

Dugačak hodnik posvećen impresionistima vrveo je od policajaca i bio pretvoren u aneks stanici policije. Bile su podignute sve metalne rešetke, a agresivne reflektore je zamenila blaga plavičasta svetlost koja je ostavljana noću. U sali Renoar, inspektori 3. DPJ su ispitivali osoblje obezbeđenja. Ostali oficiri su, u sali Mone, na jednom

kontrolnom ekranu pregledali snimke sigurnosnih kamera, dok je jedna ekipa naučne policije u sali Van Gog glumila eksperte iz „*Poroka Majamija*“.

„Mora se što pre pronaći ta slika“, odsečno reče ministarka. „Od nje zavisi vaša karijera.“

* * *

Srebrni DB5 prolazio je Avenijom Žorža Pompidua. Automobil je poticao iz nekog drugog vremena, iz šezdesetih godina, zlatnog doba Astona Martina. Za volanom, Arčibald se osećao u nekom drugom svetu, u ostatku jedne nestale epohe: epohe pravog britanskog luksuza, elegantnog ali ne i razmetljivog, sportskog ali ne i grubog, rafiniranog ali i muževnog. Auto koji mu je priličio.

On lagano ubrza, prođe Kej Rape, most Bersi i pređe na sporedni put. Za jedan kolekcionarski auto, DB5 se dobro držao na putu. Gledajući na automobile kao na umetnička dela, Arčibald je vozio samo retke primerke. A ovaj je imao posebnu prošlost, s obzirom na to daje „igrao“ u prvim filmovima o Džeјmsu Bondu, *Operacija Grom* i *Goldfinger*. Napravljen u vremenu u kojem filmovi još uvek nisu bili zagađeni digitalnim efektima, bolid je i dalje imao sačuvan arsenal opreme, održavane brigom raznih vlasnika kolekcionara: sakriveni mitraljezi, u migavcima, mineraloške rotacione tablice, sistem dimnog ekrana, blindirani vetrobran, mehanizam za izbacivanje ulja i eksera na drum, sečiva za cepanje guma užurbanjoj poteri...

* * *

„Martene Bomone!“ uzviknu Karin Anjeli, i dalje u vodi.

Dijaz i Kapela, dva oficira rečne brigade koji su čekali na brodu, izvukoše Martena na barku i pruži še mu ćebe.

„Šta tražiš po Seni usred noći, služeći se nekom slikom kao daskom za plivanje?“ upita mlada žena, uhvativši se za ruku jednog od svojih poručnika kako bi se i sama ukrcala.

Cvokoćući zubima, policajac se umota u ćebe. On se pažljivo zagleda u pravcu iz koga je dolazio njemu poznati glas koji ga je ispitivao.

Svetla, kratko ošišana kosa, blede pege, sportska i vitka figura, Karin Anjeli se nije bila promenila. I dalje je to bila stasita devoјka, puna entuzijazma i dobrog raspoloženja. Potpuna suprotnost njemu. Radili su zajedno u Specijalnim jedinicama dve godine. Bila je njegov partner u mnogim misijama ubacivanja. U to vreme, rad na terenu je bio njihov život. Nije bilo razdvajanja između posla i srca. Bio je to ujedno i uzbudljiv i užasan period. Biti ubačeni agent znači otkriti one strane ličnosti za koje bi čovek više voleo da ne zna i prisiliti ga da se upusti u zone iz kojih se ne vraća neoštećen. Kako ne bi potonuli, oni su se voleli. Oslanjali su se jedno na drugo, u stvari.

Jedan odnos obeležen blagim trenucima, ali koji nikada nije pronašao svoju ravnotežu.

Na trenutak, otrovne uspomene izadoše na površinu poput bujice. Njihova priča je bila ono najbolje i najgore što im se dogodilo. Poput dopinga.

Karin je posmatrala Martena pod svetlošću uličnih lampi. Voda je klizila niz njegovu kosu, padajući u kapljicama na njegovo neobrijano lice. Učini joj se smršao i umoran, iako je na njegovom licu i dalje ostajalo nešto detinjasto.

Osećajući da ga ispituje pogledom, Marten joj reče:

„Znaš li da si đavolski seksepilna u tom kombinezonu? ”

Umesto odgovora, ona mu baci peškir na lice, koji on iskoristi da bi pažljivo obrisao Van Gogov autoportret.

Karin je bila lepa kao sirena i činila se procvetalom. Kao i on, bila je napustila Specijalne jedinice i prešla u manje destruktivan sektor. U očima javnosti, tipovi iz Rečne su bili više spasioci nego pravi policajci, što je za njih značilo još više uvažavanja.

„Ova slika, to je original?“ upita ona, sedajući pored njega.

U ritmu barke, brodić je upravo prolazio ostrvo Sen Luj i približavalo se pristaništu Sen Bernar. Marten se nasmeši:

„Arčibald Maklejn, da li ti to nešto govori?“

„Pljačkaš. Naravno.“

„Imao sam ga na nišanu“, reče Marten besno.

„Je l' te to on gurnuo u vodu?“

„Moglo bi se tako reći.“

„Čudno, jer...“

Karin se zbuni.

„Jer šta?“

„Tip koji je pozvao brigadu da dojavu tvoj pad... rekao je da se zove Arčibald.“

* * *

Čiste i oštre linije „aston martina“ punom brzinom su razbijale noć. U udobnosti automobila, Arčibald je udisao miris dragocenog drveta i tepiha od čiste vune. Pored sebe je spustio, na suvozačevo sedište od glatke kože, svoju tašnu sa amblemom Kraljevskog ratnog vazduhoplovstva, koju je čuvao još iz vremena kada je služio vojsku.

Maločas, na Novom mostu, ispred mladog policajca, osetio je nalet adrenalina. Jedno neočekivano osećanje koje je bilo teško opisati. Iza svog energičnog izgleda, taj mladić je imao u sebi nešto ranjivo. Naročito se sećao njegovog pogleda: pogled tužnog i usamljenog deteta koje je tek trebalo sve da nauči.

Čim se prebacio na na A6, famozni autoput Sunca, Arčibaldov auto zabruja motorom od šest cilindara, oslobodivši svojih 280 konja.

Voleo je brzinu, voleo je da se oseti živim.

* * *

Karin i Marten s jednakim elanom iskočiše na strmu obalu pristaništa Sen Bernar.

„Moraš da me odvezeš do muzeja Orsej“, reče on.

„Najpre se presvući, sav si mokar. Kapela će ti pozajmiti odeću dok ja izvezem auto.“

Marten pode za poručnikom pored prostorija koje su se nalazile duž obale. Izlazeći odande, osećao se neobično utegnut u uniformi u stilu osamdesetih koju mu je dao policajac, a koja mu više pristajala kao odelo za maskenbal nego za intervenciju: jarkoplava polo majica, teget pantalone od poliestera, jakna šušlavac veličine XXL.

Pored njega se zaustavi pikap „land rover“, opremljen pojačanim branikom i platinastom kukom.

„Upadaj“, reče Karin, otvarajući suvozačeva vrata. „Lep si kao...“

„Poštedi me zezanja, molim te.“

Auto ode uz škripu guma.

Saobraćaj je bio prohodan, ali su prilazi muzeju bili zakrčeni. Na Trgu Anrija d'Monterlana, prava panorama: nekoliko policijskih „pežoa 307“ mešalo se sa službenim automobilima i reporterskim kolima.

„Hajde, idi glumi heroja!“ našali se Karin, zaustavivši se tačno ispred ulaza. Marten joj zahvali. Samo što je krenuo da izađe iz automobila, ona ga zaustavi: „Još uvek nosiš sat“, primeti ona, pokazujući na srebrni „spidmaster“, koji mu je bila poklonila pre pet godina.

„A ti prsten?“

Devojčina desna ruka lagano zaigra po volanu i tri isprepletene karike, od žutog, belog i sivog zlata, zatreperiše na prvim zracima zore. Razmenjivanje preskupih poklona za njihove mršave policijske plate. U to vreme, sva njihova premija od rezultata, pa čak i više od toga, otišla je na to. Gest zbog kojeg se nijedno od njih dvoje nije pokajalo.

Na nekoliko sekundi, isplivava pomisao na to da se njihova priča možda i nije završila. Zahvaljujući čudnim okolnostima, život ih je upravo ponovo spojio. Možda je to neki znak. Možda ne...

Trenutak sumnje zatim iščeze. Marten izađe i ponese autoportret sa sobom. Pre nego što je prešao ulicu, on još jedanput pogleda „land rover“. Karin je bila otvorila prozor i, osmehujući se, reče:

„Pazi na svoju lepu guzu, Martene, i nauči da plivaš. Neću ja uvek biti tu da te vadim!“

„Banda šarlatana, eto šta ste!“

Prilazeći sali Van Gog, Marten prepoznade kreštavi glas

ministarke unutrašnjih poslova i stade na ulazu u prostoriju, odakle se čulo samo zujanje muve između bujica uvreda.

„Banda lenština, nula...”

Marten spazi poznatu siluetu svog šefa, potpukovnika Luazoa, kao i zgrčeno lice direktora, koga je susretao dok je radio na Keju De Orfevr. S njihove desne strane, stajao je Šarl Rivije, generalni direktor Orseja.

„... Šaka nesposobnih strašljivaca!”

Trojica muškaraca izgledali su poraženo i nijedan od njih se nije usuđivao da pogleda u ministarku. Na putu do svojih položaja, svaki od njih je prošao školu ribanja i naučio da istrpi uvrede bez pogovora.

„Hajde! Kreći, i pronađite mi to sranje od...”

„To sranje od slike je ovde, madam”, reče Marten prilazeći joj.

Odjednom, svi se okrenuše ka njemu. Usred sale, on podiže autoportret do visine svoga lica, kao što je to bio uradio i Arčibald, na mostu. Začudena, ministarka ga odmeri, podižući obrve.

„Ko ste vi?” upita ona, konačno.

„Kapetan Marten Bomon, iz Centralnog biroa.”

Šarl Rivije je već bio požurio k njemu da bu mu istrkao sliku iz ruku.

Odlučan da igra otvoreno, Marten se upusti u detaljan govor, pričajući kako je uspeo da identifikuje Maklejnovu taktiku rada, što ga je i navelo da napravi zasedu ispred muzeja, s nadom da će kriminalca uhvatiti na delu. Mladi policajac nije bio naivan i nije očekivao da će mu čestitati: nije uspeo da uhvati Arčibalda, ali ovo je bio prvi put da je lopov uhvaćen u škripac.

Kada je završio svoje izlaganje, na trenutak nastade komešanje. Ministarka pogleda Luazoa koji, kako bi povratio svoju prisebnost, nije umeo da uradi ništa drugo nego da iskali svoj bes:

„Mogli smo da uhapsimo Maklejna da ste nas na vreme obavestili, Bomone! Ali ne, vi ste odlučili da radite solo! Uvek ta superiornost u odnosu prema kolegama!”

„Da nije bilo mene, slika bi nestala!” pobuni se Marten.

„Nemojte misliti da ćete se time izvući, kapetane!”

Ministarka podiže ruku i prostreli pogledom Luazoa kako bi stavila tačku na njegove optužbe. Sva ta unutrašnja zbrka nije je zanimala. Naprotiv, tu je videla način da situaciju preokrene u svoju korist. Ovog mladića treba predstaviti medijima kao heroja. Francuska policija je u rekordnom vremenu pronašla sliku. Na tome treba insistirati, a ne na slabom funkcionisanju službe. Nema potrebe za laganjem. Jednostavno, ne pričati celu istinu. Samo se baviti politikom. Osim toga, ovaj Marten Bomon ima lepu facu i mediji će ga obožavati. Na kraju, greška u hapšenju Maklejna pretvoriće se u

simpatičnu reklamu policiji, dakle i njoj. Ako sve bude prošlo kako treba, moći će čak i da se slika za *Pari Mač** u farmerkama i rokerskoj jakni, okružena Van Gogom i policajcima korpulentnim kao ragbisti.

Ta prijatna pomisao odjednom se pretvori u ništavilo kada direktor muzeja zaprepaštenim glasom reče:

„Žao mi je, Bomone, ali prešli su vas!”

„Kako to?” zabrinu se Marten.

„Slika je dobra kopija, ali nije original.”

„Nije moguće. Video sam ga kad ju je izvadio iz svoje torbe i nisam je ispuštao iz vida.”

„Pogledajte sami: potpis.”

„Potpis? Ali čiji...”

Van Gog nije potpisao nijedan od svojih autoportreta.

Marten se nadnese nad platno, položeno ravno na jedan sto. Vinsent van Gog je potpisao sasvim malo svojih dela, manje od sedmine, a kada je to i radio, na primer na slici „*Suncokreti*”, činio je to uvek svojim imenom. Samo, na slici koja mu je bila pred očima, ime napisano razdvojenim slovima nije bilo ime Vinsent, već neki drugi potpis ispisan veselim rukopisom: Arčibald

* * *

„Aston martin” siđe sa autoputa na pravcu ka Fontanblou i krenu regionalnim putem za Barbizon. Arčibald pogleda na sat i ne uspe da zadrži osmeh pri pomisli na izgled lica tog mladića kada bude shvatio da se radi o podvali. On pažljivo otvori veliku pamučnu torbu koja je stajala pored njega, odakle je provirio jedan ugao autoportreta, ovoga puta pravog, i Arčibald nastavi svoj zamišljeni razgovor sa slikarem.

„I, Vinsente, nije loša ova naša šala, je li?”

Svetlost uličnih lampi izazva sjaj u slikarevom zabrinutom pogledu. Arčibald je održavao složene veze s majstorima dela koja je krao. Istinu govoreći, nisu platna bila ta koja su pripadala njemu. On je pripadao platnima. Iako mu je bilo teško to da prizna, dobro je znao da mu je krađa bila postala droga. U jednakim intervalima, imao je potrebu za njom. Njegovo telo i njegova glava tražili su novo delo, novu avanturu, novu opasnost.

Na radiju, jedna stanica sa klasičnom muzikom puštala je snimak Glena Gulda, koji je izvodio Goldbergove varijacije. Kradljivac se primora da uspori kako ne bi prebrzo stigao na svoje odredište i prekinuo ovaj magični trenutak koji je upravo

---

* Paris Match, francuski nedeljni list.

proživljavao. Šetnja na mesečini s Van Gogom i Bahom: ima li boljeg društva? Da bi zadovoljstvo bilo potpuno, on iz unutrašnjeg džepa svog šušlavca dohvati srebrnu pljosku sa škotskim viskijem starim četrdeset godina.

„Za tebe, Vinsente!" reče on i otpi gutljaj crvenkastog nektara.

Alkohol mu prijatno zapali jednjak. Grlo mu ispuni mnoštvo ukusa: prženi lešnik, crna čokolada, kardamon...

Potom se skoncentrisao na vožnju, izlazeći s regionalnog puta u predelu Bua Dormon da bi nastavio malim seoskim drumom. Nakon nekoliko kilometara, on stiže do jednog imanja oivičenog starinskom ogradom, na granici između Fontanbloa i Malezerba. Jednim klikom na daljinski upravljač, otvara se električna kapija i auto uđe u aleju koja se prostire duž parka i vodi do lepe kuće od kamena s početka devetnaestog veka, prekrivene bršljanom i okružene stogodišnjim drvećem kestena. Na svim prozorima bile su zatvorene žaluzine, ali mesto nije bilo napušteno: živa ograda je bila potkresana, trava sveže ošišana.

On parkira „aston martina" u nekadašnje konjušnice, pretvorene u ogromno skladište u kome su se nalazili još i jedan motor, zatim stari vojni „džip", predratni motocikl dvosed, kao i jedan stari „bugati", potpuno demontiran.

„Širom otvori oči, Vinsente. Siguran sam da će ti se dopasti svet viđen odozgo."

6. Pariz se budi

Ajfelovoj kuli je hladno na nogama. Trijumfalna kapija je oživela (...) Ljudi se bude, ugnjavljani. U ovo vreme odlazim na spavanje
Pet je sati. Pariz se budi. Pet je sati. Meni se ne spava.

~MUZIKA: ŽAK DITRON~ REČI: ŽAK LANZMAN AN SEGALLEN~

Kej Anatola Fransa, 5 h 2 min

„Ej! To je moj auto!”

Samo što je izašao iz muzeja, Marten je zatečen neprijatnim iznenađenjem, ugledavši pauka kako diže njegov stari „audi”.

„Šta glumite to?” zagrme on na milicionera zapisničara.

„Žao mi je, gospodine, ali parkirani ste na autobuskoj traci, a zapisnik je već napravljen.”

„Ja sam policajac. Bio sam u zasedi u svom automobilu!”

„Ovaj automobil ne pripada voznom parku nacionalne policije”, objasni milicioner. „Videli bismo ga kada smo proveravali tablice tokom uobičajene kontrole.”

„Sada sam ovde. Dakle, vratite mi moja kola, u redu?”

„Ako ste policajac, poznajete proceduru: da bi se sprečilo odnošenje, potrebno je da platite kaznu, kao i troškove podizanja auta.”

Marten pogleda svoj stari auto, TT verzija 98. Zarobljen u kandžama pauka, izgledao je u skladu sa svojim godinama, čak i više: razbijena vrata, karoserija ispresecana ogrebotinama... Onoliko ožiljaka koliko je dugo radio za Specijalne jedinice. Bez obzira na stavke zakona, uvek je u poslu radije koristio svoje lično vozilo nego dosadni policijski „sitroen”. Na zadnjem delu „audija” mogla se videti rupa od zalutalog metka, uspomena na borbeno hapšenje jednog dilera. Možda je bilo vreme da se auto promeni. Nije da mu je nedostajalo volje, već mu je račun u banci bio prazan.

„U redu je, platiću”, reče Marten.

On potraži po džepu svog šušlavca, ali ne pronađe novčanik, koji je bio ostavio zajedno s jaknom u prostorijama Rečne. Pomirivši se sa situacijom, on uze zapisnik o stanju automobila koji mu je pružio milicajac i pogleda u pauka koji se udaljavao.

On izvrnu džepove na svojoj jakni: nije imao ni evra da plati taksi ili kartu za metro. Nema veze, dobro će mu doći jutarnja šetnja kroz Pariz.

Ima dana kao što je ovaj...

* * *

„Kolibri“ je nadletao normandijsko selo. Helikopter se sastojao od jedne prostrane kabine koja je pružala sav komfor za udoban let i odličnu preglednost. Osim toga, njegov rotor na donjem delu repa činio ga je veoma tihim.

Arčibald uključi automatsko pilotiranje i otpi još jedan gutljaj viskija. Zatim sklopi oči kako bi što više utonuo u ukusu alkohola. Nije to bilo baš najpametnije, kao uostalom i mnoge druge stvari u njegovom životu, no dobro...

Posle jednosatnog leta, prošao je iznad planine Sen Mišel, zatim Sen Malo. Preletevši zaliv Sen Brio, on se rastade s lepotom pejzaža severnog Finistera, koji su činile peskovite plaže, mali zatoni i ribarske luke, zatim ugleda ostrvo Bac, iza Roskofa. GPS je emitovao signal koji je označavao da je na manje od tri minuta od unete lokacije. On isključi automatsko pilotiranje, približi se i, uz zapadni vetar, spusti u zeleni park jedne lepe kuće na ostrvu. Skriveno u stenama, imanje se nalazilo nadomak vode, uz jedan dugačak dok, s dva brodska konopca i garažom s jednim izlazom za porinuće.

Arčibald samo nekoliko trenutaka ostade na bretonskom tlu, dovoljno da napuni svoj rezervoar. On udahnu okrepljujući vazduh prepun joda i okrenu se u pravcu Škotske.

* * *

Slomljen od umora, Marten se peo Bulevarom Raspaj. Prethodna noć je bila duga, obeležena uzbuđenjem i razočaranjem. Pomislio je za sebe da je veliki policajac, a nije imao dara za to. Maklejn se poigrao s njim, a on dozvolio da bude izmanipulisan, upavši u postavljenu zamku. Bio je ubedio sebe da može potpuno sam da obori sistem. Verovao je da je domišljatiji od svojih kolega, i naročito, potcenio je svog protivnika: stari je imao ne samo mozak već i muda. Bio je sposoban da preuzme ogromne rizike i blefira poput igrača pokera. Ovoga puta, Marten je mogao samo da kapitulira: kradljivčeva drskost i inteligencija zaista su bile za divljenje.

Mladi policajac prođe Trgom Korbizje i stiže do Hotela *Lutecija*. Zidovi u art deko stilu na Trgu Sen Žermen de Pre blistali su u plavoj noći, pred svitanje. Na crvenom tepihu ispred ulaza, portir i šofer su čekali izlazak dva bogata klijenta, razgovarajući pored poslednjeg modela „lamborginija“ i jedne nemačke limuzine sa zatamnjenim staklima. Sav taj luksuz podseti Martena na njegov skromni život radnika, njegovu nemogućnost da kupi novi automobil, nesposobnost da iskoristi šansu kada mu se ona ukaže.

Raskrsnica Vaven, Bulevar Monparnas.

Rodenov spomenik Balzaku, u veličanstvenoj monaškoj haljini, izgledao je fantomski. Marten se pod utiskom večerašnjeg neuspeha zamisli o svojoj profesionalnoj budućnosti. Neće ostati bez radnog

mesta, ali narednih šest meseci sigurno će biti veoma teško. Luazo će ga strpati u ormar šaljući ga pred savet Ministarstva za kulturu, oduzimajući mu takođe teren i akciju.

Četrnaesti arondisman, avangardne zgrade Fondacije Kartije. Potpuno transparentni, stakleni zidovi su dozvoljavali pogled na ogromno unutrašnje dvorište, gde je tokom sve četiri sezone raslo na stotine biljnih vrsta pred očima prolaznika. Ali ovoga jutra Marten nije bio raspoložen za razgledanje. Nije mogao da se otme utisku koji je na njega ostavio Arčibald. Posmatrao je svaki njegov pokret, lovio i najmanju promenu u njegovom glasu, pokušavajući da uhvati u njemu neku skrivenu istinu, početak objašnjenja. Sećao se sigurnosti kojom je odisao, njegovog pogleda, njegove sposobnosti da ga pročita. Arčibald nije bio onakav kakvim ga je zamišljao. Tokom tri minuta njihovog suočavanja naučio je o njemu više nego tokom četiri godine istraživanja. Sada je znao njegove godine i poznao njegovo lice. Takođe je i bio uveren da sve te njegove krađe imaju neki skriveni smisao. Novac nije bio Arčibaldov osnovni motiv, u to je bio siguran. Tu se radilo o nečem drugom, skrivenom i ličnom.

Na Trgu Denfer-Rošero, saobraćaj se budio. Ispred levog paviljona, nekoliko japanskih turista već je čekalo red da poseti katakombe i zadržti obilazeći podzemne galerije, gde su ležali milioni pariških kostura, starih „stanovnika“ Groblja nevinih.

Marten zevnu. Trebala mu je kafa, cigareta i tuš. Njegovo kupanje u Seni ostavilo mu je prehladu i neki sumnjiv miris na koži.

Na Aveniji Rej, on ugleda obrise rezervoara Monsuri, najveće rezerve pijace vode u gradu, skrivene ispod uvalice sa zatravljenim obalama. Ambijent je bio zelen, skoro seoski, ali zaštićen mnoštvom kamera. Voda sakupljana ovde poticala je iz reka s jugoistoka Pariza i snabdevala najveći deo glavnog grada.

Stigavši na Trg Monsuri, on se s naporom potrudi da odagna misao o Arčibaldu koja ga je progonila. Malo-pomalo, pred očima mu se ukaza slika Karin, njegove bivše koleginice. Pravio se važan pred njom, ali bilo mu je drago što je ponovo vidi. Uspomena na njen osmeh i njene nasmejane oči bila je i bolna i blaga, odgovarajući na onu usamljenost koja ga je okruživala još od detinjstva. Samoća, za kojom je tragao kao za zaštitom, ali koja će ga na kraju uništiti.

* * *

Helikopter je nadletao sever Irskog mora i približavao se obali škotskih visoravni. Nošen jugozapadnim vetrom, „kolibri“ je prešao skoro sedamsto kilometara i rezervoari su mu bili gotovo prazni. Arčibald spazi ogromnu jahtu s tri palube, dugačku 50 metara, koja je plovila pod zastavom Kajmanskih ostrva. Sposoban da primi 70.000 litara goriva, „kouč 5.000“ je mogao za deset dana da pređe

Atlantik brzinom od trideset čvorova. Arčibald je ovaj funkcionalni brod smatrao svojim hramom. Građevina avangardnog dizajna, projektovana da plovi u svim vremenskim uslovima do najudaljenijih krajeva. Pravi „morski džip“, spreman da se suprotstavi burama i zgodan u opasnim situacijama.

On se pažljivo spusti na zadnji deo palube, na široku platformu pretvorenu u heliodrom, zgrabi svoju tašnu i iskoči na tlo. Vetar je duvao, ali na horizontu nije bilo ni oblačka. Blistavo sunce kupalo je palubu, na kojoj četiri čoveka, člana posade, bivši marinci koji nisu znali njegov pravi identitet, pozdraviše svog šefa. Arčibald razmeni nekoliko reči s njima i pope se stepenicama koje su vodile na glavnu palubu.

„Dobar dan, Efi.“

„Dobar dan, Arči.“

Sa svojom kosom skupljenom u pundu, svojom strogom odećom i otmenim držanjem, gospođa Eufenija Volas ličila je na pravu englesku guvernantu. Već deset godina ta „penzionisana“ doktorica tajne službe bila je Maklejnova verna žena od poverenja. Guvernanta, telohranitelj i poverenik ujedno, ona je štitila identitet svog poslodavca, koji je bio poznat samo njoj. Iza svog oldschool izgleda, ta šampionka u streljaštvu i vlasnica crvenog pojasa u tekvondou više je bila telohranitelj nego Meri Popins.

„Da li je sve proteklo u redu?“

„Bez ikakvih problema.“

Staklena vrata se otvoriše ka salonu luksuznog i minimalističkog dizajna, s kristalnim lampama, parketom od svetlog mahagonija, kožnim naslonjačama i nameštajem čistih linija. Neobična staklena vrata pružala su pogled od trista šezdeset stepeni i kupala salon u svetlosti, stvarajući utisak da ste još uvek napolju.

Arčibald izvadi iz svoje torbe platno kako bi ga pokazao Efi. Ona na nekoliko trenutaka zaneme, posmatrajući sliku sa istinskom emocijom.

„A mladi policajac?“ upita ona.

„Zagrizao je mamac, baš kao što sam i mislio.“

„Dobro je.“

„Brinula si?“

„Ponovo sam čitala njegov dosije. Taj pajkan mi se učinio nepredvidivim. Mislim da previše rizikuješ.“

„Igra se isplatila, zar ne?“ reče on, pokazujući na Van Goga. „Osim toga, identifikovali smo bili sve policajce koji me jure. Motrim na njih. Ja znam više o njima nego oni o meni.“

„Ovaj je drugačiji.“

„Ne, isti je kao i ostali.“

„Pogodio je za rođendane slikara“, objasni Efi.

„Pff“, naruga se Arčibald, slegnuvši ramenima. „Svaki glupan bi pogodio.“

„Juri te već tri godine.“

„FBI me juri već dvadeset pet godina!“

Prekrštenih ruku, kradljivac je zamišljeno gledao u veliki ravni ekran, koji je zahvaljujući jednoj podvodnoj kameri direktno prenosio život u moru oko broda.

„Taj mladić tek treba sve da nauči“, reče u jednom momentu. „Nestrpljiv je i uznemiren, s tragovima hvalisavosti u pustinji svoje sigurnosti. Suviše ponosan na svoje kvalitete policajca, a pati od očiglednog nedostatka samopoštovanja u svemu ostalom.“

„Mogao bi da postane opasan.“

„Da bi postao opasan mora da se nauči, a da bi naučio treba da bude manje gord.“

Maklejn sede za jedan stakleni sto, na kome mu je kuvar upravo bio poslužio njegovo omiljeno jelo: goveđu pečenicu „rosini“ i krompire začinjene majčinom dušicom.

Ocenivši da je razgovor završen, Efi, veoma neraspoložena, požuri da izade iz salona, kada je najednom Maklejn pozva:

„Taj tip, Marten Bomon...“

„Da?“

„Voleo bih da ponovo pročitam njegov dosije.“

„Doneću ti ga.“

* * *

Marten krenu s Trga Monsuri, popločanom uličicom koja je podsećala na najlepša mesta kvarta Bikon Hil u starom Bostonu. Duž staze sa drvećem nizali su se umetnički ateljei i buržoaski paviljoni izgrađeni tokom dvadesetih, „ludih godina Francuske“, u vreme slave „nove umetnosti“, *art nuvoa*. Što je više ulazio u ulicu, vegetacija je postajala bujnija. Puzavice su se penjale uz zidove, glicinije ispunjavale prolaze mirisom, dok je arhitektura postajala više barokna, sa svojim raznobojnim drvenim gredama, balkonima sa skulpturama, prozorčićima na krovovima i mozaicima. Ovaj zeleni raj odisao je mirom i važio za jednu od najlepših ulica glavnog grada. Mesto gde nikada neće moći da živi jedan policajac koji zarađuje dve hiljade evra mesečno...

Ipak, Marten otvori kapijicu jednog malog vrta koji je vodio u slikarski atelje u staklu.

Kuća je pripadala jednoj staroj Engleskinji, Vajolet Hadson, muzi i poslednjoj supruzi američkog slikara Henrija Hadsona, jednog od figura nabista, umetnika inspirisanih ezoterijom i spiritualizmom, koji su krajem dvadesetog veka učestvovali u svim borbama

avangarde. Hadson je umro 1955, ostavljajući svojoj supruzi najveći deo svojih dela. Tokom godina, umetnikov renome munjevito je skakao, ali Vajolet je je i dalje odbijala da se odvoji od tih slika, raskošnih i senzualnih aktova koji su je predstavljali na vrhuncu njene lepote, raspuštene kose, zanosnog tela.

Dve godine ranije, usred noći, stara gospođa je bila napadnuta i vezana, dok je veći deo slika iz ateljea nestao. OCBC je bio zadužen za taj slučaj, a Marten, koji je obožavao slikara, strasno se uneo u istragu. Krađa s nasiljem nije bila delo iskusnog lopova, niti se radilo o poslu s kolekcionarom. Slučaj je ukazivao na žurbu i improvizaciju. Marten je ciljao na čin narkomana, koji je požurio da opljačka staricu da bi najlakše obezbedio lov. Zahvaljujući nekim doušnicima iz vremena kada je radio za Specijalne jedinice, lako je ušao u trag lopovu, uspevši da pronađe većinu slika u ostavi za prtljag na Severnoj železničkoj stanici u Parizu.

Marten se sprijateljio s Vajolet, diveći se njenoj ekscentričnosti i njenoj kulturi. Osim istrage, starica ga je zamolila i da nadgleda ugradnju alarm sistema i da je posavetuje oko osiguranja svoje imovine. Istovremeno je i tražila stanara kako bi lakše dočekala kraj meseca, a mladi policajac je umeo da pridobije njeno poverenje.

Tiho, da ne bi probudio svoju gazdaricu, on se pope malim spiralim stepenicama koje su vodile direktno na prvi sprat kuće, nekadašnji slikarev atelje, gde se on bio uselio. Nakon dugačkog tuširanja, on se baci na svoj krevet i upade u nemiran san.

7. *Duelisti*

Sada znam šta je to što čoveka čini imbecilom, to je njegova nemoć da sledi čak i savete koje daje sam sebi. ~ VLLIJAM FOKNER ~

„Zdravo, gosn Nevaljalče.“

Zamišljen, Arčibald počeska po glavi mačora koji se mazio uz njegovu nogu. Životinja zafrkta od zadovoljstva i čitavom svojom dužinom nakostreši svoju crnu i crvenu dlaku, koja zasija na suncu kao kornjačin oklop. Maklejn ustade od stola i uze u ruke mačka kako bi se smestio u ugao kanabeta. On uze jednu dugačku i finu „kohiba“ cigaru iz kutije koja je stajala otvorena ispred njega i dohvati izveštaj posvećen Martenu Bomonu.

Sastavljen istraživačkim radom jedne privatne agencije, dosje je bio bogat: ukradene fotografije, izveštaji sa uhođenja, telefonske fakture, bankovni računi... Bila je tu i kopija njegovog profesionalnog dosijea iz policijske prefektore. Sve informacije bile su ilegalno sakupljene, ali u vreme ekonomskog rata i poleta privatnog obaveštavanja, pojedini korumpirani pajkani zarađivali su od svog pristupa tobože zaštićenim dokumentima.

Svaki čovek ima svoju cenu, recite mi vašu, pomisli Arčibald stavljajući fine naočare za vid.

Marten Bomon, rođen od nepoznatog oca 5. juna 1974. u Antibima, na jugu Francuske. Njegova majka, Milen, radi u jednoj firmi za održavanje. Već godinama, uveče, ona čisti gradsku biblioteku. Često vodi sa sobom i sina, koji tamo radi domaće zadatke i upoznaje književnost.

Maj 1988: Milen gine u saobraćajnoj nesreći, u Nici, u blizini Engleskog šetališta. Njen četrnaestogodišnji sin je teško ranjen. On provodi dva dana u komi, ali tri meseca kasnije izlazi iz bolnice bez većih ozleda, osim nekoliko ožiljaka na torzou.

Do srednje škole, Marten će živeti kod babe i dede, skromnih radnika, koji stanuju u naselju Piramide, u Evriju. Fotokopije njegovih školskih knjižica svedoče o ozbiljnom i vrednom učeniku, naročito u oblastima literature.

1992: on ipak odlučuje da polaže prirodno-matematički prijemni ispit, koji prolazi zahvaljujući dobrim ocenama iz istorije (19), filozofije (17), francuskog (18), a iz matematike (7) i fizike (6). Takođe osvaja i drugu nagradu za violinu na konzervatorijumu.

Iste godine, on prestaje da živi kod babe i dede, nakon što je dobio stipendiju i sobu u studentskom domu.

1995: diplomira pravo na Sorboni. Zatim odlazi, na nekoliko meseci, u San Francisko, da bi usavršio engleski jezik. Zapošljava se u kafeteriji Univerziteta u Berkliju.

1996: dupla magistratura, pravo i istorija umetnosti, za koju dobija ocenu „vrlo dobar“, zahvaljujući svom diplomskom radu posvećenom saradnji između Alfreda Hičkoka i grafičkog dizajnera Sola Basa.

1997 - 1999: iz prvog pokušaja prolazi na konkursu za policijskog oficira i odraduje staž u Visokoj državnoj školi za policijske oficire u Kan Eklizu, iz koje izlazi treći u svojoj generaciji.

2000: odlučuje da se priključi Specijalnoj brigadi iz Nantera, pod pretekstom da mu je najbolji prijatelj iz detinjstva umro od predoziranja pre nego što je proslavio svoj osamnaesti rođendan. Ubrzo se ističu njegovi kvaliteti i on postaje jedan od stubova Brigade, učestvujući u mnogim upadima u pariške klubove. Zahvaljujući svom izgledu studenta, aktivno učestvuje u zaustavljanju trgovine drogom unutar Univerziteta: jedna medijski praćena afera koja je započela zaplenom hiljada pilula ekstazija, četiri stotine grama kokaina i prvih primeraka GHB.

2002: sa svojim šefom prelazi u brigadu specijalaca iz Pariza. Tamo radi na delikatnijim poslovima. Tri godine pre nego što je zakon Perben legalizovao metodu, on, zajedno sa još desetak drugih policajaca, pripada agentima izabranim da prate unutrašnjost mreže preprodavača. Zatvoren svet, na ivici zakona, s klasičnom hijerarhijom. Svet „zombija“, nadimak koji je grupa sebi nadenula na osnovu svog fizičkog izgleda, koji je trebalo da im omogući da se stope s narkomanima. Da se stope, u tom slučaju, značilo je da se snabdeju oružjem, automobilima i lažnim dokumentima, da kupuju i prenose drogu, ali takođe i da prihvate priliku da uzmu kokain ili heroin... Uz to da se, naravno, njihovo ime nikada ne pojavi u dosijeu.

Upravo u to vreme Marten započinje ljubavnu vezu sa svojom koleginicom koja ga „pokriva“, Karinom Anjeli, policajkom zaduženom da ga sledi s distance i priprema postupak.

Posao je užasan ali omogućava uspešne akcije: otkrivanje više ilegalnih laboratorija metamfetamina, zaustavljanje konvoja od tri bolida iz Barselone na Južnom autoputu, natovarenih sa dve stotine kilograma kanabisa i četiri kilograma kokaina. Dovoljno akcija da mu omoguće da u rekordnom roku pređe u rang kapetana.

Zatim se krajem 2003. stvari komplikuju. Iznenada, Marten izgleda da više ne može da podnese svoju ulogu tajnog agenta. Nakon jedne mučne i teške akcije, on traži privremeno odsustvo, što biva odbijeno. Njegovi nadređeni ga upućuju psiholozima, koji ga u mutnim izveštajima ocenjuju kao asocijalnog, sa graničnim

poremećajem ličnosti, ili mu navode da pati od bipolarnih poremećaja.

Nakon grčevite borbe, koja je trajala više od godinu dana, januara 2005. konačno dobija prelazak u OCBC, *Centralni biro za borbu protiv trgovine kulturnim dobrima*. Pod zapovestima pukovnika Luazoa, on ponovo postaje uspešan policajac kakav je nekada bio, pokazujući najveću stopu rešenih slučajeva u Birou. Istovremeno, pohađa kontinuirano obrazovanje na Institutu za visoke studije umetnosti, gde postiže dobre rezultate. Čini se da ga novi posao inspiriše. Ipak, Bomonovo ponašanje se radikalizuje: postaje tvrdoglav u timskom radu, zatvara se u samostalno delovanje i okreće leđa većini svojih kolega. Luazo ne reaguje, jer je Marten vredan radnik koji se, osim toga, i ne nameće, ostavljajući često njemu sopstvene zasluge. Njemu su potrebni rezultati, naročito u medijski praćenim aferama, kao što je krađa dva Pikasova platna iz jednog privatnog pariškog hotela, koji je pripadao lično unuci slavnog slikara. Ponovo, Marten je taj koji daje konačnu ideju, što dovodi do hapšenja trojice krivaca od strane BRB-a. Procenjene na pedeset miliona evra, *Maja sa lutkom* i *Mona Liza* pronađene su u dobrom stanju, a Luazo dobija svojih petnaest minuta slave na televizijskom dnevniku.

Arčibald je okretao listove dosijea sa sve većim interesovanjem. Poslednje stranice su bile posvećene policajčevom ličnom životu. Njegovo ime se dva puta pojavljivalo u Stiku, obimnoj kartoteci delikata koja je popisivala imena žrtava i pritvorenih. Dve afere povezane sa prostitucijom koje se tiču iste žene: Ukrajinka poznata pod imenom Niko, koja je radila u blizini luke Asnije. Fotografije na kojima se se mogli videti zajedno nisu bile sumorni klišeji, već su, naprotiv, odisale nekom romantikom: nedeljno popodne u Luksemburškom parku, šetnja na Marsovim poljima, prolećno veče na velikom ringišpilu u Tiljerijeju, večera udvoje u restoranu na Trgu Dofen.

Druga mračna strana: njegovi nedeljni odlasci u Mezon d'Solen, medicinsku ustanovu u Devetnaestom arondismanu, specijalizovanu za bolesti adolescenata. Uprkos svim naporima, detektiv koji ga je pratio nije uspeo da sazna identitet mladog pacijenta koga je Bomon posećivao. Zamišljen, Arčibald zatvori dosije. Utonuo u Martenovu biografiju, bio je i zaboravio da zapali svoju cigaru.

U svakom slučaju, Efi je bila u pravu: taj policajac jeste drugačiji od ostalih.

Marten oseti kako mu neka njuška golica lice.

„Mandolina, ostavi me na miru!”

Ali engleski koker ga nije tako razumeo. Marten konačno pristade da se nekoliko minuta poigra s kerušom. Mandolina je stvarno ulazila pod kožu čoveku, nije podnosila samoću i grizla je sve što bi joj došlo pod zub. Našao ju je na ulici, po povratku s pretresa kod jednog utajivača na Monparnasu. Tip je nekoliko dana ranije bio nestao, ostavivši svog psa da zavija pred vratima. Marten ga je ubacio u svoj auto, pravac u prihvatilište SPA u Orževalu. Tokom pola sata, Mandolina je uspela da izbalavi sedište i ostavi svoje dlake svuda. Ipak, stigavši na parking, ona je tako cvilela i tužno ga gledala da je uspela da ga pridobije...

* * *

Mladi policajac pogleda na sat: bilo je prošlo podne. Golog torzoa, u gaćama, Marten prođe nekadašnjim ateljeom da bi došao do kuhinje. Čitavom dužinom, sprat je bio uređen kao kao svetla i prostrana galerija. Ne ostavljajući utisak nereda, prostor je bio eklektično i neobično sređen, što je reflektovalo ličnost njegovog stanara. Na biblioteci od izbeljenog drveta, kolekcija manga stripova je stajala uz klasike Biblioteke Plejada, veliki ruski romani mešali su se sa Sempeovim stripovima, dok je figurica Darta Vejdera pretila svojim laserskim mačem jednom Tin-tin od smole, koji kao da je upravo bio izašao iz Plavog lotusa.

U jednom uglu prostorije, pored poslednje skulpture Henrija Hadsona, lice fantomske devojke koja se pojavljuje iz mermerne ploče, plejstejšn konzola je izvirivala iz gomile video igrice. Po zidu su bili izlepljeni plakati o najnovijim izložbama: Modiljani u Luksemburgu, Nikola de Stal u Boburgu, Pikaso u Velikoj palati. Pored biblioteke, na metalnim policama su se nalazile stotine DVD-jeva: sve od Hičkoka, Trifoa, Lubiča, Kjubrika, Tarantina, desetine daunloudovanih američkih serija, nekoliko filmova iz Hongkonga, nekoliko porno-filmova...

Marten otvori frižider da bi uzeo limenku „koka-kole zero" i margarin. U plakaru, on pronađe nekoliko kriški hleba i pripremi sebi omiljeni namaz: pola „nutela", pola mleko u prahu. Između slatkih zalogaja, on proguta jednu pilulu „*efeksora*" i jednu dozu „*veratrana*": lak koktel antidepresiva i anksiolitika, kako bi odagnao brujanja iz detinjstva, jezu od igle, fantome iz prošlosti i strah od sutrašnjice. Ne bi li mu, bez sumnje, bilo bolje da je obuo patike i otišao da trči sat vremena? Ali nije to bio jedan od njegovih sunčanih dana. Jedući, on uključi svoj ajpod priključen na zvučnike i izabra jednu raznovrsnu plejlistu.

Bilo je lepo vreme. Blistava svetlost koja je obasipala vrt izmami ga da sedne na terasu. Pre nego što će izaći, on navuče majicu koja sakri zvezdu iznad dine, crtež sa poslednje stranice Malog princa,

istetoviran na njegovoj ključnoj kosti: „najlepši i najtužniji predeo na svetu“, gde se dete pojavilo na Zemlji i gde je nestalo.

On spusti svoj laptop i polupopijenu limenku „koka-kole“ na mali gvozdeni sto. Zamišljen, on uključi svoj „mak“, podsećajući se događaja od prethodnoga dana. Njegovom kompjuteru je trebalo veliko spremanje. Ekran je bio pretrpan poskidanim dokumentima i člancima. Ali u tom neredu, jedna ikona, sjajnija od ostalih, odmah je upadala u oči. Dosije obeležen Južnim krstom, koji se izdvajao zatamnjanim slovima, bio je nazvan *ARČIBALD*. On kliknu na ikonicu i pristupi desetinama gigabajta podataka, koji su objedinjavali sve prikupljene informacije o Maklejnu: skenirani novinski članci, podaci iz Interpola, detaljni izveštaji o krađama izvršenim na teritoriji Francuske, opisi i fotografije ukradenih delà, snimci aktuelnosti. Negde u utrobi tog kompjutera krila se istina o Arčibaldu Maklejnu. Sve te krađe su imale neki skriveni smisao, u to je Marten bio siguran. Slaba tačka „kralja pljačke“ nije bila u njegovoj tehnici, već u motivima njegovih krađa. Šta je navodilo Maklejna? Marten ga nikada neće uhvatiti ako prvo ne odgovori na ovo pitanje.

Obeshrabren veličinom svoga zadatka, Marten se vraća u kuću. Leže na krevet i vadi iz jedne kartonske koverta dva cigaret-papira, koja lepi jedan za drugi pokvasivši ih. Zatim, uzima svoju kutiju „danhila“ i vadi iz jedne cigarete duvan. Najzad, on uzima iz svoje zalihe parče kanabisa, uvijeno u foliju. Zapali jedan ugao upaljačem i raširi ga preko duvana. Taman htede da zapali džoint, kada ga neka nevidljiva sila povuče da se vrati na terasu i sedne ispred svog kompjutera. Arčibald je bio jači od sita.

Marten najpre pripremi sebi kafu, zatim poče pažljivo da pregleda dokumenta koja je već više puta bio pročitao. Pod utiskom svog susreta sa Maklejom, nadao se da će pronaći neki znak, trag koji je ranije ignorisao. Kradljivčeva karijera trajala je skoro dvadeset osam godina i bila je obeležena mnogobrojnim impresivnim podvizima.

1982. Prva poznata Arčibaldova krađa: pljačka Lojd banke usred Londona, jedna od najvećih pljački ikada izvedenih u Velikoj Britaniji. Takode i prvi put da je on na mestu zločina ostavio svoju slavnu vizitkartu, ukrašenu Južnim krstom.

1983. Pariz. Serija krađa slavni juvelirnice na Trgu Vandom: Kartije, Van Klif i Bušeron. Broj premaskiranja dostojan transformiste Fregolija, sve to za jedan astronomski plen.

1986. Nacionalni muzej Švedske. Pet minuta mu je bilo dovoljno da se domogne dva Renoara i jednog Vatoa.

1987. Muzej Gugenhajm u Njujorku: krađa jednog Kandinskog i jednog Mondrijana.

1990. Anver. Uz lažni pasoš, Arčibald uspeva da zadobije poverenje radnice banke obrađivača dijamanta. Mlada žena mu predaje VIP pristup sali sa sefovima, omogućivši mu tako da ukrade tridesetak plavih dijamanta, bagatelnu od dvadeset miliona dolara.

1993. Pariz. Ulazi u privatni hotel Pjera Berea, najvećeg trgovca knjigama na svetu, i odande izlazi s draguljem njegove biblioteke, savršenom knjigom: originalnim primerkom *Boravka u paklu*, koji je potpisao pesnik lično: za P. Verlenu, A Rembo.

1998. Boston. Najveća krađa umetničkih dela svih vremena na američkom tlu. Maklejn vrši pravu raciju u Fondaciji Rebeke Stjuart: dva Rembranta, jedan Velaskez, jedan Mane, kineska vaza iz dinastije Ming i jedna Rodenova bronza. Plen procenjen na tri stotine miliona dolara. Do danas, FBI još uvek nije zatvorio slučaj a javni tužilac iz Bostona na svakoj konferenciji za štampu ponavlja da neće otići u penziju pre nego što zatvori Maklejnu.

2001. Iz sefa jedne banke u Filadelfiji, on uspeva da se domogne *Britanske Gvajane* iz 1856. Jedna od najskupljih poštanskih markica na svetu, parčence papira koje ne teži ni gram i jedva da ima 1 cm². Gral za filateliste.

2007. Godina koju Engleska nikada neće oprostiti. Maklejn priređuje neprijatno iznenađenje kraljevskoj porodici uspevši da se uvuče u zamak Balmoral, letnju rezidenciju kraljice. Nestaju kraljevski miljenik Vermer i desetak crteža Leonarda da Vinčija. Praveći od Skotland jarda metu podsmeha, Arčibald tokom „akcije“ ostavlja i poruku na zidu: Sad se igrajte Šerloka Holmsa!

2007. Godina francuskih milijardera. Najpre Fransoa Pino, krađa jednog Endija Vorhola u Palati Grasi u Veneciji, a zatim Bernar Arno, kome je ukraden jedan lep Baskijat.

Obuzet svojim radom, Marten je tek posle nekoliko sekundi shvatio da neko kuca na vrata njegove sobe.

„Uđite!“ pozva on, podigavši glavu i zavukavši džoint u džep.

* * *

Arčibald iziđe iz malog staklenog lifta koji je vodio direktno u njegovu sobu. Glavna kabina je zauzimala najveći deo prostora na gornjoj palubi. Opremljena u art deko stilu, s kaminom i nameštajem geometrijskih linija obloženim sedefom i ebanovinom, bila je udobnija nego salon.

Arčibald sede za svoj radni sto. Odjednom, obuze ga neka duboka utučenost. Zatvorenih očiju, on protrlja svoje slepoočnice kako bi sprečio početak migrene. Posle svake velike krađe, osećao je neku prezasićenost, sličnu melanholiji. Ali ovoga puta je drugačije, nikada

nije bio toliko iscrpljen i morao je da se napregne da bi otvorio oči. Na sredini radnog stola, velika koverta od kraft papira adresirana na njega. On tapka papirni omot ne usuđujući se da ga otvori. Već skoro dvadeset godina, ista koverta mu stiže svake nedelje: izveštaj jednog privatnog kalifornijskog detektiva, zaduženog za temeljno nadgledanje.

On nerado otvara kovertu i zadubljuje se u čitanje izveštaja sa osećajem radoznalosti i odbojnosti istovremeno. Unutra, fotografije mlade žene s detaljnim opisom njenog dnevnog rasporeda, kao i ljudi koje susreće. Zapis njenih telefonskih razgovora i sadržaj njene pošte, dijagnoza doktora kojeg je posetila i lista propisanih lekova. Fotke su bile i napravljene u San Francisku i Sausalitu, malom gradu u zalivu. Na njima se videla žena od tridesetak godina, divlje i melanholične lepote, strogog i usplahirenog pogleda. Ona.

Kao i svaki put, Arčibald ubedi sebe da je ovo poslednji put da ovako upada u intimnost svoje kćerke. Mora da skupi hrabrost i suoči se s njom. Mora da pređe sa straha na ljubav. Njegova ljubav je bila snažna.

Ali svaki put bi je nadvladao strah.

„Ako nastavite tako slabo da jedete, razbolećete se!”

* * *

Gospođa Hadson ude u jazbinu svog stanara i autoritativno spusti poslužavnik na stočić na terasi. Stara Engleskinja je bila pripremila svoj specijalni engleski doručak: tost sa marmeladom od luka, ovsenu kašu, pitu od bubrežnjaka, drhtavi žele boje nara...

„Mmm, dobro miriše!” reče Marten, ne s puno entuzijazma. Njegova gazdarica nije bila baš vešta kuvarica, ali on joj je bio zahvalan na njenoj pažnji. Brinula je o njemu kao što je i on brinuo o njoj.

„Donela sam vam poštu, kao i jedan paket koji je jutros isporučen. Da vas ne bih budila, dozvolila sam sebi da potpišem umesto vas.”

Marten joj zahvali. Njegova pošta se svodila na telefonski račun, kao i na plastificirane reklame koje je njegovo osiguravajuće društvo štampalo svaka dva meseca. On baci kovertu i ne otvorivši ih, a zatim se zainteresova za paket: u poštanskom paketu se nalazilo sanduče od ukrašenog sandalovog drveta.

Marten otvori kutiju i ugleda flašu šampanjca u svojoj ambalaži.

DOM PERIGNON ROSE VINTAGE 1959

On podiže obrve i potraži u sandučiću neku vizitkartu. Ništa.

On okrenu paket: bio je predat juče, malo pre podneva, u pošti u Šestom arondismanu. U svakom slučaju, njegov tajni obožavatelj mu se nije podsmevao. „Dom perinjon” je bila najčuvenija marka

šampanjca na svetu. Jedna flaša ovog datuma morala je da košta čitavo bogatstvo.

Intuicija ga odvede do laptopa, na kome on otvori program *TREIMA*. Fototeka Biroa bila je jedinstvena u svetu i sadržavala je detaljne opise i slike više od osamdeset hiljada kulturnih dobara ukradenih u Francuskoj i inostranstvu. Zahvaljujući ovom sredstvu, neko dobro pronađeno tokom zaplene moglo je biti odmah identifikovano i vraćeno svom vlasniku. Marten je bio napunio bazu podataka u svom kompjuteru da bi ga mogao nositi sa sobom, na teren. On ubaci nekoliko podataka i, gotovo istog časa, program iznese svoj sud: flaše su bile ukradene prošle godine, u nikada nerazjašnjenim okolnostima, odmah nakon jedne licitacije. Marten kliknu na hipertekstualno obeleženi link, koji ga odvede do jednog telegrama agencije koja je opisivala prodaju:

REKORDNA LICITACIJA TOKOM ISTORIJSKE PRODAJE U NJUJORKU!

25. APRILA, KOD SOTBIJA SE DOGODILA IZUZETNA PRODAJA FLAŠA ŠAMPANJCA, MEĐU KOJIMA I DVE ISTORIJSKE BOCE DOM PERIGNONA ROSE VINTAGE 1959, PRODATE ZA SUMU OD 84.700 DOLARA.

OCENJENO KAO DRAGULJ IZ DOM PERIGNONA, OVO MITSKO VINO PROIZVEDENO JE U SAMO TRI STOTINE PRIMERAKA I NIKADA NIJE KOMERCIJALIZOVANO. VEĆINA BOCA BILA JE SERVIRANA 1971, MONDENSKOM SKUPU OKUPLJENOM TOKOM LUKSUZNIH ZABAVA ORGANIZOVANIH U ČAST GODIŠNJICE OSNIVANJA PERSIJSKOG CARSTVA.

OTADA SU BOCE S TIM DATUMOM NESTALE S TRŽIŠTA DA BI SE PONOVO POJAVILE U PUNOM SJAJU TOKOM OVE ISTORIJSKE PRODAJE.

Mladi policajac nije mogao da veruje svojim očima: flaša koja je stajala pred njima vredela je, dakle, 40.000 dolara! On grozničavo nastavi sa čitanjem. O samoj krađi se nije znalo skoro ništa. Jedno je bilo sigurno. Kada se novi kupac pojavio da preuzme vlasništvo nad svojim dobrom, boce su bile nestale, zamenjene vizitkartom koja je izazivala najveći strah u umetničkim krugovima.

Marten na trenutak ostade nepomičan, paralisan „poklonom“ koji je upravo bio dobio.

U glavi su mu se suočavali zavađeni glasovi. Naravno, ta flaša nije bila njegova. Bio je to primerak koji je trebalo vratiti svom vlasniku, ali...

„Da vam naspem jednu čašu, gospođo Hadson?“

„Ne odbijam“, odgovori stara Engleskinja, sedajući na terasu.

„Da zamenim malo svoj šeri.“

Beskrajno pažljivo, Marten otvori flašu, radoznao da sazna da li je, i nakon pedeset godina, šampanjac sačuvao svoje mehuriće. On nazdravi s gospođom Hadson i prinese čašu usnama. Ne bi razočaran:

vino je bilo savršeno i davalo utisak da se pije zlato ili neki eliksir za dug život. Stoga, kao oporavljen, Marten podiže čašu k nebu. Filozofski, on pomisli da se vrednost čoveka meri i njegovim neprijateljima. Izgubio je prvu bitku, ali rat je tek počinjao.

* * *

Obučen u džemper s rol kragom, Arčibald se pridruži Efi na prednjem, najvišem delu jahte, pretvorenom u sportsku salu na otvorenom. S peškirom oko vrata, Engleskinja je već sat vremena vežbala: tegovi, Power Plate, boksterska vreća, pokretna traka... Arčibald je ponudi aperitivom, ali ona odmahnu glavom podižući svoju flašu mineralne vode. Kradljivac slegnu ramenima, ali ne bi iznenađen. Efi je živela kao asketa, zabranjujući sebi neka zadovoljstva koja čine život: rafinirana hrana, dobra vina, lak seks...

Arčibald sede na pletenu fotelju koja je bila okrenuta moru. Vazduh je bio postao svežiji, a sunce na zalasku se borilo sa oblacima. Iz njihove borbe su se nazirali purpurni i jarkocrveni tragovi krvi, koji su grlili nebo. On dohvati flašu šampanjca koja je stajala pored njega u posudi s ledom i nasmeja se proverivši etiketu.

DOM PERIGNON ROSE VINTAGE 1959

On pažljivo otvori flašu, nasu sebi jednu čašu i podiže je u pravcu jugoistoka.

Tamo gde se nalazila Francuska.

Tamo gde se nalazio Pariz.

I nazdravi nevidljivom neprijatelju kome je bio zadao prvi udarac.

8. Ključ od Raja

Naš život je knjiga koja se sama piše. Mi smo ličnosti romana koje ne razumeju uvek najbolje šta autor želi da kaže. ~ ŽILIJEN GRIN ~

5 meseci kasnije Ponedeljak, 21. decembar,

7 sati ujutru Nanter, sedište OCBC

„Ovoga puta morate da me slušate, šefe!”

Razbarušene kose, bledog tena, zarastao u bradu staru nekoliko dana, Marten je pravio zasedu u kancelariji pukovnika Luazoa. Neumoljiv, šef je stajao pred vratima, čvrsto odlučan da ne popusti pred svojim podređenim.

„Nemate šta da tražite ovde, Bomone!”

„Moramo da razgovaramo!”

„Nemamo o čemu da pričamo. Premešteni ste u Ministarstvo za kulturu do februara.”

„Dosta mi je njihovih glupih zadataka. Znate gde me šalju danas? U Ruan, da obučavam zaposlene u Muzeju keramike.”

„Pa šta? To je sigurno veoma lep muzej.”

„Prestanite da se šalite sa mnom i vratite me na teren. Tamo sam od koristi.”

Pukovnik pobesne:

„Sami ste se uvalili u sranje, kapetane, i zasada nemam ni najmanju želju da vas odande izvučem. A osim toga...” Na trenutak je oklevao, zatim osu bujicu svog besa: „Osim toga, oblačite se drugačije! Haos! Vi ste policijski oficir, a ne srednjoškolac!”

Marten uzdahnu. Istina, nije bio najelegantniji: izlizane farmerke, stare „konvers” patike, kožna jakna koju je nosio već deset godina. I ne spominjući kese ispod očiju i hronični nedostatak sna.

Poslednji meseci bili su teški. Iako je bio strpan u ormar, nastavio je sam svoju istragu, sledeći skoro svakodnevno svoje znakove, pristupajući svetu umetnosti kao svetu droge: puštajući sitne preprodavce da profitiraju kako bi, kada za to dođe vreme, imao prave informacije pomoću kojih bi mogao da otkrije pravu mrežu. Bunio se kada su mu oduzeli pristupne kodove za informatički sistem, ali iako nije bio vešt haker, snašao se za piratsku lozinku i nastavio da pristupa bazi poverljivih podataka kako bi pratio istrage koje su ga zanimala.

Noći bi provodio ispred kompjutera ili zadubljen u knjige. Vratio je na početak čitavu svoju istragu o Arčibaldu, ponovo pročitao sve moguće dosijee i, o svom trošku, putovao da bi razgovarao s mogućim

svedocima povezanim s ranijim slučajevima. Naročito je gutao dela iz psihologije i ponovo se vratio na razgovore sa psihijatrima koji su ga smarali dok je bio u Specijalnim jedinicama. Zvanično, doktore je konsultovao zbog sebe, a u stvari je to činio da bi ih ispitao o psihologiji lopova. Sada je imao samo jednu opsesiju: staviti se u Maklejnovu kožu, provaliti u njegovu glavu. Postati Arčibald.

Lopov se nije pojavljivao već pet meseci. Završene su krađe i provokacije! Marten se osećao destabilizovanim u nedostatku materijala. Zatim je shvatio: nakon autoportreta Van Goga, Arčibald jednostavno više nije znao šta da ukrade! Po njegovoj logici, svaku krađu je pratio *krešendo**, svako ukradeno delo trebalo je da izazove dodatnu emociju ili teškoću, kako bi on dobio svoju dozu adrenalina. Vrebajući priliku, lopov je više voleo da sačeka, a Marten je bio primoran da čini isto. Čekanje je počinjalo da mu se čini predugim, kada se situacija iznenada pokrenula u obliku jednog obaveštenja iz Kristija, koje je tokom noći stiglo na njegovu i-mejl adresu. Slavna aukcijska kuća je najavljivala izuzetnu i misterioznu prodaju u San Francisku, uoči Božića. Nakon nekoliko telefonskih poziva i pretraživanja po internetu, Marten je bio ubeđen da će se Arčibald ponovo pojaviti. Ali njegove istrage neće služiti ničemu ako ga Luazo ne pusti da ode u Sjedinjene Države.

„Bomone! Propustićete vaš voz za Ruan!”

Marten slegnu ramenima. Šef Biroa ubaci novčić u mašinu za sokove i pruži Martenu jednu kartonsku čašu.

„Vratite me danas unutra i doneću vam slučaj vaše karijere”, obeća mladi policajac.

Luazou zasija pogled. Bio je to dobar policajac: specijalista za naučnoistraživačku oblast policije, bio je jedan od glavnih majstora francuskog dosijea o DNK analizi, postavljenoj dan nakon slučaja Gi Žorž. Njegov rad na čelu Biroa bio je uvažen, ali između njega i Martena se nikad nije razvilo dublje prijateljstvo, najpre zato što on nije bio ljubitelj umetnosti. Luazo je išao za ambicijom, a svoje radno mesto smatrao samo stepenicom ka prestižnijim funkcijama.

„Kakav je to slučaj?”

„Hapšenje Arčibalda Maklejna.”

„Zaista, za vas je to droga!”

„Svako ima svoj porok.”

„Trebalo je prošli put da dođete da razgovaramo, Bomone. Kada je Maklejn bio u Francuskoj.”

„Dobro, hoćete li vi da uhvatite tog tipa ili ne?”

---

* Ital. *crescendo*, termin koji označava postupno pojačavanje tona.

Umesto odgovora, Luazo otvori vrata svoje kancelarije. Marten pođe za njim, sa svojim laptopom pod miškom. Prostorija je bila hladna i impresivna: prava kancelarija jednog šefa, prostrana i funkcionalna, preuređena u malu salu za sastanke. Kroz prozore, Nanter se savijao pod sivilom. Daveći se u magli, zgrade u kvartu Prefektore izazivale su želju za daljinama. Marten priključi svoj laptop na zidni ekran i pusti prezentaciju koju je bio pripremio.

Prva slika je predstavljala pogled iz vazduha na San Francisko.

Luazo se smesti u svoju fotelju.

„Dakle, šta će ovoga puta da ukrade vaš Arčibald? Golden Gejt?”

„Bolje od toga.”

Šef Biroa prekrsti ruke i podiže obrve.

„Što će reći?”

„Ključ od raja.”

* * *

Njujork, Bolnica Steton Ajland 16 sati

Kafeterija bolnice se nalazila na prvom spratu, iznad malog parka prekrivenog snegom.

Sedeći za jednim osamljenim stolom, Arčibald nije bio ni pipnuo svoju kafu. Povijenih leđa, lica obeleženog umorom, osećao se usamljeno, napušteno, izgubljeno. Poslednjih nekoliko nedelja, oštri bolovi su mu presecali leđa i stomak. Bio je smršao, požutelog tena i bez apetita za bilo šta.

Nakon što je neprestano odlagao, konačno se odlučio da zakaže preglede u ovoj bolnici, gde su mu vršili razna ispitivanja još od juče. Analizirali su mu krv, pregledali bešiku, skenirali abdomen, čak su mu i uvukli tubu u dvanaestopalačno crevo. Obećali su mu da će rezultate, kao i mišljenje stručnjaka, imati već uveče. Trenutno je bio bez i malo energije, osećao vrtoglavicu, glavobolju i nagon za povraćanjem.

A naročito je osećao strah.

U ovo doba dana, velika sala kafeterije bila je skoro prazna. Ledene pahulje su se lepile na prozore, upotpunjujući pomalo zastarele božične dekoracije koje su ukrašavale zidove. Pored šanka, duboki glas Leonarda Koena odjeknu sa radija i zateče Arčibalda iznenađenog. Obuzet osećanjima, on se prisiljava da otpije gutljaj kafe, masira se po slepoočnicama i žmuri. Pesma izaziva bujicu uspomena, koje se obično trudi da odagna. Sunčane slike, sa ukusom nostalgije: Kalifornija početkom sedamdesetih. Jedna uzavrela epoha, liberalna i tolerantna, koja je još uvek podrhtavala revolucionarnom i pacifističkom energijom.

Veseli period. Mladi zaljubljeni par za volanom kabrioleta.

Valentajn.

Vreme smeha, uzvraćene ljubavi i bezbrižnosti.

Vreme Pink Floyd, Grateful Dead, psihodeličnog roka i San Francisko saunda*.

Valentajn, blistava i sjajna, sa svojim francuskim akcentom i načinom na koji je izgovarala njegovo ime. Vreme doručaka u krevetu, vožnji brodom, strasti tela, strasti srca.

Valentajn, njegov dah, njegova vatra, trag njenih poljubaca, utisnutih; još uvek stoje na njegovim usnama.

Valentajn, njena zamršena kosa, njen miris lavande, muzika otkucaja njenog srca, mapa blaga od rasporeda njenih mladeža.

Vreme kada su bili srećni.

A onda slika bleđi, nestaje, tamni i sreću ujeda otrov.

Arčibald otvori oči, kao da se trgnuo iz sna. Oseća se slomljenim, obavijen dubokom tugom koja pretila da ga uguši i s kojom se bori već trideset godina. Zato je i postao Arčibald Maklejn, lopov za kojim su tragale sve policije sveta. Život u opasnosti ga je terao da bude na oprezu, budnog duha. Jedini spas koji je pronašao kako bi utekao fantomu Valentajn.

Iznenada, snažna vatra mu opeče leđa i rebra. On se saže kako bi ublažio bol i zamalo što ne jauknu. Desnom rukom, Arčibald potraži pljosku s viskijem u unutrašnjem džepu svoje jakne. Otvori je i prinese usnama.

„Na vašem mestu, ne bih to radio.“

Kao uhvaćen na delu, Arčibald podiže glavu. Čovek impozantne figure stajao je ispred njegovog stola, noseći pod rukom dosije u kartonskoj fascikli.

„Ključ od raja?“ upita Luazo.

„To je dijamant“, odgovori Marten. „Jedan mitski i prokleti dijamant, okružen misterijom i legendom.“

* * *

Kancelarija šefa Biroa kupala se u sivkastoj jutarnjoj svetlosti.

Marten pritisnu tipku na tastaturi svog laptopa i na zidu se pojavi fotografija dragog kamena ovalnog oblika, koji je svetlucao dubokim plavetnilom s primesom sive.

„Težak je 65 karata i dugačak 3 centimetra“, precizira mladi policajac. „Ali njegova boja je ono što fascinira ljude već više od tri veka.“ Luazo je netremice posmatrao ekran, zaintrigiran plavim dijamantom. „Za kamen se priča da donosi nesreću onome ko ga poseduje“, objasni Marten.

---

* San Francisco Sound - rok muzika (tačnije muzička scena) koju su od sredine šezdesetih do početka sedamdesetih stvarali rok bendovi iz San Franciska; jedan od fenomena kontrakulture hipi pokreta.

„Odakle potiče?"

Slike su nastavljale da se smenjuju, prikazujući snimke koje je Marten komentarisao:

„Po legendi, dijamant potiče iz bogatih rudnika oko Golkonda, u Indiji. Kao deo statue neke boginje, ukraden je iz jednog hrama od strane krijumčara Žan-Batista Šarpentjea. Skrnavljenje čija je prva žrtva bio sam razbojnik."

Pukovnik pozva Martena da nastavi.

„Šarpentje je doneo dijamant u Evropu i uspeo da ga proda Anriju Četvrtom, ali je stradao tako što ga je rastrgao čopor besnih pasa. Kralj je dao da se kamen izreže u oblik srca i poklonio ga Gabrielu d'Estre, svojoj velikoj ljubavi."

Na ekranu se pojavi portret: mlada, lepa žena zlatne kose s veoma tankim strukom.

„Nekoliko dana kasnije, najdraža, u šestom mesecu trudnoće, iznenada umire u teškim bolovima. Pojedini su spominjali otrov, govorili da ju je davio demon, toliko je njena agonija bila strašna."

„A dijamant?"

„Zakopan je s pokojnicom, ali se misteriozno pojavio na vratu Marije Antoanete. Pričaju da ga je nosila tokom hapšenja u Varenu..."

„A šta se događa s kamenom tokom revolucionarnog perioda?"

„Bez sumnje je bio ukraden zajedno sa svim kraljevskim draguljima, da bi se ponovo pojavio 1860. u Londonu, u rukama jedne bogate industrijske porodice, čiji će članovi za nekoliko godina upoznati drugo lice sreće: razvrat, pad, samoubistva."

Stereotipnu sliku engleskog dvorca zameni fotografija jedne starinske puške, londonskog bordela, starinskog šprica za injekcije koji je mogao pripadati Šerloku Holmsu.

Luazo je trenutno bio uhvaćen u zamku istorije. Kao u nekom dobrom kriminalističkom filmu, želeo je da sazna nastavak i dade znak Martenu da nastavi.

„Početkom devetnaestog veka, *Ključ od raja* je često menjao vlasnika. Jedan princ iz istočne Evrope poklonio ga je nekoj dami iz Foli Beržera, koja ga je na kraju ubila pucnjem iz revolvera. A nekoliko meseci nakon što ga se domogao sultan Abdulhamid, izgubio je vlast nad Otomanskim carstvom..."

„Sigurni ste da su sve te činjenice dokazane?" upita Luazo, nepoverljiv.

„Većina jeste", potvrdi Marten. „Dvadesetih godina, kamen je dospao do juvelira Pjera Kartijeja, koji mu je dao današnji izgled, pre nego što će ga prepustiti jednom bogatom bankaru, ludo zaljubljenom u Isidoru Dankan."

„Balerinu?"

„Da, ona je svoj nakit dobila već kroz nekoliko dana, onda kada je umrla, u Nici, udavivši se svojom maramom koja se zakačila za točkove njenog kabrioleta. Što se tiče bankara, on je izgubio sve svoje bogatstvo i izvršio samoubistvo tokom Velike krize."

Po ekranu su defilovale naslovne stranice novina, objavljujući tragičnu smrt zvezde perioda između dva svetska rata, praćeni snimcima ekonomske krize tridesetih godina: beskućnici skupljeni oko narodne kuhinje, poslovni ljudi koji su postali siromasi za nekoliko sati kako skaču s krovova zgrada.

„A onda?"

„Dijamant dospeva u ruke poslovnog čoveka, Džoa Kenedija, koji ga kao svadbeni poklon predaje svom starijem sinu, Džozefu, programiranom još od svog rođenja da jednoga dana postane predsednik Sjedinjenih Država."

„Samo što je 1944. Džozefov bombarder eksplodirao iznad Lamanša."

„Upravo tako", potvrdi Marten. „Preuranjena smrt koja će odrediti političku sudbinu njegovog mlađeg brata, Džona Fildžeralda, dotada uglavnom mladog diletanta, osetljivog zdravlja, koga su više zanimala žene i novinarstvo nego politika..."

„Da li je Kenedi zaista preuzeo prokleti dijamant?"

„Niko to ne može sa sigurnošću reći", reče Marten. „Jedni tvrde da je plavi dijamant je pronađen na vratu Merilin Monro u noći njene smrti, drugi da ga je Kenedi imao u džepu svog odela kada je ubijen u Dalasu. Ima i onih koji tvrde da ga je Kerolin Baset nosila 1999, kada se privatni avion njenog muža, Džona-Džona, srušio u Atlantski okean. Ali sve je jednako moguće."

„I kome danas pripada dijamant?"

„Stivenu Brauningu, američkom milijarderu, to jest više grupi Kurdajn, čiji je on najveći akcionar. To je moćan američki investicioni fond čije akcije..."

„... upravo gube mnogo na svojoj vrednosti", nastavi Luazo.

Umesto odgovora, Marten postavi na svoj ekran sliku krive koja je pokazivala opadanje na berzi ove grupe, kao i i-mejl koji je najavljivao buduću aukcijsku prodaju *Ključa od raja*. Očigledno, u Kurtlajnu su bili odlučili da se oslobode tog dragulja...

„Ipak, postoji jedna stvar koju ne uspevam da shvatim: zašto svi nastoje da se domognu tog dijamanta kad on sa sobom nosi samo lanac nesreća?"

„*Ključ od raja* simbolizuje čistotu. Legenda kaže da on donosi nesreću samo ako ga nosi neko neveran ili pohlepan. U suprotnom, smatra se da je on izvor života i sreće."

„A kakve veze ima Arčibald Maklejn?”

„Vidite, pukovniče, većina eksperata je mislila da je kamen nestao, uglavnom, da se više nikada neće pojaviti na tržištu. Njegova vrednost je neprocenjiva i cene će vrtoglavo skakati. Prema mojim informacijama, određeni kolekcionari su spremni da za njega daju bogatstvo. Rusi, Kinezi... svi su u igri i mogu da se kladim da će transakcija premašiti 50 miliona dolara.”

Luazo sumnjičavo zavrte glavom. Marten mu ne ostavi vremena da argumentuje:

„Taj kamen nije običan dijamant: to je legenda, pravi deo sna. A to je jedina stvar koja sada interesuje Maklejna.”

„Kojim dokazima vi u stvari raspolazete?”

Marten odluči da blefira:

„Ne trebaju mi dokazi, poznajem Maklejna kao niko, osećam što on oseća, mislim šta on misli. Znam da namerava da ukrade taj dijamant, znam kako će da ga se domogne i znam kako da ga sprečim u tome. Povežite me sa FBI i pošaljite me tamo u istragu.”

„Bez konkretnog elementa, ne dolazi u obzir, znate to vrlo dobro.”

„Ali ljudi iz *Art krajm* tima nas znaju: prošle godine, pomogli su nam u slučaju krađe Hopera, prihvatajući da jedan agent FBI saraduje u našoj istrazi. Znaju da smo lojalni!”

Luazo odmahnu glavom:

„To je bilo nešto drugo, imali smo ih u šaci: prisluškivani telefonski razgovori, uhođenja, fotografije... Ovoga puta imamo samo volju!”

Duga tišina nastade među njima. Sa svojim izgledom večnog tinejdžera, Marten sede za stakleni radni sto svoga šefa i, na provokativan način, zapali cigaretu. Pukovnik pogleda Martena sa blagošću. Ovog jutra, ponašanje njegovog oficira nije uspevalo čak ni da ga isprovocira. Osećao je samo neku tugu s primesaraa srdžbe.

„Za čim vi uopšte jurite, kog đavola!” prasnu on. Pitanje ostade da lebdi u vazduhu, mešajući se s dimom cigarete. Luazo je insistirao: „Čak i da jednoga dana uspete da uhvatite Maklejna, šta će to da promeni? Nemojte misliti da će to rešiti bilo koji vaš životni problem, Bomone!” Marten krenu u protivnapad:

„A vi, pukovniče? Za čim vi jurite?”

„Ja više ne trčim, ne tražim, ja sam našao. A u određenim godinama, cilj igre postaje očuvanje onoga što već imamo.”

„A šta ste to vi pronašli?”

„Ono što bi svako trebalo da traži: svoju drugu polovinu.”

Marten nije želeo da zna više. Čuo je govorkanja: Luazo je nedavno bio napustio svoju ženu i decu i sada živeo s jednom mladom

poručnicom, tek izašlom iz policijske škole. Kriza srednjih godina? Iluzija strasti? Prava ljubav?

On pomisli na Karin, na poruke koje mu je ostavila a na koje on nikada nije odgovorio. Da li je ona bila njegova druga polovina? Ne, u to je bio siguran. Ali taj izraz se uvlačio u njega kao otrov od zmijskog ujeda, uvlačeći mu se u vene i lomeći kameni zid oko njegovog srca. Na sekundu, kao u vrtoglavici, učini mu se da gubi tlo pod nogama. On zatvori oči i vrati se petnaest godina unazad, u jedno kišno letnje jutro, ispred terminala aerodroma u San Francisku. Pokisla kosa kako se meša s njegovom, blistave zelene oči na kiši i glas koji moli: „Ostani još!“ j *Ostani još!*

* * *

Njujork

Kafeterija Steton Ajland bolnice

Doktor Gareth Gudrič sede naspram Arčibalda Maklejna.

On raširi po stolu nekoliko dosijea, koji su sadržavali rezultate Arčibaldovih pregleda.

Uprkos upozorenju doktora, Maklejn podiže svoju pljosku s viskijem i ispi dragoceni nektar, više iz provokacije nego iz želje. Niko njemu nikada nije izdavao naređenja, a to neće početi da se događa ni danas. Zatim zatvori svoju srebrnu bocu i zagleda se pravo u oči Gudriču.

A ličili su jedan na drugog: iste godine, ista figura, ne naročito visoki, ali jake građe. Obojica su imali harizmu i snažnu ličnost.

„Znači, umreću, je li?“

Po navici, Arčibald je krenuo u direktno i otvoreno suočavanje.

Gudrič mu uzvрати pogled. Osećao je neku čudnu empatiju prema ovom čoveku koji mogao da mu bude brat, prijatelj, njegov alter ego... Šta bi on, na njegovom mestu, poželeo: nežno zavijenu formu ili surovu istinu?

On se odluči za ovo drugo.

„Imate tumor pankreasa koji je već zahvatio limfni čvor i jetru.“

Arčibald prihvati šok ne poklekavši. Gudrič nastavi:

„Njegovo širenje ga čini nemogućim za operaciju i, u ovom gadnom poslu, priznajem da se retko viđa nešto gore. Za ublažavanje bolova u abdomenu, može se pokušati sa hirurškim zahvatom ili hemoterapijom, ali sumnjam da bi to bilo efikasnije od obične doze analgetika. Dakle, ako me pitate za brojeve ili prognoze, moram vam reći da su vam šanse da poživite još tri meseca blizu nule.“

Arčibald zažmure i oseti kako mu srce tuče. Sada su, barem, stvari bile jasne: bio je priteran uza zid, primoran da preda poslednju bitku čiji je ishod već znao.

Jedan dug momenat, dva čoveka ostadoše jedan naspram drugoga, ne govoreći ništa. Zatim Garet Gudrič ustade i ode do šanka da bi uzeo jednu čašu, te se vrati i sede za sto. Sada i on sebi nasu malo viskija i popi ga zajedno sa svojim pacijentom.

Arčibald oseti da mu je srčani ritam usporio. Začudo, ali ova večernja dijagnoza ga je upravo oslobodila njegovog straha: strah od najgoreg je mnogo užasniji od sigurnosti u najgore.

Neprijatelj, to je strah.

Uvek.

9. *Gospođica Ho*

*Plakao je staklene suze
A kada bi one padale na zemlju
To je stvaralo muziku
Anđeosku i bajnu. ~ MIŠEL POLNAREF ~*

Železnička stanica Sen Lazar 20 h 10 min

Voz iz pravca Ruana stiže sa zakašnjenjem od pola sata. Štrajk? Tehnički problem? Nezgoda na šinama? Razočaran i umoran, Marten se nije ni trudio da sazna.

Bio je među prvima koji su izašli iz voza. S rukama u džepovima, kapom na glavi, ajpod slušalicama pojačanim do maksimuma na ušima, gurao se kroz gomilu, žureći da izađe iz tog urbanog i ledenog dekora stanice.

Nasred pokretnih stepenica, on, zbunjen, oseti kako mu se neko malo previše približio: on okrenu glavu i ugleda jednog ogromnog Azijata, snažnog kao sumo rvač. Utegnut u italijansko odelo, s tamnim sunčanim naočarima, izgledao je kao da je upravo izašao iz nekog filma Džona Vua.

Zatim se ženska silueta pojavi iza tela rvača. Utonuo u svoj oblak muzike, Marten uspe samo da joj pročita sa usana:

„Dobro veče, gospodine Bomone.“

On skide slušalice i zagleda se u nju. Podsećala ga je na nekog, kroz maglu.

„Mun Čin Ho“, predstavi se ona, pružajući mu ruku. To komplikovano ime najpre ne izazva u njemu ništa, a onda:

Gospođica Ho! Panter iz Seula.

„Mislim da treba da porazgovaramo o nekim stvarima, gospodine Bomone. Ali... možda biste mi dozvolili da vas zovem Marten?“

Da porazgovaramo o nekim stvarima?

Marten podiže obrve. Dugo ostade gledajući u ispruženu ruku lepe Korejke pre nego što se odlučio da je dotakne.

„Recite mi“, reče ona primakavši mu se bliže, „da niste možda izgubili jezik?“

Marten se i ne nasmeši. Znao je da ta žena nije bespomoćna i da se iza šarma i ljubaznosti krije čelična dama, sa ambicijama bez prepreka. Gospođica Ho je bila slavna ličnost u policijskom svetu. Njeno ime se prvi put pojavilo u medijima pet godina ranije, kada je radila u kancelariji ministra policije u Seulu. Na čelu grupe od pedeset agenata, uspela je da otkrije trijade i stavi iza brave glavnog

vođu korejske mafijaške organizacije zvane *Čopok*. Operacija „*Čiste ruke*“ koja je očistila Seul od većeg dela kriminalne mreže koja je kontrolisala prostituciju i ilegalne igre preko učena i reketiranja. Taj uspeh ju je napravio heroinom, ali i osudio da konstantno živi pod zaštitom telohranitelja, jer su se trijade zaklele da će imati njenu kožu. Marten je znao da sada radi za američku filijalu *Lojds braders*, jedno od najvećih osiguravajućih društava na svetu.

„Dozvolite mi jednu večeru“, zatraži Korejka. „Jednu večeru da bih vas ubedila.“

„U šta da me ubedite?“

„Imate veoma lep glas.“

„U šta da me ubedite?“ ponovi on, isprovociran.

„Da radite za mene.“

„Ja ne radim ni za koga“, reče on, zavrtevši glavom.

„Radite za državu koja ne priznaje vaše zasluge.“

On se okrenu prema njoj. Stanica je bila prepuna, ali figura rvača kao da joj je bila paravan koji ju je zaklanjao od mase.

„Dođite da radite sa mnom“, naglasi Korejka. „Udvoje, možda imamo šanse...“

„Šanse za šta?“

„Da uhvatimo Arčibalda Maklejna.“

„Bentli“ sa zatamnjenim staklima polako prođe Ulicom Sen Lazar i Bulevarom Osman, zatim se uputi ka Trgu Konkord. Unutrašnjost automobila mirisala je na novo. Za volanom, džin sa crnim naočarima vozio je sa iznenađujućom nežnošću, slušajući jednu origiftnu verziju Bahove mise. Na zadnjem sedištu, utonuo u svoje misli, Marten je gledao kroz hiljade plavičastih sijalica, koje su svetlucale poput ažurnih vodopada na krošnjama drvoreda duž Jelisejskih polja. Sedeći do njega, gospođica Ho ga je krišom gledala. Pogled joj zastade na njegovoj predugačkoj kosi, bradi staroj nekoliko dana, kapuljači oivičenoj krznom na njegovoj maslinastoj jakni, koju nije ni bio skinuo, na usek na njegovom džemperu ispod koga se nazirala bolna tetovaža, na hanzaplast zalepljen pored njegove usne. On joj se učini kao mladi gradski princ, tužan i zanesen, koji je odisao neverovatnom lepotom, istovremeno i romantičnom i grubom. Na trenutak, ona uspe da uhvati njegov pogled. Blede, mornarskoplave, njegove oči su imale privlačnu moć, sličnu onoj kod ponekih muškaraca koji su prestali da se trude da budu dopadljivi i zavodljivi, ali u njima je još uvek blistao sjaj koji je nagoveštavao živu inteligenciju.

Automobil pređe Senu i skrenu desno na Orsejski kej, zatim nastavi Kejom Branli i Avenijom Sifren.

Gospođica Ho primeti da joj je hladno. Suočavala se s najsirovijim kriminalcima, izborila se za smrtnu kaznu najgorim mafijaškim bosovima, već godinama prkosila ubicama koje joj je mafija postavljala u zasedu. I ni jedan jedini put nije zadrhtala. Ipak, u ovom automobilu, pored ovog čoveka, ona se plašila. Plašila se same sebe i nemira, neočekivanog i zbunjujućeg, koji je odjednom osetila. Plaćali su je čitavo bogatstvo zbog njene sposobnosti da pročita ljude, da otkrije njihove slabosti i prozre njihove rane. Teorijski, ona je odlično poznavala Martena: osiguravajuća kompanija za koju je radila već nekoliko meseci pratila je mladog oficira. Gospođica Ho je prečešljala njegov dosije, čitala njegove imejllove, pristupila hard disku njegovog kompjutera, slušala njegove privatne i poslovne telefonske razgovore. Mislila je da će stupiti na poznati teren, ali nije bila predvidela magnetni efekat koji je mladi policajac izazvao u njoj.

Ona na nekoliko sekundi zatvori oči, boreći se da odagna želju koja se radala. Znala je da su osećanja najčešće destruktivnija i opasnija od metka kalibra 9 mm ili od oštrog sečiva sablje.

„Bentli“ se zaustavio u blizini Marsovih polja. Sumo rvač im otvori vrata, a zatim ih zalupi za njima. Bilo je hladno. Živa je svetlucala pokazujući nula stepeni, dok je vetar sa sobom nosio mešavinu kiše i snežnih pahulja.

„Nadam se da nemate vrtoglavicu“, reče ona pokazujući na metalnu figuru Ajfelove kule, osvetljenu evropskom plavom.

Tražeci iluziju toplote, Marten zapali jedan „danhil“ i izduva oblak sivog dima.

„Naprotiv, volim da stojim iznad praznine“, potvrdi on kao provocirajući.

Marten pođe za Korejkom ka pločniku ispod Ajfelove kule, pod nadstrešnicu posebnog ulaza u Žil Vern. Lift ih odveze do drugog sprata, gde se skrivao slavni restoran „gvozdene dame“. Šef ih provede kroz salu koja je sledila liniju jednog od četiri oslonca kule i obrazovala neku vrstu malteškog krsta.

Tapison boje kakaoa, diskretni zvuk klavira, stolice italijanskog dizajna, pogled od koga ponestaje dah, mesto je bilo čarobno. Njihov sto je gledao na Trokadero i njegovo spektakularno osvetljenje.

Oni brzo poručise, a onda gospođica Ho izvadi iz svoje tašne jednu kovertu boje peska i pruži je svom sagovorniku. Mladi policajac pocepa poklopac: sadržina se svodila na jedan ček, upućen na njega, od osiguravajuće kompanije Lojds braders. Njegov iznos je bio 250.000 evra.

Deset godina policijske plate.

Marten (odgurnuvši ček): „Ma šta vi uopšte hoćete?“

Gospođica Ho: „Smatrajte ovo avansom. Nagradom dobrodošlice, kako bismo vas naveli da napustite policiju.“

Marten ne odgovara. Zapanjen gleda u svoj losos u marinadi limun, kavijar, votka, dok ona uživa u svakom zalogaju svojih „sen žak“ školjki.

Zatim, nakon nekog vremena...

Marten: „Šta tačno očekujete od mene?“

Gospođica Ho: „Već sam vam rekla. Hoću da mi pomognete da uhvatim Arčibalda.“

Marten: „Zašto ja?“

Gospođica Ho: „Zato što ste vi jedini policajac na svetu koji je video njegovo lice i koji ga je ikada imao u svom vidokrugu. Zato što provodite noći pokušavajući da uđete u njegovu glavu i zato što ste ubedeni da je vaš život nejasno povezan s njegovim...“

Marten: „Šta vas navodi da tako govorite?“

Gospođica Ho (prinoseći svojim ustima čašu rozea): „Budimo jasni, Martene, znam sve o vama: veličinu brushaltera vaše bake, ime vaše učiteljice iz prvog razreda, svako vaše mesto u policiji, pustinju u vašem emotivnom životu, marku cigaret-papira u koji uvijate vaš džoint, listu vaših omiljenih porno-sajtova...“

On se nasmeši. Pre nekoliko nedelja, primetio je da ga prate, i da je u njegovom kompjuteru postavljen spajver. Podozrevajući istragu IGS-a, potrudio se zaštititi ono najvažnije: Niko, malu Kamij, njegov tajni dosije o Arčibald. Korejka misli da ga poznaje, ali prošla je pored jedinih stvari koje mu u životu zaista znače.

Ona pretpostavlja njegovo gađenje, shvata da je napravila pogrešan korak i da nikada neće dobiti njegov pristanak zastrašujući ga. Stoga ona izvlači svoju poslednju kartu.

Gospođica Ho: „Mislite da znate sve o Arčibald, ali to je greška...“

Marten (nestrpljivo): „Slušam vas.“

Gospođica Ho: „Za vas, Maklejn je jedan genije kradljivac. Za nas, on je kidnaper.“

Marten podiže obrve.

Gospođica Ho: Zvanično, kidnapovanje umetničkih dela ne postoji, jer bi njegovo priznavanje izazvalo rasplamsavanje te prakse. U našim krugovima, to je tabu tema i niko nikada neće razbiti zakon ćutanja: nijedna osiguravajuća kompanija niti direktor muzeja nikada neće priznati su platili iznudu da bi povratili neku sliku.

Marten (slegnuvši ramenima): „Znam daje, u stvarnosti, druga priča...“

Gospođica Ho: „Da, a Maklejn je postao majstor za taj posao: izuzev nekoliko slika od kojih nije želeo da se odvoji, on se redovno

prepušta pregovaranju sa osiguravajućim kompanijama, kako bi vratio dela u zamenu za visoke otkupe. Ali ono što najviše iznenađuje, to je možda način na koji on koristi taj novac..."

Ona namerno ostavlja prostora da se probudi sumnja. Marten se trudi da ostane miran, praveći se da uživa u pečenom raku sa gomoljikom, koji mu je upravo poslužen. Zatim je posmatra kao da gleda umetničko delo u nekom muzeju. Njena koža je iznenađujuće svetla, skoro ružičasta. Visoka i vitka poput manekenke, ona nosi široku crnu suknju i belu košulju, što je čini sličnijoj Odri Hepbern nego Gong Li.

Gospođica Ho: „Prema podacima IRS, Arčibald je postavio jedan sofisticirani sistem šel kompanija kako bi oprao novac od svojih nedela. Sume čiji se tragovi mogu uočiti u nekim humanitarnim organizacijama."

Ona mu pokazuje ekran svog „blekberija" na kome se vidi lista fiskalnog stanja američkih nevladinih organizacija s kojima je kradljivac povezan. Marten hvata nekoliko naziva: *Avijacija bez granica, Leteći doktori, Krila nade...*

Na nekoliko centimetara od njih vrte se pahulje snega, zatim se razbijaju o staklo na prozoru. Ona nastavlja da priča, ali Marten je više ne sluša. Arčibald je, dakle, neka vrsta modernog Robina Huda, koji svoju strast za umetnošću koristi za dobročinstva! U njegovoj glavi, već se rađa stotinu hipoteza, koje počivaju na jednom istom pitanju: *za koju to grešku kradljivac pokušava da se iskupi?*

Gospođica Ho: „Da li ste čuli za našu kompaniju?"

Marten potvrđi klimnuvši glavom. *Lojds braders* je bio nezaobilazan akter u svetu umetnosti: neka vrsta konglomerata osiguravajućih kompanija, koji je, tokom godina, uspeo da apsorbuje osnovne konkurente da bi sebi obezbedio monopolističku poziciju, odnoseći sve najveće ugovore na tržištu.

Gospođica Ho: „Već pet godina, *Lojds braders* osnovni deo svojih prihoda koristi za pokrivanje nedela koje je počinio Arčibald. "

Marten (slegnuvši ramenima): „To je vaš problem, ne moj..."

Gospođica Ho: „Ove godine, sa umnožavanjem Maklejnovih uspeha, grupa se nalazi u veoma delikatnoj finansijskoj situaciji, primorana da crpe iz svojih rezervi kako bi isplatila desetina miliona evra..."

Marten: „Eh, da, kriza se svuda oseća..."

Gospođica Ho (pokušavajući da savlada bes): „Više nećemo moći to da tolerišemo, a ni FBI! Radimo zajedno s federalcima i čvrsto smo odlučili da definitivno rešimo problem Arčibalda."

Marten: „Voleo bih da znam kako mislite to da učinite..."

Gospođica Ho: „Naša kompanija je prihvatila da osigura taj slavni dijamant, *Ključ od Raja*, koji će biti stavljen na aukciju u San Francisku. Kao i vi, mislim da će Arčibald pokušati da ga se domogne, ali ovoga puta, biće to jedna krađa previše, jer ćete vi biti tu da ga sprečite...”

Ne ostavljajući mu vremena da postavlja pitanja, ona na sto spusti jednu avionsku kartu.

Gospođica Ho: „Radim u saradnji s FBI-em i želim da vi budete moj partner u ovoj misiji. Reći ćete mi da ili ne; uglavnom, imate samo petnaest minuta pre nego što moja ponuda postane prošlost.”

Marten gleda avio-kartu: samo u jednom pravcu, za San Francisko, s prekosutrašnjim datumom. Azijka, dakle, forsira: ovo mora da je tip opljade koji ona obično dobija, ali mladi policajac ima više od jednog keca u rukavu.

Marten: „Želim akreditaciju FBI-a da mogu da nosim oružje na američkom tlu, s dozvolom da mogu lično da saslušam Arčibalda Maklejna.”

Gospođica Ho: „Ali to nije moguće.”

Marten: „O svemu se pregovara u toj zemlji, to je njena snaga i njena slabost, znate to jednako dobro kao i ja.”

Gospođica Ho: „To je nemoguće.”

Marten: „Slušajte, možete da mobilizujete FBI, IRS pa čak i američku vojsku, nikada nećete uspeti da zaustavite Arčibalda, pa čak ni da saznate ko je on u stvari. Vi ne znate ništa o njegovoj prošlosti niti o njegovim motivima. Nemate ništa konkretno za šta biste se uhvatili, nijedan ozbiljan biografski element. Dok ja...”

On vadi iz džepa jednu providnu plastičnu kesicu, onu koja služi za prikupljanje dokaznog materijala. Unutra, etiketa sjedne flaše šampanjca.

Marten: „Poslao mi je flašu šampanjca, pre šest meseci. Neka vrsta provokacije, ili igre. U svakom slučaju, ostavio je trag, veoma jasan. Otisak koji ne postoji ni u jednom dosijeu i za koji jedino ja znam. Već sam pretraživao po bazama digitalnih otisaka, ali treba pokušati sa Eurodakom, a posebno s IAFIS-om, bazom FBI-a.”

U jednom trenutku, ona drži ispruženu ruku, skoro se nadajući da će joj Marten dati kesicu; zatim, posle nekoliko sekundi, njihovi pogledi se sreću, da bi joj mladi policajac predložio poslednji dil.

Marten: „Otisak u zamenu za akreditaciju federalaca da mogu lično da uhapsim Arčibalda u Sjedinjenim Državama.”

On ustaje od stola, i ne pipnuvši svoj gorki čokoladni sufle, i upozorava:

„I ne dajem vam petnaest, već pet minuta da razmislite.”

10. Vrtlog života

I tako smo nas dvoje ušli

U vrtlog života Nastavili smo da se vrtimo Zagrljeni Zagrljeni

~ MUZIKA: ŽORŽ DELERU REČI: SIRUS BASIJAK (SERŽ REZVANI) ~

Ajfelova kula, Restoran Žil Vern 22 h 3 min

U pratnji šefa sale, Marten kreće ka izlazu iz restorana, ali prolazi najpre pored velikih staklenih vrata koja zaklanjaju kuhinju. U tom hramu luksuza, nije običaj šetkati se naokolo sam, dakle, suprotno svim pravilima, on stupa na zabranjenu teritoriju, otvara frižider u baru i zgrabi limenku „koka-kole zero“, zatim izlazi iz sale.

On silazi stepenicama, zakopčava rajsferšlus na svojoj jakni i ponovo stavlja slušalice: uvek isti rep, odsečan i agresivan, koji je slušao devedesetih godina, kada je bio srednjoškolac i student, iste pesme koje su, tokom godina, postale kultne: J'appuie sur la gachette, Pariš sous les bombes, Pose ton gun*... Bila je to njegova muzika: muzika deteta iz geta u Esonu, fristajl bit koji će svakog časa eksplodirati, izručiti se. U svakom slučaju, muzika nekoga kome nije bilo mesto u restoranu za turiste na medenom mesecu.

Vazduh je na Marsovim poljima leden. Marten trlja ruke kako bi ih zgrejao i nakratko šeta Kejom Bronli. Neodoljivo privučen rekom, on odlazi do mosta Iena, koji spaja Ajfelovu kulu s Trokaderom. Tu, na obali Sene, pogled mu se gubi između baleta brodića i svetala koja trepere kao svici. Pahulje su nastavlјale da se vrte u vazduhu, ali su sada svoj pamučasti izgled bile zamenile finim prahom kokaina.

On iz džepa vadi avio-kartu, za koju je pazio da je ne zaboravi na stolu, u restoranu.

San Francisko...

Pri samoj pomisli na grad, celim telom ga prođe jeza. Jedan kontrastni osećaj, najpre varljiva lakoća nostalgije, zatim rušilački talas koji ga tera da se bori, korak po korak, kako ne bi izgubio ravnotežu. Ponovo taj zagušujući osećaj praznine koji je bledo oertavao nekoliko mitskih dana onoga leta, Gabrijelin zaštitnički zagrlјaj, jedini put kada mu se činilo da s nekim postaje jedno.

Zašto je ljubav teška droga?

Zašto, voleći, toliko patimo?

Zvuk mehaničkih uličnih orgulja vraća ga u stvarnost.

---

* U prevodu: Povlačim obarač, Pariz pod bombama, Spusti oružje.

On prepoznaje melodiju koja ga podseti na jedan dobar Trifoov film, seti se i naziva pesme: *Vrtlog života*.

Tačno, život je takav...

Čas nas taj vrtlog zadivljuje, kao krug na ringišpilu u detinjstvu.

Čas je to vrtlog ljubavi i opijenosti, kada na preuskom krevetu zaspimo u nečijem naručju, zatim doručujemo u podne, jer smo dugo vodili ljubav.

Čas je to uništavajući vrtlog, snažni uragan koji pokušava da nas odvuče na dno kada, olujom naneseni u školjkinu ljusku, shvatimo da ćemo biti sami kada se suočimo s talasom.

I kada ga se plašimo.

„Martine!”

On čuje svoje ime izgovoreno anglosaksonski: Martin.

Nekoliko metara iza njega, gospođica Ho, zaklonjena svojim gorilom, daje mu znak da joj priđe.

Ubeđen je da će ona popustiti i da je već pobedio. Pravo da nastavi svoju potragu za Arčibaldom u Americi. Pravo da nastavi svoj duel s najvećim od lopova: jedini cilj koji je pronašao da ne bi čamio i da bi dao svom životu neki smisao.

I takođe i jedino što ga navodi da veruje da, na ovom svetu, svako ima svoju sudbinu. A da je njegova da uhapsi Arčibalda Maklejna. To je neko iracionalno verovanje, uraslo u njegovo telo, koje nosi u sebi godinama.

A s tim otiskom, ostavljenim na flaši šampanjca, Marten je siguran da je dotakao cilj. Iako takođe zna i da je taj otisak suviše jasan, suviše upadljiv, suviše evidentan da ne bi bio mamac. Arčibald nikada ne bi napravio jednu takvu grešku.

Nije on bio taj koji je pronašao otisak, Arčibald mu ga je sam dao.

Jer sada su pravila igre bila promenjena: ne juri više on Arčibalda, već ga Arčibald traži, da mu skrene pažnju na sebe. Ali zašto?

11. Dan kada odeš ti

Ali evo šta je najgore: umetnost života sastoji se u sakrivanju od najdražih osoba sreće koju osećamo dok smo s njima; inače, gubimo ih.

~ ČEZARE PAVEZE ~

Sutradan, utorak, 21. decembar

Sedište pariške PJ 10 h 40 min

U trenutku predaje svog pisma o ostavci, Marten oseća kako ga obuzima jeza. Priseti se sebe kada je kao mladić prvi put ušao u ovu mitsku zgradu, na dva koraka od Katedrale Notr Dam: Kej De Orfevr br. 36. Seća se kako je prolazio dugim hodnicima, silazio stepenicama iz nekog prošlog veka tražeći fantome slavnih policajaca koji su se smenjivali na ovom starom mestu, suviše malom i slabo adaptiranom zahtevima moderne policije, ali koje je u svima koji su ovde radili stvaralo jak emotivni naboj.

Od početka u Specijalcima, zatim u Birou, bilo je prošlo već deset godina. Kuća u kojoj se nikada nije osećao kao u svom domu, kuća u kojoj nije pronašao prijatelje, ali kuća koju mu je bilo teško da napusti.

Polu sata kasnije, on izlazi iz tvrđave. Zlatno sunce je kupalo trotoare na obali Sene. Vratio je svoju značku, oružje i lisice.

Osećao se golim. Poljuljan i zadovoljan. Dakle, nije više policajac. Moraće da se navikne na to...

* * *

Kuća za adolescente Bulevar Port Roajal 15 h 30 min

Sa ulice, Mezon d'Solen je ličila na ogroman stakleni brod sa svojim dvema rukama ispruženim prema gradu, kao poziv da se uđe. Marten prođe jednom zelenom terasom i uputi se alejama malog vrta, koje su vodile u bolničku zgradu. Dolazio je ovde jednom nedeljno, već tri godine.

Hol bolnice je bio širok i svetao: 600 kvadratnih metara okupanih u svetlosti, s podom prekrivenim belim parketom i prostranim, visokim plafonom, odakle su visili plakati koji su opisivali razne bolesti adolescenata.

Marten se osećao neobično dobro u ovoj zgradi, koja je ličila na sve drugo osim na bolnicu: velike prostorije, potpuno transparentni spoljašnji zidovi, i okolni pejzaž koji je odagnavao svaki osećaj zatvorenog prostora.

On se pope direktno na treći sprat, mesto kulturne nege, gde su se nizale medijateka, kuhinja, sala za ples i muziku, radio studio...

Marten nije u mnogo toga verovao, ali je verovao u lekovito delovanje umetnosti, u kulturu kao način da se obnovi slika o sebi, u upornu moć kreacije.

On proviri glavom kroz vrata slikarskog ateljea.

„Dobar dan, Sonja.”

„Zdravo, Martene, poranio si!” odgovori devojka u beloj bluzi.

Ona ga, prijateljski, poljubi u obraz i daje znak da uđe u prostoriju prepunu reprodukcija koja su napravili pacijenti. Svaki put, Marten je bivao impresioniran snagom ovih dela: mučne slike na kojima je lebdela senka smrti, gipsani anđeli utešitelji, demoni istrebljivači, kalupi mršavih tela mladih pacijenata, anoreksičara, u trenutku kada su hospitalizovani, zatim ista tela šest meseci kasnije, kada bi dobila formu i kilograme. Unutar ove sale, anđeli i demoni izgledali su kao da se žestoko suprotstavljaju u jednoj borbi čiji je ishod bio neizvestan.

Kao i u životu...

„Hej, Martene, pomози mi da premestim stalke, hoćeš li?”

Mladi policajac rado priskoči u pomoć, usput se interesujući:

„Je li ona završila sa konsultacijom?”

„Da, rekla sam joj da ćeš je naći gore.”

„Ideš sa mnom?”

„Martene, nisi mali!”

„Imam nešto da ti kažem, Sonja...”

Pođe za njim hodnikom i, dok ju je čekao ispred lifta, ona mu dobaci:

„Idemo stepenicama, debeli lenjivče! Ko stigne poslednji, plaća ručak.”

Pre nego što je i završila rečenicu, ona ode trčeći, preskačući i po četiri stepenice koje su vodile ka vrhu. Marten je jedva stiže i nasloni se uza zid.

„Moram nešto da ti kažem.”

„Da me voliš? Ali to je nemoguće, dobro znaš da sam srećno zaljubljena...”

„Budi malo ozbiljna”, reče on, popuštajući svoj stisak.

„Šta hoćeš da mi kažeš? Da odlaziš? Ali ne treba meni to da kažeš, već njoj. Kamij...”

Marten je doktorku Šonju Hažeb, pedopsihijatra i šefa klinike, sreo tri godine ranije, kada je došla u njegovu kancelariju u sedištu Biroa. Bila je to mršava žena, mladalačkog izgleda, s crnom kosom zavezanom u rep. Jedva malo starija od njega, nosila je farmerke i kožnu jaknu, živela na Sen-Deniju i mogla da mu bude sestra koju nikada nije imao.

U svom poslu, ona se svakodnevno borila sa anoreksijom, bulimijom, depresijom i uništavajućim ponašanjem koje adolescente vodi ka samoubistvu.

Čim je progovorila, on je osetio da je Sonja dobar čovek.

„Ono što se spremam da kažem totalno je zabranjeno zakonom i mojom profesijom.”

Svideo mu se taj prilaz materiji, koji je pokazivao jaku ličnost i snažnu odlučnost.

„A da bih vam sve rekla, rizikujem svoj posao...”

„Zašto onda radite to?”

„Zato što mislim da bi to moglo da pomogne da jednoj devojčici bude bolje.”

Marten je bio podigao obrve. Nije shvatao kakve veze on ima s tim.

„Sećate li se Kamij?” Slegao je ramenima.

„Kamij, poznajem ih dosta.”

„Možda žena, Kazanovo, ali ne i devojčica od pet godina...”

Marten je, na sekundu, bio zatvorio oči.

Sekundu, tokom koje je osećao kako mu adrenalin pulsira kroz vene. Sekundu, tokom koje mu se sve brutalno vratilo u sećanje.

* * *

Zima 2000.

Kvart Lut, sever Ženevijera.

Zgrada od dvadeset spratova i 200 metara dužine.

Sitna kiša, prljava i siva. Tek je 17 sati, a već je skoro noć.

Tamnoplavi „pežo 309” zaustavlja se ispred C krila zgrade.

On je jedan od trojice policajaca koji će saslušati devojku jednog dilera stavljenog pod prismotru. On kuca na vrata, izgovara uobičajene fraze. Nema odgovora. Jedan od njegovih kolega razvaljuje bravu. Sa oružjem u ruci, Marten prvi ulazi u stan.

Žena leži na jednom dušek. Ima temperaturu, uvećane zenice, isečene šake. Njena kućna haljina natopljena je urinom i krvlju. Pored nje, improvizovana lula za krek: plastična flaša koka-kole u koju je zabodena hemijska olovka služeći kao slamčica. Dok pozivaju Hitnu pomoć, on prilazi njenom uzglavlju. Shvata da je već prekasno. Ona odlazi, odlazi... Kad je hitna pomoć stigla, ona je već bila mrtva.

Pretnje nije doneo bogzna šta: desetine džointa, malo CC-a, nešto hašiša.

Usran dan.

Povratak u stanicu u Nanteru, papirologija, zatvaranje procedure, nagon za povraćanjem, za ridanjem, za odlaskom negde daleko. Povratak kući, san koji ne dolazi na oči, osećaj da zaobilazi najhitnije, poslednji pogled te žene koja se vraća da ga progoni...

Usrana noć.

Marten ustaje, seda u svoj auto, juri ka predgrađu: periferija, Sen-Uen, Ženevijer, kvart Lut. On neko vreme luta getom, ispituje sitne bosove koji stoje uza zid, penje se u stan. Traži nešto, ne zna šta, pretura po kuhinji, sobi, klozetu, traži nešto, silazi, zastaje na stepeništu, pregleda poštanske sandučice, plafon u liftu, traži nešto... Napolju, hladnoća, noć, ta jebena kiša, traži nešto, parking, kola, skuteri, pretrpani kontejneri, traži nešto... nekoga. Vrisak? Intuicija koja se javila odnekud? Otvara prvu kantu za smeće i počinje da rije po njoj. Jeza. Tu je! Znao je da je ovde, i pre nego što ju je pronašao. U velikoj kesi iz supermarketa: beba stara jedva nekoliko sati, gola, smrzla, umotana u jedan džemper i peškir. Još uvek ima delove placente na glavi. Više ne diše. Da, još uvek diše! Ustvari, možda. On čak i ne pokušava da pozove Hitnu. Umotava novorođenče u svoju jaknu, pričvršćuje ga za suvozačko sedište, vadi rotaciono svetlo i juri ka istoku, pravac Ambruz Pare. Maločas, krv na kućnoj haljini, nije to bilo samo od isečenih šaka, bilo je to od krvarenja nakon porođaja. A ti kreteni iz Hitne koji nisu čak ni primetili! On poziva bolnicu da bi najavio svoj dolazak. Baca pogled na bebu. Devojčica je. Zapravo, on misli. Užasnut je i fasciniran koliko je mala. Da porođaj nije bio u terminu, to je očigledno, ali koliko li je beba ostala u majčinom stomaku? Sedam meseci? Osam?

Bolnica. Zbrinjavanje. Treba popuniti papire. Prezime, ime bebe? Najpre ne zna šta da napiše. S mukom pokušava da se seti prezimena majke. Jedino što mu pada na pamet kao ime - Kamij. Zatim provodi sate čekajući, čekanje koje ne otkriva ništa. Sutradan se ponovo vraća. Kao i narkomani, beba je u krizi i trpi brutalno odbijanje. Treba čekati. Ali zašto je tako mala? Zato što krek izaziva smanjenje prokrvljenosti placente, što prouzrokuje zakašnjenje u razvoju fetusa. Vraća se i drugi dan, novorođenče se bori. Voleo bi da se bori s njim. Treći dan, kažu mu da je najgori period krize prošao, ali da beba ima HIV virus i da će nesumnjivo ostati posledice, pa čak i anomalije. Četvrti dan, ne vraća se u bolnicu i provodi dobar deo noći u nekom jadnom baru, pijući votku. Zato što je Kamij bilo omiljeno Gabrijelino ime. Ono koje bi volela da da svojoj kćerki. Peti dan, on ne odlazi na posao. Šesti, on zatrpava taj događaj u svom sećanju i zabranjuje sebi da misli na Kamij.

Zatim prolaze godine.

I jednoga jutra, Sonja Hažeb upada u njegovu kancelariju...

Na krovu bolnice, prijatna terasa s pogledom bila je uređena u vrt s drvećem, s nekoliko stolova i stolica od pletenog pruća.

Kratke kose, prćastog nosa, ova preslatka, devojčica od oko desetak godina izgledala je zadubljena u Daleki vrt, kulturni

Tanigučijev manga strip.

„Zdravo, Kamij.“

„Martene!“

Ona podiže pogled sa svoje knjige i potrča mu u zagrljaj. On je podiže i okrenu ukrug, što je već bio postao njihov ritual.

Tri godine ranije, dok je Kamij prolazila jedan težak period u okviru porodice koja ju je usvojila, Sonja Hažeb, psihijatar koji ju je pratio od njenog najranijeg doba, prihvatila se obaveze da joj ispriča sve u vezi s njenim rođenjem. Kamij je tako insistirala da se sretne sa tim neobičnim starijim bratom koji ju je vratio u život. Ta tajna sastajanja imala su pozitivno dejstvo na devojčicu, potvrđujući tako Sonjin stav.

Šta god da se događalo, vidali su se jednom nedeljno, uvek na istom mestu, uvek sredom.

Kamij je bila lepa, puna energije i života. Dok ju je gledao, Marten je video život, procvat, dokaz da postojanje ne nudi samo blato, već da je takođe sposobno i da obraduje neočekivanim poklonima. Nestali su bili svi rizici od anomalija! Zajedno s HIV virusom! Odnoseći i to prokletstvo uloge žrtve!

„Hej, smrzosmo se“, reče Marten, trljajući ruke. „Nećeš da se vratimo unutra?“

„Ne, hoću da iskoristim ovo sunce! Osim toga, volim hladnoću, to jača!“

On sede pored nje i zagleda se u daljinu, u more krovova Pariza.

„I, taj strip?“

„Ovo je bomba!“ uzviknu Kamij. „Hvala što si mi ga preporučio.“

„Nema na čemu.“

On otvori svoj ranac i izvadi mali ajpod boje zelene jabuke, koji joj je bio poklonio nekoliko meseci ranije.

„Evo, snimio sam ti puno dobre muzike: Marvinu Geju, The Cure, U2, Žaka Brela...“

„Ali ja sam htela Bijons i Britni Spirs!“

„A što ne i Spajsice?“

On primače stolicu i zauze ozbiljan stav:

„Slušaj, moramo da razgovaramo...“

Ona ga snažno pogleda, predosećajući da neka opasnost pretila slaboj ravnoteži na kojoj je počivao njen život.

„Čula si za izraz daleko od očiju, daleko od srca?“ Ona klimnu glavom.

Dok joj je objašnjavao zbog čega se ta izreka nikada ne može odnositi na njih, jedan anđeo prođe u svetlosti, dotakavši svojim krilima poslednje zrake zimskog sunca.

12. *Pusti da prolijem suzu*

Moramo da sačuvamo svoju slabost jer nas ona približava jedne drugima, dok nas snaga udaljava. ~ ŽAN-KLOD KARIJER ~

Avenija Kleber

Motor juri kroz noć.

Trg Etual

Marten briše kišu koja se sliva niz njegovu kacigu.

Poslednja stvar koju još treba da uradi pre nego što napusti Francusku.

Avenija Vagram

Još nekoga da vidi.

Jednu ženu.

Ponovo...

Prvi put je sreo Niko jedne večeri, radnog dana, čekajući na kasi u Karfuru u Uliju. Marten je slučajno bio tamo: njegovi baba i deda živeli su tada u domu za stare u Bir sir Ivetu. Nikada se nije naročito slagao s njima, ali trudio se da ode u posetu jednom mesečno, uglavnom da bi saslušao bujicu grdnje. U povratku, zaustavio se u jednom tržnom centru i obavio malu kupovinu: špagete u pesto sosu, tuba koncentrovanog mleka, „koka-kola zero“, novi Konelijev roman, poslednja sezona serije *Šest stopa ispod zemlje...*

Mlada žena ispred njega nije mogla da prođe neprimećeno: visoka, plava, s lepim licem i krhkim pogledom. Primetio je njen slovenski akcenat dok je razmenjivala nekoliko rečenica s kasirkom. Naročito je primetio, u njenim očima, ugašene ali još uvek fascinirajuće zvezde, koje su ga podsetile na neke druge svetlucave oči. Ona je platila svoj račun, zatim se udaljila brzim korakom. Kako je ne bi izgubio iz vida, Marten je ostavio svoje namirnice na traci kod kase i, gonjen nekim neočekivanim i iznenadnim nagonom, krenuo za njom kroz galeriju tržnog centra.

„Gospođice!“

Kada se okrenula ka njemu, pomislio je na ružičastog flaminga ispred lovca. Želeo je da joj kaže „*ne boj se*“, ali umesto toga, izvadio je svoju kartu i izgovorio:

„Policija, kontrola! Vaša dokumenta, molim vas!“

Polu sata kasnije, sedela je u njegovom automobilu. Dovezao ju je do njene zgrade, u lošem delu Donijera, gde je delila stan s još jednom drugaricom. Zvala se Svetlana ali svi su je zvali Niko, zbog njene

sličnosti sa pevačicom grupe *Velvet Underground*. Studirala je istoriju umetnosti, što joj nije mnogo čemu služilo, i napustila Kijev da bi se preselila u Moskvu, gde je radila kao maneken u jednoj maloj agenciji, dok joj njen buker nije obećao zlatnu budućnost na Zapadu.

Lažni raj koji ju je prisilio da diluje ljubav na makadamu, padajući svakoga dana sve niže i niže.

On je otišao dotle da ju je čak pitao i za tarife. Ona nije oborila pogled i odgovorila mu: od 50 do 200 evra, u zavisnosti od traženog zadovoljstva. On joj je pružio 200 evra, rekavši:

„Zatvori oči i prepusti se.“

„Ovako... u autu?“

„Da.“

Ona je bila zažmurila: on je dao kontakt i ubacio omiljeni CD na kom Ela Fildžerald peva u duetu s Luisom Armstrongom, a zatim krenu regionalnim putem 118 u pravcu Pariza. Ona ovo nije bila očekivala, ali se prepustila, držeći oči zatvorenim čitavim putem, uljuljkana glasom Ele i Luisa.

Pola sata kasnije, bili su na vrhu velikog točka ringišpila na Trgu Konkord. Trebalo joj je vremena da se opusti, nije u stvari ni bila potpuno sigurna, ali život ju je bio naučio da je lepota u trenutku.

Niko se, dakle, obradovala poput deteta ispred igre lampiona koji su ukrašavali Jelisejska polja. Kada se njihovo sedište podiglo za nivo više, ona je zbacila glavu unazad, kao predajući se. Marten ju je gledao: u njenim očima, zvezdana prašina se mešala sa svetlucavom zavesom lampiona.

Kasnije ju je poveo da jedu raviole s gljivama i biskote od palente u jednom malom restoranu, u Ulici Basano.

Zatim povratak u Uli, ispred njene zgrade.

Zatim se njena ruka popela duž njegove noge, pomilovala mu koleno, butinu, njegov...

„Ne“, rekao je, spustivši svoju ruku preko njene. Svetlana je izašla iz automobila i gledala ga dok je odlazio. Bila je i srećna i tužna u isto vreme.

Videli su se ponovo sledeće nedelje, zatim su se viđali redovno cele godine. Uvek ista tarifa, 200 evra: osiguranje za njega da se ne zaljubi, osiguranje za nju da ne sanja previše. On je sebe ubedio da joj nudi redovan beg od svakodnevnog bede: pušenje u automobilima, odlasci na brzaka u Novotel, krek i heroin kao ubistvena potpora, osećaj da je zatvorenik i da ne upravlja sopstvenim životom.

Sećao se svake njihove zajedničke večeri: klizanje na otvorenom na platou ispred Hotela D'Vil, zimski Cirkus Buljon, koncert Police na stadionu Francuska, Pikaso i Kurbe u Velikoj palati, predstava *La Vie devant soi* u Teatru Marinji...

U telefonu je čuvao sve njene mejlove koje mu je slala sutradan posle svakog izlaska, na koje nikada nije odgovorio.

Kao budala...

Od: svetlana.shaparova@hotmail.fr Tema: Život ne vredi da bude proživljen... Datum: 12. februar 2008, 08:03

Za: martin.beaumont1974@gmail.com

Hladno je. Ulazim u metro i idem na „posao“, jednom rukom vučem svoj kofer s točkicama. Uza sebe stežem knjigu koju si mi poklonio. U ušima mi ona pesma Serža Gesnbura koju si mi puštao, ona Javanaise, koja kaže da život ne vredi da bude proživljen bez ljubavi...

Hvala za čarobnu večeru sinoć u onom restoranu iznad teatra na Aveniji Montanj. Naći se nad Parizom nekoliko trenutaka, nadleteti svet, podeliti delić života s tobom, osmeh na usnama od tolike pažnje. Čak je i umor shvatio da treba da se povuče. Bilo mi je lepo. Bilo mi je lepo.

Hvala, hvala, hvala! Ne žalim za Međonaldsom.

I'm yours Tvoja Pepeljuga

* * *

Bulevar Malezerb

Motor juri po mokrom tlu, prolazi Bulevar Bertije i periferiju.

Avenija Port d'Asnije

Marten usporava i podiže naočare na svojoj kacigi.

Ulica Viktora Igoa

Pravi polukrug na centralnom platou.

Tri devojke iz istočne Evrope, upadljivog izgleda, čekale su klijenta na kiši, u blizini panoa Deko. On se približava grupi, usporava. One, najpre, misle da je klijent, zatim ga Svetlana prepoznaje. On joj pruža kacigu i daje znak da sedne. Ona drhti, mršava je, a njene oči su prazne i upale. On zna da ona sad skoro i ne spava, da najveći deo njene love odlazi na drogu.

„Dođi!“

Ona odmahuje glavom, udaljava se. Pretpostavlja šta mu je na pameti, plaši se. Plaši se brutalne odmazde mafije koja ju je gurnula na ulicu, plaši se pretnje koju ti tipovi predstavljaju za njenu porodicu u otadžbini.

Ali ne može se provesti život strahujući.

Onda je Marten stiže na trotoaru. Ona je toliko slaba da ubrzo popušta svaki otpor. On je hvata za ramena, skoro da je odnosi do motora, obećavši joj:

„Sve će biti dobro, sve će biti dobro.“

Sat vremena kasnije, oni su na Monparnasu, u jednom diskretnom hotelu u Ulici Abe-Gregoara. Ona se istuširala i on je uvija u kućnu haljinu da bi je zgrejao. Pod efektom krize, njene

zenice se sužavaju i obuzimaju je tikovi i drhtavica. On primećuje njene ruke izgrebane do krvi od svraba i čuje krčanje u njenom stomaku.

Pre nego što je otišla u kupatilo, dao joj je tri kašike metadona da bi usporio pojavu simptoma krize. Sonja mu je objasnila da se prvi efekti analgetika javljaju između trideset i šezdeset minuta nakon uzimanja leka. Čekajući, pomaže joj da se umota u ćebe i čvrsto je drži za ruku sve dok ne pokaže prve znake umirenja.

„Zašto, Martene?“ pita ona, sa svojim slovenskim akcentom.

Ležeći na krevetu, ona se čini opuštena, skoro umirena. Naravno, taj utisak je veštački i hemijski, ali to je takođe i prvi korak.

„Ne možeš se izvući iz toga sama.“

„Ali pronaći će me...“

„Ne.“ On ustaje i uzima svoj kožni ranac, odakle vadi jedan izlizani pasoš. „Istinski je od pravog“, kaže otvarajući prvu stranu. „Više se ne zoveš Svetlana, već Tatjana. Nisi rođena u Kijevu, već u Sankt Peterburgu.“

Tome je on posvetio svoj poslednji dan koji je proveo kao policajac; obezbedio joj je novi identitet.

„Druga stvar“, kaže, spuštajući na krevet jednu avionsku kartu, „sutra ujutru, ideš za Ženevu, na Kliniku Jovanka Orleanka. Oni će te srediti da izađeš iz svega ovoga, videćeš.“

„Ali kako...“

„Sve je plaćeno“, odgovara on, pretpostavljajući njeno pitanje.

Ono što neće da joj prizna jeste daje to učinio svojom ušteđevinom i da je njegov račun sada prazan.

Zatim joj daje vizitkartu Sonje Hažeb.

„U slučaju i najmanjeg problema, okreni ovaj broj. To je jedna žena, psihijatar, moja prijateljica: zna ko si i spremna je da ti pomogne.“

Svetlanine oči sada su ispunjene suzama, suzama koje peru, koje prijaju i bude pogled koji je izgledao kao da je zauvek ugašen.

„Martene... zašto ovo radiš?“

On joj stavlja prst na usne da bi joj pokazao da neka pitanja nemaju uvek odgovor i kaže joj da je kasno i da sada treba da spava.

On leže pored nje i drži je za ruku čekajući da je savlada san.

Usred noći, u jednoj socijalnoj zgradi, u Esonu.

Mali stan, sva svetla ugašena.

Na zvonu kraj vrata, prezime slovenskog porekla.

Unutra, sve je sivo i tužno.

U sobi, na polici, nekoliko knjiga koje joj je on preporučio, slušalice i vokmen s pesmama koje joj je preporučio da sluša.

Na zidu, reklame za filmove koje su gledali te godine, *Dvoje ljubavnika, Gospodari noći, U divljini.*

Ispod kreveta, lepa muzička kutija.

Kada se otvori, jedna tradicionalna melodija ispunjava sobu nostalgijom. U kutiji, nekoliko papira i požutelih fotografija iz detinjstva u Ukrajini.

Kokain...

Na dnu kutije, jedna koverta.

U koverti, novčanice.

Sav novac koji joj je dao na svim njihovim sastancima.

Nikada ga nije upotrebila, nije potrošila ni evro, čak ni u najgorim trenucima, čak ni kada je bila spremna na sve da bi kupila malo heroina.

Koliko kreka, toliko i dokaza da se među njima nešto dogodilo, te godine, kada je, na nekoliko meseci, on ušao u njen život.

I kada je ona, malo, ušla u njegov.

13. *Deo koji nedostaje*

Dan za danom Umrle ljubavi Ne prestaju da umiru. ~ SERŽ GENSBUR ~

Ona, San Francisko, 7 sati ujutru

Prvi jutarnji zraci. Ukus soli u ustima. Teška glava, telo tužno, srce odsutno.

Gabrijel tiho ustaje, kako ne bi probudila muškarca koji spava pored nje: Gospodin Glupavi, čije je ime skoro i zaboravila i koga više nikad neće videti. Gospodin Glupavi i njegov ekološki „džip“, njegov moderni posao i stan na obali mora.

Ona skuplja svoje stvari i oblači se na brzinu u kupatilu: svetle farmerke, crna rolka, strukirana kožna jakna, čizme s visokim štiklama. Uzima malu flašu mineralne vode iz frižidera u kuhinji. Potreba za cigaretom, potreba za „*leksomilom*“ ispod jezika da bi odagnala tu prazninu koja joj steže stomak i usamljenost koja je ubija još od detinjstva.

Sunčani zraci miluju otvoreni balkon koji gleda na pučinu, Pacifik i ostrvo Alkatraz. Vođena svetlošću, ona izlazi iz kuće i prelazi preko dugačkog travnjaka. Vetar se podiže i nosi sa sobom zvuke šumova jedara na barkama. Ona odlazi na plažu, izuva cipele i malo zagazi u vodu. Pesak je topao. Atomi toplote miluju joj kosu. Izdaleka, moglo bi se pomisliti da ona pleše na obali okeana i da je srećna.

Pa ipak, njeno pocepano srce je samo ledena pustinja. Ovog jutra je njen trideset treći rođendan, i kao i svake godine na ovaj datum, ona je sama, suočena sa sobom. Tako sama.

Zatvara oči, širi ruke i izlaže lice udarima vetra i morskog vazduha. Zna da joj nije dobro.

Zašto sam ispustila tvoju ruku?

Oseća se odvučenom u prazninu i drhti kao plamen. Ona se sada bori. Ne sme da se ugasi. Ne sme da popusti. Jer ako počne da pada, niko je neće uhvatiti pre nego što se razbije.

* * *

On, Pariz 1 sat ujutru

Hotelska soba je utonula u tamu.

Martan leži na krevetu, prekrštenih ruku; oči su mu širom otvorene. Do njega, Svetlana spava. On zna da neće moći da zaspi: spavanje mu nikada nije išlo dobro. Tiho ustaje, nadnosi se nad nju i pokriva ćebetom njeno slabo rame. Oblači jaknu, gasi lampu i izlazi iz sobe.

U liftu, oseća brutalan nemir, prazninu koja se odjednom otvara. Nedostatak koji ne zna da opiše. Duboku tugu koja uzima oblik grudve u njegovom stomaku. Prolazi kroz ukrašeni ulaz, pozdravlja radnika na recepciji i izlazi na ulicu.

Kiša, još uvek.

Seda na motor, daje gas i juri u noć kao munja. Kao policajac, često se igrao vatrom i katkad se na njoj i opekao. Večeras, oseća se i nepobedivim i veoma slabim, sasečen suprotnim željama, poput ruskog ruleta, poput hodača na konopcu razapetog između dve oštre stene.

U njegovom stomaku, grudva postaje sve teža. On misli da je to bes koji vri u njemu. Još uvek ne zna da je to ljubav.

* * *

Ona, San Francisko 7 h 30 min ujutru

Lavež trže Gabriel iz sanjarenja. Ona otvara oči i dolazi sebi. Na plaži, jedan labrador svetle dlake laje oko nje, trljajući se svojom njuškom. Ona ga mazi i igra se s njim nekoliko minuta.

Ona se zatim vraća na šetalište u marini, gde se nižu karakteristične kuće na obali okeana. Njen auto se izdaleka poznaje: „kabriolet mustang“ iz 1968, jarkocrvene boje, koji je pripadao njenoj majci. Antiekološki automobil, od pre naftne krize i globalnog zagrevanja. Izuzetak, možda, u ovo vreme političke korektnosti. Svejedno, on je za nju neuništivo šarmantan i uživa u vožnji njime.

Pali motor i vozi duž Marina bulevara i Redvud autoputa, zatim nastavlja Golden Gejtom. Obožava taj visoki most preko kojeg svakodnevno prelazi. Voli njegovu narandžastocrvenu boju, njegove dve ogromne kule koje kao da su otišle u osvajanje neba i, kao i svaki njen sugrađanin, ponosna je na njega.

Opuštenija, ona ubacuje kasetu Lua Rida u kasetofon i pojačava pesmu *Walk on the wild side*.

Raspuštene kose, ona se oseća kao da leti nad morem, visoko do sunca. Zatim, snažno, obuzima je bol i ponovo je ispunjava osećaj praznine. Umesto da uspori, ona ubrzava. Ako se strmoglavim, nikome neću nedostajati.

* * *

On, Pariz 1 h 30 min ujutru

Sa slušalicama ajpada na ušima, lica šibanog vetrom, Marten punom brzinom prolazi kroz pljusak koji se spustio na sporedni put, klizav kao led. Port de Vensan, Port de Banjole, Port de Ponten.

Na stotine svetala prolazi ispred njegovih očiju, vrte se oko njega, magleći mu vid. U njegovim slušalicama, Brel peva o potrazi za jednom nedokučivom zvezdom, ludoj ljubavi dvoje starih

ljubavnika, kurvama Amsterdama, Hamburga ili nekog drugog grada.

On ubrzava, provlači se između automobila, nazire prepreke više nego što ih vidi. Grozničav, moker od mlake kiše, predaje se drumu, kao nekoj opijenosti. Još više ubrzava, izlaže se opasnosti, izaziva sudbinu, kao da to više nije on za volanom, kao da je tražio nekoj nevidljivoj ruci da ga vodi ka nečemu ili nekome...

* * *

Oni

Dve mašine koje su krenule jedna ka drugoj, a koje još uvek razdvaja okean.

Dve zvezde padalice koje će se sudariti jedna s drugom. Predugo odlagani susreti. Opasni susreti.

Jer ljubav i smrt se razlikuju samo u dva slova.*

---

* Fr. amour, ljubav; mort, smrt.

DRUGI DEO Ulica San franciska

14. Valentajn

Ako se dvoje vole, tu ne može biti srećan kraj. ~ERNEST HEMINGVEJ~

Sutradan 22. decembar Iznad Atlantika

„Šampanjac, gospodine?”

Na više od dvadeset hiljada stopa iznad zemlje, let 714 je nastavljao svoj put prema San Francisku, jureći poput srebrne ptice iznad mora oblaka. Marten prihvati ponudu stjuardese. Oko njega, putnici prve klase jeli su gušću paštetu sa smokvama namazanu na tost sa medom. S njegove leve strane, gospođica Ho, uvek u pratnji svoga rvača, pila je malim gutljajima svoj beli martini.

„Bili ste u pravu”, priznade ona, vadeći papirnu kesicu iz svog novčanika.

Marten pogleda u omot. Na njemu su bila utisnuta slova FBI, a iza njih oznaka *STROGO POVERLJIVO*.

„Da li ste dobili rezultate analize digitalnih otisaka od Arčibalda?”

Ona potvrđi glavom i pokaza mu na dosije.

„Predstavljam vam Džozefa A. Blekvela, zatvorenika u zatvoru Sent Kventin do 1981, pod brojem IB070779.”

Gledajući gomilu papira ispred sebe, Marten oseti kako ga obuzima jeza od ushićenja. On se odluči da otvori kesicu i u njegovim očima zasija neki kristalni sjaj.

Fotografija je bila napravljena u stanici policije, u San Francisku, tokom hapšenja izvesnog Džozefa Arčibalda Blekvela, u noći između 23. i 24. decembra 1975, pod sumnjom krivice za „nanete povrede koje mogu da prouzrokuju smrt”. Klasična crnobela slika predstavljala je čoveka tridesetih godina, s velikim podočnjacima, iskidanog bolom.

Kratka beleška je iznosila biografiju osumnjičenog.

Rođenje u Fauntinbridžu, jeftinom kvartu Edinburga, od majke švalje i oca slikara koji nikada neće prodati nijednu sliku. Dobar đak, ali nestalan, koji sa 14 godina napušta školu da bi se bavio raznim zanatima: zidar, mehaničar, lakirer sarkofaga, domar u Školi lepих umetnosti u Edinburgu.

Kao dvadesetogodišnjak, priključuje se *Kraljevskom ratnom*

vazduhoplovstvu, kao običan mehaničar, ali uspeva da položi ispit za avijatičara. Pet godina kasnije, postaje pilot u okviru asocijacije Leteći lekari, zadužene za evakuaciju osoba iz centralne Australije koje su preživele traume. Više fotografija iz tog doba predstavlja ga bledog lica, pored starog „cesna“ modela, usred australijske pustare obrasle trnjem.

Zatim nova serija fotografija, koje su svedočile o njegovom angažovanju u raznim humanitarnim misijama, ovaj put u okviru drugog udruženja, *Krila nade*: zbrinjavanje dece na hitnoj nezi u Bijafri, sanitarna evakuacija izbeglica, dostavljanje farmaceutskih proizvoda u Nikaragvu, transport ekipa Hitne pomoći posle zemljotresa na Siciliji... Isto toliko vazdušnih mostova koji nose nadu. Nekoliko kapi vode u požaru. Nekoliko kapi vode koje ne menjaju ništa. Nekoliko kapi vode koje menjaju sve...

Marten je bio hipnotisan svakom serijom fotografija. Dakle, u svojoj mladosti, budući kradljivac je bio humanitarni borac, usamljeni avanturista mršavoga lica, čiji je teški pogled odavao melanholiju, revolt i nedostatak ljubavi.

Dve poslednje slike odudarale su od ostalih. Prva je prikazivala Arčibalda kako grli jednu devojkicu, na nekoj peskovitoj plaži. Iza njih, plavo more, snežne planine i zidovi jednog grada koji je Marten dobro poznao.

Zainteresovan, bivši policajac okrenu fotografiju. Na poledini, izbledela posveta napisana nalivperom - *Antibi, januar 1974.* - koju je pratila poruka na francuskom:

Čuvaj me pored sebe.

Zauvek,

Volim te.

Valentajn.

Dakle, Arčibald je bio na odmoru na Azurnoj obali iste godine kada je on rođen. To otkriće mu nametnu pomisao da su njihove sudbine povezane.

Martenu se nije dopadalo da nepozvan zalazi u nečiju intimnost. Tako on, osetivši blagu neprijatnost, zastade na Arčibaldovoj pratilji: bila je to lepa žena, lica napola prekrivenog pramenovima duge smeđe kose koju joj je vetar nanosio na oči. Zaista, kradljivčev dobar ukus nije se odnosio samo na umetnička dela...

Poslednja slika je predstavljala veliki profil Arčibalda na terasi jednog provansalskog restorana. Sunce koje mu je osvetljavalo lice davalo mu je nežan izraz. Sve njegove crte bile su opuštene. Bilo je to lice mirnog čoveka koji se ne plaši. Lice zaljubljenog čoveka, koji ne gleda u objektiv, već u dobroćudni osmeh jedne žene.

Slika nije nosila nikakav natpis, ali Marten je bio spreman da se opkladi da je ta Valentajn napravila ovu fotografiju.

Ko je bila ona? I šta je to Arčibald mogao da uradi da bi se našao u zatvoru?

Sve više zadubljen, on nastavi čitanje dosijea koji je sadržavao policijski upitnik, optužnicu, kao i izveštaj s procesa. Slučaj se dogodio jedne decembarske noći 1975. Noći koja je mogla da bude prepuna sreće. A bila je početak tragedije.

* * *

San Francisko

ponedeljak, 23. decembar 1975.

„Dušo, boli me!”

Arčibald otvara oči, trgnuvši se.

Pored njega, Valentajn se grči od bolova. U šestom mesecu trudnoće. Poslednjih nekoliko meseci ima užasnu vatru u želucu. Izgubila je apetit i često povraća. Doktor opšte prakse koga je konsultovala dijagnostikovao je obični gastroenteritis, ali njeno stanje se samo još više pogoršavalo.

„Idemo u bolnicu!” odluči on, nadnoseći se nad nju.

Miluje joj čelo, zatim joj pomaže da ustane. Vratio se usred noći iz jedne misije u Africi. Njegov avion je kasnio je tri dana, jer je Amerika od pre nekoliko nedelja pogođena snažnim talasom hladnoće: snežne oluje, led i tornado šibali su zemlju od jedne do druge obale, izazivajući prekide i poremećaj kopnenog i vazdušnog saobraćaja usred božićnih praznika. Čak i u Kaliforniji, nevreme je sve pomutilo: neki autoputevi su zatvoreni, a u San Francisku, već šest dana zaredom, sve je zaleđeno. Neviđeno do sada.

Srećom, njihov krevet je okružen trima malim električnim radiatorima koji duvaju umirujuću toplotu i čine toplom njihovu kuću na vodi, jedva nešto veću od iglua.

Uz Arčibaldovu pomoć, Valentajn se jedva uspravlja. Stopala su joj otečena, osećaj slabosti je sve više obuzima, a od glavobolje joj se povraća.

Gegajući se, oni izlaze. Napolju, mala luka Sausalito još uvek je u mraku. Ispred njihove kuće na vodi, šoferšajbna njihovog jarkocrvenog „mustanga”, tek kupljenog, prekrivena je injem. Arčibald pomaže Valentajn da se smesti, zatim noktima grebe led.

„Ima lopatica u gepeku, dušo...”, kaže mu ona ljubazno.

Što su naumili, to su i uradili. Ključ u auto, kontakt, brujanje motora i pravac bolnica.

„Ovog puta nećemo da rizikujemo i idemo u Lenoks!”

„Ne, Arči, idemo u Mišn, u toj bolnici treba da se porodim.”

Arčibald ne želi da joj protivreči, ali uopšte nema poverenja u doktora Alistera, ginekologa koji prati njenu trudnoću. To je jedan arogantan tip, suviše siguran u sebe, s kojim nikada ne može da se razgovara.

On, dakle, pokušava da je ubedi:

„U Lenoksu je Eliot Kuper.“

„Eliot je kardiohirurg, mili...“

On je gleda. Uprkos bolu, ona mu se nežno smeši i čak je i zabavlja ta njihova čarka. Ionako, kao i uvek, ona je u pravu.

„Arči“ vozi Ričardson avenijom, posle silaska s Golden Gejta. „Ne puštaš muziku, dušo?“

„Ali, Valentajn, ti...“

„Ne buni se i pali radio! Da skrenem misli s bolova!“

Toga jutra, na radiju, duboki glas Leonarda Koena, koji ih vodi dok s oni prelaze brežuljke koji se nižu Ulicom Divizadero sve do Pacifik f Hajtsa i Hajt Ešburija.

Valentajn je lepa. Uprkos bolovima, migreni i mučnini, ona je lepa. i Gleda ga i smeši mu se. Još uvek ne znaju da je to poslednja pesma koju slušaju zajedno...

Stižu u Kastro, mesto koje su počeli da nazivaju „*gej sektor*“ otkada je grad ratifikovao Zakon o gej pravima, uredbu protiv seksualne diskriminacije. Zatim skreću desno, prolaze Dolores park i stižu u Mišn distrikt, španski sektor. Taj deo, koji turisti zaobilaze i kojeg nema ni u jednom vodiču, ipak je najstariji deo grada. Na tom mestu, Španci su 1776. osnovali svoju prvu crkvu, centar evangelizacije regiona.

Arčibald mrzi taj kvart, koji mu izgleda jadan, prljav i nasilan. Valentajn ga obožava, čini joj se koloritan, vatren, nabijen električitetom. Zbog ogromnog *BART* gradilišta, mesto se spojilo s predgrađem, koje već mesecima provaljuje u grad; ulaz u bolnicu premešten je pozadi, što ih primorava da obiđu oko zgrade. U noći svetlucaju reklame meksičkih barova u kojima se služe tortilje. Čak i kroz zatvorene prozore, osećaju mirise kuhinje: čili, burito, kukuruz sa topljenim margarinom.

Kada konačno stignu u hitnu pomoć, suočavaju se s neorganizovanošću odeljenja. Prepuna čekaonica izaziva kaos u bolnici. Pored toga, hol je prepun narkomana i klošara koji čekaju na konsultaciju na besplatnoj klinici, smeštenoj na odeljenju.

To je mračna strana grada: u sveopštoj nezainteresovanosti, broj beskućnika svakodnevno raste, momci traumirani Vijetnamom ispunjavaju hodnike psihijatrijskih bolnica, posle čega spavaju u kartonskim kutijama ili na klupama u metrou. Ali ono što izaziva najužasnjiju propast jeste demokratizacija droga: San Francisko

skupo plaća bujanje hipi pokreta. Ne, ni LSD ni heroin nisu podigli duh niti oslobodili savest. Oni su samo one koji se nisu umeli otrgnuti pretvorili u mršave zombije, koji crkavaju po trotoarima sa iglom u ruci i sopstvenom povraćkom na usnama.

„Idemo odavde!“ odsečno reče Arčibald, okrenuvši se prema Valentajnu.

Mlada žena otvara usta da se pobuni, ali njeno disanje odjednom prestaje i ona pada na pod.

* * *

„Dakle?“

U jednoj pretencioznoj kancelariji, Arčibald sedi naspram doktora Alistera, koji je upravo dobio prve rezultate Valentajninih pregleda.

Oba čoveka su otprilike istih godina. Mogli bi da budu braća ili prijatelji, ali već od prvog kontakta, osetili su da ih suprotstavlja neka gluva mržnja.

Jedan je rođen na ulici, drugi na Bikon Hilu.

Jedan nosi jaknu, drugi kravatu.

Jedan ima životno iskustvo, drugi diplome.

Jedan je instinktivan, drugi racionalan.

Jedan voli, drugi hoće da bude voljen.

Jedan nije mnogo visok ni mnogo lep, ali je pravi dasa. Drugi ima lepo lice zavodnika i puna usta komplimenata.

Jednome život nije doneo ništa, tako da se sam poslužio. Drugome je život dao mnogo, tako da nije stekao naviku da kaže hvala.

Jedan se godinama borio pre nego što je uspeo da se budi pored jedine, jedinstvene. Drugi se oženio svojom prvom devojkom s fakulteta i iskorišćava medicinske sestre, pod neonskim svetlima sale za radiografiju.

Jedan mrzi sve ono što predstavlja drugi.

I to je obostrano.

„Dakle?“ ponovi Arčibald, gubeći strpljenje.

„Nalazi krvi pokazuju opadanje nivoa trombocita: četrdeset hiljada u odnosu na minimum od sto pedeset hiljada. Stanje jetre nije najbolje, ali...“

„Šta planirate da učinite?“

„Dali smo joj lekove za snižavanje pritiska, a uradićemo transfuziju kako bi se podigao nivo trombocita.“

„A posle?“

„Čekamo.“

„Šta čekamo?“ planu Arčibald. „Albumin u urinu: ovo je preeklampsija.“

„Ne mora da znači.“

„Treba prekinuti trudnoću.“

Alister odmahnu glavom.

„Ne, možemo je produžiti ukoliko uspemo da stabilizujemo opšte stanje vaše supruge. Zasada, biološki signali su minimalni, a ništa nam ne garantuje da će krenuti u lošem pravcu.“

„Minimalni? Šalite se?“

„Slušajte, gospodine, vi niste doktor.“

„Tačno“, potvrdi Arčibald, „ali žene umiru posle eklampsije, video sam ih sigurno više nego vi, u Africi.“

„Ovo nije Afrika. A vaša žena je tek u dvadeset petoj nedelji. Uraditi sada carski rez, to bi značilo osuditi dete...“

Arčibaldovo lice promeni izgled i postade mračno i gorko.

„Briga me“, odgovori on. „Ja hoću da spasem svoju ženu.“

„Problem se ne postavlja baš na takav način“, razjasni doktor Alister. „Mi tražimo termin za porođaj koji će odgovarati životima i majke i deteta.“

„Jedino što ćete uspeti da uradite je da joj uništite mozak, jetru, pluća...“

„Već sam razgovarao o tome s vašom ženom. Svesna je rizika, ali zasada ne želi carski rez.“

„Nije ona ta koja odlučuje.“

„O tome odlučujem ja. I ne vidim nikakav medicinski razlog da se ova trudnoća ne dovede do kraja.“

* * *

Arčibalđ se vratio u Valentajninu sobu. Dok sedi pored nje, nežno joj miluje lice. Seća se dugog puta koji su oboje prošli da bi uspeli da ožive ljubav koja nikada nije trebalo da se rodi. Seća se svih prepreka koje su prevazišli, svih strahova koje su pobedili.

„Neću carski rez!“ preklinje ona. Koža joj je požutela, a oči umorne i ispunjene suzama. „Tek sam u dvadeset petoj nedelji, mili! Pusti me da ga čuvam još malo!“ Potreban joj je, ali on je nemoćan. Obećao joj je da će biti tu, u dobru i u zlu, u zdravlju i u bolesti. Obećao joj je da će je čuvati i paziti, ali uvek obećavamo više nego što možemo održati. Ona ga gleda, šireći oči. „Pusti me da mu dam još samo malo snage...“

„Ali rizikuješ da umreš, ljubavi.“

Sputana cevima za infuziju, ona uspeva da zgrabi njegovu ruku, uprkos bolu koji joj oduzima dah:

„Ovo dete hoću za tebe. Osećam ga tako živo u stomaku! Devojčica je, znaš, sigurna sam! Volećeš je, ej, Arči, volećeš je!“

On hoće da joj kaže kako je ona ta koju voli, kad vidi kako joj se prevrću oči. Potom se mišići njenog lica i njenih ruku iznenada trzaju

i...

„Uradićeš taj jebeni carski rez!”

Arčibalđ doziva Alistera urlajući usred hodnika. Preneražen, doktor ga gleda kako se baca pravo na njega, plamteći od besa i spreman da ga prebije.

Na svom krevetu, Valentajn se, stežući zube, grize za jezik. Njene ruke, njene noge se grče; disajni pokreti slabe i prestaju.

Nečujno, stražar se približava Arčibaldu i napada s leđa, sa oružjem u ruci. Navikao je da kontroliše narkomane, često nasilne, kojima odbijaju da daju dozu „subuteksa”. Ali Arčibalđ nije narkoman. Otkrivši njegovo prisustvo, on se odjednom saginje i jednim neočekivanim i snažnim pokretom izvrće stražarevu nogu, šutnuvši ga. Bačenom na pod, stražaru ispada pištolj, koji Arčibalđ žuri da uhvati.

Valentajn obuzimaju snažni drhtaji. Penasta i krvava pljuvačka izlazi joj na usta i ona počinje da se davi.

„Ona ima grčeve, budalo!”

Kasnije, Arčibalđ će objasniti da je samo hteo da zapreti doktoru oružjem, da je hteo samo da ga uplaši, da je metak opalio sam od sebe i da nije želeo da povuče obarač. I stražar je, isto tako, priznao da nije dobro održavao oružje i da mu se ista nezgoda već dogodila u dva navrata. U svakom slučaju, nesrećna okolnost događaja nije promenila ishod: doktor Alister je dobio je metak kalibra 9 mm u desno plućno krilo.

Arčibalđ ispusti oružje onog trenutka kada je njegova žena izgubila svest i upala u komu. Svezaše ga i okrenuše licem ka podu, zatim nejasni glasovi ispuniše prostor. Dok ga je odvodila policija, okrenuo se ka Valentajnoj sobi, odakle mu se učini da čuje dežurnog internistu da više:

„Gubimo je!”

Zatim glas sestre koja konstatuje:

„Devojčica je.”

Tog četvrtka, odeljenje intenzivne nege javne bolnice Mišn distrikta prihvatilo je devojčicu rođenu tri meseca pre termina. Bila je teška 510 grama i nije imala čak ni 30 centimetara. Kao i mnoga prevremeno rođena deca, bila je lepog lica i glatke i tanke kože, kroz koju su se videle njene vene.

Doktor pozvan da izvrši porođaj ipak je na momenat oklevao pre nego što je pokušao reanimaciju i, čak i pošto je to uradio, nije bio nimalo siguran da će beba preživeti.

Ipak je staviše u inkubator, sa aparatom za disanje.

Babica koja se brinula o njoj zvala se Rozalita Vigaloza. Već dvadeset godina je stanovala tom u kvartu i svi su je zvali Mama.

Ona je bila ta koja je svaka tri sata čistila još uvek nezrela pluća da bi im pomogla da postanu samostalna.

Svakoga jutra, dolazeći na posao, imala je običaj da svrati u kapelu Mišn Dolores, zapali sveću i pomoli se da to dete preživi. Nakon nekoliko dana, nazvala ga je „dete čuda“.

U trenutku kada je trebalo napisati ime na bolničkoj narukvici, Rozalita pomisli da će bebi zaista biti potrebna pomoć anđela da se snađe u životu.

I tako, kao talisman, ona odluči da joj nađene ime prvog od njih:
Gabrijel.

15. *Alter ego*

*Postoje u našoj duši stvari za koje ne znamo koliko nam znate.
Ili, ako i živimo bez njih, to je zato što se iz dana u dan trudimo,
iz straha od neuspeha ili patnje, da ih prisvojimo. ~ MARSEL PRUST ~*

Dame i gospodo, naš avion će uskoro sleteti u San Francisko. Molimo vas da zavežete sigurnosne pojaseve i uspravite naslone vaših sedišta.

Još uvek šokiran onim što je upravo pročitao, Marten ostade gluv pa pozive stjuardese.

To ime... Taj datum rođenja...

Misli zadubljenih u svoj dosije, oznojenih dlanova, uznemirenog srca, on grozničavo požuri da završi sa čitanjem izveštaja sa suđenja, procesa u kojem je Arčibald na kraju osuđen na deset godina zatvora zbog teškog ranjavanja doktora Alistera.

Fotokopija dosijea njegovog stavljanja u zatvor Sent Kventin navodila je nekoliko tuča koje su mu poništile smanjenje kazne, kao i njegovo uporno prisustvo u biblioteci i na časovima istorije umetnosti koje je držao jedan profesor volonter sa Stenforda.

Ali najčudnije je to što u zatvoru Arčibald nije imao nijednu posetu. Nijedan prijatelj koji bi mu rekao „drži se“, niti roditelj koji bi mu doneo novosti iz porodice, niko da ga upozna s njegovom ćerkom...

Zatim mu se gubi svaki trag, posle njegovog oslobađanja, novembra 1981. Džozef A. Blekvel je iščeznuo ne ostavivši ni adresu, da bi postao Arčibald Maklejn, kralj lopova...

Marten pogleda poslednji akt, najnoviju fotokopiju jučerašnjeg datuma. Bez sumnje, jedna kompletna, rezimirana istraga, izvršena hitno po nalogu federalaca i ulepšana jednom fotografijom kojoj se nadao i koje se plašio: slike mlade žene plašljivog lica, sa sunčanim naočarima na nosu, za volanom „ford mustanga“ jarkocrvene boje. Devojka duge prave kose čije zelene oči, blistave na kiši, nikada nije zaboravio. Devojka koja ga je, krajem jednog leta, zamolila: „*Ostani još!*“

Da bi sakrio svoj nemir, on se okrenu ka prozoru. Ispod oštrih planina, on prepozna kalifornijsku obalu, talase Pacifika i luku San Franciska.

Tako on shvati da su on i Arčibald imali zajedničku, neostvarenu ljubav.

On, konačno, shvati da je njegova potera za Arčibaldom predstavljala mnogo više od hapšenja jednog kriminalca. Bila je to

potraga za samim sobom, istinska terapija. Ne ona koja se odvija ležeći na divanu nekog psihijatra, već suočavanje sa svojom prošlošću, svojim zatrpanim strahovima i manje poznatim delovima svoje ličnosti.

* * *

Arčibaldu je trebalo manje od pola sekunde da otključa bravu od kuće na kolju u kojoj je živela Gabrijel.

Uđe unutra sa osećajem da ulazi u svetilište i emocija ga obuže naglo, kao životinja kad skoči za vrat. U toj istoj kući, pre trideset tri godine, on se probudio pored Valentajn, tog prokletog decembarskog jutra koje je njihove živote odviklo u košmar.

On pažljivo zakorači u unutrašnjost. U vazduhu je lebdeo miris smole. Kuća je bila prazna, ali prepuna uspomena. Na prvi pogled, on prepoznaje nameštaj od izbeljenog drveta koji su njih dvoje zajedno farbali, mali ormar kupljen po niskoj ceni u starinarnici u Karmelu, ogledalo s postoljem pronađeno na skladištu u Montereju...

Lagani vetar prostruja kroz otvorena vrata, njišući vazdušaste zavese koje su propuštale svetlost. On zatim uđe u kuhinju, gde bolno isplivaše ostaci prošlosti: ručkovi udvoje, pripremanje njegovih famoznih pasta u pesto sosu koje je Valentajn obožavala, čaše vina koje zazvone kad se kucnu, smeh, usne koje se iznova pronalaze.

Da bi se izborio s tim slikama iz prošlosti, on odvrnu slavinu na sudoperi i poprska se vodom po licu. Dva dana ranije, rak koji mu je izjedao pankreas toliko ga je bio oslabio da gotovo i nije mogao da načini nikakav pokret. Danas se, neočekivano, osećao bolje. Analgetici su činili svoje, pomažući mu da izdržava bolest, nudeći mu kratkotrajni predah, ali možda dovoljan da poslednji put razgovara sa Gabrijel. Poslednji put, koji će takođe biti i prvi.

U zatvoru je poludeo od tuge i uporno odbijao da prizna svoje očinstvo. Gabrijel je dodeljena svojoj baki, jednoj pomalo ćudljivoj Francuskinji, udatoj za jednog vinogradara iz doline Sonorna. Početkom 1980. godine, čim je napustio Sent Kventin, diskretno se raspitao o svojoj kćerki i saznao da joj je rečeno kako joj je otac stradao u nesreći pri nekom penjanju još pre njenog rođenja, da je njena porodica živela u Škotskoj, a da je Škotska daleko.

Možda je, konačno, tako bilo i bolje.

Pa ipak, nije mogao a da ne ode da je sačeka na izlazu iz škole, da je bar jednom vidi. Gledao ju je izdaleka, a ono što je osetio zgrozilo ga je. Zamerao je tom detetu! Užasno mu je zamerao što mu je otelo ženu koju je voleo. Bilo je to nepravedno i nerealno, ali nije mogao ništa protiv tog osećanja nepravde.

Tako je izabrao da nestane, a odlično je znao i kako to da izvede...

Zatvor Sent Kventin

Oktoabar 1977.

„I uspeo si da im utekneš?“

„Kao što ti kažem, dečko. Ali u to vreme još uvek nisam imao razrovana pluća.“

Sedeći na svojim ležajima, zatvorenici Arčibald i Juan Kembel ćaskali su o svojim životima. To jest, uglavnom je Kembel pričao, a Arčibald slušao. Njih dvojica su već nekoliko meseci delili istu ćeliju. Posle pomalo teškog početka, između njih se rodilo pravo savezništvo, pojačano njihovim zajedničkim škotskim poreklom.

Kembel je služio višegodišnju kasnu zbog krađe umetničkih slika. Svojom pričljivošću je uspeo da zabavi Arčibalda, koji je od svog dolaska u zatvor bio zapao u duboku depresiju.

„Danas, sa svim sigurnosnim sistemima, ne bi uspeo da se izvučeš“, nastavi Arčibald, namrštivši se.

„Varaš se. Ljudi misle da, čim se na neku sliku spusti muva, desetine policajaca kreću sa upaljenim rotacionim svetlima. To je samo u filmovima. Stvarnost je drugačija. Veruj mi: svi muzeji na svetu još uvek mogu biti opljačkani: treba samo znati njihove pukotine.“

„A ti, znaš li ih, te pukotine?“

„Znam ih, dobar broj. Daaa, znam dosta...“

Starac se zadovoljno nasmeši, zatim dodade:

„Hoćeš da naučiš neke fore?“

Arčibald polako odmahnu glavom i odgovori, podrugljivo:

„Ne mislim da završim kao ti.“

Zatim, da bi mu zaista stavio do znanja da je razgovor završen, ispruži se na svoj ležaj i nastavi da čita roman: *Grof Monte Kristo*, od Aleksandra Dime.

„Još ćemo videti, dečko, još ćemo videti.“

I tako mu je, tokom meseci, Juan Kembel preneo sve što je znao o pljačkanju, pre nego što je i umro u zatvoru, od raka pluća.

U trenutku kada je menjao život, Arčibald odluči da iskoristi ono što je naučio i da, na neki način, osveti ličnost svog „profesora“. Napolje s Džozefom Arčibaldom Blekvelom. Dobro došao, Arčibalde Maklejne!

Potom ga je ta ličnost princa kradljivca primorala da uvek bude na oprezu, da vodi život begunca, da poseduje više identiteta, skrovišta. Da upražnjava redovnu, kako fizičku, tako i intelektualnu gimnastiku, koja ga je održavala u životu i sprečavala ga da se prepusti očaju i griži savesti.

To je delovalo neko vreme. Zatim je shvatio da to uporno negiranje postojanja sopstvene kćeri nije ono što bi Valentajn želela.

U njegovim, sve kraćim noćima, uvek bi ga budila ista mora koja se završavala vriskom:

„Devojčica je, znaš, sigurna sam! Volećeš je, hej, Arči, volećeš je!”

Poput poziva iz daljine koji mu pokazuje put.

Tako je, na Gabrijelin petnaesti rođendan, Arčibald odlučio da stupi u kontakt s njom, da joj kaže istinu i sve objasni. Međutim, ako je i imao volje, nije imao hrabrosti.

Jer koliko se stideo svoga ponašanja, koje nije znao kako da opravda, toliko se i plašio reakcije svoje kćerke. Ako mala liči na svoju majku, onda mora da ima nezgodan karakter i nešto mu je govorilo da ga neće dočekati raširenih ruku.

Ali da se ne bi vratio praznih šaka, ne razmenivši ni reč s njom, pronašao je način: prerušavanje...

23. decembar 1990: onaj šofer taksija koji ju je odvezao na aerodrom: bio je to on.

23. decembar 1991: onaj ekscentrični stariji gospodin s kojim ostaje i zaglavljena u liftu tržnog centra: bio je to on.

23. decembar 1992: onaj beskućnik koji je svirao saksofon na Market stritu i kojem ona daje jedan dolar: bio je to on.

23. decembar 1993: onaj cvećar koji joj je isporučio hiljadu ijednu ružu od nepoznatog obožavatelja: bio je to on.

On, on, on... prisutan ali inkognito na svim njenim rođendanima, koji su za nju samo nejasna, ružna sećanja.

Pri svakom susretu licem u lice, on govori sebi da je pravi čas, da je vreme prerušavanja i laži prošlo, ali svaki put on i porekne.

Pa ipak, ti kratki susreti s Gabrijel probudili su u njemu očinski instinkt, za koji je verovao da ne postoji. Zabrinut, odlučuje da angažuje privatnog detektiva kako bi bio u toku sa svakodnevnim životom svoje kćerke. Postupak koji nije bio ni moralan ni častan, ali jedini efikasan način koji mu omogućava da iz senke igra ulogu anđela čuvara.

Minus na bankovnom računu, previše nasilan dečko, rupa u finansijama, neočekivane medicinske takse: on se umeša, učestvujući u rešavanju svakog problema. I to je bolje nego ništa, ali opet tako nedovoljno...

Sada zna da mu bolest ne ostavlja mnogo izbora; na neki način, to i olakšava stvari.

* * *

Arčibald otvori frižider i uze jednu „koronu”.

S pivom u ruci, on odluta do salona, ispitujući svaku stvarčicu, radoznalo otkrivajući knjige koje ona čita, filmove koje voli.

Bila je zaboravila svoj „blekberi”, koji se punio prikopčan na utičnicu. On otvori telefon i bezobzirno prelista njene i-mejlove, SMS

poruke... ne baš suptilne poruke od tipova koje je sretala na izlascima, pozivi na piće, kreteni koji misle samo na seks, ne ostavljajući čak ni svoje ime. Zašto je Gabriel davala svoj broj svim tim jadnicima?

Na polici su stajale samo dve uramljene fotografije. Prva mu je bila poznata jer ju je on sam napravio: Valentajnin osmeh, isprskan talasima, na steni na obali Antiba, tokom njihovog odmora u Francuskoj. Druga fotografija je predstavljala mladića dvadesetih godina: Marten Bomon, leto 1995.

Marten Bomon koji ga progoni već godinama. Marten Bomon s kojim se zabavljao igrajući se mačke i miša, kojeg je pratio već mesecima.

Arčibald stavi naočare kako bi pažljivije pogledao sliku. Do sada je video desetine Martenovih slika, ali ova je bila drugačija. To lice ga je podsećalo na još jedno lice. Na lice spokojnog čoveka koji se nije plašio. Na lice čoveka koji je gledao u dobroćudni pogled jedne žene. Lice čoveka koji je prvi put voleo.

Refleksno, on otvori ram. Iza snimka, papir presavijen na četiri dela ispade na parket. Arčibald ga podiže i otvori. Bilo je to pismo s datumom od 26. avgusta 1995, koje je počinjalo rečima:

Draga Gabriel,

Hteo sam samo da ti kažem da se sutra vraćam u Francusku.

Samo da ti kažem da mi, tokom ovog boravka u Kaliforniji, ništa nije značilo više od onih trenutaka provedenih s tobom...

Zbunjen, on dugo ostade iznova čitajući ovu izjavu.

Kada je vratio okvir na policu, on pogleda Martenov portret pravo u oči i poruči mu, kao izazov:

„Videćemo koliko si hrabar, maleni.“

16. California, Here I come

Karta našeg života savijena je tako da na njoj ne vidimo nijedan veliki put, ali, kako se otvara, uvek se ukaže neki novi mali put. ~ ŽAN KOKTO ~

San Francisko

Svetlost. Blagost. Blagi vetar. Nebo kao prolećno. Na radiju, pesma grupe Beach Boys. I pariško sivilo koje je sada samo ružna uspomena. Za volanom iznajmljenog automobila, Marten je jurio oštro nagnutim ulicama, pretrpanim viktorijanskim kućama, talasastim poput roler kostera. Iako su bila ostala samo dva dana do Božića, sunce je kupalo grad i osećala se blizina mora, tu blizu, kao na obali Mediterana.

Taj neobični deo grada izgledao je kao prefarban tonom pastela, sačuvavši opuštenu atmosferu i opojnu magiju koju je poznao u svojoj mladosti. Sećao se svega: buke koja se podizala iz luke, svežeg vazduha sa okeana, trolejbusa iz pedesetih godina, sa svojom drvenarijom i tucanim zvonom.

On prestiže jedan autobus, na kojem se vijorila zastava s likom Obame, zatim, spuštajući se ka marini, ugleda tirkizni zaliv okružen brežuljcima.

Prvi put u svom životu, on autom pređe dva kilometra Golden Gejta, posmatrajući u retrovizoru pogled na grad okupan zalivom. Zatim se uputio krivudavim ulicama koje su vodile u Sausalito. Luksuzne kuće napravljene u podnožjima brežuljaka odavno su bile zamenile prve hipi naseobine; ipak, u tom raskošnom okruženju, Marten je mislio samo na jedno: ponovo će videti Gabrijel.

Njihova priča počela je ovde, pod suncem leta 1995.

Zamalo da se završi jedne božićne noći, u hladnoći i bolu u jednom baru na Menhetnu.

Trinaest godina kasnije, sudbina je ponovo podelila karte da bi im ponudila ulog koji nijedan od njih dvoje nije očekivalo.

* * *

„U pičku materinu!“ opsova Gabrijel, zatvarajući kutiju sa alatom. „Karburator je opet pokvaren!“

Ona sa savitljivošću životinje skoči na tvrdu zemlju s motora svog hidroaviona.

„Nije ništa“, uteši je Sani, „popravićemo!“

„Za tebe je uvek ništa! A moji računi, ko će da ih plati ako ne mogu da prevozim klijente?“

„Uvek je tu cesna.“

„Tri mesta umesto šest, pa to je polovina zarade otišla u nepovrat!”

Ona ostade nekoliko trenutaka s rukama na kukovima, posmatrajući predmet svoga besa: Južni krst, stari „latekoer 28”, elegantni jednomotorni hidroavion, od lakirane kedrovine i presvučen platnom. Sa svojom bordo bojom i žutim trakama koje su blistale u hiljadu nijansi, avion je bio savršen i privlačio pažnju svih šetača.

Na prvi pogled, mašini bi pre bilo mesto u nekom muzeju nego na vodenoj površini, ali Gabrijel ga je odlično restaurirala žrtvujući svoje vikende, a i uloživši u to dobar deo svoje uštedevine. Sa njenom kućicom na vodi i njenim starim „mustangom”, bilo je to jedino što joj ostalo od majke i čuvala je sve kao zenicu oka.

Devojka proverila brodski čvor koji je držao mašinu za ponton i vrati se u kolibicu od pruća, u kojoj se Sani brinuo oko rezervacija i prodavao sladolede i piće šetačima.

Završetak zaliva je ličio na jezero okruženo borovom šumom. Tog kasnog popodneva, svetlost je bila blaga, vazduh čist, a vedro nebo se ogledalo na drhtavoj površini vode.

Gabrijel je već deset godina radila u tom malom nacionalnom parku. Posle mnogo peripetija, uspela je da dobije dozvolu za korišćenje svoja dva hidroaviona, kako bi turistima ponudila nezaboravno nadletanje iznad zaliva. Sani, nekadašnji hipik, pomagao joj je u poslu. Već odavno je bio prešao vreme za penziju, ali sa svojom šarenom odećom, svojim konjskim repom i tetovažama od pre pola veka, pravio je spektakl prepričavajući turistima uspomene na Leto ljubavi*, iz mitskog San Franciska šezdesetih godina.

Leti je „jezero” bilo prepuno kupača, kajaka, jedrilica i džet-skija. Ali ovog zimskog popodneva, neka idilična tišina vladala je nad površinom vode, gde su čaplje, kormorani i ružičasti flaminzi živeli u skladu.

Gabrijel, zabrinutog lica, ode do šanka. Sani joj pruži malu bocu mineralne vode, koju ona popi naskap.

„Problem sa avionom?”

Ona se okrenu ka glasu koji joj se obraćao. Čovek je bio naslonjen na bar, pijuckajući svoju ledenu „koronu”, s kacigom za motor spuštenom pored sebe. Bio je to čovek šezdesetih godina, crne

---

* Leto ljubavi - fraza koja se odnosi na leto 1976, kada se 100.000 ljudi okupilo u Hajt Ešburiju kod San Franciska. Događaj koji je postao obeležje hipi kontrakulture, sa čuvenim sloganom Vodite ljubav a ne rat, promovisanjem življenja u komuni, slobodne ljubavi itd. Leto ljubavi se završilo Vudstok festivalom 1969.

razbarušene kose, s bradom od tri dana i nekom ležernom elegancijom; farmerke i crna rolka, sportska jakna od tvida. Ni tip dekice, niti starog lepotana. Nije bio od onih koji koriste implantate. A možda čak ni „vijagru“.

„Motor zeza?“

„Aha!“ odgovori ona sedajući na visoku stolicu do njega.

On podiže flašu u njenom pravcu, kao da bi joj nazdravio.

Ona odluči da prihvati igru.

„Daj mi pivo, Sani. Gospodin časti.“

Bilo je to njeno pravilo broj jedan: od samog početka ići brže od njih, zbrzati ih kako bi ocenila njihovu reakciju. Gledati ih kako padaju na šarm i diskredituju se ili kako osvajaju pravo da ostanu u trci.

On se jedva nasmeši i predstavi:

„Zovem se Arčibald.“

„Gabrijel.“

Sada ona podiže svoju „koronu“ u njegovom pravcu i, pre nego što će otpiti gutljaj, zagriže parče zelenog limuna.

Oseti njegov pogled na sebi i podiže glavu.

Nije gledao ni njene grudi, ni njen vrat, ni njene usne. Samo oči. Istinska nežnost pojavi se na njegovom licu. Ne nežnost dede, niti muža koji još uvek voli svoju ženu ali je više ne dodiruje. Ne, bilo je to drugačije: prava nežnost muškarca. Nešto što nije često gledala u poslednje vreme.

Sećala se ponekad svojih časova filozofije. *U rečima je ono što mislimo, govorio je Hegel, jer reč daje misli njeno najuzvišenije i najistinskije postojanje.*

Pa ipak, sve više, reči su odzvanjale prazno u ustima muškaraca koji su joj prilazili. Većina joj je nudila iste bla-bla priče, ista pravila, iste trule sastanke, iste lakonske poruke, šuplje i nemaštovite. Stoga, ona se hvatala za neiskazano: za gestove, pogled, izraze lica, držanje...

A ovaj Arčibald je odavao takvu sigurnost u sebe da nije morao da je ističe. Nešto čudno, istovremeno i distancirano, utešno i porodično.

* * *

GPS je navodio Martena ka jezeru gde je radila Gabrijel. On se parkira ispod borova i ostade neko vreme u automobilu, oklevajući da napravi sledeći korak. Pažljivo je pretresao dosije FBI, koji nije navodio nikakav kontakt između Arčibalda i njegove kćerke, ali koliko se uopšte može verovati tom dokumentu? I on sam je nekada devojci postavio isto pitanje, a ona mu je odgovorila da nikada nije upoznala svoje roditelje. Zašto u to danas sumnjati?

Zato što je Gabrijel tajanstvena, misteriozna žena. Zato što živi u San Francisku i zato što će Arčibald uskoro stići u grad da bi pokušao da se domogne dijamanta. Ako već nije...

Marten pritisnu jedno dugme i, za nekoliko sekundi, dva aluminijska dela natkriliše auto jedan za drugim, obrazujući krov oštih linija. Kad je izašao i krenuo da zaključa vrata kabrioleta, on ne prepoznađe odmah odraz koji mu je slalo staklo prozora na vratima auta. Izgleda da su *Lojds braders* dobro uredili stvari: vrativši se u hotel, pronašao je tri „smalto“ odela, sašivena po meri, precizno krojenih rukava, ramena koja su savršeno stajala. Još zanimljivije, u sobi ga je čekao frizer, da bi mladog policajca zaraslog u bradu i kosu transformisao u heroja televizijske serije Džerija Brakhajmera. Taj novi izgled činio je da se oseća kao u tuđoj koži. Kao neko drugi, pristojniji i ispeglaniji, ali koji nije bio ništa više on od živčanog policajca koji nosi svoje starke po kaldrmi Pariza. Otkada se, u stvari, nije ni osećao u skladu sa samim sobom? Od nje...

On uzdahnu, preneražen, i napravi nekoliko koraka prema „jezeru“. Mesto je bilo mirno, svetlo i podsećalo ga je na Provansu njegovog detinjstva. Falili su samo cvrčci da bi slika bila potpuna.

On se uputi ka kolibici od pruća postavljenoj na vodi, koja je služila kao mali bar.

Tada ih ugleda...

„Hoćete da bacim pogled na motor?“ upita Arčibald blagim glasom.

„Jeste li vi mehaničar?“

„Ne baš. Radim u umetničkoj branši.“

„Onda mislim da to neće mnogo pomoći“, odgovori Gabrijel, osmehnuvši se. „To je jedna veoma ćudljiva mašina, veoma star avion...“

„Da, znam, 'laté 28.3'.*“

Gabrijel podiže jednu obrvu, iznenađena ali i sumnjičava. Arčibald postade precizniji:

„Motor mu nije hispano original, je li tako? Čime ste ga zamenili?“

„Ševroletom.“

„Od 640 konja?“

„Da, to... tako je.“

Ovoga puta nije bilo sumnje: čovek se stvarno razumeo u mehaniku.

„Mogu da odem da bacim pogled?“

---

*Latekoer 28.

U poslednjem pokušaju, ona mu pokaza svoje ruke umazane uljem.

„Uprljaćete se!”

Ali Arčibald je već skidao jaknu i zavrtao rukave na rolki.

„Sami ste tako hteli”, reče ona, nasmejana, pružajući mu kutiju sa alatom.

Zabavljajući se, ona pođe za njim na ponton, gde on skoči na prednji deo aviona kao da je to radio celog života.

„Šta dobijam ako uspem da ga popravim?” upita on podižući poklopac. „Večeru?”

Ona nekoliko puta trepnu. Srce joj zalupa.

Hladan tuš.

Znala je ona da ima to nešto u sebi. To nešto što se sviđa momcima, što im davalo utisak da je s njom moguće i što ih je podsticalo da oprobaju svoju sreću. Svi su pokušavali, više ili manje suptilno, a ni ovaj nije bio drugačiji od ostalih. Ne pokazati mu svoj nemir, niti razočaranje. Praviti se da je zabavno.

„Dakle, tu smo... Pravimo se džentlmen, ali uvek se vraćamo na isto, je li tako: večerica, piće, poljubac...”

Arčibald se napravi da ništa nije čuo. Ona je uporno nastavljala:

„Ipak ste isti kao i svi ostali.”

„Možda”, prihvati on podižući nos sa motora, „a možda i nisam.”

„Okej”, izazva ga ona, „večera, ako uspete da popravite motor.”

* * *

Uzbuđen, Marten se uvuče u auto. Grozničavo otvori pregradu za rukavice da bi uzeo „glok parabelum”, model 19, koji mu je dala gospođica Ho. Korejka je održala reč, obezbedivši mu oružje i akreditaciju odobrenu u Birou. U jednom pregratku, on pronade još i ručnu lampu, dimnu bombu, lovački nož i dvogled. On ga i upotrebi i uperi pogled u pravcu jezera.

Gabrijel je razgovarala sa svojim ocem!

Nosila je dugačak pleteni džemper, izlizane farmerke koje su joj padale preko čizama. Marten oseti da mu ruke lagano drhte. Trinaest godina nije video Gabrijel, ali bilo je kao su se juče rastali. Kao nekada, njena svetlosmeđa kosa, skoro plava, često joj je sakrivala oči a da ona nije ni pokušavala da je skloni. Svetlost je isticala harmoniju njenih crta lica, otkrivajući neki blesak u njoj, koji se odmah potom ugasi.

Marten, dakle, shvati da ni vreme ni daljina nisu ublažili njegovu ljubav.

* * *

Motor hidroaviona zakrča, učini se kao da se guši, kao da je progutao knedlu, zatim povrati dah, prasnu i zabruja. Bez trijumfalnosti, Arčibald pažljivo siđe s njega i obrisa ruke krpom.

„Problem nije bio u karburatoru, već u jednoj od opruga. Iako će izdržati neko vreme, trebalo bi ih zameniti.”

On obuče svoju jaknu, namesti svoj džemper i okrenu se ka Gabrijel, smešeći se.

„Ono za restoran je bila šala, naravno. Odnosno, osim ako vi ne insistirate...”

Zbunjena, ona na trenutak okleva. Želi da produži ovaj trenutak, da bolje upozna ovog čoveka, ali odlučuje se da sakrije svoju zaintrigiranost.

„Ne, ne insistiram.”

Arčibald prihvati presudu. Uze svoju kacigu i pozdravi je:

„Do viđenja, Gabrijel.”

„Do viđenja.”

On ode iz kolibice prema parkiralištu.

U tom trenutku, nije želela da on ode. Želela je da ga sluša jer su joj njegove reči godile. Želela je da sazna šta je to u njemu što ju je uznemiravalo. Želela je, ali se ne usudi.

Već je bio seo na svoj ogromni motor, kada je prozva:

„Zaista, prihvatate da izlazite samo s muškarcima koji vam se ne sviđaju, je li tako?”

„Da”, odgovori ona, uzdahnuvši.

„Zašto?”

„Zato što me je za ove druge strah da ih ne izgubim”, priznade Gabrijel.

Odustala je od borbe. Znala je da je čita kao knjigu. Otkrio je pukotinu, ponor, stid, pojavu koja krvari, dubinu rana, ono što joj je proždralo stomak.

On stavi kacigu, podiže staklo koje štiti oči i pogleda je poslednji put.

Oči su joj bile žive i sjajne, kao da je plakala. Stojeći nasred pontona, osećala se slabom i davala utisak kao da će je vetar odneti, kao list.

Nešto se dogodilo između njih. Nije to bilo zavođenje, nije bila želja, ali je imalo snagu očiglednosti.

Arčibald pritisnu pokretač i njegov četvorocilindrični motor proradi. Tek što je dao prvi kontakt, kada mu se Gabrijel trčeći pridruži i pope se iza njega na sedišta. On oseti kako se uhvatila za njega i spustila glavu na njegovo rame.

Zatim Arčibald ubrza i motor se istopi u zalazećem suncu.

17. *Žeđ za nekim*

Svako od nas u svom srcu ima jedan kraljevski apartman: ja sam ga zazidao, ali on nije uništen. ~ GUSTAV FLOBER ~

„Kučkin sin!”

Kipteći od besa, Marten je jedva uspevao da prati Arčibaldov motor. Da je u Parizu, imao bi rotaciono svetlo i telefon da upozori svoje kolege, ali ovde se osećao samim i napuštenim.

Sastavljen od hroma i aluminijuma, motor se provlačio između automobila. Na suprotnoj strani puta, vozila su prolazila, branik uz branik, ali u pravcu grada saobraćaj je bio prohodniji i Arčibald je poštovao ograničenja brzine. Nije hteo ni da ga na autoputu zaustavljaju motociklisti kalifornijske patrole, niti da izlaže opasnosti život svoje kćerke, koja nije nosila kacigu.

Marten nije znao kako da protumači scenu kojoj je upravo prisustvovao. Da li su se Gabriel i Arčibald maločas prvi put videli? Da li je devojka znala istinu o svom ocu?

Na izlazu s mosta, motor prođe pošumljeni Presidio, zatim stiže do luke. Sunce na zalasku koje je grlilo nebo omogućavalo je turistima da prave predivne fotografije predela, ali Martenu je nadolazeći mrak samo otežavao praćenje motora. Na Rašen hilu, on izgubi iz vida masivnu siluetu „jamahe”, da bi je posle nekoliko minuta ponovo spazio u italijanskom kvartu.

Četvorocilindraš je sada bio na Embarkaderu, aveniji koja se pružala uz more. Ta nekadašnja industrijska zona spektakularno se transformisala nakon zemljotresa 1989. Hangari su ustupili mesto širokom bulevaru oivičenom palmama, koji se protezao deset kilometara uz obalu i radovao vozače bicikala i rolera.

Arčibald prođe pristanište, čija je kula, visoka 70 metara, uokvirena sa četiri velika sata, preživela sve potrese tla. Svodovi od cigala i pod prekriven mermerom davali su zgradi neki iberijski šarm. Kao da je to bio Majami, Lisabon, Sevilja... Motor zatim nastavi jednim elegantnim putem koji se pružao do luke Pacifik, nudeći privilegovanima pristup luksuznum restoranu koji se nalazio na okeanu.

Zatečen, Marten zakoči i prinudno se parkira na delu za autobus, dok se radnik u livreji brinuo oko Arčibaldovog motora a šef restorana mu tražio slobodan sto na terasi.

Bila je pala noć.

Zgrade poslovnog kvarta blistale su tami. U daljini, na Telegraf hilu, Koit Tauer je blistao u senci kao zaštitnik.

Vatra iz „zipo“ upaljača odjednom osvetli unutrašnjost automobila i Marten duboko udahnu dim svoje cigarete. Ponovo čeka. Ponovo čeka dvogleda uprtog u Arčibalda, pitajući se da li je prilika da interveniše.

Ipak, stvari su sada bile drugačije. Ono što je njega fasciniralo nije više bio onaj genijalni lopov, bio je to je Gabrijelin otac i Valentajnin ljubavnik. Taj zaljubljeni čovek koji toliko liči na...

* * *

Šta ja tražim ovde?

Gabrijel se pogleda u ogledalu. Čim je stigla u restoran, uputila se ka toaletu. Trebalo joj je nekoliko minuta mira da povрати prisebnost.

Koja ju je to čudna sila povukla da pođe za ovim čovekom? Čemu sva ta impulsivnost?

Odsutnog duha, ona opru ruke i na brzinu se očešlja, žaleći što se našla tako loše obučena na ovom ekskluzivnom mestu.

Trenutno se nije dobro osećala i nije pokušavala da se ubedi u suprotno. Radila je mnogo, često izlazila i malo spavala. Još uvek je bila i dobrovoljac u *Krilima nade*, humanitarnoj organizaciji koju je osnovala njena majka, a nikada nije ni odustala od saradnje s vatrogascima; svaki put kada bi se u zalivu dogodio požar, pilotirala bi jednim od „kanadera“ s turbinom, koji je usisavao vodu iz okolnih jezera i bara. Umnogome ispunjen život, okrenut drugima. Život kome se trudila da da neki pozitivan smisao. Život na koji bi želela da bude ponosna. Ipak, sva ta hiperaktivnost bila je samo bežanje, volja da se rastrgne aktivnostima, kao leptirica koja uporno udara u sijalicu. Nikada ne odmarati, nikada ne prestati s mahanjem krilima, po svaku cenu se izmoriti, spržiti se. Nikad nije ostavljala vremena da sebi prizna ono čega je ipak bila svesna: da joj je potreban kompas da je vodi, ruke da je grle i štite... Ona izvadi iz tašne maskaru, koju je uvek nosila sa sobom. Ona namočenom četkicom pažljivo začeslja svoje trepavice, produživši ih i i naglasivši.

Našminkati se, uvek. Ne da bi bila lepa, već da bi se sakrila. Jedna suza joj se skotrlja niz lice i ona je mahinalno obrisa, pridruživši se Arčibaldu na terasi.

Marten podesi točkić između dve cevi dvogleda kako bi izoštrio sliku. Između neba i okeana, terasa restorana je pružala otvoren pogled, dajući gostima osećaj da večeraju na vodi. Tamna, šik dekoracija odisala i je rafiniranošću: elegantne kompozicije orhideja bile su u harmoniji sa bež i belim tonovima, dok su presvučene stolice i prigušena svetla : kreirali intiman ambijent.

Marten ugasi cigaretu u trenutku kada je Gabrijel stigla i sela pored Arčibalda. Tada mu srce jako zalupa i misli mu se pomutiše, nošene suprotnim željama.

Želja da se dokaže, da pokaže da je sposoban da uhapsi Arčibalda. Ali takođe i želja da nauči još više o sebi. Želja da voli Gabrijel jer je ona bila njegova očiglednost.

Ali takođe i želja da joj uzvрати bol koju mu je nanela.

Jer vaša srodna duša u isto vreme može biti i vaša ukleta duša.

* * *

Kada ugleda Gabrijel kako drhti, Arčibald daje znak konobaru da im uključi podno grejanje. Ona mu zahvali usiljenim osmehom. Uprkos toploj atmosferi, nije uspevala da se opusti, bila je veoma zbunjena. Da bi odagnala svoju nelagodnost, ona prva započe razgovor:

„Izgleda da se razumete u avione.“

„Vozio sam ih nekoliko“, priznaje Arčibald.

„Čak i hidroavione?“

On potvrdi klimnuvši glavom, sipajući joj čašu belog vina koje je poručio.

„Nisam baš najbolje razumela čime se bavite“, nastavi ona. „Rekli ste mi da radite... nešto u vezi sa umetnošću, je li tako?“

„Ja, u stvari, kradem slike.“

Ona se nasmeši, misleći da se on šali s njom, ali on ostade odlučan.

„To je vaše pravo zanimanje? Da kradete slike?“

„Da“, priznaje on, ozbiljan.

„Ali od koga ih kradete?“

„Oh! Kradem svima: muzejima, milijarderima, kraljevima, kraljicama...“

Na poslužavnik pored njihovog stola konobar postavlja srebrni tanjir na kome je poslužen, u čašicama, asortiman predjela: ledene školjke u kavijaru, salata od puževa s višnjama, račići prženi na maslacu od kikirikija, jastog i žablji bataci s pistaćima...

Sa divljenjem i znatiželjom, oni počinju da istražuju originalne ukuse tih kulinarskih specijaliteta. Malo-pomalo, atmosfera se zagreva. Arčibald se šali, Gabrijel se opustila, on joj sipao vino, ona se čak i smeje. Dok se ona prepušta njegovom toplom glasu, on je netremice gleda. Na svetlosti sveća, primetio je male bore od umora koje joj uokviruju oči, ali kao nekom magijom, one se povukoše i pogled joj ponovo zablista. Toliko je ličila na Valentajn. Isti pokret naginjanja glave u stranu dok se smeje, isti način mahinalnog uvrtnjanja pramena kose oko prsta, isti izraz blagosti kada joj se crte

lica opuste. Isti sjaj u očima, sposoban, kao u pesmi, da učini „*ljubomornim nebo posle kiše*“.

Reci joj! Sad joj reci da si joj otac! Bar jednom u životu budi hrabar pred njom. Ako pobegneš večeras, bežiš zauvek...

„A osim slika, kradete li i druge stvari?“ upita ona, smejući se.

„Da“, odgovori on. „Nakit.“

„Nakit?“

„Dijamante i... telefone.“

„Telefone?“

„Telefone poput ovoga“, reče on, spustivši na stolnjak „blekberi“ koji joj je bio ukrao nekoliko sati ranije.

Prepoznavši svoj telefon, ona spusti čašu s vinom i njen smeh se zaledi.

Šta...?

Znala je da ga je zaboravila jutros u svojoj kući. Taj nepoznati čovek je, dakle, preturao po njenom stanu i povredio njenu intimu. Na kakvog čudaka je opet naletela?

Arčibald spusti ruku svojoj kćerki na podlakticu, ali ona je odjednom odgurnu, izmače svoju stolicu i ustade od stola.

„Čekaj, Gabrijel, dozvoli da ti objasnim!“ Viknu on, na francuskom.

Na trenutak, zbuni je očaj koji je odjednom dolazio iz tog čoveka. Zašto li je govorio francuski? I zašto joj se obraćao sa *ti*? Ali užasnuta pomišlja da joj je provalio u kuću, ona napusti terasu ne želeći da ga sluša i potrča uz dok, kao da ju je neko jurio.

Marten spusti dvogled kada ugleda Gabrijel kako se penje uz Embarkadero tražeći taksi. On izađe iz svog kabrioleta, ostavši neopažen, i šćućuri se iza njega, pogleda zalepljenog za Arčibalda koji se, s druge strane ulice, činio pomiren s tim da mu je kćerka otišla.

Marten ne htede odmah da pređe drum. U to doba, saobraćaj je još uvek bio gust i nije želeo da se nađe licem u lice s Gabrijel.

Konačno se jedan automobil zaustavi baš ispred devojke. Taman je htela da sedne u taksi, kad joj zazvoni telefon u ruci. Ona okleva nekoliko trenutaka, zatim...

„Gabrijel, ne prekidaj, molim te. Pusti me da ti kažem. To pokušavam već dvadeset sedam godina...“

Gabrijel se osvrnu. Kej je i dalje bio prepun sveta. Šarolika masa žurila je da uhvati poslednje barke ih da popije piće u kafeima i barovima koji su se nalazili uz obalu.

S druge strane žice, Arčibald hrapavim glasom nastavi:

„Treba da ti objasnim...“

Ona ga potraži pogledom. Nije shvatala. Nije želela da shvati.

„Ja nisam mrtav, Gabrijel.“

Konačno, ona ga primeti, pedesetak metara niže, na spoju nasipa i doka za ukrcavanje. On joj rukom daje jedan znak da pričeka, i nastavi svoje priznanje:

„Napustio sam te, to je tačno...”

Ona odustade od taksija i ostade jedan trenutak nepomična, paralisana nasred trotoara.

„... ali imam pravo da ti objasnim zašto.”

Arčibald je osećao svoje srce koje je lupalo prejako i prebrzo u njegovom starom tužnom kosturu. Te reči, godinama zarobljene u njegovom grlu, sada su se oslobađale i tekle kao lava niz padine vulkana.

Moj otac...

Nakon trenutka dvoumljenja, Gabriel odluči da mu krene u susret. Sad i ona njemu mahnu rukom i...

„Pažnja!”

Ona je bila ta koja je vrisnula kako bi upozorila svog oca. S druge strane trotoara, jedan čovek je prilazio, sa oružjem u ruci. A taj čovek, bio je to...

„Stoj! Ruke uvis!” viknu Marten na engleskom, obraćajući se kradljivcu.

Zatečen, Arčibald polako podiže ruke. Iznad njegove glave, začu se zabrinut glas iz mobilnog telefona koji je držao u desnoj ruci:

„Tata! Tata!”

Ispruženih ruku, sa obema šakama na svom poluautomatskom pištolju, Marten je imao Arčibalda na nišanu. Bili su razdvojeni samo rekom automobila koji su prolazili sa zapada ka istoku.

Ovoga puta, bio je rešen da završi sa svim tim: prošlošću, fasciniranošću koju je (uprkos svojoj volji) osećao prema tom kriminalcu, besmislenom i apsurdnom ljubavlju prema Gabrielu. Uхватиće Arčibalda, vratiti se u Francusku i odrasti. Konačno postati čovek...

„Ne mrdaj!” povika da bi nadjačao buku od saobraćaja. On izvadi svoju plastificiranu karticu označenu trima magičnim slovima: FBI, koliko da bi ispoštovao zakon, toliko i da bi ohrabrio uplašene i uspaničene prolaznike. A naročito da bi ga propisno uhapsio, da ne bi počinio neku grešku niti narušio proceduru.

Dok se spremao da pređe ulicu, neka oštra sirena zakova ga za zemlju i dugačak autobus projuri tik pored njega. Arčibald iskoristi ovo i skretanje pažnje da bi se dao u beg.

Kada je bivši policajac konačno uspeo da pređe na drugu stranu, i lopov je već bio dosta odmakao. Marten ponovi svoje naređenje, zatim ispali jedan metak u vazduh. Trebalo je više da bi se zaplašio

Arčibald... I Marten onda promeni strategiju i vrati se u svoj automobil kako bi kradljivcu blokirao put.

Protivno svim pravilima, njegov auto ulete u prostor sa zadnje strane malog parkinga pored restorana. Ali Arčibald je već bio seo na svoj motor i stavio kacigu. Marten pojuri za njim duž mola i ovoga puta on ne zapuca u vazduh, već ka motoru. Dva pucnja odjeknuše u noći. Prvi metak probuši aluminijum kod prednjeg točka, drugi zakači auspuh. Uprkos mecima, Arčibald se ne daje navesti na obalu okeana i uspe da se domogne drumu. Oni se, skoro istovremeno, sjuriše na aveniju. Dok je Marten mislio da će motor skliznuti među automobile, Arčibald se učini kao da će u suprotnom smeru krenuti na Embarkadero. Neće se usuditi.

I Bilo je to ludo, skoro samoubilački, pa ipak...

... pa ipak se Arčibald ukopa za volanom i oslobodi svih 200 konja svoje monstruoze mašine, te nastade munjevito ubrzanje. Pri tom brutalnom pražnjenju, guma ostavi dugačak crni trag na asfaltu i, poput rakete, motor ulete među saobraćaj.

Marten je oklevao, zatim se i sam upusti u isto. Usred koncerta sirena i upozorenja farova, automobili su pljuštali k njemu kao kiša asteroida. Uspeo je da izdrži samo stotinak metara i nerado se pomeri ka parkingu Faunten kako bi izbegao sudar. Svestan da je dotakao katastrofu, osećao je kako mu srce jako lupa a ruke drhte na volanu. On se okrenu u mestu.

Još jedanput je igrao, i izgubio.

* * *

On je potraži svuda: u restoranu, na trotoaru, na molu... Tražio ju je dugo. Ali Gabrijel ga nije sačekala.

18. Uspomene, ali i kajanja

Ako postoji nešto do čega ti je iznad svega stalo Ne pokušavaj to da zadržiš. Ako ti se ono vrati, biće zauvek tvoje. Ako ne, znači da ni od samog početka nije bilo tvoje.

~ IZ FILMA NEPRISTOJNA PONUDA ~

Jedan sat ujutru

Marten je ležao na plaži, s kosom u pesku, licem okrenut vetru, očiju uprtih u zvezde.

Zvao je Gabriel na njen mobilni telefon, ali ona se nije javila. Tražio ju je svuda: u pletenoj kolibi pored hidroaviona i na svim onim mestima gde je obično išla ranije. Ali nije je pronašao. Priča njegovog života...

Kao kada je imao dvadeset godina, u trenucima melanholije, nasukao se na ovu malu plažu, iza Marin Drajava, između pristaništa i Golden Gejta.

Te noći, mesec je bio skoro pun, a sa okeana se podizala čudna pesma. Iako su bili kasni sati, obala još uvek nije bila pusta. Protiveći se znacima za zabranu, jedna grupa *It girls** bila je zapalila vatru i šalila se na račun jednog deke obučenog kao kosmonauta koji je isprobavao svoj jedrenjak. Jedan Azijat neodređenog pola, s nogama u vodi, ogromnim sunčanim naočarima, u širokom kimonu, nabildovanog torzoa, puštao je ogromnog zmaja u obliku zmaja. Sa haj-faj slušalicama na ušima, bio je u svom svetu. Svako u svom tripu, svako svoju drogu: to je bila filozofija ovoga grada, što je i činilo njegov šarm, njegovu opijenost, njegovu odbojnost...

Daleko od obale, zaklonjen stenama, jedan mladi par se stidljivo ljubakao, kao da su upravo otkrivali slasti ljubavnih stvari.

„Zar ti se ne čini da pomalo liče na nas?“ upita nečiji glas iza njega.

Marten zadrhta prepoznavši ga. Gabriel sede na metar od njega i skupi svoja kolena pod bradu.

On pokuša da ostane hladan. Samo se udostoji da okrene glavu prema mladom paru i potvrdi:

„Da, kao mi, nekada.“

„U stvari, malo pristojnije izdanje! Ne znam da li se sećaš svega što smo radili na ovoj plaži...“

---

* It girl - termin koji se odnosi na šarmantnu devojkicu ili mladu ženu koja dobija intenzivnu pažnju, a što nije povezano s ličnim zaslugama.

„Daleko je sada sve to.“

„Ne tako daleko“, ispravi ga ona. „Sećaš se one Foknerove rečenice koju si mi napisao u jednom od tvojih pisama? Prošlost nikada ne umire, ona čak nije ni prošlost.“

On nije ni pokušao da sakrije svoju ogorčenost:

„Vidim da si barem pročitala moja pisma, ako već nisi odgovorila...“

„... a sećam se čak i posle trinaest godina.“

Prvi put, on je zaista pogleda i nesvesno oseti da je počeo ubrzano da trepće, kao da je negde u sebi slutio da su trenuci sa Gabrijel kratkotrajni i da mora da požuri da ureže tu scenu u svojoj glavi.

Kada ju je ostavio, devojka se još uvek razvijala u ženu. Danas je bilo suprotno, mada je bila sačuvala neki dečaćki izgled, što ju je činilo još jedinstvenijom.

„Došao si u San Francisko zbog mene?“

„Ne, došao sam da bih uhapsio tvog oca.“

„Dakle, taj Arčibald je zaista...“

„Da, Gabrijel, to je tvoj otac.“

„I otkad znaš za to?“

„Od jutros.“

„To je moj otac, a ti si pokušao da ga ubiješ.“

„To mi je posao!“

„Posao ti je da ubijaš ljude?“

„Ja sam policajac, Gabrijel, u stvari, bio sam...“

„Znam da si policajac.“

„Otkud znaš?“

„Jesi li nekad čuo za Gugl?“ On slegnu ramenima, zatim je ispravi:

„Nisam pokušao da ga ubijem, samo sam nišanio motor, to je drugo.“

„Pa da, naravno! Samo si nišanio motor! Ali kakav si ti to čovek postao, Martene Bomone?“ On se iznervira:

„Tvoj otac je zlikovac i moraće da plati za svoja nedela.“

„On je običan kradljivac slika.“

„Običan kradljivac! Sve policije sveta ga jure već godinama.“

Vetar se podiže, talasi postadoše snažniji. Na nekoliko trenutaka, oboje se šćućuriše na svom mestu, zagledani u horizont, duha izmučenog uspomenama koje su oživljavale stare rane.

„Je li ovo bio prvi put da si videla svoga oca?“

„Da“, odgovori ona.

„Šta ti je rekao?“

„Da je hteo da mi objasni zašto me je napustio." Gabrijelino lice se kupalo na mesečini. Njene blistave oči odavale su tugu i potresenost. „Uskratio si mi to objašnjenje", zameri mu ona.

„Ne, sve je ovde", reče on, otvorivši ranac koji je ležao pored njega, na pesku. On joj pruži dosije FBI. „Zbog ovoga sam takođe hteo da te vidim: da bi saznala istinu."

„Nisam sigurna da želim da saznam istinu, Martene."

„Nemaš izbora, ali treba da znaš da je, uprkos svojim delima, tvoj otac ipak jedan dobar čovek."

„Dobar?"

„Da, u stvari, komplikovano je. U svakom slučaju, zaista je voleo tvoju majku: jednom retkom, dubokom, strastvenom ljubavlju..."

„Ako je tako dobar kao što kažeš, zašto po svaku cenu želiš da ga uhapsiš?"

„Možda da bih tebi naneo bol, Gabrijel."

Ona zavrte glavom, zapanjena i pogođena Martenovim odgovorom. Oseti svoje rane još uvek živim, svoju bol koju je nemoguće ublažiti.

„Ne! Marten koga ja poznajem nije sposoban da mi nanosi bol. I zato sam ga i volela: zbog njegove dobrote i..."

„Prestani s tim tvojim glupavim nežnostima i komplimentima koji to zapravo i nisu! U svakom slučaju, Marten koga si ti poznavala više ne postoji. A ti si odgovorna za to!"

„Zato što nisam došla na tvoj sastanak u Njujork? Zar ti se ne čini da je to malo prelako?"

„Mesecima sam radio da bih nam omogućio taj susret! Čekao sam te celog dana i cele večeri u kafeu *De Lalo*. Ne samo da nisi došla nego mi nikada nisi ništa ni objasnila. Imala si moj broj, moju adresu, imala si..."

„A ti nikada posle toga više nisi pokušao da me pronađeš! Brzo si odustao za nekoga ko je govorio da sam žena njegovog života! I nikada nisi ni pokušao da saznaš zašto nisam došla."

„Zato što si bila s drugim, je li tako?"

„Nebitno, pri najmanjoj prepriči ti..."

Užasnut tolikim nepoverenjem, on joj ne dopusti da završi rečenicu:

„Mrzim te što se usuđuješ da to kažeš!"

„Pa ipak, to je istina!" reče ona naglasivši svoje reči. „Gospodin je bio uvređen. Gospodin je video ismejan svoj muški ponos i nije to podneo. Tako se gospodin zatvorio u svoj bes i odlučio da se duri trinaest godina! A ja sam mislila da si drugačiji od ostalih, da si iznad toga!"

„Iznad čega? Razbila si mi srce, Gabrijel!"

„Ne, Martene, ti si sam hteo da ga razbiješ! A učinivši to, razbio si i moje.“

„Ne izvrći uloge s tvojim tiradama iz romana, molim te!“

Nalet vetra ih iznenadi, nateravši ih da zaštite oči od oblaka peska. Ona se ogrnu svojom jaknom i on prepoznade mantil koji joj je bio poklonio pre trinaest godina. Zavrnu rukave na svojoj košulji, izvadi upaljač i zapali cigaretu. Povremeno, čule bi se sirene kola Hitne pomoći i policije; zatim bi plaža opet utonula u sopstvenu gungulu: šuštanje talasa, krici galebova, naleti vetra.

„Zašto nisi došla na onaj sastanak?“ upita on, manje otrovnim glasom.

„Imali smo dvadeset godina, Martene, dvadeset godina! Nismo znali ništa o životu ni o ljubavi. Ti si želeo sigurnost, velike zakletve!“

„Ne, ja sam želeo samo znak.“

Ona pokuša da mu se nasmeši, i glasom punim nade reče:

„Hajde, Martene, prestanimo sa prošlošću! Evo nas, zajedno, posle trinaest godina, to je gotovo magija, zar ne?“

Obuzeta nežnošću, ona pruži ruku da mu pomiluje obraz, ali on je grubo odgurnu. Oči su joj bile pune suza. Oči u kojima on više nije video mnogo zvezdica. Oči u kojima on više nije želeo ništa da vidi. Možda, posle svega, nije više ništa ni osećao prema njoj. I možda je to bilo i najbolje što mu se moglo dogoditi.

On ustade, zakopča svoju jaknu i ode u auto ne okrenuvši se.

Gabrijel te noći nije zaspala.

Bilo je dva sata ujutru kada se vratila kući. Pripremila je sebi termos čaja i priključila se na internet da bi saznala više o tom Arčibaldu Maklejnu, o čijim je „delima“ čula samo sporadične i izmenjene priče preko medija.

Zatim se udubi u debeli dosije koji joj je bio dao Marten. Čitajući, ne samo da je otkrila oca o kome joj niko nije pričao, već ugleda i svoju majku u jednom drugačijem svetlu: kao jednu zaljubljenju ženu, odlučnu da po svaku cenu rodi dete, iako ju je to koštalo života.

Nakon toga... ona proli sve suze iz sebe, ubeđena da je njeno rođenje pomutilo četiri života. Najpre život njene majke, zatim Arčibald, nepravedno poslat u zatvor. Onda i ona, usamljena i namrštena sirotica koja nikada i nigde nije pronašla svoje mesto. Konačno i Marten, koga je nehotice povredila.

U četiri sata ujutru, ona čaj zameni votkom sa ukusom maline i ode da prekopa po ostavi u potrazi za starim albumima sa slikama. Pogleda u fotografije svoje majke iz nekog novog ugla i otkri da su neke od njih, one na kojima je Valentajn izgledala najsrećnije, bile isečene makazama. Metodična cenzura njene bake, da bi se eliminisalo prisustvo figure za koju je ona pretpostavljala da je

Arčibaldova. Znala je te fotografije napamet; nije ih imala puno od svoje majke. Kako je, dakle, bilo moguće da se nikada nije zapitala u vezi s tom „grafičkom cenzurom“, dostojnom Staljinove ere?

Ali možda je ona to činila... nesvesno. U mislima su joj se mešala sećanja u vezi s njenom babom i dedom: nejasne rečenice, značajni pogledi... Nekada su je intrigirali, ali ih je danas bolje shvatala. Kao i sve porodične tajne, trauma njenog rođenja sigurno ju je pritiskala poput nevidljivog olova, obavijajući njeno detinjstvo i ranu mladost i izazivajući lomove koje joj je još uvek bilo teško da popravi.

U pet sati, votku je zamenila kafom, čitajući Martenova stara ljubavna pisma. Slika zaljubljenog mladića stapala se i mešala sa slikom strogog čoveka kojeg je upoznala te večeri. Iz reda u red, iz sekunde u sekundu, prelazila je iz radosti u tugu. Imala je osmeh na usnama, a trenutak kasnije, bila je slomljena, s glavom u rukama, pustivši svoju tugu da slobodno teče.

Toliko ga je volela, i voli još uvek, nikada nije ni prestala da ga voli! Od prvog poljupca, ne, od prvog pisma! Onog koje je počinjalo sa:

Samo sam hteo da ti kažem...

U šest sati, dugo ostade pod tušem. Osećala se lakšom, kao oslobođenom nekog tereta. Suprotno onom što je mislila nekoliko sati ranije, tragične okolnosti u vezi s njenim rođenjem izgledale su joj sada kao da daju posebnu cenu njenom postojanju. Zar nije trebalo da bude ponosna?

I dok je oduvek verovala da pripada ljudima talentovanim za nesreću, osećala je neku novu odlučnost koja se radala u njoj: prvi put u svom životu, odlučila je da preuzme rizik da bude srećna.

U sedam sati, Gabrijel razmače zavese i ugleda ružičaste zrake praskozorja, koji su zaliv činili čarobnim. Novi dan, pun obećanja, budio se nad San Franciskom.

Prethodnog dana, čudnim sticajem okolnosti, dva najvažnija čoveka u njenom životu pojavila su se u istom momentu.

Danas je bila čvrsto odlučila da ih ne pusti da odu.

Samo se nadala da nikada neće morati da bira između njih dvojice....

19. *Vidiš, ništa nisam zaboravio...*

Ljubav, to je pravo koje dajemo drugome da nas kinji.

~ FJODOR DOSTOJEVSKI ~

23. decembar 8 sati ujutru

Srebrne i zlatne kazaljke blistale su na svetlosti.

Tanke poput dlake, dugačke deset centimetara, okretale su se u vazduhu, upravljane žustrim i preciznim pokretima gospođice Eufenije Volas.

Efi se pridružila Arčibaldu u toj lepoj iznajmljenoj kući, u podnožju brdašceta. Pola telohranitelj, pola guvernanta, Engleskinja, s diplomom Medicinskog fakulteta u Mančesteru, radila je svom šefu seansu akupunktura da bi umanjila njegove bolove. Jednim brzim pokretom, ona zabode tridesetak igala duž cele površine Arčibaldovog tela, varirajući ugao i dubinu uboda kako bi što bolje uticala na tok energije.

Ležeći na stomaku, kradljivac je žmureo. Bolelo ga je.

Prethodnog dana, uspeo je da savlada svoj bol, ali ovoga jutra, ona se vratila u svoj svojoj snazi donoseći mu duplu patnju.

Plave kose očešljane u punđu, mišićavog i vitkog tela u jarkocrvenoj odeći, Efi nastavi sa svojim pokretima. Kada su sve igle bile postavljene, ona ih pričvrsti kako bi pojačala njihovo terapeutsko dejstvo, povlačeći ih i okrećući između svog palca i kažiprsta. Sofisticirana i suptilna umetnost koja je, kao i umetnost ljubavi, iziskivala nežnost i okretnost.

Arčibald se prepusti različitim fizičkim doživljajima: trnjenju, hladnoći, toploti, podrhtavanju mišića, blagom električnom pražnjenju...

Da li je taj tip tretmana efikasan? Nije o tome znao apsolutno ništa. Već nedeljama, kljukao se analgeticima po ceo dan. Juče su oni odigrali svoju ulogu, ali danas mu je bilo potrebno nešto drugo. A Efi je imala dar za spajanje moderne zapadne medicine sa tradicionalnom kineskom, starom hiljadama godina.

Kada su sve igle bile na svom mestu, Engleskinja izađe iz prostorije kako bi svoga pacijenta ostavila da se potpuno opusti. Arčibald pokuša da diše duboko. On se opi aromom mirišljavih štapića koji su goreli u četiri ugla prostorije, mešajući se sa mirisom pelina, još opojnijim. Prigušena muzika Erika Satija uspevala je da ga koliko-toliko umiri, podsećajući ga na slike i osećanja od prethodnog dana: njegovo priznanje Gabrijel, i duel s Martenom.

On se, s mukom, nasmeja. Dečko nije bio odustao: pratio ga je do Kalifornije, a juče ga je umalo uhapsio. Ali ipak nije. To umalo nije i dovoljno. U poslednjem trenutku, Marten se ponovo uplašio i nije se usudio da ga prati vozeći u suprotnom smeru od kretanja saobraćaja. Njegova osećanja prema mladom Francuzu postajala su sve nejasnija: dobroćudnost se mešala s ljubomorom, istovremeno je imao potrebu i da ga zaštiti i da provocira, i da mu pomogne i da ga otera.

On se namršti od bola. Bilo mu je ostalo samo malo vremena da sazna da li Marten Bomon ima hrabrosti u sebi. Jer mu nije padalo na pamet da igra produžetke: želeo je da umre lako, ne bespomoćan, zakovan za neki bolnički krevet.

Do sada ga mali nije razočarao, ali testiranje nije bilo završeno.

* * *

Naslonjen na tabure, na spratu Loris Dajnera, Marten je grickao svoj bio-doručak: integralni hleb, ceđenu jabuku, žućkastu kafu. Kroz zastakljeni balkon, on je, zevajući, posmatrao masu koja je žurila na Pael strit.

„O, vidi ti to! Poznavala sam te kao većeg gurmana!"

Glas ga trže, kao da ga probudi iz sna.

Sveža i rumena, Gabrijel ga je gledala, smešeći se. Nosila je svetle farmerke, belu košulju i onu braon strukiranu kožnu jaknu, koju kao da je nosila već trinaest godina.

„Dakle", reče ona sedajući pored njega, „dodaj mi meni, da poručimo nešto jače."

„Pratila si me?"

„Nije te teško pronaći. Reklo bi se da obilaziš mesta iz naše mladosti! Sećaš se koliko smo banana splitova pojeli ovde? Uvek sam ti ostavljala višnju sa šlaga, jer sam znala da ti to voliš. Sećaš se kako sam ti se svidala?" On zavrte glavom uzdahnuvši:

„Šta tražiš ovde?" Ona se uozbilji.

„Najpre, došla sam da ti zahvalim za ovo", reče vraćajući mu dosije . koji joj je dao prethodnog dana.

„U redu, i?"

„A onda sam htela i da lepo doručujem s tobom!"

Ona pozva konobaricu i poruči espresso, prženice s vanilinim šećerom i crvenim voćem i jaja „benedikt" sa lososom.

Marten okrenu glavu, praveći se da je zainteresovan za dekoraciju enterijera. Mesto je trebalo da podseća na atmosferu iz šezdesetih: džuboks, fliperi, primerak „harli dejvidsona", posteri filmova sa Džejsom Dinom i Merilin.

„Noćas sam pročitala mnogo stvari o mom ocu", priznade Gabrijel. „Da li već dugo pokušavaš da ga uhapsiš?"

„Nekoliko godina."

„I to ti se nije učinilo čudnim?"

„Šta to?"

„Da čovek koga juriš godinama bude baš moj otac..."

Marten podiže obrve. To pitanje ga je držalo budnim cele noći. Istina, bilo je teško verovati u slučajnu podudarnost, ali da li ovo moglo imati drugačije objašnjenje?

Gabrijel stiže porudžbina. Kao u dobra stara vremena, ona podeli svoj obrok na dva jednaka dela. Iako Marten odgurnu svoj deo, ona se napravi da je nije pogodio njegov postupak i nastavi konverzaciju:

„Šta te je navelo da se zainteresuješ za Arčibalda?"

On slegnu ramenima.

„Ja sam policajac specijalista za umetnost, a on je najveći kradljivac slika na svetu, to je dovoljno kao motivacija, zar ne?"

On otpi gutljaj svoje retke kafe i namršti se.

„Šta te je, na početku, fasciniralo kod njega?" nastavi ona, pružajući mu svoju šolju sa espresom.

„Ništa posebno! Osećao sam uglavnom bes."

„Sećaš li se nečega posebno?"

On nekoliko trenutaka ostade razmišljajući.

„Februara 2005, ukrao je *Poljubac*, Klimtovo platno iz jednog muzeja u Beču. Bila je to moja omiljena slika i..."

„Bila je to naša omiljena slika", ispravi ga ona.

„Dobro, a na šta ti sada navodiš?"

„Pa na to! Zar ti se ne čini neobičnim: da ukrade baš to platno, i to malo posle tvog prelaska u OCBC?"

On izvrda temu:

„Vidim da si upoznata s mojom karijerom."

„Arčibald je učinio sve da bi privukao tvoju pažnju", uzdahnu Gabrijel. „On već godinama povlači konce i mislim da je vreme da postaneš svestan toga."

Izmučen, Marten ustade. Gabrijel je možda bila u pravu, ali da bi se uverio u to, morao je najpre uhapsiti Arčibalda. Po svaku cenu.

On ostavi tri novčanice od po deset dolara na sto i prođe salu restorana i ne pogledavši u ćerku svoga neprijatelja.

„U podne ručamo zajedno", dobaci ona.

Ali on se ne okrenu.

* * *

Sat vremena kasnije

Hotel *Palas* se nalazio na Montgomeri stritu, između poslovnog kvarta i Junion skvera.

Marten i Gospođica Ho prolazili su salom u prizemlju, prestižnim Garden kortom, gde je bio izložen *Ključ od raja*. Zaštićen, iza blindiranog stakla, slavni plavi dijamant blistao je hipnotičkom

svetlošću. Iako su još uvek bili jutarnji sati, masa se već okupljala da bi se divila nakitu. Na sredini prostorije, gudački kvartet je svirao muziku iz filma *Dijamanti na kanapeu*.

Luksuz i rafiniranost mesta davali su pečat ovom događaju. Hotel je bio sastajalište starih gradskih porodica koje su ovde dolazile nedeljom pre podne ili organizovale pompezna venčanja i krštenja. Bilo je to, nadasve, jedno istorijsko mesto: tu je odsedao Oskar Vajld, kao i tenor Karuzo i predsednik Ruzvelt. Sara Bernar je izazvala pobunu stigavši u hotel u pratnji svog kućnog ljubimca tigra.

Stari hol, u koji su nekada dolazile kočije, bio je pretvoren u prelepu zimsku baštu s visokim ukrasnim svodovima u staklu. Marten se oduševi ispod staklenog svoda, lusteru od austrijskog kristala, stubova od italijanskog mermera i pozlaćenih svećnjaka. Bilo je dovoljno samo zatvoriti oči i zamisliti ambijent u balskoj dvorani viktorijanskog doba. U isto vreme, desetine egzotičnih palmi, zasađene u velikim staklenim saksijama, okupane u prirodnom svetlu, davale su sali dizajn modernog atrijuma.

„Dakle?” upita Korejka.

„Predivno je”, priznade Marten, „samo, što se tiče obezbeđenja...”

„Da?”

„Ovo je pravo rešeto!”

Vratili su se u prostorije sedišta obezbeđenja, smeštene u jednom od apartmana na poslednjem spratu hotela. Na dugačkom lakovanom stolu, čitav zid od ekrana prikazivao je scene s bezbednosnih kamera postavljenih u Garden kortu.

„Ima rupa svuda!”

Gospođica Ho se nadnese nad njegovo rame, odišući diskretnim mirisom tek ubranog cveća.

„Preterujete! Svi ulazi su obezbeđeni, čuvari patroliraju na svim spratovima, a dijamant je smešten u staklenu kutiju fiksiranu za pod. Šta vam treba više?”

Marten ustade da bi se odupro nevidljivoj dominaciji Korejke.

„Sve je crno od sveta! Arčibald može posejati zbrku za tren oka: početak požara, alarm koji se iznenada upalio, pucanj... Nastala bi frka i metež.”

Gospođica Ho pobi argument:

„Svi su upoznati sa slučajem evakuacije.”

Marten ostade stojeći ispred svog laptopa, na kome je konsultovao dnevni raspored zaposlenih u obezbeđenju.

„U dnevnim satima prisutan je veliki broj čuvara, ali noću ih je mnogo manje! A onda, stvarno, izložiti dijamant ispod stakla... Kao da to namerno radite! Koliko puta je Arčibald došao kroz vazduh? To je njegova specijalnost!”

Gospođica Ho ostade dugo ćuteći, kao da je odjednom shvatala sve nedostatke svoje strategije.

Marten ostade na svom kompjuteru daunloudujući planove hotela koje mu je direkcija upravo dostavljala. Baš kad je hteo da ih odštampa, začu se vibrirajuće „bip“ njegovog telefona, obaveštavajući ga da je primljen SMS.

Ometam li te?

On pogleda broj: bila je to Gabriel. On odluči da ne odgovori, ali par minuta kasnije, ona se opet javi:

Ometam li te?

Da! ... odgovori on, iznerviran.

Koristeći poruke kao mesindžer, ona nastavi s pitanjima:

Hoćeš da ručamo zajedno?

Ne.

Šta radiš?

Moj posao.

Ubijaš ljude?

Prestani, Gabriel...

Sećaš se kako smo vodili ljubav?

Kao uhvaćen na delu, Marten podiže glavu ka gospođici Ho. Na drugoj strani kancelarije, dopola zaklonjena ekranom svoga laptopa, Korejka ga je radoznalo posmatrala.

Nadam se da me nisu stavili pod elektronsko nadgledanje, pomisli on vrativši se svom telefonu da bi kliktao po minijaturnim tipkama:

Prestani, rekao sam ti!

Vođenje ljubavi je uvek bilo lepo, nežno, blago. Ti si...

Umalo da joj opet kaže da prestane, ali on to nije nimalo želeo. Umesto toga, očiju uprtih u svoj mali ekran, čekao je novu poruku, koja ubrzo i stiže:

Meni nikada više nije bilo tako lepo, tako snažno, tako senzualno.

Ovoga puta, on ne propusti:

Ako je bilo toliko lepo, zašto nisi došla na naš sastanak?

Ne odgovorivši na njegovo pitanje, Gabriel nastavi da podseća na uspomene mnoštvom vrelih SMS poruka:

Sećaš se naših poljubaca i maženja? Sećaš se tvojih ruku na mojim grudima? Sećaš se mojih grudi u tvojim ustima? Sećaš se tvoga tela u meni? Sećaš se tvoje glave u mojim rukama, tvog jezika u...

Onda, odjednom, postade previše. On prestade da čita i svom snagom baci telefon koji se razbi o zid kancelarije.

On se pope Market stritom, prođe Geri strit i izađe na Grant aveniju, ispred kafea De Onže. Bio je siguran da će je ovde naći.

Na ulazu u kinesku četvrt i na nekoliko ulica od francuskog konzulata, kafanica je važila za delić Francuske usred San Franciska. Iako se ovde nisu prodavale cigarete, iznad kafića je stajao natpis Bar-tabac, po ugledu na stare francuske bistroe iz pedesetih godina. Marten odgurnu vrata i uđe u kafanu. Mesto njihovog prvog ljubavnog sastanka.

Šarm bi se osetio svaki put: svojim kariranim stolnjacima, limenim barom i drvenim stolicama, bistro je uvodio klijente u neki stari francuski film, i posmatrajući goste, očekivalo se negde i lice Lina Venture ili Bernara Blijea, a, posebno ako vas tu iznenade dijalozi a la Odijar,!

Napisan na crnoj tabli, meni je mirisao na staru dobru Francusku: jaja s majonezom, haringa i krompiri, praziluk u sirćetu, junetina na burgonjski način, dinstana teletina, petao u vinu, iznutrice na konski način...

Iza pulta, kalendar PTT, stare razglednice sa trke Tur d'Frans, prikazivale su podvige Anketila i Pulidora. Odmah pored, stari stoni fudbal Garlando sa svojim već umornim igračima. Čak je i muzika pristajala atmosferi: Edit Pjaf remiksi, Reno i njegovi *p'tits bals de samedi soir*, Zaza Furnije i *son homme*...

Nakon što se raspitao kod jednog konobara, Marten pronade Gabrijel kako sedi za najromantičnijim stolom restorana, izmaknutim u malom polukružnom svodu, odakle su visile vitice vinove loze.

„Hoćeš da igraš ove igre, važi!“ odbrusi on, sedajući pored nje.

„Uzećeš paštetu za predjelo?“

„Kako si uspela da dobiješ ovaj sto?“

„Kao i ti prve večeri: podmitila sam konobara!“

„Ali šta ti u stvari hoćeš?“

„Hoću da ga pronađem“, reče ona, zatvorivši meni.

„Koga?“

„Martena koga sam poznavala. Onog koga sam volela.“

„Ne možeš oživeti prošlost.“

„A ti nemaš prava da je uništiš!“

„Ja ne želim da je uništim, ja želim da je shvatim, da shvatim zašto nisi došla na onaj sastanak.“

Govorili su povišenim tonom. Ona se utiša da bi mu rekla:

„Zar nećeš radije da se okreneš napred?“

On skrenu pogled. Ona nastavi:

„Kaže se da se sreća ne ponavlja, ali mi imamo pravo na još jednu šansu, Martene! Nemojmo je uništiti! Još smo mladi, mada ne previše. Imamo više vremena pred nama nego iza nas, ali ne puno.“

Još uvek možemo da pravimo decu, ali trebalo bi da počnemo odmah..."

Ona pocrvene do ušiju, užasnuta hrabrošću svoje izjave koja njega kao da je sledila. Ipak, ona ne posustade već nastavi:

„Pre petnaest godina nisam bila spremna. Nisam bila tome dorašla, nisam bila dovoljno jaka, sumnjala sam u sve. A ni ti, možda ni ti nisi bio spreman, uprkos onome u šta želiš da veruješ..."

Njegov izraz lica postade sumnjičav. Ona nastavi:

„Sada sam spremna. Vidiš, ljubav je kao vazduh, ako nam predugo nedostaje, umremo. Toliko si me voleo tokom nekoliko meseci da sam imala zaliha ljubavi godinama. Zahvaljujući toj ljubavi, mogla sam da se suprotstavim mnogim stvarima, ali dolazim na ivicu svojih zaliha, Martene."

Ona stavi ruku iza svog vrata, milujući se po kosi na dnu potiljka, kao znak samoohrabrenja, znak da je morala sama da se pomuči jer nije bilo nikog da to uradi umesto nje.

„Nanela sam ti bol, znam. Izvini", završi ona. Konačno, Marten zinu da kaže šta mu je na srcu:

„Nije problem bol. Od bola patiš, ali to te ne uništi. Problem je samoća koju rađa bol. Ona je ta koja te tiho ubija, koja te odvaja od ostalog sveta. I koja budi ono najgore što imaš u sebi."

Ona prihvati raspravu.

„Voleti je uvek opasno, Martene. Voleti znači nadati se da dobiješ sve rizikujući da sve izgubiš, a takođe i da ponekad prihvatiš rizik da budeš manje voljen nego što voliš."

„Pa eto, vidiš", reče on ustajući od stola, „mislim da ja više nisam spreman da preuzmem taj rizik."

Marten se vrati u prostorije obezbeđenja hotela i provede dobar deo popodneva radeći na planovima Garden korta. Trebalo je zatim da prisustvuje sastanku sa šefovima jedne grupe radnika obezbeđenja, angažovanim od strane *Lojds braders*, i nekoliko agenata FBI koji su opsedali hotel.

Sunce je već počinjalo da zalazi kada on ispisa dugačak izveštaj upućen gospodici Ho: listu predostrožnosti namenjenih pojačanju obezbeđenja dijamanta. On pokuša da pozove Korejku, ali nije odgovarala ni na jedan od svojih brojeva. On joj posla i-mejl i SMS poruku, a zatim siđe u izložbenu salu.

U *Ciarden kortu* je vladao pravi metež. U poslednjih nekoliko dana, prodaja dijamanta je bila glavna tema štampe i mediji su se potrudili da od izložbe dijamanta naprave nezaobilaznu turističku atrakciju za božićne praznike. Toliko interesovanje brinulo je Martena, jer je ono njegov zadatak činilo mnogo komplikovanim.

Usred gomile, on brzo zatvori oči da bi se bolje skoncentrisao. Trebalo je da uđe u glavu kradljivca. Kako bih ja ukrao dijamant, da sam Arčibald? Ovog popodneva, njegov mozak je skoro neprekidno mleo, radeći na impresivnom broju podataka, poput kompjutera. Na početku ove večeri, izgledalo je kao da se sve razjašnjava u njegovoj glavi, zatim se sve redom složilo na svoje mesto, kao delovi slagalice.

Kako bih ja ukrao dijamant, da sam Arčibald?

Slike su mu proletale kroz glavu: stakleni svod, broj izlaza, prevelik broj posetilaca, redovni obilasci radnika obezbeđenja...

Kako bih ja ukrao dijamant, da sam Arčibald?

I odjednom, odgovor mu se javi poput bleska: da je on Arčibald, nikada ne bi ni pokušao da ukrade *Ključ od raja!*

Zato što je bilo suviše lako.

Postavljena scena! Zamka!

Martenu odjednom postade jasno da je bio samo pion na šahovskoj tabli, igrajući ulogu u jednoj partiji koja ga je prevazilazila. Ni *Lojds braders* ni gospođica Ho nikada nisu ni želeli da zaštite dijamant.

Ono što su oni pokušavali bilo je da privuku Arčibaldovu pažnju.

Ta iznenadna prodaja u poslednjem minutu, kao i medijska pompa koju je ona izazvala, sve je to bio samo mamac koji je trebalo da natera Arčibalda da se baci u čeljusti vuka.

Izloženi dijamant nije mogao biti pravi dijamant...

20. Dvoje ljubavnika

Otac mi je dao srce, a vi ste učinili da ono kuca. ~ ONORE DE BALZAK ~

Kada Marten stiže u Sausalito, sunce je svojim poslednjim zracima obasjavalo Pacifik, bojeći nebo i okean nestalnom purpurnoružičastom.

On pronađe jedno mesto na parking u plutajućem selu, gde je živela Gabrijel. Tu ga dočeka raznolikost i kolorit kuća na kolju i barkama; bilo je to jedno od najneobičnijih delova Kalifornije. Grad na vodi je postao simbol kontrakulture šezdesetih godina, kada je jedna grupa hipika i nonkonformista naselila taj deo terena da bi na njemu izgradila kuće u svom stilu, sklepavši stare barke, naselivši se na lađama i podigavši gradić na vodi.

Danas je naselje postalo buržoasko: izmenjene uz pomoć modernih arhitekata, kuće su se prodavale za basnoslovne sume. Već odavno, ekološki „džipovi" i „porše kabrioleti" bili su zamenili stare, oronule „džipove".

Marten prođe obalom oivičenom cvećem, grmljem i oslikanim klupicama. Mnoge kuće na vodi imale su velike zastakljene terase, koje su davale utisak da se može ući u intimnost stanara: dvoje starih večeralo je na terasi posmatrajući ljude okolo; jedan dečak je, nadvijen nad svoje knjige, radio domaći zadatak; sama u sobi, jedna devojka je uvežbavala koreografiju Britni Spirs; jedan mladi glamurozni par gađao se lepim recima („*Opet si bio kod svoje kurve, je li tako?*" „*Najpre, Rita nije kurva*" „*Znači, bio si kod nje...*").

Ljudi, vreme, život...

Marten prepozna kuću po avionu „cesna", nasukanom pored malog drvenog pontona, koji je delilo dvoje komšija. On prođe dokom za ukrcavanje sve do verande, kada...

„Uđi, otvoreno je!" doviknu mu kroz prozor. On odgurnu vrata i odmah se nađe u salonu. Mesto je odisalo šarmom i zabavom. Veliki buket raznobojnih orhideja ukrašavao je prostoriju presvučenu drvetom, a zastakljena terasa polukružnog oblika propuštala je blagu večernju svetlost.

„Došao si da se pomiriš?" upita ona, dočekujući ga.

„U neku ruku."

„Onda, dobro došao kod mene."

On joj pruži flašu vina.

„Tražio sam neki originalan poklon..."

Ona pogleda i uzviknu:

„Šato margo 19611 Pa ti si lud!"

„Našao sam ga u 'tajnom' podrumu hotela Palas."

„Kako to misliš našao?"

„Ukrao", precizira on.

„Zaista, ne zaslužuješ bolje od njega!"

Marten ignorisa ovu primedbu, dodavši samo:

„Izgleda da je to bila izuzetna godina."

Ali Gabrijel se ne dade odvući na tu stranu.

„Idem da je stavim u ostavu i vratiću je u hotel prvom prilikom."

Nestade je na nekoliko sekundi.

„Kad je tako, više ti ništa neću pokloniti!"

„Kako si uspeo da uđeš u njihov podrum?" upita ona, vrativši se u prostoriju.

„Imao sam plan."

„Nadam se da nisi ostavio tragove za sobom."

„Ne, to je prednost iskustva i dobre škole..." Ona ga pozva da sedne, ali on ipak odluči da ostane da stoji.

„Pomoći ćeš mi da odaberem?" upita ona, odvevši ga do police posvećene muzici.

Ona izbegnu ajpod fluorescentnoroze boje priključen na njenu bazu i predloži mu da pretraže po starim pločama, kolekciji njene majke.

Marten se predade igri i, tokom nekoliko minuta, oni preturahu po starim longplej izdanjima, podsećajući se na napuštenu diskoteku i puštajući albume slavnih umetnika koje je Valentajn nekada kupovala: Dženis Džoplin, The Beatles, Pink Floyd, Dejvid Bouvi, Džoni Mičel... Konačno se odlučiše za 33 naslova Boba Dilana, među kojima je bio i Lay, Lady, Lay.

Dok je Marten postavljao ploču na gramofon, Gabrijel reče:

„Imaš sreće da sam ovde. Obično sam u ovo vreme još na radnom mestu."

„Zašto si se vratila ranije?"

„Imala sam nešto da obavim..."

„Šta?" upita on, ustajući.

„Ovo", reče ona poljubivši ga.

Njihovo disanje se meša, usne se miluju, jezici se traže i izazivaju.

Ona mu mazi lice, on joj miluje potiljak.

Ona mu skida jaknu, on joj otkopčava farmerke.

Ona mu skida košulju koja pada na parket, on skida njen džemper, lizne joj ramena, okusi njenu kožu.

Ona primećuje njegovu tetovažu koju ranije nije imao, on prepoznaje njen miris i meša ga sa svojim uspomnama. Tako vreme

ludi i prošlost obuzima sadašnjost. I strah isplivava na površinu. Strah.

Zarobljen u telu, skriven u senci duha. Strah koji se širi. Strah koji nema granice. I koji samo ljubav može pobediti. U početku, strah zarazi sve. U početku, strah plaši i tera na beg.

Uprkos svemu, njihove ruke se spajaju i njihova tela lepe jedno uz drugo. Ona se vezuje za njega kao za luku. On pronalazi snage da se zarije u nju. Ona uspeva da se zaveže za njega.

Njegov pogled traži njen. On je povlači, zaustavlja se da bi je posmatrao na svetlosti osvetljenja s pristaništa: telo joj blista u noći i osvetljava joj lice. Ona mu se smeši, oseća se blistavom za njega. Provlači ruke kroz njegovu kosu, on jezikom istražuje njene grudi.

Mogu se, naravno, njihovi poljupci svesti na razmenu pljuvačke, na nekoliko grama zubne gleđi koja se kucne jedna o drugu.

Ali ipak...

Ipak, za vreme jednog treptaja oka...

Njihova tela drhte i strah se povlači.

Uvijen u čaršave i pokrivače, Marten prvi izlazi na terasu. Noć je već bila pala, ali još uvek je bilo toplo u tom gradu, drugačijem od ostalih, zaštićenom vetrom s Pacifika i povlašćenom specifičnom mikroklimom koja je ovo zimsko veče pretvarala u prolećno.

Marten je razgledao okolo u tišini. Veranda je pružala pogled na okean. Na drugom doku, jedan stari vojnik se upravo bio smestio sa svojom ribarskom barkom i uključio radio. Slušajući početak Travijate, on se igrao s galebovima, čiji su se uzastopni krici, na kraju, stopili sa operom.

Zveckanje kristala trže ga iz posmatranja.

Umotana u karirano ćebe, Gabrijel mu se pridruži skakućući, držeći u ruci dve prazne čaše. Ona ga poljubi i spusti glavu na njegovo rame. Zatim, jogunasto se smešeći, predloži:

„A da otvorimo flašu vina?“

On jedva dočeka:

„Idem da je donesem!“

Ostavši sama na verandi, ona oseti da joj telo obuzima jeza dok joj se jedna suza slivala niz obraz.

Ta suza, bila je to zahvalnost.

Zahvalnost životu, sreći, karmi, slučaju, providenju, velikom stvaraocu koji upravlja našim sudbinama, samom Bogu, ako On postoji... Nije ni važno! Marten se vratio u njen život. A ovoga puta, znala je da je to zauvek. Nekom čudnom alhemijom, sklad njihovih tela proizašao je iz sklada njihovih duša. Sada su oboje bili spremni, ne da počnu iz početka već da nastave ljubav koja je nadživela hibernaciju dugu skoro petnaest godina. Marten je bio u pravu kada

je rekao da se ne može mudro gledati u budućnost ako se ne razume i ne prihvati prošlost. Oni više nisu bili putnici bez prtljaga. Nisu više bili dvadesetogodišnjaci. Oboje su živeli, patili jedno bez drugoga. Oboje su se bili izgubili jedno bez drugoga.

Probali su, svako sa svoje strane, da vole nekog drugog... Ali bilo je gotovo sa svim tim. Odsada, sve će da mu kaže, sve da mu objasni, počev od pravog razloga njenog nedolaska u Njujork.

Ispričaće mu i o svojim ljubavnicima, o tom osećaju koji je oduvek imala, još od detinjstva, da je neka vrsta mamca, plena u nekoj igri u kojoj ona nije želela da učestvuje i u kojoj nikada neće pobediti. Dugo vremena, s muškarcima, mnogo je govorila „ne“, zatim je mnogo govorila „da“. Jer kada nemate sigurnosti u sebe, govoreći nekome da znači reći mu još više ne od „ne“. Znala je da će Marten razumeti...

Tokom njihovog zagrljaja, njegove odbrane su pale istovremeno kada i njene. Odsada, nisu im više trebale, jer su imali ljubav. Odsada, ništa više nije moglo uzburkati njihovu sreću. Osim, možda...

„Dobro veče, Gabriel.“

Ona poskoči od iznenađenja.

Arčibaldovo lice se izdvajalo pod svetlošću jedne lampe u obliku baklje.

„Šta ti radiš ovde?“

„Došao sam da nastavimo naš razgovor.“

„Ne večeras.“

„Mislim da je izbor večeras ili nikada.“

„Zašto?“

„Objasniću ti.“

„Ne, odlazi!“ naredi mu ona, odgurnuvši ga. „Marten je ovde!“

„Video sam“, reče on, sedajući na kanabe. Obuzeta panikom, ona ga preklinje:

„Ne uništavaj mi ovo veče, molim te.“

„Ti si ta koja ima karte u rukama, Gabriel. Ako hoće da me uhapsi, ovoga puta ne bih odoleo. Izaberi šta ćeš: da poslednji put razgovaraš sa svojim ocem, ili da ga pošalješ da svoje poslednje dane provede u zatvoru.“

„Ali gde misliš da razgovaramo?“

„Imam ja ideju“, reče on pokazujući na mali hidroavion.

„Zašto mi to tražiš? Zašto mi tražiš da izaberem između Martena i tebe?“

„Zato što živeti znači praviti izbore, Gabriel. Ali mislim da ti to već znaš...“

Tokom dve sekunde, ona ostade sleđena, užasnuta onim što Arčibald od nje traži. Zatim požuri u kuću i strča u podrum.

„Pronašao sam flašu!" povika Marten, čuvši je da dolazi.

Upravo je zatvarao rashladni ormar, kada Gabrijel proviri kroz vrata.

„Izvini, ljubavi..."

„Šta?"

Pre nego što je mogao da bilo šta shvati, ona je okrenula ključ i zaključala ga u prostoriji.

„Izvini", ponovi ona slomljenim glasom, odlazeći da se pridruži Arčibaldu.

21. *Toliko smo se voleli*

Voleti nekoga znači oteti mu dušu, kao i naučiti ga, u tom otimanju. Koliko je njegova duša velika, neumorna i čista. Svi mi patimo od toga: da nismo dovoljno opljačkani. Patimo od sila koje su u nama i koje niko ne ume da krade da bi nam ih otkrio. ~ KRISTIJAN BOBEN ~

Sa svojim okruglim trupom i svojim velikim plovilom, hidroavion je ličio na pelikana.

Arčibald stavi naočare za vid i smesti se za komandnu tablu „cesne“, dok je Gabrijel u tišini obavljala poslednje provere. On pokrenu motor, podesivši ga na spori rad, da bi se navikao na mašinu i zaštitio propeler od neujednačenih udara koji su brisali površinu vode.

Noćno nebo je bilo vedro, ali oštar vetar i talasi otežavali su svako manevrisanje, okrećući avion kao vetrenjaču. Arčibald se pažljivo udalji s pontona, sve dok ne stiže do prostora za poletanje, gde je voda bila manje uzburkana. On napreže pogled kako bi izbegao parčad drveta i ostale olupine koje su plutale površinom vode, da ne ošteti plovilo. Dok je hidroavion ubrzavao, Arčibald zatvori poklopce i krmu, zatim postepeno upotrebi plovila koja su lupkala o talase. Kada uključi gas, avion se pretvori u aerogliser, dodirujući površinu okeana, i odvoji se od vode, elegantno prelazeći iz jednog elementa u drugi.

Zatim uze zamah, nadlete centar grada i njegovu liniju solitera, Bej Bridž i Ejndžel Ajland, a onda se okrenu u pravcu juga.

* * *

Bosih nogu, u gaćama, Marten je kipteo od besa. Podrum nije imao nijedan prozor, a jedini otvor su bila metalna vrata koja je Gabrijel zatvorila za sobom. U tri navrata, on snažno udari ramenom, ali uspeo je samo da zada sebi bol.

Još jednom, Gabrijel ga je ponizila. Razoružala ga je, ogolila, naterala ga da spusti oružje da bi ga još više izdala, pošto mu se bila predala.

Nije shvatao, nikada neće shvatiti.

Na patnju i strah se sada nadovezivala i surova mržnja.

Duboko frustriran, on dograbi flašu bordoa i razbi je o metalnu ploču.

* * *

„Cesna“ je bila dostigla svoju uobičajenu brzinu. Preletela je Karmel i letela jugom zaliva Monterej, nadletevši panoramu između

šume Los Patres i strme obale Big Sur, koja se spuštala u okean. Tokom čitavog leta, Gabriel se ni jednom ne obrati svom ocu, zadovoljivši se samo time da asistira Arčibaldu u njegovom pilotiranju. Kradljivac je voleo ovaj put, koji se nekoliko desetina metara niže spuštao vijugavom i dugačkom stazom, kamenom, divljom i pustom. S vremena na vreme, njegov pogled se gubio prema pučini, i on je tamo zamišljao sive ajkule koje u tišini migriraju od Aljaske ka Meksiku da bi se razmnožavale pod nekim svetlijim nebom. Gabriel je mislila samo na Martena...

Nešto ispred San Simiona, Arčibald uspori avion i započe sletanje. Gabriel je znala da je upravljanje delikatno, jer je vetar konstantno menjao pravac.

Arčibald lagano nagnu avion da bi pokušao da aterira na ulaz u jedan mali zaton. Noć je bila toliko puna zvezda i mesec toliko svetao da se avion ogledao na vodi kao u ogledalu, otežavajući tako procenjivanje visine na kojoj su se nalazili. Uprkos tom varljivom efektu, on uspe lagano da se spusti.

Arčibald je bio kradljivac bez premca, ali i izvrstan pilot...

* * *

Mali zaliv se kupao u tihoj vodi koja je blistala magičnom svetlošću. Prilaz plaži je bio moguć samo preko vode, što je omogućilo mestu da sačuva neki divlji izgled.

„Ovaj zaton je bio jedno od omiljenih mesta tvoje majke”, objasni Arčibald dok su pristajali na obalu.

Podeljena osećanjima radoznalosti i ljutnje, Gabriel upita:

„A kako si upoznao mamu?”

„Bio sam tada pilot, i tokom jednog leta radio sam za nju, to jest za humanitarnu organizaciju koju je ona osnovala: *Krila nade*. Tamo sam je upoznao, tokom jedne misije u Africi.”

Blago talasanje je ljuljuškalo površinu okeana i blagi vetar im je milovao lica.

„Između vas... bila je ljubav na prvi pogled?”

„Ja sam je zavoleo još prvog dana”, reče on. „Njoj je trebalo više od pet godina.”

„Pet godina!”

„Pre mene, tvoja majka je bila zaljubljena u pevača jedne dosta popularne rok grupe, jednog gadnog tipa koji joj je godinama nanosio bol...”

Na nekoliko trenutaka, Arčibaldov pogled se zamuti i njegov duh odluta u sedamdesete, u zavojnice jedne još uvek bolne prošlosti.

„Tip koji joj je dosta uzeo, ne dajući joj mnogo”, nastavi on, „a naročito to što...”

„Naročito šta?” upita Gabriel, podstičući ga da završi rečenicu.

„Dva puta ju je naterao da abortira.“

Ponovo nastade tišina, još teža nego ranije. Zatim oboje boski skočiše u vodu i odoše na plažu. Dok je on vezivao hidroavion da bi ga sprečio da otplovi, Gabriel nastavi:

„I, je li ona dugo ostala s tim pevačem?“

„Šest godina, mislim. U stvari, šest godina s prekidima.“

„Šest godina!“ Kako ga je ona pogledom pitala, on nastavi:

„Što ju je taj čovek više terao da pati, ona ga je jače volela. Čudan je život, a? Ponekad se sve događa kao da sebi namećemo kaznu za nešto što ni sami ne umemo da odredimo.“

Oni malo prošetase obalom. Mesto je bilo takve lepote da gledaocu zastane dah: prirodna plaža, u obliku kroasana, zaklonjena od vetra velikom granitnom stenom.

„A ti, šta si ti radio za to vreme?“

„Ja sam je čekao. Čekao sam je trpeći njeno odbijanje.“

„I uvek si se nadao?“

„U početku jesam. Na kraju, ne mnogo.“ Volela je iskrenost njegovih odgovora.

„Dakle, patio si?“

„Da“, priznade on. „Bilo je to čak... više od patnje: neka vrsta kidanja, mučenja, torture.“

„Ali kako si mogao da, od prvog dana, voliš ženu koju nisi ni poznavao?“

„Znam, to je teško razumeti“, priznade Arčibald. „Činilo mi se da vidim u njoj ono što drugi ne vide, kvalitete kojih ni ona sama nije bila svesna. Činilo mi se da sam već tada video u njoj ženu u koju se kasnije pretvorila.“

„To postoji samo u romanima i filmovima, tata...“

„Nekada se događa i u stvarnosti“, uveri je on.

„A kako objašnjavaš to što joj je trebalo pet godina da shvati da si ti čovek njenog života?“

On je pogleda u oči.

„Zato što se plašimo kada smo voljeni. Zato što je život komplikovan i zato što se često zabavlja šaljući nam pravu osobu u pogrešno vreme.“

„A ti, pre nje, da li si još nekoga voleo?“

„Pre tvoje majke, nekoliko godina bio sam oženjen jednom medicinskom sestrom iz Crvenog krsta.“

„I napustio si je zbog mame?“

„Ne, napustio sam je zato što sam previše mislio na tvoju majku, iako me, u to vreme, ona nije htela. Napustio sam je jer prevara najpre počinje u glavi.“

„I konačno, nakon pet godina, mama ti je rekla da.“

„Nije mi rekla da, samo mi je rekla da sam je izlečio.“

„Da si je izlečio?“

„Da, i veruj mi, to vredi svih *Volim te'* ovoga sveta.“

On joj pokaza na jedan vodopad u dnu zaliva, koji je padao direktno u okean. Plaža je bila oivičena sekvojama, vrbama, eukaliptusima i lavorima.

„Ovde, u ovom zatonu, prvi put smo se poljubili i prvi put vodili ljubav. I sigurno si ti ovde i napravljena.“

„U redu je, poštedi me detalja.“ Iz džepa svoje košulje on izvadi jednu cigaru.

„Uživaj u pejzažu, jer ga više nikada nećeš videti ovako zaštićenog: u toku je izgradnja pešačke staze koja će ga povezivati s parkingom Ni d'Egl.“

„Baš tužno“, ražali se Gabriel.

„Takav je život“, predade se on, milujući blagu i glatku površinu svoje „havane“.

„Ništa ne traje, to pokušavaš da mi kažeš?“

„Da, sve se ugasi, sve prolazi i nestaje. Trenutak je jedino što je bitno.“ Arčibald odseče vrh svoje cigare, zatim je pomirisa. Gabriel mu se usprotivi:

„Ne, postoje stvari koje opstaju, koje traju.“

„Šta na primer?“

„Ljubav?“ pokuša ona.

„Ljubav... Nema ničeg osetljivijeg, niti kratkotrajnijeg. Ljubav je kao vatra u kišnom danu: mora se sve vreme čuvati, hraniti i negovati, inače se gasi...“

„Ima ljubavi koje traju.“

„Ne, ono što traje je patnja nakon ljubavi.“

„Ne dopada mi se to što kažeš.“

„Ako se plašiš da čuješ neke odgovore, bolje da ne postavljaš neka pitanja.“

Ozbiljnog lica, Arčibald kresnu jednu šibicu, a zatim i drugu, kako bi potpuno zapalio dno svoje „havane“.

„Ali ti još uvek voliš mamu!“

„Da“, priznade on.

„Dakle, dokle god se sećaš nekoga ko te je voleo i koga ti još uvek voliš, produžuješ ljubav.“

„To je ono što ljudi žele da čuju, ali ja u to baš i ne verujem.“

Zamišljena, Gabriel odustade od te teme. Ona nastavi da posmatra cigaru svoga oca koja je gorela u noći. Vetar je i dalje bio jednako topao, a udari talasa o pesak veoma blagi.

„Ima nešto što sam hteo da ti dam: jedno pismo“, reče on, tražeći po svojoj kožnoj torbi koju je nosio preko ramena.

„Pismo?“

„Da, znaš ono što su ljudi koristili da bi se dopisivali pre izuma i-mejla...“

„Znam šta je pismo. I ja sam ih dobijala, šta misliš ti!“

„Ah, da, od tvog Martena...“

„Prestani, hoćeš li!“

„Elem, to pismo sam hteo da ti dam da bi sačuvala nešto iz tog perioda“, reče on pružajući joj svetloplavu kovertu, izbledelu tokom godina. „Poslala mi ga je tvoja majka, na samom početku naše veze. Njen način da mi kaže da želi dete sa mnom. Nisam se nikada odvojio od njega i voleo bih da ga pročitaš kada budeš sama.“

Gabrijel se napravi da ga nije čula. Ona sede na pesak i otvori kovertu.

Ležeći na plaži, naslonjen na laktove, Arčibald je posmatrao liniju horizonta. Sedeći pored njega, Gabrijel je završavala sa čitanjem. Oslobođena nekog tereta, ona je plakala. Iste suze kao i prethodnog dana. Suze zahvalnosti. Zahvalnosti što je imala sreće da konačno upozna svoje roditelje i što je mogla da ih voli.

Arčibald polako povuče nekoliko kratkih dimova svoje cigare da bi uživao u divljim ukusima koji su se lepili za njegove receptore. Uvek proživeti trenutak... produžiti ono malo vremena što mu je ostalo...

„Imam tumor na pankreasu, Gabrijel.“

Predugo zadržavane, reči same izadoše.

„Šta?“

On nežno pogleda u njeno lice okupano suzama.

„Imam rak u poslednjoj fazi. Umreću.“

Ona ga pogleda, nepoverljivo.

„Umrećeš?“

„Za nekoliko nedelja. Najviše tri meseca.“

„Ali jesi li siguran? Prošao si sva ispitivanja?“

„Da, više se ne može ništa, dušo.“

Uzrujana, ona stavi glavu u ruke, zatim slomljenim glasom upita:

„Kada si saznao?“ Reči su joj ostajale u grlu.

„Sa sigurnošću? Pre dva dana...“ Ona obrisa oči i viknu, puna besa:

„Ali zašto si se onda vratio? Pronašla sam svog oca pre samo nekoliko sati, a već moramo da se rastanemo! Zašto mi ovo radiš?“

„Zato što je trebalo da znaš da te nisam napustio. Sve ovo vreme bio sam tu, u tvojoj senci.“

„Kako to misliš, u senci?“

Da bi je umirio, on je uhvati za ruku. Zatim joj ispriča kako je, skoro već dvadeset godina, pokušavao da joj priđe i ispriča istinu. On podeli s njom deo svoga stida, svoje odgovornosti i tuge pred svojom nemoći. Ispriča joj i o svojim strategijama koje je izvodio da bi proveo nekoliko minuta pored nje, inkognito, svakog 23. decembra.

Uzbuđena, Gabrijel se podsećalajoš uvek svežih uspomena. Susreti koji su je dotakli a da toga nije bila ni svesna, i koji su sada dobijali novo značenje.

Onaj prodavač koji je išao od vrata do vrata i koji joj je poklonio, za skromnu sumu, poslednji model laptopa poznate marke, samo nedelju dana nakon što se njen pokvario. Bio je to on!

Onaj ulični klovn, filozof, čija predstava ju je toliko ganula i toliko joj se svidela da je imala utisak da su reči bile upućene baš njoj. On...

Onaj baštovan koji je potkresivao ruže u Japanskoj čajnoj bašti i koji ju je slatko nasmejao, kao da je naslutio njenu tugu, jednog dana kada ništa nije išlo kako treba. Opet on.

Toliko kratkotrajnih susreta, koji su joj danas ostavljali samo žaljenje. Da je samo znala ranije...

Ali žaljenje se pomeša s besom kada Arčibald spomenu detektiva koga je angažovao i koji joj je već godinama bio za petama.

„Kako si se usudio da mi se uplićeš u život, bez mog odobrenja?“ upita ona, šokirana.

„Hteo sam samo da ti pomognem“, odbrani se Arčibald.

„Da mi pomogneš?“

„Ti nisi srećna, Gabrijel.“

„Ma šta ti znaš?“

On otvori kožnu torbicu koja je ležala pored njega i izvadi nekoliko „dokaza“: fotokopije dnevnika svoje kćerke, fotografije sa izlazaka, nikada sa istim dečkom. Raspitao se o nekima od njih: ništavni tipovi, egoisti, ponekad nasilni, ponekad okrutni, toliko da je jednom i sam morao da se „pobrine“ za jednog od njih.

„Zašto ovo radiš, dušo?“

Ona ga pogleda očima koje su pretile da iskoče. Osećala se neugodno što je morala da se pravda ocu u vezi s nečim što ni ona sama nije znala da analizira.

„Pa vidiš, to je ono što si maločas rekao: ponekad pokušavaš sebe da kazniš zbog nečega, a ni sam ne znaš zbog čega...“

Gabrijel je bila utonula u tišinu, a Arčibald u uspomene.

Sećao se prve prolećne noći koju je proveo s Valentajn. Sami na svetlu, usred irisa i makova.

Na zalasku svoga života, mogao je da potvrdi da nije doživeo ništa snažnije od onog osećaja kada se dvoje stope u jedno. Tog tako retkog osećaja da više niste sami.

On se okrenu ka svojoj kćerki i, ne okolišajući, upita:

„Taj Marten, da li ga stvarno voliš?”

Ona okleva da mu odgovori, zatim će:

„Da, volim ga odavno. On je nešto sasvim drugačije od ostalih.”

„A on tebe, voli li?”

„Mislim da me voli, ali posle ovoga što si mu učinio, biće mi teško da se izvučem...”

„Ja ništa nisam uradio”, odgovori Arčibald, blago se osmehujući. „Ti si ga zatvorila golog u podrum! A slažem se s tim da mu se to neće nimalo dopasti, i da ćeš se namučiti da se izvučeš!”

„Izgleda da se tebi to sviđa!”

On slegnu ramenima i povuče još jedan dim iz svoje cigare.

„Ako te stvarno voli, vratiće se. Čak će biti dobro za njega da vidi da igra još nije dobijena. Ja sam se pet godina borio da bi mi tvoja majka rekla da.”

„Ali on mene čeka već trinaest godina...”

„Čekati ne znači boriti se!” odsečno reče Arčibald. Ona zavrtne glavom, on pokuša da shvati: „Zašto si ga pustila da toliko dugo čeka, ako ga voliš?” Ona odgovori kao da je to nešto očigledno:

„Zato što sam se plašila.”

„Plašila čega?”

„Svega.”

„Svega?”

„Plašila sam se da nisam dorašla, da neću umeti da ga volim, da ću se jednoga dana probuditi i više ga neću voleti, da neću moći da mu podarim decu koju želi...”

Arčibald se blago namršti. Reči njegove kćerke mnogo su ga podsećale na njegovu Valentajn. Reči koje nije voleo da čuje, jer za njega one nisu predstavljale ništa.

„A ti, kako se tebi čini Marten?” Gabriel se usudi da pita.

„Ne računajući činjenicu da je pokušao da mi saspe dva metka u stomak?”

„Da”, nasmeši se ona. Arčibald se uozbilji.

„Ne znam da li bi on bio sposoban.”

„Za šta sposoban?”

„Sposoban da te zaštiti.”

„Ali ja nisam dete!” naljuti se Gabriel. „Nije mi potreban muškarac da me štiti.”

„Gluposti! Ženi je potrebno da...”

„Prestani da držiš govore iz prošlog veka!" prekide ga ona. „A osim toga, Marten je jači nego što ti misliš."

„Ma nemoj! Nije čak bio sposoban ni da te zaštiti od mene. Ti si sama uspela golog da ga zaključaš u podrum!"

„Misliš da se ponosim time?" Ali Arčibald još nije bio završio sa svojim pridikama:

„Mislim da je suviše blag, suviše osetljiv, suviše sentimentalan..."

„I ti si bio sentimentalan u njegovim godinama", podseti ga ona.

„Da, i zbog svojih osećanja sam izgubio hladnokrvnost, ona su pomutila moj razum. Sprečila su me da zaštitim tvoju majku..."

„Šta hoćeš da kažeš?"

„Nikada nije trebalo da je odvezem u onu bolnicu, nikada da pucam u onog doktora, nikada nije trebalo da uništim tvoj i moj život, nije trebalo da..."

Glas mu zadrhta, zatim puče u jecaj.

Vetar odjednom postade hladniji i, uz gluvo šuštanje, uvuče se među drveće.

I prvi put za trideset tri godine, otac i kćerka su konačno mogli da stegnu jedno drugo u zagrljaj.

22. Pismo od Valentajn

Život svakog od nas nije pokušaj da se voli. On je jedini pokušaj.

~ PASKAL KINJAR ~

San Francisko, 13. april 1973.

Arči, ljubavi moja,

Najpre, noć. Najpre, užas. Sve ono što nas boli. Sve ono što nas ubija. Naši strahovi, fantomi iz naših prošlosti.

Svi su oni ovde i gledamo ih u lice: tvoja prva ljubav, moja prva ljubav, vrtoglavost praznine, „lepuškasti“ pevač koji je uništio moje srce i moje telo i za kojim sam, pored svega, otišla sve do pakla, tvoja prva žena: taj plavi anđeo koji te je toliko ganuo svojim altruizmom.

Važno je da umemo da ih pogledamo u lice u svoj njihovoj privlačnosti, važno je i da znamo da nas neće lako napustiti, da će doći dan kada će me pevač pozvati da mi kaže da još uvek misli na mene i da je ovaj put tu za mene, da nije napisao pesmu da bi mi rekao „volim te“ i da, ako me je poslednji put kada smo se videli i nazvao kurvom i oterao me šamarom, to nije bio stvarno on i da me je voleo...

A možda ću i ja, posle nekoliko sekundi, poverovati...

Doći će takođe i dan kada ćeš ponovo sresti plavu medicinsku sestru i setićeš se da je ponekad bilo i savršenih jutara i kada ćeš, u nekoliko sekundi, ponovo poželeti da je zaštitiš, nju koja te je toliko volela jer je verovala da si „drugačiji od ostalih“...

Važno je još i da znamo da će zaljubljenost dobiti druge oblike: da će biti drugih muškaraca koji će tražiti moj pogled i da će biti drugih žena čija će te krhkost opet dirnuti.

Dakle, svi su oni tu, ispred nas: prošle pretnje, kao i one koje će doći, ali fantomi, varljiva sunca i laka zavodjenja na kraju će izbledeti. Zadržaće se oni, sjedinjujući se jedan s drugim da bi obrazovali jedan gust oblak. Tlo podrhtava, preteći grom tresе prozore i vrata, puštajući vetar da se uvuče u sobu. Njegov snažni dah ne samo da nas miluje, već silno izbacuje preteču maglu.

Zatim se vetar stišava, nas dvoje smo sami, u našem malom stanu na vodi. Zraci sunca kupaju parket. Držim tvoju ruku, ti držiš moju. Smešiš mi se i ja ti se smešim. Strah je prošao kroz nas ne pogodivši nas.

U ogledalu se reflektuje naša slika: slika još uvek mladog para pred kojim je život.

Najlepše će tek doći. Najlepše su godine koje dolaze, desetine godina koje se otvaraju pred nama.

Mladi smo, ali već smo proživeli dovoljno da bismo znali cenu sreće. Mladi smo, ali već znamo da su, u velikom točku života, najnesrećniji oni koji nisu rizikovali da budu srećni.

A ja ne želim da budem deo njih.

Nekada su, da bi sačuvali svoje muškarce, žene prihvatale njihove burme i rađale im decu.

Danas to više ne važi.

Koji način nam ostaje da bismo zadržale onog koga volimo? Ne znam.

Sve što mogu da ti obećam jeste to da ću uvek biti ovde za tebe, odsada, šta god da se dogodi. Usreći i nesreći U bogatstvu i siromaštvu Dok ti budem trebala Biću ovde

Smešim ti se i ti mi se smešiš. Svuda je svetlost. Tako lepa svetlost...

U „našoj kući“, ima takođe ijedan čaroban prozor. Prozor kroz koji se nekada mogu naslutiti i slike koje će doći.

Najpre, rezervisani smo. Dobro nam je, zajedno, ovde i sada. Toplo nam je, spojenih srca i tela, tvoje usne utisnute na mojim usnama.

Zašto rizikovati da saznamo sutrašnjicu?

„Hajde, Arči! Idemo?“

Držeći se za ruke, prilazimo prozoru i gledamo kroz njega.

To smo mi u jednoj bolničkoj sobi.

To jeste bolnica, ali mi nismo bolesni. Soba je puna topline, blage svetlosti i buketa cveća. U prostoriji, kolenka i u njoj novorođenče.

Gledaš me, ja te gledam. Oči nam blistaju. To je naša beba.

Devojčica je. Otvara oči. I ona nas gleda, i odjednom, mi smo troje, više nismo jedno.

Odjednom, mi smo porodica.

Arči, ljubavi moja, kada si pored mene, ničeg se ne bojim.

Arči, ljubavi, Volim te.

Valentajn

23. Na pola puta do pakla

Sudbina uvek čeka na uglu ulice. Kao prorok, kurva ili prodavač srećki: njene tri omiljene inkarnacije. Ipak, ona ne dolazi kući po vas. Treba joj ići u susret. ~ KARLOS RUIZ SAFON ~

24. decembar 5 sati Jutro

Još nije bilo svanulo kada se Gabrijel vratila svojoj kući u plovećem selu Sausalito. Svim silama se nadala da ju je Marten sačekao i da će moći mirno da razgovaraju. Nije više želela da se bori, odisala je poverenjem i razumevanjem. Želela je, po svaku cenu, da mu objasni svoj postupak, da mu se otvori i poveri ono što joj je otkrio Arčibald.

Vrata podruma su bila polomljena. Unutra, delovi stakla su svetlucali po podu, fleke od vina prekrivale su zidove, a rashladna kutija za vino bila je prevrnuta na podu. Gabrijel pomisli da ju je Marten iskoristio da bi razvalio bravu.

Uspeo je da se oslobodi i otišao pre nego se ona vratila.

Bez mnogo nade, ona pozva njegov hotel i ostavi nekoliko poruka na njegov broj mobilnog telefona, zatim uze njegov auto i obiđe mesta njihove mladosti.

Ali ovoga puta, Martena nije mogla da pronađe.

Misli se da su neke veze toliko jake da mogu svemu odoleti, ali to nije istina. Poverenje koje bleđi, prezasićenje, pogrešni izbori, varljiva zavodljivost, topli glas nekih kretena, dugačke noge nekih kretenki, nepravde sudbine: sve to učestvuje u ubijanju ljubavi. U toj vrsti neravnopravne borbe, šanse za pobedu su minimalne i sadrže više izuzetaka nego pravila.

Stigavši na malu plažu u blizini luke, Gabrijel sede na pesak i zagleda se u horizont. Bila je umorna. Njene suve oči bolele su je i peckale. Uvek ista bol, uvek ista samoća, uvek ista jakna na ramenima.

Neki kažu da se velika ljubav prepoznaje kada se shvati da je jedina osoba na svetu koja može da vas uteši upravo ona koja vam je i nanela bol. Marten je bio njena velika ljubav.

I ona ju je izgubila.

* * *

6 sati Jutro

Dan se tek budio nad Alamo skverom, malim parkom kvarta u kome se nalazio Vestern Adišn. Nadvisivao je grad i nudio panoramičan pogled na Bej Bridž i kupolu Gradske većnice.

Niz elegantnih kuća viktorijanske arhitekture uokvirivao je park: slavne Painted Ladies, nazvane tako zbog njihovih pastelnih boja, plave kao lavanda, zelene kao voda, žute kao žito...

Kao i svi, Arčibald je dobro poznao te zgrade, tipične za San Francisko, ali nikada nije pomislio da će uleteti u jednu od njih.

Kuća je pripadala Stefanu Brauningu, najvećem akcionaru grupe Kurtlajn, koji je stavljao dijamant na prodaju. Čim je ušao, kradljivac je lako deaktivirao alarm i sistem za video nadzor, zatim se uputio stepenicama. Ukrasti *Ključ od raja!* Godinama je mislio o tome, međutim, uvek je odolevao izazovu. Bilo je nekog posebnog užitka u pomisli da će učiniti to danas, na umetnički način jednog dekice, dok ga desetine glupaka spremno čekaju oko jednog ružnog mamca. On stiže do širokog, savijenog hodnika koji je vodio u jednu zaštićenu prostoriju: panic room. Poslednja fantazija bogatih, obezbediti sebi jednu kutiju u koju je moguće sakriti se u slučaju spoljne agresije.

Sa svojim pojačanim zidovima i blindiranim vratima, metalni bunker je izgledao slično atomskom skloništu. Uljuljkani godinama sigurnosti u vreme Buša, arhitektonski kabineti su obećali bogatim vlasnicima da će im izgraditi utvrđenje u koje je nemoguće provaliti. Arčibald je ipak znao da kombinacija može samo nekoliko sekundi doleteti njegovom elektronskom alatu, ali danas nije želeo da žuri: hteo je da produži zadovoljstvo svoje, sasvim sigurno poslednje krađe, izvodeći svoju akciju na starinski način. On spusti kutiju sa alatom na pod, izvadi iz nje čitav arsenal, kao i mali radio K7 i, uz zvuke Bahove Sonate za violončelo, krenu na posao kao u dobra stara vremena.

Vrata se otvoriše uz škripu.

Nekoliko neonki upalilo se istovremeno, raspršivši jaku svetlost po prostoriji.

Arčibald podiže obrve. Usred sobe, jedan čovek i jedna žena sedeli su leđima okrenuti jedno drugom, svezani i s trakom preko usta. U svojoj kućnoj haljini, otvorenoj preko velikog stomaka, stari Stiven Brauning; do njega, njegova ljubavnica, lepa gospođica Ho, seksi kao heroina manga stripova u satenskoj spavaćici od tirkizne čipke.

„Ovo tražite?“

Arčibald poskoči, zatim se brzo okrenu.

Naslonjen na zid hodnika, Marten je vrteo dijamant među prstima. *Ključ od raja* je blistao beličastom svetlošću mesečevog kamena.

Negodovanje i srdžbu na Arčibaldovom licu ubrzo zameni prihvatanje.

U trideset godina krađa, bilo je to prvi put da ga je neko pretekao. Pa ipak, nije bio iznenađen. Zar ga nije i on sam izazvao na ovaj duel? Zar nije sam izabrao protivnika ravnog sebi, sa svim rizicima koje to sa sobom nosi?

„Lep je, zar ne?“ reče Marten, vrebajući Arčibaldovu reakciju kroz prizmu dijamanta.

Arčibald se blago nasmeši:

„Misli se da on donosi nesreću onome ko ga se nečasno domogne. Ne plaši te to?“

„Ne“, uveri ga Marten. „Ionako nemam više šta da izgubim.“

Arčibald zavrte glavom. Uopšte mu se nisu sviđale ovakve konačne opaske.

Marten otvori obe strane svoje jakne kako bi mu pokazao da nema oružje i da ne namerava da ga uhapsi. Oči su mu bile zakrvavljene, crvene od nedostatka sna, od besa i poniženja, od želje za osvetom.

U panic room su gospođica Ho i njen stari ljubavnik ispuštali krike zagušene tkaninom, ali ni jedan od duelisti nije obraćao pažnju na njih.

„I, šta ćemo sad?“ upita Arčibald.

Kao da igra pismo - glava, Marten jednom rukom baci dijamant u vazduh pa ga uhvati drugom, provocirajući kradljivca, zatim ga izazva:

„Ako ga želite, dođite po njega...“

Zatim ode, ne okrenuvši se, brzo sišavši uskim i strmim stepenicama koje su vodile u prizemlje.

Arčibald uzdahnu. Nije razumeo šta je Marten hteo izazivajući sudbinu. Zbunjeno, on pomisli: da mladić nije drogiran ili pijan? Trenutak ranije, učinilo mu se da njegova odeća smrdi na alkohol. Šta li je on to mogao da učini dok je bio zatvoren u podrumu? U svakom slučaju, jedno je bilo sigurno: mladić nije bio pri čistoj svesti. I on sam bio je premoren. bolna leđa, mučnina, zglobovi lomljivi kao kristal, ali nije mu bilo preostalo drugo nego da skine rukavicu i potrči za njim. Morao je to da uradi zbog Gabrijel, da pokuša, koliko je to moguće, da izbegne štetu za koju je i sam u velikoj meri bio odgovoran. A ionako nije trebalo više ostajati u toj kući.

Od jutra je San Francisco bio obavijen maglom: gusta i preteča masa koja je pritiskala grad, uvodeći ga u ambijent iz crnobelih filmova.

Marten je bio „pozajmio“ crveni „kabriolet leksus“ gospođice Ho i jurio je duž Divizadero strita u pravcu okeana. Arčibaldov motor je za njim ispuštao gust dim koji je stvarao utisak da leti u oblake.

Po prvi put, Arčibald shvati da je otišao predaleko. Njegov sukob s Martenom je postajao toliko paradoksalan da ni on sam više nije znao ko je lovac a ko plen. Želeo je da povlači konce iz senke, da zaštiti Gabrijel i dozove njenu sreću. Zatim je uvrteo sebi u glavu da testira Martena, njenu prvu i pravu veliku ljubav. Ali ne možeš se igrati sa osećanjima i činiti ljude srećnim protiv njihove volje. Zbog njega, Marten je napustio policiju i nekoliko puta prešao granicu. Sada mora da mu kaže istinu i spase što se još da spasti, za Gabrijelino dobro.

Na Lombard stritu, on pokuša da preuzme inicijativu i, ubrzavši, sustiže Martena. Tokom nekoliko desetina metara, dve mašine su vozile su jedna uz drugu, dodirujući se, odbijajući da ustuknu i pedalj puta.

Bez sumnje, bilo je nečeg biološkog u njihovoj krajnosti: taj usrani testosteron koji muškarce pretvara u predatore, izazivajući u njima želju za dominacijom. Ali i Marten i Arčibald su vodili rat, svako svoj. Intimno suočavanje sa samim sobom, sa svojom samoćom, svojim strahom, svojim granicama i svojim instinktom za smrt.

Jedan je tražio nečijeg oca da ga ubije, jedini način da opere nepravdu nedostatka ljubavi.

Drugi je bio bolestan, imao smrt za petama i nije znao kako da ublaži osećaj krivice koji gaje izjedao već više od trideset godina.

Obojica su bili u ćorsokaku.

Sportski kabriolet punom brzinom pređe na put 101, koji je prolazio pošumljenim predelima Presidija.

Možda nikada kao toga jutro, grad nije više zasluživao nadimak fog city*. Pod svetlima svojih farova, Arčibald je video beličastu maglu koja je gutala automobile, trotoare i saobraćajne znake. On uspori da bi prešao na put kojim je otišao automobil. Nije mogao da pretpostavi ništa o igri koju je igrao Marten, niti o mestu na koje je pokušavao da ga odvuče.

Nije se moglo videti ni tri metra pred sobom. Kada „leksus“ napusti park da bi nastavio preko Golden Gejta, magla je bila toliko gusta da se činilo kao da je progutala most. Simbol i ponos San Franciska čak je bio i izgubio svoju jarkocrvenu boju. Magla se zadržavala, puštajući svoje beličaste talase, koji su se kao lijane uvijali oko metalne strukture mosta i njegovih nekoliko hiljada kablova.

Na sredini mosta, Marten je usporio i konačno se zaustavio uz desnu traku.

Arčibald je na trenutak oklevao, zatim se i on parkira iza

---

* Grad magle.

automobila, savršeno svestan da preuzima ogroman rizik. Već ih prekori koncert sirena oko njih. Bilo je izričito zabranjeno parkiranje ovde i, za nekoliko minuta, policajci će se pojaviti da prekontrolišu njihova lična dokumenta i da ih ispituju.

Uprkos jutarnjim satima, tog dana uoči Božića, Golden Gejt je već bio prepun saobraćaja. Na šest saobraćajnih traka, automobili su se susretali, doticali, išli jedan iza drugog, u moru upozoravajućih zvukova, kočnica i škripe guma.

Marten zalupi vrata i prekorači ogradu koja je ograničavala prostor rezervisan za bicikliste. Kao što je to šest meseci ranije uradio i Arčibald s Van Gogovim portretom, Marten preteći podignu dijamant, kao da će ga baciti u okean.

„Jeste li spremni da ga tražite u paklu?“ viknu on razdraženim glasom. Ali Golden Gejt nije Novi most u Parizu...

Svojom gigantnošću, svodio vas je na veličinu minijature figure. Njegove kule su nadvisivale preteče i razbesnelo more za čitavih dvesta metara.

Sada i Arčibald uđe u biciklističku stazu.

„Hajde, vraćaj se, maleni, ne glupiraj se!“ vikao je da bi nadglasao vetar.

Zaštitna ograda je bila visoka, ali ne dovoljno da bi odvratila desetina osoba koji se svake godine ubiju skočivši u prazno.

„Dakle, dolazite ili ne?“ reče mladić, nestrpljiv.

Među prstima, *Ključ od raja* je sada blistao intenzivnim plamom, koji je uprkos sivkastoj svetlosti stvarao neki hipnotički, skoro nerealni oreol.

Marten zatim zavuče dijamant u svoj džep i poče da se penje uz ogradu.

„Briga me za taj dijamant!“ doviknu mu Arčibald.

On se instinktivno nagnu da pogleda dole. Spektakl je bio jezivo lep i izazivao vrtoglavicu. I ne videći ih, svako je mogao naslutiti talase koji su se razbijali o ogromne stubove zarivene u Pacifik.

Arčibald je znao da vreme leti. Most je bio opremljen kamerama i za samo nekoliko sekundi, začuće sirene policijskog automobila ili patrole Transportejšen distrikta.

„Hajde, nemoj sve da pokvariš, sinko! Silazi odatle! Moramo da razgovaramo!“

On se još više približi i pokuša da povuče Martena za jaknu, ali Francuz uspe da ga odgurne. U trenutku kada je Arčibald opet prišao, Marten ga snažno udari pesnicom. U pokušaju da ga izbegne, Arčibald se uhvati za svog protivnika i nastade borba prsa u prsa, sve dok se Marten ne zaljulja unazad. Kradljivac pokuša da zadrži

mladića, ali ovaj se opirao i, nesvesno, povukao Arčibalda u ledene vode Pacifika.

Skok u prazno sa sedamdeset metara.

Skok od četiri sekunde.

Dugo je to, četiri sekunde, naročito kada znate da su to poslednje četiri sekunde vašeg života.

Nakon te četiri sekunde, telo udara o vodu brzinom većom od sto kilometara na čas. Šok je, dakle, jednako silan kao da padnete na beton.

Tokom te četiri sekunde, vi ne vidite vaš život kao film koji vam prolazi pred očima.

Tokom te četiri sekunde, vi se plašite.

Tokom te četiri sekunde, sve što vam ostaje je kajanje.

Iako ste se svojevolumno bacili, uvek postoji momenat, usred skoka, kada biste dali sve da možete da se vratite unazad.

Tako je to.

Uvek.

Dok je padao, Arčibald pomisli da je pokušao da učini sve što je mogao, ali da je sve pokvario. Da je umeo samo da uništi živote oko sebe i da je, želeći da ispravi svoje greške, napravio još i mnogo gore. Stoga, u poslednjem pokušaju da ne umre u gorčini, on čvrsto zagri mladića.

Marten pomisli na Gabriel. Ona je bila njegova enigma, njegova ljubav i njegova rana. Zauvek. Jer ima u životu boli od kojih se ne može ozdraviti.

U trenutku odlaska, on se seti pisma koje joj je napisao u svojoj naivnosti i idealizmu svojih dvadeset godina:

... jer, kada sklopim oči i zamislim nas za deset godina, vidim slike sreće: sunce, dečiji smeh, složni pogledi jednog para koji je i dalje zaljubljen...

Ma šta mi reče! Nikada nije ni bilo sunca, jedva nekoliko zraka, jakih ali nestalnih.

Bilo je samo patnje, crnila, straha i...

TREĆI DEO U društvu anđela

24. Velika bekstua

*Da bi lakše poleteli, malo laganiji njegovi srebrni kapci, naše kose na vetru
Pre potopa, pre nego što sanke Siđu sa puta i onda...
... ništa više, završeno. ~ KLARIKA, STAZA BEKSTVA ~*

Kvart Nob Hil 24. decembar 8 sati ujutru

Uključenih sirena, ambulanta kola uleteše na parking Hitne pomoći Bolnice Lenoks. Medicinska ekipa koja je prihvatila povredene podeli se u dve grupe da bi ih zbrinula.

„Šta imamo?“

„Šta imamo?“

„Muškarac, 34 godine, u komi, politraumatizovan.“

„Muškarac, 60 godina, u komi, politraumatizovan.“

Na dvama kolicima, nosila kao da su učestvovala u trci kroz bolničke hodnike, da bi se videlo ko će prvi stići u blok, ko prvi proći skener koga će operisati bolji hirurg... Kao da se Martenov i Arčibaldov duel nastavljao do smrti.

„Bacio se s Golden Gejta pre 30 minuta...“

„Skok sa 70 metara, s mosta, manje od 3 minuta...“

Izvukla ga pomorska policija... mnogobrojne frakture...“

nakon šoka...
... mnogobrojne unutrašnje povrede.“

Dva čoveka su intubirana na mestu nesreće. Dati su im sedativi i ubrzo su bili priključeni na aparate za disanje. Obojica su nosila vratni gips i po jedan kateter s kojeg je dolazilo pet infuzija.

Toliko niti koje su ih još uvek održavale u životu. Ali koliko još vremena?

Sreća je htela da toga jutro Eliot Kuper, jedan od najstarijih hirurga bolnice, pešice prođe parkingom Hitne pomoći nakon duge noći dežurstva, tačno u trenutku kada su kola dovezla dva čoveka izvučena iz okeana nakon skoka s Golden Gejta.

Trideset dve godine ranije, Ilena, žena koju je voleo, skočila je sa istog prokletog mosta. Otada je taj simbol San Franciska u njemu izazivao bolan osećaj koji ga je naveo da se aktivno založi za postavljanje ograde za zaštitu od samoubistva. Mera koja i dalje nije bila sprovedena.

Mahinalno, Eliot naćuli uši i isprati pogledom dve medicinske ekipe koje su zbrinjavale dvojicu povređenih: jedan mladi Francuz, Marten Bomon, i jedan ćovek njegovih godina, nepoznatog identiteta.

Neka vrsta šestog ćula navede ga da pritekne u pomoć svojim kolegama. Kao radnik bolnice, znao je da na taj dan, uoći Boźića, osoblje nije mnogobrojno. Ali trebalo je i nešto da proveri. Ta figura koju je spazio kako leži na nosilima... taj snaźni profil s prosedom kosom... taj ćovek misterioznog identiteta... da li je moguće da je...

Kada se hirurg nadneo nad druga nosila, on prepoznade svog starog prijatelja, Arćija Blekvela. Istog ćasa, Eliot odlući da se upiše na spisak deźurnih lekara. Presvuće se i, pre nego što krenu da iskljući svoj mobilni telefon, on pozva Gabrijel. Uvek meni zapadne kasapnica...

Kler Đulijani, jedna od deźurnih internista, sa uźasom je konstatovala broj povreda svog pacijenta, jednog mladog Francuza, jedva malo starijeg od nje: frakture na pršljenovima i rebrima, polomljene obe noge i jedno stopalo, slomljena ključna kost i razbijen grudni koš, desni kuk i desno rame išćašeni. Ne spominjući unutrašnje povrede koja je trebalo hitno tretirati: naprsnuće slezine, pocepana utroba...

Eliot je bio preneraźen: jaćina šoka bila je tolika da je mogla da ubije Arćibalda. On je pao ravno na leđa, kao da je pokušao da zaštititi Martena i preuzme na sebe najjaći deo udara.

Imao je polomljene kukove i pršljenove, uništena pluća, naprsnuće slezine i bešike, jedan cerebralni otok i mnoge unutrašnje povrede. Nije potrebno biti lekar da bi se shvatilo da su, u tom stadijumu, šanse za preživljavanje skoro ravne nuli i da, ćak i u slućaju ćuda, povrede na kićmenom stubu i kićmenoj moźdini njegovom pacijentu nikada neće dozvoliti da ponovo hoda.

* * *

Podne

U praznim hodnicima i operacionim blokovima, u kojima je imala pravo da ćeka, Gabrijel je groźnićavo pokušavala da primeti pokrete hirurga koji su, iza vrata od mlećnog stakla, nastojali da spasu dva ćoveka njenog ĳivota.

Iako nije taćno znala kako su Marten i Arćibald došli do toga da izvedu „skok smrti" s mosta, bila je ubeđena da je taj tragićni kraj bio logićan nastavak njihovog nemilog sukoba.

Bila je odbila da bira između njih dvojice, ųelela je da ih saćuva, da ih približi, da ih voli zajedno, ali izgleda da ima duela ćiji konaćan izlaz ne moźe biti ništa drugo osim smrti.

* * *

Mrak je već odavno bio pao kada Kler Đulijani izađe iz operacione sale, umornog lica s velikim podočnjacima. Namrštena, ona baci svoje rukavice i svoju bluzu u korpu za smeće, zatim skide hiruršku kapu i oslobodi svoju kosu, mokru od znoja. Jedan talasast pramen pade joj na oči, ali ona ne učini ništa da bi ga sklonila. Ona uze kafu na automatu i izađe na parking. Večeras je vazduh bio svežiji, što je njoj i prijalo. Tek nekoliko nedelja je u San Francisku, a već joj nedostaje Menhetn. Nju je bilo baš briga za taj tobože miran život, za te kul i šarmantne ljude, za taj pozitivan duh koji je obuzimao sve. Ona nije bila ništa od toga: ni kul, ni šarmantna, ni pozitivna. Vukla je neko uporno nezadovoljstvo i više volela njujoršku zimu nego kalifornijsku blagu klimu. Ona zevnu. Oči su je pekale: umor od toga što je ceo dan operisala, kao i od užasa da to neće mnogo čemu služiti. „Gospodin Lepotan“ je bio dobro razbijen i nije baš bio u stanju funkcionisanja: maksilofacijalni traumatizam, kontuzija pluća, pneumotoraks... A videvši rezultate skenera, bila je spremna da se opkladi da će im u toku noći zadavati problem i cerebralni hematom. U tom slučaju, moraće ponovo da ga operišu, a s obzirom na njegovo stanje, moguće je da on to neće izdržati. Pa čak i da se vrati iz kome, kako verovati da jedan takav skok neće izazvati povrede kičme, učinivši ga paraplegičarem?

Besna, ona otcepi antinikotinski flaster zalepljen za svoju nadlakticu, zatim potraži po pregratku za rukavice u automobilu da bi izvadila jedno staro paklo cigareta.

Naslonjena na svoju staru olupinu, „bubu“ svesno prefarbanu nekom ružnom bojom, ona zapali svoju prvu cigaretu nakon dva meseca, sa osećajem mešavine predaje i izazova.

Hajde, usrani nikotinu, dođi uništavaj me polako...

Cigareta u desnoj, mobilni telefon u levoj ruci: zbir svih njenih računa. Ceo dan, Kler je bacala zabrinute poglede na svoj „blekberi“, očajnički gledajući u malu crvenu lampicu koja je označavala prijem i-mejla ili SMS poruke. Čekala je na poziv ili znak jednog muškarca. Čoveka koga je napustila odlazeći iz Njujorka. Čoveka koji ju je voleo, ali kome ona nikada nije rekla „volim te“. Čoveka prema kome se loše ponela. Čoveka kojeg je prevarila, razočarala, povredila... samo da bi videla da li će on ipak nastaviti da je voli. Samo da bi videla da li je on sposoban da podnese najgore.

Zato što ona nije umela drugačije da voli. Možda, jednoga dana, ako on i dalje bude tu, ako bude imao strpljenja i upornosti da je čeka, možda i uspe da mu otvori svoje srce i kaže mu reči koje će promeniti sve.

Ona stegnu svoj telefon. Već nedelju dana, taj čovek je nije zvao. Možda je i on odustao, kao i ostali. Ona pokuša da ga odagna iz svojih

misli i mahinalno se uključi na internet server bolnice. Prelistavajući sajtove, nalete na jednu tezu koju je bio napisao Eliot Kuper, posvećenu nesrećama na Golden Gejtu. Tu pročita da je, otkako je 1937. otvoren most, samoubistvo izvršilo 1219 osoba skočivši u okean: skoro dvadeset njih svake godine. A od tih 1219 osoba, samo njih 27 je preživelo! Jedva dva procenta, pomisli ona tužno. Jer je iz iskustva znala da je teško prevariti takve statistike.

* * *

20 h 15 min

Ponavljajući zvuk pištanja jednog sonara.

Hladna i plavičasta sala za reanimaciju Bolnice Lenoks. Dvoje metalnih nosila na kolicima, razdvojenim jedva nekoliko metara. Između nosila, jedna žena koja sedi na stolici, povijenih leđa, lica u rukama, umorna od mnogo plakanja. Ona čuva, ona bdi.

Na nosilima su dva muškarca, zatvorenih očiju, u komi. Dva muškarca koja su se borila, umesto da pokušaju da se razumeju. Dva muškarca koji su, svaki na svoj način, voleli istu ženu. Ili, bolje rečeno, nisu znali kako da je vole.

* * *

Kler Đulijani gasi svoju poslednju cigaretu i zakopčava svoju vojničku jaknu sa okovratnikom ukrašenim velikim srebrnim zihernadlami. Teoretski, njeno radno vreme je završeno. Veče je, 24. decembar. Napuniće trideset godina. Da je bila normalna devojka, sada bi slavila sa svojom porodicom ili svojim dečkom, ili bar u sali za dežurstva koju su internisti bili okitili u tu svrhu. Ali Kler je jednostavno bila nesposobna da napravi promenu. Volela je samo bolnu ekskluzivnost relacija udvoje i, u nedostatku toga, naučila da se zadovolji samoćom koju joj je njen posao pomagao da održava. Posao čija ju je blizina sa smrću svakoga dana sve više uništavala, omogućavajući joj istovremeno da, pored svega, tka nevidljive veze s nekima od svojih pacijenata. Veze koje su držale uspravno i koje su joj se, u večerima kao što je ova, činile kao ijena jedina zajednička tačka s čovečanstvom.

Spolja gledano, uspela je u životu. Bila je hirurg i, da je htela da posveti tome malo vremena i interesovanja, mogla je da bude lepa i da uživa u svakodnevnom životu, kao heroina *Uvoda u anatomiju**, vatrenog tela i seksi mozga. Ali ona nije bila takva...

Ona ponovo pogleda ekran svog mobilnog telefona. Crvena lampica i dalje nije svetlucala.

A da ona njega nazove? Da rizikuje da se pokaže slabom pred jednim muškarcem? Učinila je to jednom, davno, i izašla iz toga u

---

* Američka drama TV kuće ABC.

dronjcima, beskrvna, opustošena kao spržena zemlja. Obećala je sebi da to više nikada neće doživeti, ali stareći, shvatila je da je mnogo lakše da se pomirimo sa svojom grižom savesti nego da to isto učinimo sa svojim kajanjem.

Na ekranu, ona prelista svoj adresar da bi se zaustavila na broju kome je bilo dodeljeno enigmatično ime - *On*.

Ona spusti drhtav prst na dugme za pozivanje broja, još nekoliko sekundi ostade razmišljajući... zatim, poslušavši svoje srce, odluči da napravi taj korak, kada...

Ponovo stigoše kola Hitne pomoći u punoj brzini, zaustavivši se tačno ispred automatskih vrata da bi unela nosila na kojima je ležala devojčica, u nesvesti, lica uprljanog tragovima maškare. Kler priđe. Zašto nije bilo nikoga da prihvati povređenu? Mahinalno, ona se nadnese nad kolica. Devojka je nosila farmerke niskog struka (suviše niskog), roze usku majicu (preusku), ukrašenu višeznačnim natpisom: *Ni sveta ni dirnuta*.

„Šta imamo?“ upita ona.

„Adolescentkinja od četrnaest godina; pokušaj samoubistva konzumiranjem toksičnih proizvoda: natrijum hlorat, glifosfat i pentahlorofenol.“

„Kler, jesi li dobro?“ upita neki daleki šapat. Ona spusti pogled na svoj telefon. Bio je njegov glas, njegov glas. Ona ostade nepomična delić sekunde, zatim odluči da isključi telefon kako bi se pobrinula za „svoju“ pacijentkinju.

Pravi pokušaj samoubistva sa četrnaest godina...

Izgleda da je večeras prošlost zaista odlučila da se vrati i progoni je na neki čudan način.

25. Zona za polaske

Ne misli o stvarima koje nemaš na način kao da su već tu: radije napravi zbir svega najdragocenijeg što oseduješ, i zamisli koliko bi ti sve nedostajalo da ga nemaš. ~ MARKO AURELIJE ~

Tama. Tama. Neki šapat: ... ljubavi moja... Tama.
Neko brujanje.

Monotono pištanje podmornice. Snažan i ujednačen dah, kao mehaničko disanje. Neko svetio koje se nazire, zatim...

Marten s teškoćom otvori oči, mokar od znoja. Glava mu je bila teška i ubrzano je disao. Njegovi kapci su bili lepljivi, prepuni neke guste tečnosti. Lice ga je peklo. On obrisa oči rukavom svoje košulje i ogleda oko sebe. Nalazio se na nekom aerodromu, zavaljen u metalnu stolicu u jednoj sali za ukrcavanje. On se ispravi i ustade. Baci pogled na svoj sat: 8 časova i 10 minuta, jutro, 25. decembar. U jednoj stolici, pored njega, adolescentkinja zamršene plave kose budila se jednako teško. On primeti njen užasnut izgled, njenu razmazanu maškaru i bledoroze majicu s natpisom: *Ni sveta ni dirnuta*.

Ko je bila ona?

On krenu ka prozoru. Aerodrom je bio sama svetlost i prostor: jedna futuristička katedrala od stakla i čelika, prozračan svod u obliku elipse čiji se jedan deo produžavao u more, kao neki ogroman brod. Na pistama za poletanje, postavljenim jedna iza druge, srebrni avioni su čekali da polete. Okupana blagom i zlatnom svetlošću, zgrada je ličila na neku kristalnu kuglu postavljenu pored vode, odakle nije dopirao nikakav zvuk.

Raj? Pakao? Čistilište? Ne, čak ni dok je kao dete pohađao veronauku, Marten nikada nije verovao u crkvene dogme, niti u njihov šematski prikaz.

Šta onda? San?

Ne, sve je bilo previše precizno, previše tačno da bi bilo stvarno.

On palčevima izmasira sebi slepoočnice i potiljak. Sećao se svega što se događalo poslednjih sati: Gabrijeline prevare, krađe dijamanta, njegovog suočavanja sa Arčibaldom na mostu, njihovog skoka sa 70 metara. To nije bio san, dakle nije mogao biti ništa drugo osim... mrtav.

On pokuša da proguta malo pljuvačke, ali grlo mu je bilo suvo. On obrisa znoj sa svog lica.

Iza niza vrata za ukrcavanje, on ugleda bistro čiji su stolovi gledali na piste: *Golden Gejtkafe*.

Predodređen naziv, pomisli on i uputi se ka šanku, iza koga je radila jedna prelepa meleskinja sa svetlim očima, u kratkom šortsu i dekoltiranoj majici.

„Za gospodina?”

„Mmm... vodu, ako može?”

„Gaziranu ili običnu?”

„Imateli evijan?”

Ona popravi svoju bujnu kosu i, smatrajući ga seljaka, izjavi:

„Naravno.”

„A 'koka-kolu'?”

„Ma, odakle ste vi izašli?”

On plati - 10 dolara - bocu vode i limenku kole i vrati se do niza metalnih stolica. Devojka s provokativnom majicom je i dalje bila tu, drhteći i cvokoćući zubima. Marten joj pruži flašu vode, pretpostavljajući da umire od žeđi.

„Kako se zoveš?”

„Lizi", odgovori ona, nakon što je naskap popila pola flaše vode.

„Jesi li dobro?”

„Ali gde smi mi ovo?” upita ona plačući.

Marten izbegnu odgovor. Bila je okupana znojem, drhtala je. Tako slaba, podseti ga na Kamij, devojčicu na koju je pazio godinama. Ostavi joj svoju limenku i ode od nje na neko vreme, da obavi kupovinu u butiku suvenira na terminalu. Vrativši se kod nje, on joj pruži jednu duksericu s kapuljačom, u bojama Univerziteta u Berkliju.

„Obuci ovo, prehladićeš se.”

Ona mu stidljivo klimnu glavom, što je na jeziku izgubljenih adolescenata sigurno značilo „hvala”, zatim se obuče.

„Koliko imaš godina?” upita on, sedajući pored nje.

„Četrnaest.”

„Gde živiš?”

„Ovde, u San Francisku, pored Pacifik Hajtsa.”

„Sećaš li se šta si poslednje radila pre nego što si se našla ovde?”

Lizi obrisa suze koje su joj tekle niz lice.

„Ne znam. Bila sam kod kuće... Mnogo sam plakala i popila sam nešto... Nešto od čega se umire.”

„Šta si popila? Neke pilule?”

„Ne, mama je ispraznila ormarić s lekovima.”

„Pa šta onda?”

„Išla sam u kolibicu u vrtu i popila sam šta sam našla: otrov za pacove i korov.”

Marten je bio zapanjen:

„Zašto si to uradila?”

„Zbog Kamerona.“

„Ko je on? Dečko?“

Ona klimnu glavom.

„Ne voli me više. A bilo je tako snažno...“

On je tužno pogleda. Imali petnaest, dvadeset, četrdeset, ili sedamdeset pet godina, uvek je ista priča: ta usrana ljubavna bolest koja ruši sve pred sobom, ti trenuci sreće, toliko nestalni da zahtevaju da za njih plac .mio ogromnu cenu...

Marten ipak pokuša da se našali:

„Ako si sa četrnaest godina poželela da zbog nekog dečka nestaneš, e pa, još nisi završila, malena!“

Ali Lizi je dobro videla da nešto nije u redu.

„Gde smo mi to?“ ponovi ona, uplašenog pogleda.

„Nemam pojma“, priznade on ustajući, „ali obećavam ti da ćemo se odavde brzo izvući.“

Trčao je.

Zajedno s devojčicom, Marten je trčao.

Nije mu bila važna realnost ovoga mesta: bio je ubeđen da bi trebalo odatle izaći, i to najbolje što je pre moguće.

Nije to bio neki san, ni raj, niti pakao, na nebu se ne prodaje limenka „koka-kole“ za pet dolara, bilo je to nešto drugo.

A to „nešto drugo“ trebalo je što pre napustiti.

On odluči da veruje u pokazne table i krenu prateći one s natpisom „*Izlaz - Taksi - Autobus*“.

One ga odvedoše do djuti-fri zone, u jedan dugačak hodnik, gde su se nalazili svi luksuzni butici, od Hermesa do Gučija. Oni zatim pretrčaše deo s restoranima s dvadesetak natpisa, koji je oko centralnog atrijuma nudio širok spektar kulinarskih specijaliteta: hamburgere, salate, suši, picu, kuskus, kebab, morske plodove...

U jednakim intervalima, Marten se okretao ka Lizi kako bi je ohrabrio da ubrza korak.

Oni se popeše stepenicama, zatim stadoše na brzu, nepreglednu pokretnu traku, kakva se nalazi na stanici Monparnas u Parizu, samo što ova nije bila u kvaru.

Čitavom svojom dužinom, zgrada je bila prijatno uređena, svetla i čista. Više ekipa za održavanje brinulo je o čistoći stakala na prozorima, čija se površina ogledala kao voda, u ritmu varijacije zlatne svetlosti. Masa naroda je bila gusta i žurila je u opštoj atmosferi odlaska na odmor. Kape, šalovi, nosevi koji cure, poklon paketi: pojedine grupe su žurile na proslavu Božića. Druge su, naprotiv, nosile letnje boje: šarene bermude, preplanula lica surfera...

Marten uhvati Lizu za ruku i požuri, odgurnuvši nekoliko putnika pred sobom: izgužvane figure koje su glumile poslovne ljude,

adolescenti zaspali sa ajpod slušalicama na ušima...

Svuda na zidovima, satovi su podsećali na vreme koje prolazi.

Zamišljen, vođen pokaznim tablama, Marten je trčao, požurivan osećajem hitnosti. Sada je izlaz bio blizu. On povuče Lizi za ruku da bi je još više požurio. Evo, stigli su do velikog hola za odlaske. Marten prvi put začu spoljašnji svet: saobraćajnu gužvu, manje sterilisanu atmosferu, nepravilnost, život...

U trenutku kada su konačno prolazili kroz klizna vrata koja su izlazila na beton, dogodi se neko čudno snažno usisavanje, koje im pocepa bubne opne i istopi pogled pred očima.

Kada Marten ponovo otvori oči, nalazio se ispred istog niza metalnih stolica kao i kada se probudio. Iza njega, isti butik suvenira, isti Golden Gejt kafe, crna konobarica sa svojom bujnom kosom...

On tužno pogleda Lizi: vratili su se bili na mesto odakle su i pošli!

„Nema svrhe da tražiš izlaz, dečko. Zaglavljani smo ovde.”

Marten se okrenu.

Mirnog lica i prodornog pogleda, Arčibald oduva oblačić dima od svoje „havane”. Očigledno, aerodrom nije bio nepušačka zona. Dakle, tačno je, Bog je i sam pušač kubanskih cigara... Možda je čak i manje opasno dobiti rak kao mrtav nego dobiti rak kad je čovek još uvek živ.

„Sve je ovo vašom greškom”, dobaci Marten uperivši prst ka njemu.

„Greška je tvoja koliko i moja”, ispravi ga Arči. „Da nisi išao do kraja, još bismo bili tamo.”

Arčibald je bio u punoj formi. Umor, bol i mučnina kao posledica bolesti bili su nestali kao magijom.

„Ubili ste nas obojicu”, razbesne se Marten. „Zbog vaše preterane arogancije!”

„Što se tiče arogancije, mislim da si i ti u tome specijalista, maleni.”

„I prestanite da me zovete maleni!”

„U pravu si. Izvini, maleni. Ali ono u čemu grešiš jeste tvrdnja da smo mrtvi.”

„Razmislite sekund: tresnuli smo sa 70 metara visine u ledenu vodu. Možete da zamislite to razbijanje.”

„Tačno”, priznade Arčibald namrštivši se. „Samo što mi uopšte nismo mrtvi. Ili bar još uvek nismo.”

„Dobro, gde smo onda?”

„Da, gde smo?” progundā Lizi.

Arčibald se nasmeši adolescentkinji, zatim pokretom ruke pozva svoje sagovornike da pođu za njim.

„Treba da upoznate nekoga.“

„Ne!“ odbi Marten. „Ne pre nego što saznamo gde se nalazimo.“
Arči slegnu ramenima, zatim, kao da je to bilo nešto očigledno, reče:
„U komi.“

Marten, Arčibald i Lizi gurnuše vrata aerodromskog „prostora za molitvu“. Prostor se sastojao od jedne kancelarije za prijem i nekoliko malih sala, namenjenih osnovnim religijama: jedna hrišćanska crkva, jedna sinagoga, jedna džamija, po jedno budističko i šintoističko svetište.

Mestom je upravljao otac Šejk Pael, poglavar na aerodromu: jedan veliki crnac, krupan kao kečer, koji je nosio „er najk“ patike, široke pantalone, raskopčan duks sa kapuljačom i majicu *Yes we can*, sa slikom Obame.

Šejk Pael primi posetioce u svojoj kancelariji, jednoj udobnoj ali tamnoj prostoriji, koja je gledala na piste. Iako je imao puno posla, poglavar je odvojio potrebno vreme da odgovori na sva pitanja novih pridošlica. On im ponudi šoljicu kafe i, ne čekajući da pitaju, ispriča im svoju priču.

Poreklom iz Njujorka, Pael je bio u poseti svom bratu, u San Francisku, i dobio nož u leđa pre dva meseca, kada se umešao u jednu tuču između dva beskućnika. Pošto je stigao u *Zonu za polaske*, obučio ga je bivši poglavar aerodroma, koji je zatim otišao na neko drugo nebo.

Posao ga je fascinirao. Ovde je Bog, govorio je, svuda: u arhitekturi, u svetlosti, u onim panoima od stakla otvorenim k nebu. Ponekad mu se čak i dešavalo da slavi neko venčanje ili krštenje.

Zona za polaske je bila granica, ničija zemlja, mesto posvećeno molitvi i razmišljanju. U tom „negde“, ljudi se suočavaju sa svojim najintimnijim strahovima. U trenutku odlaska osećaju potrebu da se povere. Otac Pael ne pokušava da im sudi, već da ih razume. Jednima predstoji mirenje sa strahom od nepoznatog, s kajanjima i grižom savesti. Za druge, taj vid odmora je bila dragocena i neočekivana prilika, koja im je omogućavala da postanu bolji ili da se pomire sami sa sobom.

„U *Zoni za polaske*, video sam izbliza svu širinu ljudske duše: njenu veličinu i njeno siromaštvo“, objasni sveštenik, popivši svoju šoljicu kafe.

Marten je pustio Šejka Pauela da završi svoje izlaganje. Iz njega je zaključio da su svi putnici na ovom misterioznom aerodromu bili ljudi koji su pali u komu nakon neke nezgode ili samoubistva, ali je jedno pitanje i dalje bilo bez odgovora.

„Konstantno govorite o *Zoni za polaske*...“, počeo on.

„Tačno.“

„Zona za polaske, ali kuda?”

Pauel pogleda u Martena, zatim u Lizi i zavrte glavom.

„Pogledajte avione”, reče okrenuvši se ka prozoru.

Marten spusti pogled na pistu. Videle su se dve piste i dva reda velikih sivih aviona koji su blistali na suncu, čekajući signal s kontrolnog tornja pre nego što će poleteti u suprotnim pravcima.

„Mogu biti samo dve destinacije”, reče Šejk Pauel, zakopčavajući svoj gornji deo trenerke preko svoje ogromne mišićne mase.

„Povratak u život ili odlazak u smrt...”, dovrši tužno Marten.

„Sve si shvatio, maleni”, potvrdi Arčibald.

Lizi je zamišljeno gledala u dve velike sveštenikove šake, gde je on na palčevima imao istetovirana slova: *ŽIVOT i SMRT*.

Drhteći, ona se usudi da upita:

„Ali kako možemo da saznamo našu budućnost?”

„Ispisana je na vašim kartama.”

„Kojim kartama?” upita Marten.

„Onim koje dobija svaki putnik *Zone za polaske*”, objasni Pauel.

„Karta kao ova”, potvrdi Arčibald spustivši na sto svoj kupon za ukrcavanje.

<i>Polazak</i>	<i>Destinacija</i>	<i>Datum</i>	<i>Vreme</i>	<i>Sedište</i>
<i>Zona za Život</i>		<i>26. dec. 2008.</i>	<i>7h5min.</i>	<i>32F polaske</i>

Marten podiže obrve. Nosio je istu odeću kao i u vreme nesreće: odelo po meri koje mu je poklonila gospođica Ho i izgužvanu košulju izvučenu iz pantalona. On potraži po džepovima svog sakoa, pronađe novčanik, telefon i jedan papir, koji stavi na sto.

<i>Polazak</i>	<i>Destinacija</i>	<i>Datum</i>	<i>Vreme</i>	<i>Sedište</i>
<i>Zona za Smrt</i>		<i>26. dec. 2008.</i>	<i>9 h 00 min.</i>	<i>6A polaske</i>

„Nemaš sreće, maleni”, namršti se Arčibald.

Zatim se obojica okrenuše ka Lizi, sa znakom pitanja oslikanim na licu. U svom velikom duksu, devojčica je bila prestravljena. Ona potraži po džepovima farmerica i napipa kupon za ukrcavanje presavijen na četvrt, koji odvi drhtavom rukom. Papir je nosio nesrećnu vest:

<i>Polazak</i>	<i>Destinacija</i>	<i>Datum</i>	<i>Vreme</i>	<i>Sedište</i>
<i>Zona za Smrt</i>		<i>26. dec. 2008</i>	<i>9 h 00 min.</i>	<i>6B polaske</i>

26. Lepe stvari koje donosi nebo

Dakle, poslednji put gledam Zemlju: snažan globus blistavoplave boje, koji se ljuljuška u beskrajnom etru. A ja, krhka trunčica prašine darivana dušom, ja sam tiho lepršao u praznom, odlazeći iz tog dalekog plavetnila da bih se uputio u nepoznato. ~ Vilijam Houp Hodžson ~

Zona za polaske 23 h 46 min

Nebeski svod je bio najluksuzniji restoran u *Zoni za polaske*.

Tridesetak okruglih stolova, prekrivenih stolnjacima krem boje, bilo je harmonično postavljeno u lepoj i elegantnoj sali modernog dizajna. Zakačene za plafon, neobične prozračne zavese, istkane od stotina optičkih niti, obavijale su prostoriju svilenkastom svetlošću, stvarajući toplu i prefinjenu atmosferu. U sredini prostorije, moderan kamin, koji je svemu dodavao udobnu i mekanu notu.

Čak i ovde, na nebeskim vratima, klijenti su bili slični onima iz svih luksuznih krugova: novi ruski i kineski bogataši, magnati nafte sa Srednjeg istoka, mondijalizovana, lujvitonizovana elita...

Usred tog skupa, Marten i Arčibald su se bili smestili za jedan sto pored velikog prozora, na kome se reflektovala svetlost sa pisti, gde su, uprkos kasnim satima, avioni nastavljali da poleću bez prestanka.

„Izgleda da ti se ne sviđa jelo, maleni“, primeti Arčibald, slasno uživajući u riži s dinstanom teletinom, s dodatkom domaće testenine i šumskih pečuraka.

Marten je bio pojeo samo nekoliko zalogaja svoje jagnjetine iz Avejrona.

„Lako je napuniti stomak kad znaš da ćeš izaći živ! Podsećam vas da ja treba da umrem.“

„Pre ili kasnije, svi ćemo umreti“, reče Arčibald.

„Da, ali ja ću sutra ujutru!“

„U pravu si, nije pravedno“, prihvati kradljivac. „Duplo sam stariji od tebe i priznajem da sam te ja uvalio u ovo...“

On sebi dopuni čašu vina i spusti flašu na malo postolje koje se nalazilo pored stola. Mouton-rothschild 1945, Romanee-conti 1985: najprestižnija vina za večer, drugačija od ostalih.

„Siguran si da nećeš da probaš burgundac?“ insistira Arčibald. „Bilo bi šteta umreti a ne okusiti takvu divotu.“

„Nosite se s vašim burguncem!“ odgovara oštro Marten, glasom punim prezasićenja.

Lizi je bila zaspala na klupi. Ispred nje, ostaci „rojal burgera“ s

dodatkom kozjeg sira i slanine. Arčibald vadi iz džepa kutiju šibica i nožem pravi sebi čačkalicu, stara navika koja odudara od ovog diskretnog i prefinjenog mesta.

„Pitam se da li da pre dezerta probam i goluba s gušćijom paštetom“, reče on listajući meni. „Šta ti misliš o tome?“

Ovoga puta, Marten izabra da ne odgovori na provokaciju.

Kroz prozor, on pogleda u nebo i zvezde. Naročito je bio fasciniran svetlim nebeskim telom za koje je najpre mislio da je Mesec, ali koje je možda bila i Zemlja. Plava planeta koja pluta, daleka, sa svojim stanovnicima koji se vole, međusobno ubijaju i metodično je uništavaju.

Ta planeta na kojoj se oduvek osećao usamljenim, ali koju nije uspevao da napusti.

„Treba da razgovaramo, maleni...“

Marten podiže pogled. Iznad kristalnih čaša, Arčibaldov pogled je goreo kao vatra. Njegove crte bile su se uozbiljile, i na licu mu se moglo pročitati da nije vreme za šalu.

„A o čemu biste vi da razgovaramo?“

„O Gabrijel.“

„Šta hoćete da znate? Moje namere?“

„Upravo tako.“

„Moje namere su bile najuzvišenije, ali u svakom slučaju, za mene je gotovo...“

On odluči da naspe sebi vina, zatim nastavi:

„A znate šta: vaša kćerka je opasna. Opasna kao i vi! Jedna ludača koja se potrudi da pokvari sreću čim ona proviri svojim nosom.“

Konobar dode da odnese njihove tanjire. Arčibald se još ne odluči za dezert i poruči dve kafe.

„Večeras imam jednu dobru i jednu lošu vest za tebe, sinko.“

Marten uzdahnu:

„S obzirom na moj položaj, počnite s dobrom.“

„Dobra je ta da si ti jedini muškarac koga je ona ikada volela.“

„Šta vi znate o tome? Za trideset godina niste se nimalo brinuli o svojoj kćerki! Vi je ne poznajete.“

„To ti misliš. Ali reći ću ti nešto.“

„Izvolite...“

„Iako ne izgleda tako, Gabrijel poznajem bolje nego iko.“

„Bolje nego ja?“

„Da, sigurno, ali to i nije tako komplikovano.“

Videvši bes u Martenovim očima, Arči podiže ruku kao poziv na umirenje.

„Gabrijel je izuzetna žena. Očigledno, umeo si to da primetiš kao veoma mlad i sve pohvale tebi...”

Znajući da su kradljivčevi komplimenti retkost, Marten ovaj sa zadovoljstvom prihvati.

„Gabrijel je potpuna, iskrena i plemenita”, nastavi Arčibald. „Ponekad malo komplikovana, kao i sve žene...”

Marten potvrdi glavom. Na tom terenu, muškarci su se uvek slagali.

„Gabrijel je”, nastavi Arči, „žena života, jedinstveni dragi kamen, još ređi od onog dijamanta koji sam hteo da ukradem.”

Poslužiše im espresso, uz tanjir sitnih kolača. Arči dohvati voćni biskvit sa smokvama.

„Gabrijel ima čvrst karakter i izraženu ličnost, ali ako se, ne žureći, ode iznad pojave, naziru se njene rane koje joj je ostavljao život. A i to si, znam, odmah primetio.”

„Dobro, šta hoćete da kažete?” iznervira se Marten, zatim otpi gutljaj svoje vrele kafe.

„Šta hoću da kažem, maleni? Ne može se reći da si baš bistar, a? Gabrijel nije potreban jedan nezreli naivčina koji ostaje blokiran svojom prošlošću. Nije joj potreban još jedan dečko koji će je naterati da više pati. Njoj je potreban muškarac koji će za nju biti sve: njen prijatelj, njen ljubavnik, njen poverenik, njena ljubav, pa čak, ponekad, i njen neprijatelj... Razumeš li šta to znači?”

„Taj čovek, to sam bio ja, budalo, a tako bi bilo i danas da vi niste došli da zapržite čorbu.”

Uzrujan, Marten ustade od stola i...

* * *

Bolnica Lenoks 1 h 9 min

„Doktorko Đulijani, probudite se!”

Sestra upali neonska svetla u maloj prostoriji za odmor, rezervisanoj za dežurne lekare. Kler otvori oči. Nije spavala. Naposletku, ona već godinama ne spava kako treba. Samo delići sna, katkad otrgnuti od noći. Ostaci sna koji nisu uspevali da je odmori i koji su joj ostavljali konstantan utisak iznemoglosti, praćen velikim, neizbrisivim I. podočnjacima.

„Evo rezultata skenera Martena Bomona. Pojavila se hipertenzija!”

Kler stavi svoje naočare za vid i pogleda snimak pod neonskom svetlošću. Ovaj snimak lobanje bio je alarmantan: krv se akumulirala između spoljašnje membrane i mozga, formirajući hematom zabrinjavajuće veličine. Izvan membrana, nekoliko grana jedne arterije moralo je biti istovremeno prekinuto da bi se oformila tolika oteklina. Hematom je pritiskao mozak unutar lobanje i, ako se ne bi

hitno reagovalo, krvni sudovi će biti blokirani, ostavljajući ćelije bez kiseonika i izazivajući nepovratna oštećenja. Trebalo je odmah operisati da bi se dobila šansa za evakuaciju, ali Martenov organizam je bio već previše oslabljen da bi se Kler nadala da će preživeti.

„Obavestite anesteziologa, nosimo ga u blok!”

* * *

Zona za polaske 1 h12 min

Arčibald odgurnu vrata Harys bara.

Bogata i ušuškana atmosfera podsećala je na londonske klubove, s drvenarijom od mahagonija, „česterfield” foteljama od stare kože i sofama od bordo velura.

On prođe prostorijom za pušaće i pridruži se Martenu, koji je sedeo za šankom pijuckajući mohito. Pogledavši koktel mladog policajca, on ne izdrža a da se ne namršti:

„Zar to nije žensko piće?”

Marten ga je ignorisao.

Arčibald se znalački baci u razgledanje impresivne kolekcije viskija, poredane iza bara poput starih knjiga u biblioteci. Odjednom, njegov pogled se ozari, pronašavši blago: *Glendfiddich Rare Collection* iz sedamdeset treće, najstariji skoč na svetu. On poruči sebi čašu i zadovoljno pogleda u ćilibarsku boju dragocenog napitka.

„Ostavi bocu na stolu, dečko!” zatraži on barmenu.

Marten ga je krajičkom oka posmatrao. Arči je s neskrivenim zadovoljstvom udisao miris iz svoje čaše, uživajući u notama karamele, čokolade, breskve i cimeta. Zatim otpi gutljaj i dugo ga zadrža, uživajući u suptilnim aromama.

On nasu jednu čašu i ponudi je Martenu.

„Probaj, maleni! Videćeš, ovo je nešto sasvim drugačije od tvoje cucle.”

Marten uzdahnu, ali Arčibald je uspeo da zagolica njegovu radoznalost. On otpi gutljaj viskija i, iako nije bio neki specijalista za to, prepusti se užitku opojnih mirisa moćnog nektara.

„I? Kako ti se čini?”

„Istina da preseca!” priznade Marten, ponovo popivši malo skoča.

„Da znaš da počinješ da mi se sviđaš! Hajde, dođi da sednemo na neko mirno mesto”, predloži on, ponevši flašu sa sobom.

Marten je oklevao da pođe za njim. Užasno je zamerao Arčibald, ali nije imao hrabrosti da svoje poslednje sate provede sam. Osim toga, društvo njegovog zakletog neprijatelja mu se sviđalo barem onoliko koliko mu je i smetalo.

Dva čoveka sedoš na dva kožna kanabea, koji su uokvirivali niski stočić od akacijevog i lakovanog mangova drveta.

Luksuzno uređeno, mesto je podsećalo ma „klub za džentlmene“, gde su se muškarci susretali kako bi probali kubanske cigare i konjak, a zatim igrali partiju bridža slušajući Sinatru.

„Da te ponudim cigarom?“

Marten odbi:

„Jeste li svesni da u životu ima još zadovoljstava osim pijenja, pušenja ili krađe slika?“

„Hej, u redu je, ne drži mi predavanja s tvojim džointom i 'kokakolom zero'. Ako misliš da je to bolje za zdravlje!“

Marten podiže obrve, iznenađen. Arči se blago nasmeši:

„Eh, da, i ja tebe pomalo poznajem, Martene Bomone...“

„A šta to tačno znate?“

„Znam da si ti neko hrabar i iskren. Znam da si idealista, da ti se može verovati i da, na neki tvoj način, imaš srca.“

„Ali?“

„Ali šta?“

„Čim se započne s nizom komplimenata, obično je to da bi se najavila bujica primedbi, zar ne?“

Arči izbeći oči.

„Primedbe? Važi, mogu da ih nabrojim, ako želiš.“

Marten baci rukavicu:

„Slobodno, ne ustručavajte se.“

„Prvo, ti ne razumeš žene.“

„Ja ne razumem žene!“

„Ne. U stvari, ti vidiš u njima ono što drugi ne vide, ali ne razumeš ih kada ti se obraćaju. Ne umeš da ih dekodiraš.“

„Kako da ne. Objasnite mi malo...“

Arčibald začkilji očima, tražeći neki primer.

„Kada ti neka žena kaže ne, to obično znači da, ali plašim se.“

„Mmm, dobro, nastavite.“

„Kada ti kaže možda, to obično znači ne.“

„A kada kaže da?“

„Kada kaže da, to znači da, možda.“

„A kako ona kaže jednostavno da?“

Arči slegnu ramenima.

„Jednostavno da ne postoji u jeziku žena.“

Marten ostade sumnjičav.

„Po mom mišljenju, bolji ste kao kradljivac nego kao psiholog...“

„Možda mi nedostaje novijeg iskustva“, zaključio Arčibald.

„A da ipak pričamo o Gabrielu?“

„O njoj smo i pričali, maleni, mislio sam da si shvatio...“

„Zašto ste pokušavali da nas razdvojite?“

Arčibald prevrnu očima.

„Ali upravo je suprotno, idiote! Ja sam došao da te pronadem, učinio sam sve da se baciš u potragu za mnom, ja sam te povukao do San Franciska, da bi je pronašao, jer sam znao da te ona nije zaboravila!"

Ton je postao povišen.

„A onda?" Upita Marten.

„Onda, istina je da sam se uplašio i da sam hteo da te testiram", priznade Arčibald.

„Sve ste upropastili!"

„Nisam, jer da nije bilo mene, nikada se ne bi usudio da dođeš i pronađeš je! Jer to je tvoj problem, Martene Bomone: ti se plašiš!"

Marten nije bio siguran da je razumeo. Arči nastavi:

„Poznata ti je ona Mandelina rečenica: ono što nas najviše plaši nije naša tama, već naša svetlost. Ono čega je tebe strah, maleni, nisu tvoje slabosti, već tvoji kvaliteti. Mučno je to, zar ne, priznati sebi da imaš mnogo aduta u rukavu. Mnogo je sigurnije plivati u svom mediokritetu proklinjući ceo svet..."

„Šta pokušavate da mi kažete?"

„Pokušavam da ti dam jedan savet: odbaci svoje strahove i rizikuj da budeš srećan."

Marten pogleda u Arčibalda. Na njegovom licu nije bilo ni traga od neke pretnje, niti neprijateljstva. Po drugi put, Marten se oseti povezan s njim nekom čudnom vezom.

„Maločas ste mi rekli da imate dve novosti, jednu dobru i jednu lošu."

„Upravo do toga sam i hteo da dođem."

„Koja je loša vest?"

Arčibald sačeka svoj trenutak, zatim izjavi:

„Loša vest je ta da si ti taj koji se vraća, maleni!" reče spustivši pred njega svoj kupon za ukrcavanje, kao što se baca as karo.

<i>Polazak</i>	<i>Destinacija</i>	<i>Datum</i>	<i>Vreme</i>	<i>Sedište</i>
<i>Zona za Život</i>		<i>26. dec. 2008.</i>	<i>7 h 05 min.</i>	<i>32F polaskę</i>

„Ne razumem.

„Mislio si da si završio s ljubavlju i svim sranjima? E pa nisi, nije to tako jednostavno: ideš umesto mene."

„Trampa?"

„Da. Kuponi za ukrcavanje ne nose imena. Ništa nas ne sprečava da ih zamenimo."

„Zašto ovo činite?"

„Oh, ne misli da se žrtvujem. Ja ionako više nisam imao ni snage ni mogućnosti da ostvarim svoje snove."

„Bolesni ste?"

„Bolje bi bilo reći osuđen: odvratan kancer.“ Marten odmahnu glavom dok mu oblak tuge prođe preko očiju.

„Ali... zašto ja?“

Bar je sada bio prazan. Samo je još barmen nastavljao da briše čaše iza šanka.

„Zato što si ti, maleni, jedini koji je umeo da reši jednačinu. Koji je imao hrabrosti da me prati dovde. Zato što si bio pametniji od FBI, ruske mafije i svih policija sveta zajedno. Zato što razmišljaš glavom, ali i srcem. Zato što si istrpeo udarce u facu, ali i dalje se držiš uspravno. Zato što, na određeni način, ti... ti si ja, samo što ćeš ti uspeti tamo gde sam ja zabrljao: ti ćeš umeti da voliš...“

Maklejn im nasu dve poslednje čaše, ispraznivši flašu viskija. Oni podigoše čaše i, nazdravljajući, zameniše svoje karte.

Zatim Arčibald pogleda na svoj sat i ustade sa stolice.

„Izvinjavam se, ali ne ostaje mi još puno vremena, a imam još jednu stvar da uradim do sutra ujutru.“

On obuče svoju jaknu, zatim, nakon trenutka oklevanja, napomenu:

„Znaš, što se tiče Gabrijel... Može da ti se učini komplikovana, ali u stvari je jasna. Ne učini da ona pati, čak ni na trenutak.“

„Obećavam“, reče Marten.

„Dobro, nisam baš talentovan za opraštanja...“

„Srećno.“

„Srećno i tebi, maleni.“

27. Anywhere Out of the World

Šta mi ostaje od toga što sam te voleo? Ostaje mi samo glas, odjednom bez eha Ostaju mi samo prsti, koji ne drže ništa Ostaje mi samo koža, koja traži tvoje ruke A naročito strah, da te još volim :, Sutra skoro mrtav.

~ ŠARL AZNAVUR ~

Bolnica Lenoks 3 h 58 min

Prvi put posle mnogo vremena, pravi osmeh je blistao na licu Kler Đulijani. Operacija je vidno dobro protekla. Otvorila je Martenu lobanju da bi sanirala hematom.

Intervencija se završavala. Ona pogleda na monitor: vrednosti su bile dobre. Mladi Francuz je imao zaista snažnu konstituciju. Kler je bila zadovoljna. Njen ajpod, prikopčan na zvučnike, puštao je neku pesmu Boba Marlija.

* * *

Zona za polaske 3 h 59 min

No woman, no cry Boba Marlija odzvanjalo je sa svih zvučnika na aerodromu.

Marten je nervozno hodao tamo-amo ispred staklenog zida koji je gledao na piste oivičene svetlosnim signalima. Prostori za parkiranje pružali su se u nedogled, prekriveni desetinama identičnih aviona; dugački linijski kvadrireaktori s duplim mostom, čijom je ujednačenom koreografijom dirigovao jedan ogromni kontrolni toranj s plavičastim staklima.

Obuzet glađu za životom i pronađenom sigurnošću u sebe, Marten je u glavi vrteo film o poslednjih šest meseci svoga života: od svog prvog susreta sa Arčibaldom na onom mostu u Parizu do ovog čudnog sinoćnjeg razgovora s njim, u noćnom baru od onoga sveta. Šest meseci tokom kojih je doživeo, a da toga nije ni bio svestan, jednu snažnu promenu koja ga je učinila muškarcem. Ovaj poslednji razgovor ga je oslobodio njegovih strahova. Sada se osećao duplo jačim, predan jednoj misiji.

U tom dugačkom hodniku obavijenom svetlošću, stezao je u ruci svoj novi kupon za ukrcavanje koji mu je bio zaveštao Arčibald: njegov sezam, njegov kupon za povratak životu i ljubavi.

U tom dugačkom hodniku obavijenom svetlošću, želeo je da vrisne svoje olakšanje.

U tom dugačkom hodniku obavijenom svetlošću, on je oživljavao.

* * *

Zona za polaske 4 h 21 min

Restoran je bio prazan. Bili su ugašeni svi lusteri u velikoj sali. Slaba svetlost, koja se podizala s podnožja zidova, stvarala je tihu atmosferu noćnog kluba čiji su plesači otišli.

Sklupčana na sofi, s pramenovima kose zalepljenim za iskrivljeno lice, Lizi je spavala nemirnim snom.

Marten je pokri svojim sakoom, zatim sede u fotelju naspram nje. Imala je četrnaest godina: on će uskoro imati trideset pet. Mogla mu je biti kćerka.

Poznavao ju je samo nekoliko sati, ali osećao se dužnim pred njom. On zapali cigaretu i ostade u tišini, zatvorenih očiju. Detinjstvo... Njegovo detinjstvo...

Sećanja su se nizala, ni dobra ni loša. Jedan eho, koji je želeo da ostavi u daljini ali koji je i dalje snažno odjekivao. Predgrađe, Evri... Ponekad zatvorska atmosfera u školskom dvorištu. Da bi bio u skladu sa samim sobom, uvek je stajao na stranu slabijih, rizikujući ponekad i da skupo plati za to: odbacivanje, odmazda, nepostojeća zahvalnost onih kojima je pomogao.

Ali nije on bio za to.

Nek jači štiti slabijeg umesto da ga ugnjetava ili ignoriše: on je to nosio u sebi, kao ideal bratstva. Ideal koji ga je oduvek vodio i omogućio mu, čak i u najmračnijim trenucima njegovog posla, da se pogleda u ogledalo ne skrenuvši pogled.

* * *

Zona za polaske 4 h 35 min

Arčibald ubrza korak. Tlo je bilo glatko i srebrnasto poput ogledala. Već je bio prošao kilometre, ali gde god krenuo, činilo mu se da aerodrom postaje sve beskrajniji. Prošao je bio niz holova, desetine pokretnih traka, obišao mnoštvo butika, ali džaba: nemoguće je bilo udaljiti se od tih staklenih zidova, ogromnih i prozirnih, koji su brisali granicu između zgrade, neba i mora.

Izgledalo je kao da je aerodrom smešten na nekom veštačkom ostrvu, kao i onaj u Hongkongu. Sve je tu bilo čisto, moderno, suviše novo, kao da je konstrukcija čekala na otvaranje.

Arči pogleda na sat na ekranima za informacije i stegnu rukom svoj kupon za ukrcavanje. Imao je još nekoliko sati do polaska, ali otkako se bio probudio na tom mestu izvan sveta, nametala mu se jedna očiglednost. Možda je bio naivan, možda išao pogrešnim putem, ali morao je da istraje u svojoj zamisli. Svaki put kada bi sreo nekog „stalnog“ na aerodromu, stražara, konobara, trgovca, radnika na održavanju, zaustavljao bi se da mu postavi isto pitanje. U početku, ništa, ćorak, ali prodavačica kolača na štandu Ladure uputila ga je ka jednoj pisti. I vratila mu nadu.

Osećao je da se približava času istine, onom trenutku koji bi mogao da otkupi sve predašnje.

Konačno, u svoj njegovoj nesreći, život je ponekad spremao prave trenutke miline. Zašto bi smrt bila drugačija?

* * *

Zona za polaske 6 h 6 min

Lizi probudi miris kakaoa.

Kada je ona otvorila oči, na pistama se budio dan. Sunce će svojim prvim zracima uskoro prošarati još uvek roze i ljubičasto nebo. Uprkos prospavanoj noći, nije bila sasvim čila: izgužvana odeća, raščupana kosa, nokti izgrickani do krvi.

Ona protrlja svoje oči, zastade na trenutak da bi shvatila gde se nalazi i sa užasom pogleda na zidni sat, a zatim stakleni ekran koji je prikazivao program polazaka.

Ona potraži po svom džepu i izvadi avio-kartu.

<i>Polazak</i>	<i>Destinacija</i>	<i>Datum</i>	<i>Vreme</i>	<i>Sedište</i>
<i>Zona za Smrt</i>		<i>26. dec. 2008.</i>	<i>9 h 00 min.</i>	<i>6B polaske</i>

Još samo tri sata. Samo tri sata do...

„Jogurt, sveže maline, liči, tost i topla čokolada!" reče Marten veselo, spustivši pred nju poslužavnik s doručkom.

On joj se nasmeši, sede pored nje na sofu i namaza joj margarin na parče tosta. Ona otpi gutljaj kakaoa, zatim slasno zari zube u prepečen hleb. Ne živi se samo od ljubavi i sveže vode, čak ni u *Zoni za polaske...*

„Uzmi, dolazio je poštar", našali se on, pružajući joj jednu kovertu.

Neodlučnog pogleda, ona osta nepomična, držeći pismo u ruci.

„Pa hajde, otvori!"

Ona otvori kovertu i izvadi iz nje novu avio-kartu.

<i>Polazak</i>	<i>Destinacija</i>	<i>Datum</i>	<i>Vreme</i>	<i>Sedište</i>
<i>Zona za Život</i>		<i>26. dec. 2008.</i>	<i>7 h 05 min. 3</i>	<i>2F polaske</i>

„Vreme polaska je ranije", objasni Marten, „a destinacija nije ista!"

„To znači da neću umreti?" upita ona, puna nade.

„Ne, Lizi, nećeš umreti."

Usne joj zadrhtaše, grlo postade suvo:

„Ali kako..."

„Arčibald", objasni Marten. „Čovek koji je bio sa nama sinoć ostavio je svoju kartu tebi."

„Zašto je to uradio?"

„Zato što je veoma bolestan i nije mu ostalo još mnogo vremena da poživi."

„Nisam mu čak ni zahvalila!"

„Uradio sam to za tebe“, uteši je on. U očima adolescentkinje pojaviše se suze.

„A vi?“

„Ne brini za mene“, odgovori Marten prisilivši se da se smeši. „Nego, treba da mi učiniš jednu uslugu.“

„Uslugu?“ upita ona, brišući suze rukavom.

„Rekla si mi da stanuješ na Pacifik Hajtsu...“

„Da“, potvrdi ona, „odmah iza Lafajet Parka.“

„Dakle, ako smo mi stvarno u komi, ti ćeš se probuditi u bolnici Lenoks.“

„Tamo su me odveli kad sam razbila bradu igrajući basket!“ Ona pokaza na tanak ožiljak ispod svoje usne.

„Au“, iznenadi se Marten. „Nije te puno bolelo?“

„Ne, ja sam junak.“, reče ona s ponosom. On joj namignu i objasni šta traži od nje:

„Kada budeš mogla da govoriš, traži da vidiš ženu koja se zove Gabrijel.“

„Ona je doktorka?“

„Ne, to je... to je žena koju volim.“ Ona ne zadrža svoju znatiželju:

„A ona, da li i ona vas voli?“

„Da“, reče on kolebajući se. „U stvari, komplikovano je... Znaš to, a?“

„Aha. Ljubavne priče su kompleksne, čak i kada ste odrasli, zar ne?“ On potvrdi glavom.

„Da, uvek je isti kaos. Osim kada se, jednoga dana, prava osoba nađe na pravom mestu: tad sve postaje jednostavno i kristalno jasno.“ Ona klimnu glavom.

„A Gabrijel, je li ona prava osoba?“

„Da“, nasmeši se Marten. „A i trenutak je pravi.“

„Šta treba da joj kažem?“

* * *

Bolnica Lenoks 6 h 15 min

„Doktore, imamo problem s našim misterioznim pacijentom!“

Eliot uze rezultate skenera koje mu je pružila sestra. Arčibald je imao hemoragiju u predelu jetre. On stavi svoje naočare: rana je bila duboka i izazivala obilno krvarenje iza desnog režnja.

Kako je to bilo moguće? Ništa nije primetio tokom prve intervencije, nekoliko sati ranije. Trebalo ga je ponovo hitno otvoriti, čak i ako je ponovna laparotomija nosila rizik da ga ubije. Sranje!

* * *

Zona za polaske 6 h 56 min

„Hej, Lizi!“

Ispred vrata s brojem 6, red putnika se skraćivao kako je teklo ukrcavanje onih koji su imali sreće da se „vrate“. Devojčica se okrenu. Marten ju je bio stigao, da bi joj rekao još jednu stvar:

„I bez glupiranja više, okej?“ Ona spusti glavu. Marten nastavi: „Otrov za pacove i sredstvo protiv korova, presecanje vena, pilule, zaboravi to, važi?“

„Važi“, reče ona, blago se nasmešivši. Prvi put posle dugo vremena.

„I nemoj da brineš: ljubav je prelepa, ali nije to jedino u životu.“ *Jeste, to je jedino što je bitno. Jedino što je zaista važno*, pomisli on. Ipak, odluči da bude utešan:

„Porodica, prijatelji, putovanja, knjige, muzika, filmovi, nije ni to malo, je li?“

„Da“, prihvati ona s entuzijazmom.

Adolescentkinja je sada bila jedina koja se još nije ukrcala.

„Hajde, srećan put!“ reče joj Marten, tapnuvši je po ramenu.

„Vidimo se brzo?“ upita ona, pružajući svoju kartu stjuardesi.

On joj se nasmeši i poslednji put mahnu rukom.

Zatim ona nestade.

* * *

7 h 06 min

Kler Đulijani se promoli kroz prozor svog automobila:

„Hajde, deda, požuri!“ doviknu ona vozaču velike limuzine koja je milila ispred nje.

Njena buba je bila zakrčena u gužvi.

„Ne mogu da verujem! Sedam sati ujutru, Božić, a već je špic!“ prasnu ona.

Osim toga, pljuštala je kiša, a njena stara olupina nije volela vodu. Zadimljenu unutrašnjost auta ispunjavali su zvuči gitare, The Doors, i pripito ali genijalno urlanje Džima Morisona u jednoj piratskoj verziji L.A. Woman. Muzičar je usred pesme bio dobio čudnu ideju - da na čembalu odsvira Mocarta.

Kler, podigavši obrve, ugasi svoju cigaretu.

Ne, nije to u pesmi, to je samo zvuk njenog mobilnog telefona. S druge strane žice, njena omiljena medicinska sestra, kojoj je bila ostavila instrukcije kako bi je obavestavala o stanju „njena“ dva pacijenta.

Stanje Martena Bomona bilo se vidno pogoršalo. Rezultat skenera je pokazivao jednu nekontrolisanu hemoragiju u nivou pankreasa. Čudno. Na snimku od sinoć, krvarenja joj se nisu učinila značajnim...

Trebalo ga je ponovo otvoriti, ali koliko će još vremena organizam ovog čoveka izdržati takav tretman?

***

Bolnica Lenoks Sala za reanimaciju 7 h 11 min

Crvena krvna zrnca, leukociti, krvne pločice, plazma...

Krv.

Prljava i otrovana krv petnaestogodišnje devojčice.

Već nekoliko sati, crvena tečnost je bila ispumpavana dijalizom kako bi se pročistila od svojih toksičnih supstanci, da bi zatim, očišćena, bila vraćena u Lizine vene. Šokantan tretman, koji je u rekordnom vremenu postizao ono što bi bubrezi uradili za dva dana.

Ležeći zatvorenih očiju, devojčica je bila podvrgnuta intestinalnom pročišćavanju. Dat joj je aktivni ugalj i jake doze vitamina K, da bi joj se ojačala krv, čija koagulacija je bila blokirana otrovom za pacove.

Sada su na monitoru vrednosti bile dobre.

Sada se ništa nije isprečivalo tome da Lizi ponovo otvori oči.

A ona to i učini.

* * *

Bolnica Lenoks

Čekaonica na Odeljenju hitne pomoći 7 h 32 min

Gabrijel ubaci dva novčića u aparat za kafu. Već 48 sati nije spavala. Osećala je zujanje u ušima, klecale su joj noge, telo je obuzimala drhtavica, nije više znala čak ni da li je dan ili noć, podne ili ponoć.

Razgovarala je sa Eliotom, koga je odavno poznavala, i sa onom doktorkom, hirurgom, koja se brinula o Martenu. Nijedan doktor joj nije dao nimalo nade.

„Vi ste Gabrijel?”

Zamišljena, ona se okrenu i nađe licem u lice s muškarcem otprilike njenih godina, jednako izgužvane odeće, jednako ispijenog lica i jednako umornih očiju, osim što je njegov pogled obasjavao zrak olakšanja.

„Moja kćerka Lizi se upravo probudila iz kome nakon intoksikacije”, objasni on. „A prva stvar koju je tražila bilo je Vaše prisustvo.”

„Pardon?”

„Ona tvrdi da ima jednu poruku za Vas.”

„To mora da je neka greška, ne poznajem Lizi”, odgovori ona lakonski, i dalje zazidana u svom bolu.

On pokuša da je zadrži, skoro je preklinjući.

„Tokom ove poslednje tri godine, otkako sam se rastao sa suprugom, čini mi se da i nisam video kćerku kako raste. U svakom slučaju, siguran sam da nisam dovoljno razgovarao s njom, ili bolje reći, nisam je dovoljno slušao. Mislim da smo nas dvoje spremni da

pokušamo da uspostavimo dijalog i da više verujemo jedno drugom. Morao sam da joj obećam kako ću učiniti sve da vas odvedem do nje, zato ću dozvoliti sebi da insistiram: posvetite joj nekoliko minuta, molim Vas."

Gabrijel učini natčovečanski napor da izade iz svoje apatije.

„Kažete da ona ima poruku za mene?"

„Da, poruku od izvesnog Martena."

* * *

Bolnica Lenoks Blok 1 i 2, 7 h 36 min

Eliot otvori Arčibaldov abdomen dugačkom incizijom koja je išla od pubisa do sternuma.

Kler preseče površinu Martenovog abdomena.

Daj da vidim šta stvarno imaš u stomaku, lepi.

Eliot pritisnu jetru obema rukama, pregledajući obe polovine i pokušavajući da zaustavi obilno krvarenje. Krv prska sa svih strana unutra! Tamponiranja, hemostaze, drenaže: Kler učini sve što je mogla kako bi stabilizovala svog pacijenta.

Rana je bila duboka i obilno je krvarila. Eliot razdvoji polovine kako bi pokušao da zaustavi krvarenje, zatim preduze trostruko presecanje, u nadi da će moći da ušije otvor resorptivnim koncem.

Kroz svoje hirurške naočare, Kler je pokušavala da oceni ranu...
... a ono što je videla, zabrinjavalo ju je. Podozrevala je prsnuće glavnog pankreasnog kanala, povezano sa oštećenjem na duodenumu.

Baš nemaš sreće, a?

Trenutno nije mogla mnogo da učini. Čim on bude potpuno stabilizovan, moraće ga po treći put otvoriti i pokušati s jednom teškom digestivnom hirurgijom.

Ali da li će on tada još uvek biti živ?

Eliot se angažovao, ali je osećao da će Arčibald izgubiti svoju poslednju bitku. Već je bio dosta transfuziran i izdržao mnogo više nego što bi to ljudsko telo obično moglo podneti. Godine, bolest, mnogobrojne povrede, organi koji su popuštali sa svih strana.

Kada telo dospe do svojih granica, kada život odlazi, može li se uraditi drugo do pustiti ga da ode?

* * *

Bolnica Lenoks Sala za reanimaciju 7 h 40 min

„Tvoj otac mi je rekao da želiš da razgovaraš sa mnom."

„Da."

Lizino grlo bilo je stegnuto, njen ten prozračan. Gledala je Gabrijel sa osećajem divljenja i sažaljenja istovremeno.

„Bila sam tamo, s njima", počeo ona.

„Gde tamo. Kojim njima?" upita Gabrijel hladnim tonom.

„Bila sam s Martenom i Arčibaldom u komi."

„Bila si u komi istovremeno kada i oni“, ispravi je Gabrijel.

„Ne“, uporno će Lizi, snažno uprkos svom još uvek slabom glasu. „Bila sam s njima. Razgovarali smo i Marten mi je zatražio da vam prenesem jednu poruku.“

Gabrijel podiže ruku kako bi je sprečila da nastavi da govori.

„Slušaj, žao mi je. Mora da si veoma umorna i zbunjena svime što ti se dogodilo, ali ja ne verujem u te stvari.“

„Znam, Marten me je upozorio da mi nećete verovati.“

„I onda?“

„Onda me je naučio jednu rečenicu napamet: *Draga Gabrijel, samo sam hteo da ti kažem da se sutra vraćam za Francusku. Samo da ti kažem da za mene ništa nije bilo važnije od onih nekoliko trenutaka koje smo proveli zajedno.*“

Gabrijel zatvori oči dok joj je ledeni drhtaj obuzimao kičmu. Prva rečenica iz prvog pisma, onog kojim je sve i započelo...

„Marten mi je zatražio da vam kažem da se promenio“, nastavi Lizi. „Da je shvatio neke stvari i da je vaš otac bio dobar čovek.“

Uprkos bolu, Gabrijel nije bila spremna da prihvati sve, ali morala je da prizna: reči ove devojčice nisu bile nebuloze.

„Je li još šta rekao?“ upita ona sedajući pored nje na ivicu kreveta.

Lizi je sada drhtala u svojoj tankoj bolničkoj pidžami. Ona zatvori oči kako bi se bolje koncentrisala.

„Ne želi da brinete za njega...“

Jednim majčinskim gestom, Gabrijel povuče pokrivač i skloni joj pramen kose s lica.

„Marten tvrdi da će pronaći način da se vrati...“ Lizi je sve teže govorila: „Kada on zatvori oči i zamisli vas zajedno u budućnosti, u mislima su mu uvek iste slike: sunce i dečiji smeh...“

Gabrijel je bila dovoljno čula. Ona pomilova devojčicu po čelu da bi joj stavila do znanja da sada može da se odmori.

Ona zatim ustade. Kao mesečar, izađe iz sobe i prođe kroz nekoliko hodnika, a onda se stropošta na jednu stolicu, držeći se rukama za glavu.

U njenim pomućenim mislima, jedan glas prokrči sebi put. Jedan blizak i dalek glas, doputovao iz prošlosti, koji je čitao rečenice iz pisma starog petnaest godina.

Ovde sam, Gabrijel, na drugoj obali reke. Čekam te.

Možda ti se čini daje most koji nas razdvaja u lošem stanju, ali to je jedan čvrst most, napravljen od stabala stogodišnjeg drveća, od stabala koja su odolevala olujama.

Shvatam da te je strah ga pređeš. I znam da ga možda nikada nećeš ni preći... Ali daj mi nadu.

Ona brzo ustade. Na njenom licu je odlučnost bila zamenila strah. Ako je tačno ovo što joj je pričala Lizi, onda postoji jedna osoba koja bi možda mogla pomoći Martenu i Arčibaldu. Ona pozva lift da bi otišla do parkinga u suterenu, gde je bila ostavila svoj automobil. Sačeka nekoliko sekundi, zatim, nestrpljiva, potrča niz stepenice, dok joj je srce jako lupalo.

Videćeš ti, Martene Bomone, da li se plašim da pređem taj most. Videćeš da li se plašim da dođem do tebe...

* * *

Zona za polaske 7 h 45 min

Arčibald nastavi napred kroz zonu. Sve brže, sve dalje.

Što je dalje išao, zona se sve više pružala u nedogled: tlo je bivalo sve sjajnije, stakla sve prozračnija, hodnici sve duži, okupani svetlošću od koje se vrtelo u glavi. Sada je znao da ta teritorija nije opasna, jer je bio prošao iskušenja i izbegao zamke.

Zona nije bila mesto gde se sve završavalo, već mesto gde je sve počinjalo. Zona nije bila mesto slučajnosti, već sastanaka. Zona je bila mesto gde su se ukrštali prošlost, sadašnjost i budućnost. Mesto gde je vera smenjivala racionalnost.

Mesto gde se prelazilo sa straha na ljubav.

* * *

8 h 1 min

Jaka kiša, uz grmljavinu i sevanje, već nekoliko sati je tukla nad gradom. Gabrijel je bila podigla krov na svom „kabrioletu“, ali snažna oluja je pljuskom gušila brisače, koji su na starom „ford mustangu“ jedva funkcionisali. Iako je devojka put znala napamet, morala je da se usredsredi kako ne bi promašila izlaz i otišla na put 33, koji je vodio u jedan kvart bez i malo šarma, u južnom predgrađu, gde je bilo smešteno nekoliko administrativnih zgrada. Ona se zaustavi na parkingu ispred jedne sivkaste građevine od desetak spratova: Zdravstveni centar Maunt Sineri.

U holu joj se hostesa obrati imenom i dade joj jedan bedž za posetioce. Gabrijel joj zahvali i pope se liftom do poslednjeg sprata, onog gde su bili smešteni pacijenti hospitalizovani na duži period. Već skoro petnaest godina, ti njeni gestovi koje je ponavljala jednom nedeljno već su bili postali mehanički.

Poslednja soba u poslednjem hodniku nosila je broj 966. Gabrijel uđe u sobu i uputi se ka prozoru, kako bi podigla roletnu i pustila sivu svetlost u prostoriju.

Zatim se okrenu ka krevetu:

„Dobar dan, mama.“

28. *I dalje ću te voleti...*

Kada se orkestar zaustavi, ja ću i dalje plesati Kada avioni ne budu više leteli, sam ću leteti... Kada vreme stane, i dalje ću te voleti... Ne znam gde, ne znam kako... Ali i dalje ću te voleti... „VREME KOJE OSTAJE“ ~ PESMU NAPISAO ŽAN-LUJ DABADJE, A INTERPRETIRAO SERŽ REDANI~

Zona za polaske 8 h 15 min

„Dobar dan, Valentajn.“

S baštenskim makazama u jednoj i kofom za prskanje od lakiranog metala u drugoj ruci, Valentajn se spremala da otvori svoju radnju. Usred staklenih paravana i čistih belih zidova aerodroma, izlog je bleštao. Posedovao je onaj šarm i obeležje davnina i podsećao na izloge cvećara iz pariških predgrađa.

Valentajn se okrenu. Bila je ostarila, naravno. Njeno lice je nosilo znake vremena, ali njena kratka kosa, njena sportska pojava i intenzitet njenog pogleda podsećali su na blistavu mladu devojkicu kakva je nekada bila. Naročito je bila sačuvala ono nešto, ono magično, što ju je u Arčibaldovim očima činilo delikatnijom od neke Mikelandelove skulpture, harmoničnijom od Da Vinčijevog platna, senzualnijom od nekog Modiljanijevog modela.

Grla im se stegoše, pogledi se potražiše, oči im se zamagliše.

„Znala sam da ćeš na kraju doći“, reče ona i pade mu u zagrljaj.

* * *

Predgrađe San Franciska Centar za reedukaciju

Maunt Sineri 9 h 1 min

Gabrijel priđe krevetu i uhvati majčinu ruku. Valentajmino lice izgledalo je umireno, njen dah ujednačen; ali njene oči, široko otvorene, očajno su gledale u prazno.

„Nisam dobro, mama, tonem...“

Valentajn je pala u komu decembra 1975, nakon jedne kardiovaskularne nezgode koja je usledila po porođaju. Već trideset tri godine, veštački su je održavali u životu samo splet infuzija i jedna sonda za hranjenje, ne zaboravljajući pomoć jedne sestre i jednog fizioterapeuta, koji ju je svakodnevno masirao kako bi se izbeglo stvaranje krasta.

Gabrijel nežno pomilova majku po čelu, sklonivši joj pramen kose, kao da joj namešta frizuru.

„Mama, znam da nisi ti kriva, ali toliko si mi nedostajala svih ovih godina...“

Prvog meseca nakon nesreće, doktori su dijagnostikovali stalno

vegetativno stanje. Po njihovom mišljenju, nije bilo sumnje: Valentajn nije bila u svesnom stanju i nije postojala ni najmanja šansa da će se ona ikada oporaviti.

„Već dugo vremena se osećam sama i napuštena“, priznade Gabrijel.

Iako su se u medijima ponekad pojavljivali slučajevi čuda i buđenja iz kome, za medicinsko osoblje je bilo opšte prihvaćeno mišljenje da su, ako pacijent ni posle godinu dana ne daje nikakve znake svesti, njegove šanse da ponovo uspostavi cerebralne aktivnosti gotovo ravne nuli.

Pa ipak...

Ipak, bilo je tako zanosno nadati se još.

Valentajn je imala cikluse budnog stanja, praćene ciklusima stanja sna. Disala je bez pomagala, mrdala, pokretala se, micala, iako su tvrdili da su ti pokreti refleksni, a ne voljni gestovi.

„Bez ikoga pored mene, nemam snage da nastavim. Bez ikoga pored mene, život me ubija.“

Gabrijel je bila proćitala na desetine knjiga, posetila stotine internet sajtova. I brzo joj je postalo jasno da je, čak i za specijaliste, stanje vegetiranja ostalo misterija. Niko nije zaista znao šta se događa u glavi bolesnika...

„Mama, mora da ima nekog smisla u svemu ovome! Preživela si više od trideset godina obavijena svojom tišinom. Ako je tvoje telo istrajalo sve ove godine, to mora biti zbog nečega, je li tako?“

Deset godina posle nesreće, Valentajna majka je razmišljala o odustajanju. Čemu nastavljati? Čemu odbijati da prihvatiš svoju žalost? Više puta, bila je na ivici da svoj pristanak za prestanak hranjenja njene kćerke i da se ona ugasi dehidratacijom, ali naposljetku, nikada nije mogla da se odluči na to. U tom smislu je uloga doktora Eliota Kupera bila odlučujuća. Hirurg se bio veoma angažovao u praćenju Valentajninog zdravstvenog stanja, svake godine obnavljajući ispitivanja i magnetnu rezonantnu tomografiju, kako bi bio u toku s progresom medicinske tomografije.

Proučavajući belu masu Valentajninog mozga, Eliot je došao do ubedenja da su se produžeci neurona, koji su usled nesreće rastavljeni, polako regenerisali, ali ne i dovoljno da bi se izvukla iz kome.

Po njegovom mišljenju, Valentajnin mozak nije bio ugašen. Pre je bio u stanju bdenja, nakon što je prošao niz stadijuma koja su išla od kome do stanja vegetiranja, da bi se konačno stabilizovao u jednom stanju minimalne svesti.

Gabrijel se još malo približi svojoj majci. Napolju je besnela oluja, a kiša pljuštala, udarajući o prozore i oborivši stare, tužne

roletne.

„Ako ima malo istine u svemu što kažu... ako me negde i malo čuješ... ako si i ti tamo, s njima... onda moraš da mi pomogneš!”

Često joj se dešavalo da joj se učini kako joj se majka nasmeši kada ulazi u sobu ili kada joj priča nešto zanimljivo. Volela je da misli kako joj se oči vlaže kada joj poverava svoje tuge, ili da ju je pratila diskretno pogledom dok se kreće. Ali da li je to bila realnost, ili samo ono u šta je želela da veruje?

„Učini neko čudo, mama!” preklinjala ju je ona. „Pronađi neki način da mi vratiš Martena. To je jedini muškarac kojeg hoću, jedini koga volim i jedini koji će učiniti da postanem onakva kakva želim da budem...”

* * *

Zona za polaske 8 h 23 min

Zagrljeni, Valentajn i Arčibald su bili okruženi svežim cvećem: ružama u boji lavande, strelicijama sa odsjajem boje maline, orhidejama i blistavim ljiljanima.

„Vidiš”, reče Arčibald, „održao sam obećanje: da ću te tražiti bilo gde, ako ikada budem morao da te izgubim.”

Ona ga nežno pogleda.

„Nikada me nisi izgubio, Arči.”

„Ipak, naša sreća je bila tako kratka! Jedva nekoliko meseci...”

„Ali mi se nikada nismo zaista rastali. Sve ove godine, bila sam ovde za Gabriel i tebe, i uvek sam bdela nad vama.”

Odisala je mirom i poverenjem. Arčibald je, naprotiv, bio uznemiren, prepun kajanja i osećanja krivice.

„Izgledaš srećno”, konstatova on.

„To dugujem tebi, ljubavi moja. Već sam ti rekla: ti si me izlečio. Bez sećanja na tebe, bez tvog prisustva, ne bih imala hrabrosti da čekam ovoliko dugo.”

„Sve sam upropastio, Valentajn, oprost mi. Nisam umeo da odgajam našu kćerku, nisam umeo da je volim, nisam umeo da joj pomognem. Za mene, živeti bez tebe, to... to nije imalo nikakvog smisla.”

Ona ga pomilova po obrazu.

„Znam da si učinio najbolje što si mogao, Arči. I ni slučajno nemoj da misliš da se zbog toga ljutim na tebe.”

Arčibald pogleda na mali ukrasni sat pored kase. Minuti su prolazili punom brzinom. Tek što je bio pronašao Valentajn, a već je brinuo što će je ponovo izgubiti.

„Moram da idem”, objasni on, vadeći svoju kartu.

Jedna suza mu se odjednom skotrlja niz obraz, da bi se izgubila negde u njegovoj bradi. Prva posle trideset tri godine.

„Preteško je izgubiti te po drugi put“, reče on oborivši glavu.

Valentajn otvori usta da odgovori, ali neki snažan zvuk ih natjera da se okrenu. Oni nisu bili ni primetili da se hodnik, kojim je došao Arčibald, u međuvremenu zatvorio. Sada je bio blokiran jednim staklenim paravanom, na koji je neki čovek lupao pokušavajući da im se pridruži.

Martene!

Arčibald pride staklu.

Maleni se nije vratio!

Naravno da nije. Mora da je ostavio svoju kartu onoj klinki, ali da li je to uopšte iznenađenje?

Udarce ramenom zameniše udarci nogom, i dalje bezuspešni.

Arčibald onda uhvati jednu od dve metalne stolice koje su se nalazile na ulazu u cvečaru i svom snagom je baci na prozirni zid. Ona mu se vrati kao bumerang. On ponovo izvede isto, ali ni ovaj put ne uspe.

Ne može se ništa.

Sada su dva čoveka stajala licem u lice, na manje od jednog metra. Tako blizu, a tako daleko.

Osećali su dah smrti koja ih je okruživala.

Zašto li im je Zona nametala to poslednje iskušenje?

Arčibald pogleda Valentajn, pokušavajući da iscrpe iz nje malo staloženosti koja je njemu nedostajala.

Sada i ona pride staklu. Znala je da se u Zoni, kao i u svakome od nas, suprotne sile neprestano sukobljavaju.

Borba svetla i tame.

Borba anđela i demona.

Borba ljubavi i straha.

„Sve se događa po nekoj logici“, reče ona okrenuvši se prema Arčibaldu. „Svi naši postupci imaju neki smisao. A rešenje uvek pronalazimo u nama samima.“

S druge strane stakla, Marten je čuo sve.

Taj stakleni zid je bio njegov strah, osećao je to. Onaj strah koji nikada nije uspeo da prevaziđe.

Ako je strah jedini antipod ljubavi i ako se rešenje uvek nalazi u nama, onda...

Dijamant.

Cljuč od raja.

On potraži po džepu svog sakoa: ovalni dijamant je još uvek bio tu, fascinantno, blistajući tamnoplavom, simbol čistoće i sreće samo za one koji ga ne žele iz pohlepe.

On približi mitski kamen staklu.

Možda je imao sve mane ovoga sveta, ali nije bio pohlepan.

A ako bolje razmisli, ono što ga je navelo da preuzme posed nad dijamantom bila je njegova ljubav prema Gabrijel. Jedna nespretna, nezrela ljubav, ali toliko snažna i iskrena...

On spusti ivicu kamena na zid i jednim snažnim pokretom zaseče površinu stakla da bi ocrtao kružnu liniju frakture.

Tako je, maleni, pomisli Arčibald, dohvativši stolicu i bacivši je ispred sebe.

Ovoga puta, staklo se razbi u paramparčad, oslobađajući prolaz za Martena.

„A šta ćemo sada?“ upita Arčibald.

„Sada pusti da ja razgovaram s njim“, odgovori Valentajn.

* * *

Zona za polaske 8 h 40 min

Jedan sunčev zrak pade na izlog male cvećare i obasja njenu spoljnu drvenariju.

Valentajn je pozvala Martena da sednu za jedan dugačak sto za rad, koji je stajao do zida. Površina je bila prekrivena vazama s različitim cvetnim kompozicijama, koje su iznenađivale svojom originalnošću i kreativnošću. Divlji irisi su se mešali sa žarkim makovima, vatrenim suncokretima, raznobojnim tulipanima i kao krv crvenim karanfilima.

„Znaš, dobro te poznajem“, započe Valentajn.

Ona otvori termos u kožnom omotu i posluži im dve šoljice čaja, zatim nastavi:

„Svih ovih poslednjih godina, Gabrijel mi je toliko pričala o tebi: Marten ovo, Marten ono...“

Njeni pokreti su bili mirni i odmereni, kao da je ostajala ravnodušna prema hitnosti situacije.

„I on mi je često pričao o tebi“, reče ona pokazujući na svog muža.

Malo dalje, pored vrata za ukrcavanje, Arčibalda je izjedala strepnja. Prijem putnika je počinjao i jedna kompaktna i tiha masa polako se okupljala da bi se smestila u taj avion, gde su dva čoveka imala rezervisana svoja dva mesta.

„Ne prođe ni nedelja dana a da mi on ne donese vesti o malenom“, našali se Valentajn.

Marten ju je gledao, fasciniran: ista boja glasa kao i njena kćerka, isto ponosno držanje glave, isti intenzitet u pogledu.

„Znaš zašto Gabrijel nije došla na vaš sastanak u Njujork?“

Martenovo lice se sledi i, tokom nekoliko sekundi, to pitanje koje ga je toliko mučilo stade da lebdi u vazduhu, a zatim mu Valentajn pruži objašnjenje:

„U jesen 1995, kada je Gabrijelina baka umrla, ostavila joj je pismo u kojem joj je ispričala za moje postojanje. Shvataš li ti to?“

Tokom dvadeset godina, moja rođena kćerka je verovala da sam mrtva, a ja sam bila u komi!"

Marten prihvati udarac. On okrenu glavu i pogled mu se izgubi među cvetnim figurama, gde je jedan beli noćni cvet* izgledao kao da je zaleđen u nekoj prozirnoj vodi.

„Gabrijel je saznala tu novost početkom božićnih praznika", nastavi Valentajn. „Već je bila spakovala kofere da ode tebi, ali ovo otkriće ju je slomilo. U početku, provodila je dane u bolnici, ispružena pored mene, preklinjući me da se probudim. Tokom tri godine, dolazila je svakoga dana, toliko je bila ubeđena da će mi njeno prisustvo pomoći da izađem iz kome."

Sa zvučnika na aerodromu se začu poziv poslednjim putnicima da se jave na proveru karata. Ne reagujući na to požurivanje, Valentajn otpi gutljaj svoga čaja, zatim nastavi:

„Ne treba da se plašiš, Martene. Gabrijel je upravo onakva kakvom je zamišljaš: zaljubljena i verna, i učinila bi sve da pomogne drugom. Dokle god ti budeš pored nje, i ona će biti pored tebe."

„Ali ja ne mogu da se vratim", objasni Marten pokazujući joj svoju kartu.

„Ali možeš", reče Valentajn vadeći iz džepa svog džempera požuteli papir, probušen metalnom iglom za pričvršćivanje cveća.

Marten pogleda dokument. Bila je to jedna veoma stara aviokarta, pomalo neobična:

<i>Polazak</i>	<i>Destinacija</i>	<i>Datum</i>	<i>Vreme</i>	<i>Sedište</i>
<i>Zona za Život</i>	...	...	...	<i>polaskę</i>

„Zašto nema datuma i vremena povratka?"

„Zato što je ovo otvorena karta", odgovori ona. „Polaziš kad želiš."

On je pogleda, začuđen. Nije bio siguran da je dobro razumeo.

„Trideset tri godine ste imali mogućnost da se vratite? Ali zašto niste...?"

Ona podiže ruku kako bi ga prekinula:

„U komi sam mogla da čujem sve, Martene, naročito veoma mračne prognoze lekara. Vratila bih se u život, ali u kakvom stanju? Posle cerebralno-vaskularne nesreće, moje telo se zgrčilo i potpuno i nepovratno paralizovalo. Nisam htela da budem na teretu ni Arčibaldu ni Gabrijel. Odlučivši da ostanem ovde, dodelila sam sebi ulogu uspavane lepotice. Ulogu koju je lakše odigrati od uloge biljke sa živim očima. Shvataš?"

---

* *Epiphyllum oxypetalum*, biljka kaktusa., često nazivana beli noćni cvet, čiji cvetovi se otvaraju jednom godišnje, kada padne noć, i već sutra ujutro se gase.

On klimnu glavom.

„Sada treba da mi učiniš jednu uslugu, Martene.“

„Želite da uzmem vašu kartu?“

Valentajn obori glavu. Zraci izlazećeg sunca milovali su stabla
ljljana, postavljenih ispred nje u jednoj plavoj kineskoj vazi.

„Naročito želim da mi ti daš svoju...“

29. *Eternally Yours*

Jedan poljubac pravi manje buke nego jedan top, ali njegov odjek traje duže. ~ OLIVER VENDEL HOLMS ~

Zona za polaske, pista br. 1- 9 sati

Avion stiže na početak piste i stade.

„Poletanje za jedan minut“, najavi ženski glas iz pilotske kabine. Avion je imao široke prozore, udobna sedišta i osvetljene prolaze. Valentajn stisnu ruku Arčibaldu.

„Znaš da je ovo prvi put da zajedno putujemo avionom...“

„Plašiš li se?“ upita on.

„S tobom, nikad.“

On se nagnu nad nju i poljubi je, skoro stidljivo, kao da je to bio prvi put.

* * *

Zona za polaske, pista br. 2 9 sati

Stigavši na početak piste, veliki avion odjednom stade, čekajući dozvolu za poletanje. Njegova četiri motora su tiho bružala.

Sedeći pored prozora, Marten oseti da ga peku oči. Usled umora? Zaslepljujućeg sunca koje se odbijalo od asfalta? Tenzije nakupljene poslednjih dana? Velike praznine koju je osećao u dnu stomaka, na izlazu iz ovog putovanja u najveće dubine samog sebe, koliko mučnog, toliko i spasonosnog?

Sada se dva aviona suočiše na tim paralelnim pistama, mestu polaska ka dvema suprotnim destinacijama.

Oni se istovremeno zaleteše, od čega zavibrira bitumen pod njihovim točkovima.

U trenutku kada su se susretali, neka vrsta interferencije prodrma oba aviona, podsećajući putnike da se ljubav i smrt, konačno, razlikuju samo za dva slova.

„Sada ćemo zauvek biti zajedno“, reče Valentajn. Arčibald klimnu glavom i još jače stegnu ruku svoje žene. Od dana kada ju je ugledao, više ništa nije pozeleo osim nje. Samo da bude s njom. Zauvek.

Kada stigoše na ivicu piste, dva srebrna aviona elegantno uzleteše. U trenutku odvajanja od tla, Marten oseti iznenadnu bol koja mu zahvati svaki deo tela, kao da je gorelo.

A zatim sve postade belo...

* * *

San Francisko Bolnica Lenoks 9 h 1 min

Kraj uzglavlja svoga prijatelja, doktor Eliot je očajno gledao ekran sa beznadežno ravnom linijom. Mlada internistkinja pored njega, koja mu je asistirala, nije shvatala šta zadržava njenog mentora da izgovori vreme smrti.

„Gotovo je, doktore?”

Eliot je nije ni čuo. Arčibald je imao godina koliko i on, pripadali su istoj generaciji i poznavali se duže od trideset pet godina. Bilo je bolno gledati ga kako odlazi.

„Gotovo je, doktore, zar ne?” ponovi mlada doktorica. Eliot pogleda Arčibaldovo lice. Činilo se umirenim, gotovo blagim. Doktor odluči da ostane pod tim utiskom.

„Vreme smrti: 9 časova, 2 minuta”, objavi on tiho, zatvorivši mu oči.

* * *

Predgrađe San Franciska Centar za reedukaciju

Maunt Sineri 9 h 1 min

Gabrijel je pozvala jednog doktora i jednu sestru.

Zdravstveno stanje njene majke bilo se pogoršalo bez vidnog razloga. Nakon iznenadnog ubrzanja, njeno srce se sada gasilo.

„Pozicija dvesta džula!” pokaza doktor položivši po drugi put palete na Valentajnin torzo.

Prvi električni šok nije pomogao da sinhronizuju kontrakcije mišića miokarda. Ni ovaj novi pokušaj nije postigao ništa više. Doktor pokuša s masažom srca, pritiskajući dlanom pluća u ujednačenom ritmu, ali ubrzo shvati da je bitka izgubljena.

„Do viđenja, mama”, prošaputa ona, poljubivši je poslednji put.

* * *

San Francisko Bolnica Lenoks

Sala za odmor medicinskog osoblja 9 h 2 min

Kler Đulijani ubaci dva novčića od po pedeset centi u aparat za kafu. Ona pritisnu dugme „kapučino”, ali mašina ne izbaci čašu i kremasta tečnost se prosu po metalnim rešetkama, a zatim se proli po njenim cipelama.

Ovo samo meni može da se desi, pomisli, očajna.

Iskaljujući bes, udari po aparatu, sa nadom da će barem povratiti svoje novčiće.

Odjednom, njen pejdžer zatreperi, emitujući oštar zvuk. Ona izađe iz prostorije i žurno se vrati u salu za reanimaciju.

„Neverovatno!” doviknu joj jedna sestra, ugledavši je. „Vaš pacijent se probudio!”

Šta pričaš, glupačo? Kako misliš da se probudi sa svim što smo mu dali kako bismo ga anestezirali?

Ona se nadnese nad Martena. Zatvorenih očiju, nepomičan, ujednačeno je disao. Kler iskoristi trenutak da bi proverila njegove konstante, koje joj se učiniše uglavnom zadovoljavajućim.

Ona htela da izađe, kada... Marten otvori oči.

On polako pogleda oko sebe, zatim, jednim oslobađajućim pokretom, iščupa mrežu cevčica koja mu je stajala preko grla, nosa i ramena.

Vratio se.

Epilog

San Francisko 6 meseci kasnije

Karmin crveni „kabriolet mustang“ pojavi se iz blede jutarnje svetlosti.

Stari kupe stiže ispred muzeja moderne umetnosti na jugu Fajnenšel distrikta, na nekoliko koraka od prolećnih parkova i fontana Herba Buena centra. Hram moderne umetnosti, zgrada inovativne arhitekture ličila je na stakleni cilindar koji je, kao svetlosni slap, obasjavao slog kocki od narandžastih cigala.

„Ako je devojčica, mislim da je Ema baš slatko. Ili Leopoldin, ako hoćemo da budemo originalni...“ reče Marten.

Sedeći na mestu suvozača, još uvek je nosio mekani zavoj na vratu, posledicu nesreće. Bio je to njegov prvi izlazak posle buđenja iz kome, nakon šest meseci provedenih u bolnici i na reedukaciji.

„Leopoldin! Jesi li ti normalan? Podsećam te da prvo treba napraviti decu pa im onda izabrati ime. Osim toga, jutros imamo druga posla...“

Elegantno i gipko, Gabrijel skoči na trotoar. Ovog nedeljnog jutra, ulica je bila pusta, još uvek okupana svežinom i mirom praskozorja.

Marten se s mukom izvuče iz automobila, oslanjajući se na svoju štaku od orahovog drveta, sa savijenom drškom.

Gabrijel ne izdrža da ga ne zadirkuje:

„Baš si seksi tako, dušo. Kao doktor Haus!“

On slegnu ramenima i nagnu se nad zadnji deo kabrioleta, kako bi odvezao konopac koji je pridržavao tri drvene kutije, složene jedna uz drugu.

„Pusti, ja ću“, reče Gabrijel, uhvativši prvu iz koje je provirivalo deformisano lice s Pikasovog platna.

U tim kutijama nalazilo se blago koje je Arčibald ukrao u poslednjih dvadeset godina. Njegove omiljene slike za koje nikada nije tražio otkup: mitska platna Ingrea, Matisa, Klimta i Goje... koja će se uskoro ponovo zauzeti svoja mesta u raznim svetskim muzejima.

Kao nasledstvo, Arčibald je svojoj kćerki, tokom njihovog bolnog i spasonosnog razgovora u zatonu San Simion, ostavio tajne adrese na kojima su se nalazila platna.

Iz tri puta, i za manje od dva minuta, Gabrijel je ostavila sve kutije ispred ulaza u slavni muzej.

Kada se ona vrati do automobila, primeti da je jedno platno ostalo, poluskriveno iza sedišta: autoportret Van Goga na tirkiznoj podlozi sa halucinantnim pogledom slikara, njegovom bradom i kosom ludaka.

„Ovo bismo možda mogli i da sačuvamo“, predloži Marten.

„Nadam se da se šališ!“

„Hajde! Samo jednu!“ Insistira on. „U uspomenu na tvog oca. Platno našeg prvog susreta na Novom mostu!“

„Ne dolazi u obzir! Odlučili smo da budemo poštteni i ostajemo do kraja!“

Ali Marten nije bio spreman da kapitulira:

„Priznaj da bi bilo ponos našeg stana! Dalo bi jednu notu klasike salonu. Nemam ništa protiv tvog Ikeinog nameštaja, ali...“

„Moj nameštaj je odličan“, prekide ga ona.

„Hmm, zavisi iz kog ugla se posmatra.“

S tračkom kajanja, on odluči da vrati sliku. Hramajući, on ode do muzeja kako bi tamo ostavio sliku „*Autoportret bez uha*“.

Zatim se vrati u kabriolet koji se, punom brzinom, udalji.

„Ford mustang“ se spusti u Aveniju Van Nes, zatim skrenu u Lombard strit.

Jutarnje sunce je bojilo grad jakom ružičastom svetlošću, koja je iz minuta u minut menjala ton, dok je vetar s pučine nosio na jug letnji miris mora.

U daljini, obučena u finu mlečnobelu haljinu, velika i dobro znana figura Golden Gejta pozdravljala je neprestani koncert jedrilica i brodova.

Gabrijel stade u red da bi se popela na most i stade uz desnu traku, tačno na mestu gde su Marten i Arčibald vodili svoju poslednju bitku.

„Sad ti!“

Kao i šest meseci ranije, Marten zalupi vrata auta i prekorači ogradu koja je odvajala biciklističku stazu.

Pažljivo se nagnu i ugleda penaste talase koji su udarali o stubove mosta, čvrsto zarivene u okean. Lica okrenutog vetru, Marten je bio savršeno svestan čudesne sreće koju imao, da još uvek bude živ.

S rukom u džepu, osećao je blage ivice dijamanta koji je vrteo među prstima.

„Zamisli želju!“ doviknu mu Gabrijel.

On izvuče šaku iz džepa i otvori je na vetru. Na njegovom dlanu, *Ključ od raja* je blistao kao hiljadu sunaca.

Videvši ga kako tako blešti, niko ne bi posumnjao da je donosio nesreću većini onih koji su ga posedovali.

Nije dolazilo u obzir čuvati ga; nije dolazilo u obzir ni vratiti ga finansijskoj organizaciji kojoj je pripadao, a koja se, konačno, nije ni usuđivala da ga traži.

Elem, Marten poslednji put pogleda dragi kamen i svom snagom ga baci u Pacifik.

Od malenog, pomisli on, uputivši nemu poruku Arčibaldu.

KRAJ

Antibi, 6. jun 2008.

Montruž, 16. mart 2009.

Susreti svakog jutra u metrou i u pariškim autobusima.

Popodnevni susreti, na terasi kafića i na klupama u javnim parkovima.

Susreti vikendom i dok se putuje na odmor, u širokim kupeima vozova ili na uskim sedištima aviona.

Ponekad vas i vidim kako čitate moje priče i čujem dok razgovarate o mojim likovima...

Susreti u hiljadama pisama; počastvovan sam što mi ih šaljete i čitam ih sve bez izuzetka.

Susreti u knjižarama, posvete na književnim okupljanjima.

Nekoliko razmenjenih reči, osmeh, pogled: ne treba reći ili činiti previše. Ja razumem, vi razumete.

Sretnemo se i ja se osećam dobro.

Zato i želim da nastavim da vam pričam.

Radi produžetka ovog neobičnog i lepog poznanstva, kojim su nas vezale knjige.

Produžetka jedne posebne povezanosti, kakvu novinski članci ili TV emisije nikad ne mogu pružiti.

Ali to nije bitno.

Najvažnije je, za mene, samo da vam kažem hvala.

Hvala vam što čekate moje priče.

Hvala vam ih što ih oživljavate.

Hvala vam na druženju.

Do sledećeg susreta, između dve stranice...

Gijom, 24. marta 2009.

O autoru

Gijom Muso rođen je 1974. godine na Antibima. Iako je po zanimanju profesor ekonomije, od malih nogu je bio opčinjen književnošću i filmom, i počeo je da piše još kao student. Ovaj mladi francuski autor je pre nekoliko godina napravio potpuno neočekivan ali zapažen nastup na svetskoj književnoj sceni, osvojivši publiku i kritiku svojim jednostavnim, ubedljivim stilom kojim brižljivo istražuje kompleksne pojmove vremena i sudbine. Nakon uspeha romana prvenca *Samo budi ovde* (2004) - koji je preveden na 13 svetskih jezika i po kojem je snimljen film sa Džonom Malkovičem u glavnoj ulozi - potvrdio je kvalitet romanima koji su usledili, *Sauve Moi* (2005) i *Seras-tu la?* (2006), zbog čega Muso sada pripada samoj eliti vrhunskih francuskih autora. Njegovi romani do sada su prodati u nekoliko miliona primeraka i prevedeni na 31 jezik, a za sve romane otkupljena su i filmska prava. Od kada se pojavio 2007. godine, Musoov roman *Zato što te volim* (Parče que je t'aime) nalazi se u samom vrhu lista najprodavanijih knjiga. Ova dirljiva, ljudska drama istovremeno je i čarobna ljubavna priča koja na upečatljiv način kombinuje maštu, osećanja i skrivene tokove svesti, na granici fantastike, zbog čega je Muso s pravom nazvan Spilbergom savremene francuske književnosti.